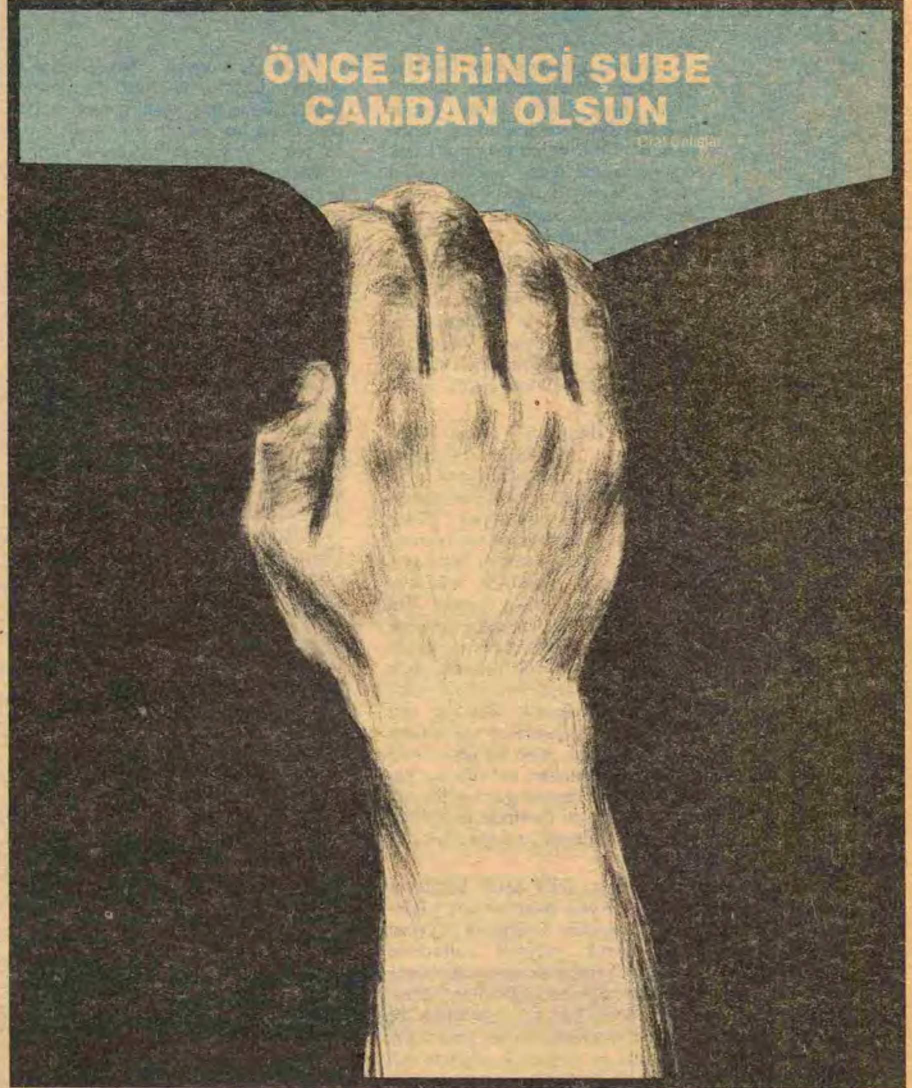
Birlik

AYLIK SİYASİ DERGİ ■ SAYI:14 ■ OCAK-ŞUBAT ■ 1992 ■ 7.500 TL (KDV DAHİL)

SBP GENİŞLETİLMİŞ ÖRGÜT TOPLANTISI KONUŞMALARI

SBP İSTANBUL İL KONGRESİ YAPILDI

1992, Türkiye, Cezayir..

Siyasal gündemi hem Türkiye için hem de dünya için oldukça yüklü olan 1991 yılını geride bıraktık. SSCB tarih olurken, yerine alan BDT'nin neler getireceği pek kestirilemiyor. Artık "ulus devletler dönemi bitmiştir" denilirken pıtrak gibi bağımsız devletler görülmeye başlandı. Geçen yılın son günlerinde Avrupa Topluluğu ülkeleri tek devlet çatısı altında birleşmek için oldukça ileri attılar ama, aynı ülkelerin Slovenya ve Hırvatistan'ın bağımsızlığını tanıyarak Yugoslavya Federasyonuna fiilen son vermeleri bir başka dikkat çekici nokta oldu.

Eski dünyanın siyasi haritasında meydana gelen değişiklikler, Avrupa'nın siyasi ve ekonomik birliği içinde yer almayı uzun zamandır arzulayan Türkiye'nin bu özlemlerinin en iyimser yaklaşımla 2000 yılından önce gerçekleşmesinin kesinlikle mümkün olamayacağını ortaya koydu. Bu durumda, yüzünü temayüz etmekte olan Türki cumhuriyetlere dönüp oralarda bir gelecek aramak, batı sermayesinin taşaronu olarak oralarda iş kovalamak Türkiye için anlaşılır ve kaçınılmaz bir durum gibi gözüküyor. Ama bu yeni siyasi coğrafyada kendine anlamlı bir yer bulmanın ve saygıdeğer bir rol oynamanın bunun ötesinde perspektiflere gereksinimi olduğu da çok açık.

Türkiye DYP-SHP koalisyonuyla yeni yıla girerken salt böylesine uluslararası sorunlarla yüzyüze değil. Artık palyatif tedbirlerle önünden kaçılması mümkün olmayan Kürt Sorunu; toplumun demokratikleşme ihtiyacını mantıki ve zorunlu sonucuna kadar götürecek, tüm etnik ve toplumsal güçlerin eşit koşullarda katılım :'la oluşturulması gereken ve elbette çürümüş ve iskeleti ortaya çıkmış bu devleti hiç olmazda daha özgür ve demokratik çerçevede yeniden şekillendirmeye olanak tanıyacak bir yeni anayasanın yapılması sorunu, orta yerde duruyor. Ekonominin ahvali ise herkesin malûmu. Bütün bu bakımlardan 1992'nin ilginç ve zorlu bir yıl olacağı bugünden görülüyor. Bakalım Türkiye'nin iktidarı ve muhalefetiyle, Türküyle ve Kürdüyle bütün güçleri bu sorunların üstesinden gelebilmek için yeterli basiret ve kapasiteyi gösterebilecekler mi?

Bizimle kısmi benzerlikler taşıyan Cezayir'in son günlerde yaşadıkları geniş tartışmalara yol açtı. Gerçi bu mektup sınırları içinde çok şey söylenemez ama bazı noktaların altı çizilebilir. Yıllarca özgürlükten yana modern siyasal güçleri ezerken, şeriatçı akımları kanatları altında besleyip gözeten Cezayir'in tek parti iktidarı son genel seçimlerin birinci turunda sallanmış ve yıkılmanın eşiğine gelmişti. İslamcı akımların büyük bölümünü çatısı altında toplayan İslami Selamet Cephesi (FIS) büyük bir başarı gösterip iktidar merdivenlerini hızla tırmanmaya başlamıştı ki, bizde olduğu gibi, Cezayir ordusunun laiklik cengaveri generalleri harekete geçirip "ülkeyi uçurumun kenarından" kurtarıverdiler. 28 yıllık iktidarında demokratik her gelişmeyi bastıran Ulusal Kurtuluş Cephesi (FLN) seçimin ilk turunu kaybedince laikliğin ve demokrasinin elden gittiğini ileri sürerek ordunun darbesine zemin hazırladı. Burada önemli ve ikna edici olan şeriatçıların iktidara demokratik seçimler yoluyla gelmesine rağmen ilk işlerinin demokrasiyi yok edecekleri noktası değildir. Genel olarak islamcı hareketlere esin kaynağı olan temel tezler, özel olarak da İran Devrimi'nin yıllardır izlediğimiz somut gerçekliği ister istemez akla bazı ciddi ve haklı endişeleri getiriyor. Ancak, bütün bunların halka dayanmayan, hiçbir perspektifinde halk iradesine yer vermeyen demokrasi düşmanı askeri ya da anayasal darbelere haklılık kazandırabilir mi? "Ya şeriat ya darbe", şeklinde bir tercih dayatılmak yoluyla Cezayir'in geleceği, işte şimdi, gerçekten şeriatçılara teslim edildi. Nitekim, bugün Türkiye'de de bazı çevreler alttan alta "ya demokrasi ya da ülkenin bütünlüğü" demiyorlar mı? İkisinin bir arada olması mümkün değil mi, bunda ısrar etmeye değmez mi? Cezayir halkının, sömürgeciliği altetmiş bu halkın, hem demokrasiyi yaşayıp hem de ortaçağ karanlığını kendi özgür iradesiyle altetmesi olanaksız mı? Elbette ki, olanaklıdır.

ABD ve Avrupa ülkeleri ise bu olayda şaşırtıcı olmayan bir tutum takınarak çifte standartın bir örneğini daha gösterdiler. Bütün söylemlerine, Paris Şartı'na ve "Yeni Dünya Düzeni"nin "ulvi hedefleri"ne rağmen, sandıkta ortaya çıkmış büyük bir yenilgi bütün çıplaklığıyla gözler önündeyken, iktidarı 1993 Aralık'ına kadar uhdesinde tutacağını ilan eden darbeci Yüksek Devlet Komitesi'ne örtük ya da açık destek vermekten sakınmadılar.

Çeşitli uluslar arasında kimi benzerlikler bazen hoş bir duygu yaratırken, Cezayir'le aramızda doğan bu sınırlı benzerliğin aynı duyguyu yarattığını söylemek mümkün değil.

Sevgili okurlar,

Hatırlayacaksınız, geçtiğimiz sayılarda abone kampanyası açmış ve dergimizi ortaya çıkaran düşünsel ve pratik süreçlerin demokratik katılım yoluyla gerçekleşmesi için abonelerimizin birer kongre delegesi gibi katılacağı Genel Abone Toplantısı yapıp Yazı Kurulu üyelerimizi seçim yoluyla belirleyeceğimizi duyurmuştuk. Bunun yanısıra geniş bir yazı ailesi hedeflediğimizi ve yazı kurulu toplantılarımızı açık kapılı yapacağımızı açıklamıştık. Bunların bazılarını bir ölçüde uygulamaya çalıştık. Şimdi sıranın Genel Abone Toplantısı'nda olduğunu düşünüyoruz. Mart ayından sonra yapacağımız bu toplantı için süresi dolan aboneliklerin yenilenmesini, katılmak isteyen okurların hemen abone olmalarını bekliyoruz. Dergimizi toplu alan okurlarımızın ise kendi belirledikleri temsilcileriyle toplantıya katılmaları demokratik katılım anlayışımıza bir katkı olacaktır. Gelecek sayımızda toplantı tarihi ve gündemini duyurabileceğimizi sanıyoruz. Bu arada sizlere bildirmek zorunda olduğumuz bir de tatsız konu var. Bildiğiniz gibi yeni hükümetle birlikte hem kağıt fiyatlarında hem de matbaa ve ulaşım hizmetlerinde önemli fiyat artışları oldu. Dergimizi devam ettirebilmek bakımından bizim de bazı tedbirler almamız gerekti. Artık fiyatımız yurt içinde adet olarak 7.500, yıllık abone ise 75.000 TL; yurtdışı için adedi 4 DM, yıllık abone ücreti ise yine 40 DM'dir. Bizi anlayışla karşılayacağınızı ve desteğinizi devam ettireceğinizi biliyoruz.

SBP'nin 30 Kasım 1991 Ankara Genişletilmiş Örgüt Toplantısı konuşmaları nedeniyle bu sayımızın çıkışı geciktiği gibi, sayfa sayısı da arttı. Bu konuşmaların bantlarını çözen arkadaşlarımıza teşekkür ederken Ocak-Şubat olarak yayınladığımız bu sayının editörünün de Aziz Çelik olduğunu belirtmek isterim.

Sevgi ve dostlukla
Atilla AYTEMUR

ORAL ÇALIŞLAR

Camdan Karakol Ve Birinci Şube

"Bütün Karakol Duvarları Camdan Olacak". Başbakan Demirel'in seçim sırasındaki en radikal sloganı buydu. Çünkü karakol, devlet yumruğunun en acımasız, en korkutucu ve kontrolsuz indirildiği yer olarak ün yapmıştır. Bu korkutuculuğuyla atasözlerimize, türkülerimize konu olmuştur. Anneannem çocukluğumda beni "Şimdi askerleri çağırırım" diye tehdit ederdi. Ases'in Osmanlı zaptiyesi olduğunu büyüyünce öğrendim. Günümüz çocukları için polis aynı işlevi görür. Osmanlı'dan bu yana değişen bir şey olmamıştır. Türkülerimizdeki, "Karakoldan çıktı yan basa basa", "Karakolda doğru söyler, mahkemede şaşar" dizeleri de acımasızlığın dile düşmüş anlatımıdır.

Halkın dilindeki semt, mahalle ve kasaba karakollarını günümüzde Birinci Şubeler yaya bırakmıştır. Askeri darbelerin deneyi ile bu yeni karakollar, yâni Birinci Şubeler insanlara kan kusturan yerler haline dönüşmüştür.

Şu anda parlamentoda bir istatistik yapılsa, önemli sayıda parlamenterin Birinci Şube'den geçtiği saptanabilir. Başbakanlarının, parti liderlerinin, bakanların defalarca cezaevine girdiği bir ülkede vatandaşın başına neler gelebileceğini tarife bile gerek yok.

Birinci Şube deneyini defalarca yaşamış biri olarak Camdan Karakol'un ne anlama geleceğini iyi biliyorum. Çünkü, Birinci Şube ülkemizdeki siyasi durumun en çıplak işareti ve ölçüsüdür. Radyolarda demokrasi nutukları atılırken, orada insanlar işkence altında inliyorlardı. Yüzlerce insan, orada sakat kalmış veya öldürülmüştür. Birinci Şube'ler icra-i sanat ettiği, varlığı koruduğu sürece, demokrasi konusunda yapılan tüm vaadlerin bir anlamı olmadığına inanıyorum. Şeffaflık oradan başlamalıdır.

Birinci Şube'de bir buçuk yıl önce yaşadığım bir deneyi aktararak hafızaları tazelemek istiyorum. 1990 Ağustos'unda bir derginin Şişli bürosuna, o zaman kuruluş hazırlıklarını yapan Sosyalist Birlik Partisi üzerine sohbet etmek üzere davet edildim. Sohbetin bir aşamasında, aniden elinde otomatik silahlar bulunan bir grubun baskınına uğradık. Üstümüzü aradıktan sonra ite kaka polis arabalarına bindirildik. Artık Birinci Şube yolundaydık. Gayrettepe'deki binanın altında hangar gibi bir yere tıkıldık. Kim olduğumuz, ne için getirildiğimiz önemli değildi. Zaten oradaki polislerin öyle bir merakı da yoktu. Herkese uygulanan standartları harekete geçiriyorlardı. 60 insan ayakta hiç kıpırdamadan ve kafamızı yana çevirmeden orada akşamı ettik. Bu arada kadın arkadaşlar polislerin hakaretlerine tepki gösterince, hep birlikte toplu dayaktan geçirildik.

Su veya başka ihtiyaçlar için tuvalete gitmek ise tam bir eziyetti. Gömleği sırtımızdan çıkarıp başımıza geçiriyorlar, önümüzü görmeden kat kat merdivenleri tırmanıyor ve olmadık hakaretleri duyarak geri dönüyorduk.

Akşam hücrelere çıkarıldık. Bir metre genişliğinde, iki metre uzunluğunda, içinden leş gibi kokular gelen, karanlık hücrelerin ne penceresi ne hava deliği vardı. Dört kişinin konulduğu bu yerlerde bir süre sonra oksijen bitiyordu. Bir avuçluk gözleme deliğini bile açtırabilmek büyük mutluluktu. İki gece boyunca orada nasıl sabahı ettik, zamanı nasıl tükettik inanamıyorum. Gözümüzü bağlayıp sorguya götürdüler. İfadelerimizi alıp doğum tarihimizden itibaren bütün yaşamımızı bir kez daha polis arşivlerine geçirdiler. 48 saatin sonunda hiçbir şey olmamış gibi salıverdiler.

Aslında, ben Birinci Şube'yi fazla eziyet görmeden geçenlerden sayılırım. Her gittiğimde, oralarda aylarını geçirmiş, sakat kalmış, yaşamını yitirmiş insanları düşünürüm. Binlerce insan, yıllardır bu hücrelerde eziyetlere uğradılar ve hâlâ da uğramaya devam ediyorlar.

O hücrelerde insanlar olduğu sürece, Türkiye'de kimsenin özgür olması mümkün değildir. O yerler varlığını sürdürdükçe ülkemizde özgürlükten söz etmek mümkün değildir.

Hükümete, Birinci Şube'leri inceleme komisyonu kurmalarını öneriyorum. İnsan hakları önce bununla başlamalıdır. Gidin o hücreleri, oradaki insanları görün. Yapılanları dinleyin.

Demokratlığın ilk adımı olarak, Sayın Başbakan'a seçim kampanyasında verdiği sözü hatırlatıyorum. "Birinci Şube'nin Duvarları Camdan Olsun".

İstenirse zor değildir. Takipçisi olacağız■

TARIK ZİYA EKİNCİ

Kürt Realitesi, Demokrasi Devlet ve Hükümet Karşıtlığı

Başbakan Demirel, Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü ile birlikte yaptıkları son Güneydoğu gezisinde Türkiye'de Kürtlerin yaşadığını ve onların da Türk kökenli vatandaşlarla aynı haklara sahip olduklarını açıklayarak, bugüne kadar red ve inkar edilen, Kürt gerçeğini kabul ettiğini bütün dünyaya ilan etmiştir.

Kuşkusuz Kürt realitesini kabul etmekle, siyasal iktidar devlet adına yeni görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Sayın Demirel bu görev ve sorumlulukların bilincindedir.

Ayrı etnik özelliklere sahip, ayrı bir dili ve özgün bir kültür mirası olan Kürtlerin eşit haklı vatandaşlar olarak tanınmaları, onların da Türkler gibi, dil, eğitim, kültür, örgütlenme ve benzeri sorunlarını kaçınılmaz olarak gündeme getirir.

Bu sorunların çözümü için, devletin demokratikleştirilmesi ve devlette yapısal değişikliklerle birlikte yeni örgütlerin oluşturulması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Oysa bu zorunlu düzenlemeler için bugüne kadar hiçbir girişim olmamıştır. Üstelik, Başbakanın dışında, hiçbir devlet sorumlusu Kürt gerçeğine değinmek bir yana, Kürt sözcüğünü kullanmamıştır. TRT hâlâ Kürt gerçeğini yok saymakta ve Kürtlerden söz etmekten özenle kaçınmaktadır.

Kürt sorununu tartışmayı, hatta Kürtlerin varlığından söz etmeyi yasaklayan Terörle Mücadele Yasası hâlâ yürürlüktedir.

Temel demokratik hak ve özgürlüklerle ilgili uygulamalar da iç açıcı değildir. Hükümetin açık taahhütlerine karşın kanunsuz infaz, işkenci, baskı, zulüm ve benzeri insan hakları ihlalleri devam etmektedir.

Hükümetin demokratikleşme politikası devlet barajına çarpmaktadır. Demokratikleşme söylem düzeyinde kalmakta, yaşama geçmemektedir.

DYP-SHP ortak hükümeti halkın büyük çoğunluğunun güvenine ve desteğine sahiptir. Bu güvenin devamı için hükümet içtenliğini kanıtlamak zorundadır.

Halk demokrasi taleplerinin söylemlerle sınırlı tutularak ertelenmesi olayının yabancısı değildir. Somut adımlar atılmadığı taktirde demokratik hak ve özgürlükler konusunda son derece duyarlı olan halkın tepkisinin büyük olacağını unutmamak lazımdır.

Türkiye'de toplumsal gelişme her zaman yasaların öngördüğü düzenin önünde olmuştur. Siyasal iktidarlar, fiili durumla, yasal düzen arasındaki çelişkileri, yeni düzenlemelere gitmeden söylem düzeyinde kalan açıklamalarla çözmeye çalışmışlardır. Daha doğrusu kamuoyundan gelen baskıları, söylem düzeyindeki önlemlerle etkisizleştirerek aşmayı başarmışlardır.

Özellikle Anavatan Partisi'nin sekiz yıllık iktidarı, bu politikanın, çeşitli örnekleriyle, en yaygın biçiminde uygulandığı bir dönem olmuştur. Örneğin ANAP iktidarları, gerek uluslararası kamuoyunun, gerekse işçilerin ve işçi sendikalarının baskıları altında, iş hayatını demokratikleştireceklerini ve İLO standartlarına uygun anayasal ve yasal düzenlemeler yapacaklarını sık sık yinelemelerine ve İLO toplantılarında taahhüt etmelerine karşın sekiz yıl içinde radikal nitelikli hiçbir düzenleme yapmamışlardır. Hatta İLO toplantıları öncesinde hazırlanan göstermelik bazı tasarılar, kamuoyuna tanıtıldıkları halde, yasallaşma sürecine sokulmamış ve giderek unutturulmuştur. Böylece hem İLO Genel Kurullarında Türkiye'nin muaheze edilmesini, hem de sendikaların ve işçilerin şikayetlerini bir süre için ertelemeyi başarmışlardır.

Aynı uygulama işkence konusunda da yapılmıştır. ANAP iktidarları yurt ve dünya kamuoyunun baskısı altında işkenceye karşı çıkmış, sanık sorgulamalarının avukat gözetiminde yapılmasını savunmuş ve bu yolda genelgeler yayınladıkları halde gerekli yasal düzenlemelere gitmemişlerdir. Tam tersine, gerek Polis Vazife ve Selahiyetleri yasasında, gerekse Terörle Mücadele Yasası'nda yapılan düzenlemelerle polisin hem yetkileri artırılmış, hem de yasadışı eylemleri yasal güvencelere bağlanarak işkence uygulaması teşvik edilmiştir.

Hem işkenceyi yasak-

lamış görünmek, hem de işkenceyi teşvik eden önlemler almak süretiyle ANAP iktidarı söylemde demokratik, uygulamada baskıcı devlet geleneğinin tipik bir temsilcisi olmuştur.

Keza ANAP iktidarı bir yandan Türk Ceza Kanununun 141, 142 ve 163. maddelerini kaldırarak düşünceyi suç olmaktan çıkardığı izlenimini yaratırken, öte yandan terörle mücadele yasasının 8. maddesiyle düşünce suçunu yeniden ihdas etmiştir.

Sayın Özal Kürt gerçeğine ilişkin açıklamalar yaparken ve Kuzey Iraklı Kürt liderlerini kabul ederek görüşürken Kürt gerçeğinden sözeden yazarlar tutuklanmış, dergiler ve kitaplar toplatılabilmiştir.

Türkiye'de basının özgür olduğu ve kısıtlamasız çalıştığı resmi söylemlerine karşın basın mensupları ağır hapis ve para cezaları tehditleri altında son derece zor koşullarda çalışmaya mecbur bırakılmışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan beri söylemde ve uygulamadaki bu çelişkili ikilem ve çifte standartlı uygulamalar her dönmde siyasal iktidarların başvurdukları bir yöntem olmuştur.

Örneğin Mustafa Kemal kürt gerçeğini benimsediğini birçok kez açıklayarak, Kürt liderlerin BMM.'ne kendi ulusal kiyafetleriyle gelmelerini bizzat önerdiği halde, koşullar değişince bu liderleri Kürt kiyafetleriyle meclise geldikleri için bölücülükle suçlayabilmiş ve İstiklal Mahkemelerine göndererek idam ettirebilmiştir.

İlk BMM.'nin açılış töreni hutbe okunarak yapıldığı ve tanınmış din adamları Mustafa Kemal'in yanında Mecliste temsil edildikleri halde, 1925'ten sonra aynı nitelikli birçok din uleması gericilik suçlamaları ile ağır cezalara çarptırılmışlardır.

1946 yıllarında çok partili yaşama geçerken dernekler kanununda yapılan değişiklikleri izleyerek her türlü siyasal partinin özgürce kurulabileceği açıklanmış ve kamuoyu önünde sözlü güvenceler verilmiştir. Buna karşın o yıllarda kurulan Türkiye Sosyalist Partisi ile Türkiye Sosyalist Emekçi Partisi kapatılarak sorumluları tutuklanmış ve yargılanmışlardır.

1961 yılında yasalara uygun olarak kurulan ve programının anayasaya uygunluğu anayasa mahkemesinin kararı ile tescil edilen Türkiye İşçi Partisi .(TİP) birçok kez seçime katılmış, parlamentoda temsil edilmiş ve grup kurmuştur. Buna karşın TİP 12 Mart döneminde kapatılmış ve yöneticileri tutuklanarak onlarca yıllık cezalara çarptırılmışlardır. 1975'te TİP ikinci kez kurulmuş, 12 Eylül darbesiyle yeniden kapatılmış ve yöneticileri de tutuklanarak hüküm giymişlerdir.

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren, başta aydınlar olmak üzere tüm toplumun yürüttüğü demokrasi mücadelesinin kazanımları ile bu mücadeleler sürecinde sağlanan sosyal ve siyasal haklar temel yasalarla sağlam güvencelere bağlanarak devlete mal edilmedikleri için kolayca geri alınabilmiş, özelikle askeri yönetimler döneminde bu haklar yok sayılarak uygulamadan kaldırılabilmiştir.

Tüm bu örnekler göstermektedir ki, Türkiye'de devlete mal edilmeyen söylemde kalan fiili haklar her zaman geri alınabilmektedir. Oysa Batı toplumlarında demokratik kazanımların büyük çoğunluğu, devletin yazısız gelenekleri içine alınmakta ve uygulamalar kuşaktan kuşağa eksiksiz olarak sürdürülmektedir.

Türkiye'de demokratik kazanımların kalıcı olmayışının nedenleri arasında kadim merkeziyetçi devlet anlayışına bağlı bürokrasinin her türlü değişime kapalı olmasının büyük rolu vardır. Öte yandan iktidara gelen politik kadroların devlet ve toplum karşıtlığında, bürokrasi ile bütünleşerek, devletin yüksek menfaatlerini korumayı topluma tercih etmelerinin de büyük etkisi vardır. Çünkü politik kadrolar, devleti değişmez bir veri olarak almakta ve demokratikleşmeyi de devletin dışında bir olgu olarak algılamaktadırlar. Oysa bir toplumun demokratikleşmesinde ilk kural devletin demokratikleştirilmesi ve bireyin devlet önünde özgürleşmesidir.

Toplumun geniş desteğini sağlayan ve demokrat aydınların güven beslediği DYP-SHP koalisyonu da sahip olduğu bu büyük toplumsal krediye karşın ülkenin demokratikleşmesi konusunda söylemleri aşan bir yaklaşım içine girmemiş ya da girememiştir. Devletin demokratikleşmesi konusunu da gündeme almaya pek niyetli görünmemektedir.

Başbakan Demirel, hemen her gün, televizyonu işgal ederek, düzenlenmiş ziyaret toplantılarında demokrasi ve insan hakları sorunlarını dile getirmekte, Batı ülkelerinde demokrasiye değgin ne haklar varsa bizde de aynen gerçekleşeceğini açıklamaktadır. Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü de aynı nitelikli toplantılarda benzer vaadlerde bulunmaktadır.

Ama somutta demokratikleşmeye değgin hiçbir ilerleme yok.

Devlet adına hareket eden kişiler ve örgütler bildiklerini yapmakta devam etmektedirler. Yine insanlar kaçırılıyor ve birkaç gün sonra cenazeleri bulunuyor. Kanunsuz infazlar yine devam ediyor. Ve yine işkence bir sorgulama yöntemi olarak sürüp gidiyor.

Bugün yine yayın organları toplatılıyor ve sadece düşüncelerini açıklayan yurttaşlar hâlâ yargılanabiliyor.

Demokrasi ve insan haklarıyla bağdaşmayan bu uygulamaların son bulması için ne bütçe desteğine, ne de yeni yasal düzenlemelere gerek vardır. Yürürlükteki yasalarla da devleti suçlu konuma düşüren bu olayların kökünü kazımak mümkündür. Bunun için insan haklarına saygının ve demokrasiye olan inancın içtenlikli olması yeterlidir.

Plaka numaraları alınarak emniyet örgütüne ait oldukları belirlenen iki araba ile Sanayi Çarşısından alınıp götürülen münfesih TİP Diyarbakır İl Sekreteri İsmail Kocakaya'nın iki gün sonra cenazesinin bulunması olayında, devlet adına cinayet işlendiği ihbarını alan sayın Demirel, gerçek katilleri yakalatıp devleti tenzih edeceği yerde, "Devlet suç işlemez!" diyerek işin içinden çıkababilmiştir.

Bu olaydan sonra da kamuoyu basına intikal eden onlarca şüpheli kaçırma ve öldürme olayına tanık olmuştur. "Faili meçhul" cinayetler olarak anılan bu cinayetlerin devlet adına işlendiği yargısı yaygındır. Gerçek katiller bulununcaya kadar da bu yargı devam edecektir.

Lice'de, Kulp'ta izinsiz yürüyüş yapan vatandaşların üzerine ateş açarak onlarca insanın ölümüne neden olan güvenlik mensuplarının giriştikleri kanunsuz infaz eyleminin bir hukuk devleti düzeninde görülmesi olanaksızdır. Oysa hükümet bu toplu cinayet olayını güvenliğe değgin bir görevin gereği sayarak örtbas edebilmiştir.

Yine 28.12.1991 gecesi mecliste temsil edilen siyasal parti liderlerinin katıldıkları televizyondaki açık oturumda Refah Partisi Genel Başkanı sayın Erbakan Lice'de ve Kulp'ta silah arama bahanesiyle yaşlı, genç, kadın, erkek ayırımı yapılmadan binlerce insanın açık havada karların üzerine yatırılarak arama yapıldığını açıklayınca Başbakan Demirel nasırına basılmışcasına "aslı yok, yalan!" diye bağırarak yerinden karşılık vermiştir. Söz sırası geldiğinde de Olağanüstü Hal Bölge Valisinden aldığı mesajı okumuş ve iddianın asılsız olduğunu bu kez resmen yalanlamıştır. Oysa olay doğruydu ve ertesi gün, görgü tanıkları olan DYP Lice ilçe Başkanı başta olmak üzere, tüm ilçe başkanlarının Başbakana sundukları yazılı başvuru belgeleriyle olay bir kez daha doğrulanıyordu.

Uzun yıllar başbakanlık yapan sayın Demirel, devletin içine yuvalanmış ve"devlet benim!" diyen bazı kişi ve kadroların devleti koruduklan inancı ile, kuşkulu gördükleri vatandaşlara tertiplerle suç yüklediklerini, adam kaçırdıklarını ve cinayet işlediklerini herkesten çok daha iyi bilmektedir. Bu kişi ve kadroları himaye ederek demokrasinin kurulamayacağını da algıladığından kuşku yoktur. Demokrasiyi söylemde tutma gibi bir düşüncesi varsa bunda başarılı olamayacağını ve toplumsal desteği suratle kaybedeceğini bilmesi gerekir. Akši halde devlet ve hükümet ikilemine son vererek saptadığı temel politikaları devlete benimsetmelidir.

Her zaman olduğu gibi bugün de Türkiye'de bir devlet ve hükümet karşıtlığı vardır. Hükümet söylemleriyle insan hakları savunuculuğu yaparak, demokrasiye sahip çıkarken, devlet yetkisi kullanan bazı güçler, devletin yüksek menfaatleri adına, cinayetler işleyebilmekte, baskı ve işkenceler yapabilmektedirler. Bu uygulama DYP-SHP iktidarında hükümetle devleti karşı karşıya getirmiştir.

Başbakan Demirel bu karşıtlığı gizlemek için hem demokrasi nutukları çekmekte, hem de "devlet suç işlemez" diyerek suçluları himaye etmekte ve karşıtlığın sürüp gitmesine göz yummaktadır.

Oysa, devleti suç işleyen bir kurum olma töhmetinden kurtarmanın yolu, görevlerini kötüye kullananların ve devlet adına suç işleyenlerin yakasına yapışarak onları adalete teslim etmektir. Ancak böyle bir kararlılıkla hükümetle devletin bütünleşmesi sağlanabilir.

Sayın Demirel, adım adım devlete teslim olarak, bu bütünleşmeyi ters bir doğrultuda gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Millete vaad ettiği temel politik yönelimleri devlet politikası haline getireceği yerde, devletin izlediği politikaları savunarak onunla bütünleşmeye ve ikilemi teslimiyetçi bir yöntemle çözmeye çalışmaktadır.

İzlenen yol Türkiye ve dünyadaki gelişmelere ters bir yoldur; yalnış ve tehlikelidir. Sonu teslimiyettir, demokrasi ve insan haklarından vazgeçmektir.

Türkiye'nin geldiği bugünkü yol ayırımında, insan haklarına saygılı bir demokrasiden başka bir tercihi olamaz. Bunu gerçekleştirmenin de tek bir yolu vardır: Bu da TBMM'de

okunan hükümet programı ile onu önceleyen koalisyon protokolünde öngörülen ve millete taahhüt edilen politikaların devlete ve devletin tüm organlarına, özellikle güvenlik örgütlerine özümsetilerek benimsetilmesidir. Herkes devlet adına yapılan hiçbir uygulamanın insan haklarına aykırı olamayacağını ve çağdaş demokrasinin normları dışına çıkamayacağını bilmek zorundadır. Böyle bir demokrasi anlayışına uyum sağlayamayan görevlilerin de mutlaka, ama mutlaka görevden uzaklaştırılarak, devlet örgütünün dışına çıkarılmalarının gereği de yerine getirilmelidir.

Türkiye'de demokrasi, çağdaş demokrasinin evrensel karakteristiklerini taşımakla birlikte, Türkiye gerçeklerine uygun özgün çözümleri de kapsamalıdır.

Türkiye'ye özgü çoğulcu, katılımcı, laik, insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne bağlı, çağdaş bir demokrasinin yerleşip kökleşmesi ve Türkiye'de bir yaşam biçimi haline gelebilmesi için toplumda yerleşik tüm antidemokratik önyargıların aşılarak bu yeni demokrasiye uygun bir ulusal mutabakatın sağlanması zorunludur.

Böyle bir mutabakatın kurulabilmesi için, öncelikle hükümet partilerinin öncülüğünde toplumun tüm dinemiklerini temsil eden ulusal bir konferans toplanmalıdır. Bu konferansta demokrasi ve insan hakları konuları ile Kürt realitesi en geniş anlamda ve bütün boyutları ile tartışılarak genel mutabakatı belirleyen ortak karar metinleri hazırlanmalıdır. Yeni demokratik düzenin anayasası ile rejimin temel yasaları bu kararlara uygun olarak yeniden düzenlenmelidir.

Ancak bu yöntemle yasal dayanakları oluşturulan demokratik düzende devlet ve hükümet ikilemi son bulur ve demokrasi herkesin uyacağı bir yaşam biçimi haline gelir.

Ulusal bir mutabakatın ürünü olarak oluşacak yeni demokratik düzenin anayasası ile temel yasalarının özünü oluşturacak başlıca ilkeleri şöylece sıralamak mümkündür:

1- 1982 Anayasası tümden kaldırılarak yerine çoğulcu, katılımcı, laik, insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğüne bağlı, her türlü demokratik hak ve özgürlükleri güvence altına alan, Kürtlerin varlığını kabul ederek, Türklerle Kürtlerin eşit haklı birliğine dayalı bir toplum düzenini öngören yeni bir anayasa yapılmalıdır.

2- Kürt gerçeği, insan haklarına saygı temelinde, Kürtlerin dil, inanç ve kültür özgürlükleriyle, Kürtçe eğitim öğrenim ve yayın haklarını en geniş anlamda kullanmalarına olanak verecek yeni yasal düzenlemelerle topluma ve devlete benimsetilmelidir.

3- Irkçılık ve her ne süretle olursa olsun ırk ayrımını çağrıştıran uygulamalar yasaklanmalı ve insanlık suçu sayılarak ağır yaptırımlara bağlanmalıdır.

4- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak "Türk" olmakla eşanlamlı olmaktan çıkarılmalıdır.

5- Tüm eğitim kurumlarında ve öğrenimin her aşamasında eğitim ve öğretim programları ırkçı ve şöven-milliyetçi ideolojilere kapalı tutulmalıdır.

Kürt gerçeği, eğitim yolu ile Türklerin ve Kürtlerin eşit haklı birlik anlayışına uygun olarak benimsetilmelidir.

6- Siyasi partiler kanunu değiştirilmeli ve Kürtlerin de eşit haklı yurttaşlar olarak özgürce oluşturacakları her eğilimden siyasal partiler aracılığı ile siyasal yaşama katılmalarını sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.

7- Radyo ve televizyon yayınlarının, çoğulcu, katılımcı, laik, insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne bağlı demokratik toplum düzenine ve bilime aykırı niteliklerde olmasını önleyecek yasal önlemler alınmalıdır.

Türkler ve Kürtlerin eşit haklı birliğine dayalı Kürt gerçeğinin benimsenmesine ve Kürtçe programlar yapılmasına olanak sağlayacak yeni yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

8- Demokratikleşmenin en etkin güvencesi olan sivil toplum kurumlarının (institution non-gouvernementale) yaygınlaşması ve devlet erkini paylaşarak devletin küçülmesi ve bireyin özgürleşmesi sürecine katkıda bulunmaları için yeni yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Bu bağlamda yerel yönetimler merkezi devletin denetiminden kurtarılarak mali ve idari özerkliğe kavuşturulmalı, vali ve kaymakamlarla, emniyet müdürleri halk tarafından seçilmeli ve İl Genel Meclisleri yerel parlamentolar gibi çalışmalıdır. Bu amaçla gerekli anayasal ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

9- Her türlü düşünce ve inancın özgürce örgütlenmesine olanak sağlayacak yeni bir dernekler yasası çıkarılmalı, terörle mücadele yasası başta olmak üzere tüm antidemokratik yasalar yürürlükten kaldırılmalıdır.

10- Her türlü toplantı ve gösteri yürüyüşünün engelsiz ve koşulsuz olarak, özgürce yapılabilmesine olanak veren yeni bir Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası

hazırlanmalıdır.

11- Sendikalar Yasası, İş Yasası ile Grev ve Toplu Sözleşme Yasaları çoğulcu ve katılımcı demokrasinin normları içinde ve İLO ilkelerine uygun olarak yeniden oluşturulmalı, memur ve öğretmenler de dahil olmak üzere tüm çalışanlar toplu sözleşmeli, grevli sendikal haklara kavuşturulmalıdır.

Dayanışma grevleri ile hak grevleri ve siyasal amaçlı grevler yasallaştırılmalı ve lokavt hak olmaktan çıkarılmalıdır.

12- Bağımsız yargıyı, tabii yargıç ilkesini ve yargıç bağımsızlığını güvenceye alan ve yargı sistemini çağdaşlaştıracak yeni yasal düzenlemeler yapılmalı, DGM'ler kaldırılmalıdır.

13- Polis Vazife ve Selahiyet Yasası demokratikleştirilmeli, polis örgütü çoğulcu, katılımcı, laik ve çağdaş demokratik düzenin ihtiyaçlarına ve hukuk devleti ilkelerine uygun bir biçimde yeniden yapılandırılmalıdır.

14- Her türlü işkence yasaklanmalı ve işkence bir insanlık suçu sayılmalıdır.

En hafifi dahi olsa işkence suçu işleyenler ömür boyu devlet görevi yapmaktan yoksun bırakılmalıdırlar.

15- Ordu sadece dış güvenlik ve savunma ile görevlendirilmeli, sivil iktidarın denetiminde ve Milli Savunma Bakanlığına bağlı olarak çalışmalıdır.

Ülke içindeki ihtilaflarda, niteliği ve kapsamı ne olursa olsun, ordunun kullanılmasını yasaklayan anayasal önlemler alınmalıdır.

16- Milli Güvenlik Kurulu lağvedilmelidir.

17- Kamuoyunda Kontrgerilla, Türk Gladiosu, ya da Özel Harp Dairesi olarak anılan, devletin içine yuvalanmış ve çeşitli yasadışı eylemlere karıştığı kuşkusu yaygın olan özerk ve sorumsuz kuruluş, ya da kuruluşlar derhal tasfiye edilmeli ve yasal dayanaklarına son verilmelidir.

18- Sıkıyönetim Kanunu kaldırılmalı ve toplumun sıkıyönetimsiz yönetileceği anayasal güvenceye bağlanmalıdır.

19- Basın ve yayın özgürlüğünü kısıtlayan, yasal, politik, ekonomik, mali ve idari baskılara son verilerek basın ve yayın hayatı özgürleştirilmelidir.

Kamuoyunun çok yönlü bilgilenme hakkını engelleyen basında tekelleşme girişimleri yasaklanmalıdır.

Çoğulcu ve katılımcı demokrasiyi, insan hakları ve hukuk devleti kavramlarını, toplumsal dayanışma, dialog ve işbirliği anlayışını Türklerin ve Kürtlerin eşit haklı birliğini toplumda yerleştirip yaygınlaştırmayı amaçlayan yayın etkinlikleri devletçe özendirilmelidir.

20- Üniversiteler özerkleştirilmeli, her türlü bilimsel çalışmanın özgürce yapılmasına olanak sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Üniversitelerin, ülke kalkınmasında, toplumsal gelişme ve değişmenin yönlendirilmesinde bilimsel çalışmalarla öncülük edebilmeleri için gerekli yasal ve siyasal koşullar hazırlanmalıdır.

SONUÇ:

DYP-SHP Ortak Hükümeti iki aydır yoğun bir biçimde sürdürdüğü söylemdeki demokratikleşme hamlesi ile Kürt gerçeğini kabul ettiğini açıklaması, uygulamada hiçbir değişiklik getirmemiş ve yığınların günlük yaşamında hisedilir bir özgürleşme sağlayamamıştır.Türkiye'de demokrasinin sürekli bir yaşam biçimi haline gelmesini yalnız demokrasi nutuklarıyla gerçekleştirmenin mümkün olmadığı, toplumumuzun yıllar boyu yaşadığı acı deneylerle kanıtlanmıştır.

Devlet topyekün demokratikleştirilmeden ve toplumun etkin odaklarında egemen olan antidemokratik şartlanmalar kırılarak aşılmadan Türkiye'de demokrasi beklentisi bir aymazlık olur.

Devletin demokratikleştirilmesi ve toplumdaki antidemokratik odakların etkisizleştirilerek demokrasinin bir yaşam biçimi haline gelmesini sağlamak için atılacak ilk adım, Hükümetin demokrasi programı ile Kürt realitesine ilişkin düşünceleri üzerine geniş bir ulusal mutabakatın sağlanmasıdır.

Bu mutabakat çerçevesinde yeni bir anayasa hazırlanarak, buna uygun yasal düzenlemeler yapılmalı ve suratle uygulamaya konulmalıdır.

Aksi halde statükoyu değiştirmenin ve toplumun beklentilerine yanıt vermenin mümkün olmadığı açıktır.

DYP-SHP Ortak Hükümeti bir yol ayırımına gelmiştir. Ya çağdaş bir demokrasiyi bütün kurum ve kurallarıyla yaşama geçirecek, ya da ikircikli politikalarla statükoyu koruyarak kaçınılmaz sonunu bekleyecektir■

TEKTAŞ AĞAOĞLU

"NE KADAR PARA, O KADAR DEMOKRASİ!"

S. Demirel'in yeni koalisyon hükümetinin ülkeye sunduğu programın karakteristik özelliği ana hatlarıyla şu dört nokta üzerinden yoğunlaşıyor:

- Demokratik hak ve özgürlükleri kısmen ihya, kısmen geliştirme;

- Parlamentoya işlev ve itibar kazandırma, anayasal / parlamenter rejimi yivine oturtma;

- Ekonominin yönetiminde az buçuk da olsa sosyal adaletçi bir yaklaşımı gündeme getirme, gelir dağılımındaki çarpıcı adaletsizliği törpüleme;

- Geçen dönemin pervasız çalıp çırpma, resmî ya da gayrî resmi soygun uygulamalarının hesabını sorma.

Bu dört noktada hükümet vaadlerini ne ölçüde tutacak, söylediklerinin ne kadarını yerine getirebilecek? Bu soru, tabii, hemen bir başkasını çağrıştırıyor: yeni hükümet, enflasyonu düşürme ve bunun için temel çare olarak üretimi arttırma hedefi doğrultusunda önünde duran kaynak sorununu nasıl çözecek? Bunun da bir öncülü olarak bütçe açığını kapatmada (ya da olabileceği kadar asgariye indirmede) ne gibi bir yaklaşım sergileyecek?

Birbirine bağlı bu üç alanda son birkaç haftadır ortaya çıkan, basında tartışma konusu olan bazı belirtiler var.

1) Hükümetin birikmiş vergi borçları faizlerine getireceği bir af sayesinde, bir hesaba göre,4 trilyon kadar bir kaynak sağlanacağı söyleniyor. Peki buna karşılık kaç trilyon siliniyor? Aşağı yukarı yine 4 trilyon. "Bu ülkede o 4 trilyonu alabilmek için 4 trilyon silmeye değer," denilecek (deniliyor da); "çünkü bunun alternatifi hiçbir şey alamamaktır!"

Gelgelelim, hiçbir şey alamamaktansa 4 trilyona 4 trilyonu feda etmek evladır mantığıyla hükümetin kendini de, milleti de teselli edemeyeceği başka durumlar var. Meselâ şirketlerin kârları arttığı oranda ödedikleri verginin azala azala hiç mesabesine indiği herkesin bildiği ve bile bile Tanrı emriymişcesine sineye çektiği bir olgu. Yıllardır bir sürü "istisna" ve "teşvik" uygulaması sonucu kurumlar vergisinin toplam vergiler içindeki payı geçen son üç yılda % 14'den % 10'a gerilemiştir. Aynı sürede ücretlilerin vergi yükü % 31'den % 39'a çıkmıştır.

Buraya bir çentik koyalım.

2) Hükümetin "Ekonomik Paketi"nin hazırlanmasında katkısı olduğu söylenen bir uzman iktisatçının bir önerisi işveren çevrelerinde, politik kamuoyunda ve basında âdeta fırtına yarattı. Öneri, yüksek varlıklı özel ve tüzel kişilerden bir defalık ek vergi alınması yönündeydi. Konuyla doğrudan ya da dolaylı ilgili hemen herkes buna karşı çıktı. Önerinin ortaya atılmasıyla tukaka edilip bir kenara atılması bir oldu. Ne zaman? Yüzde 80 dolayında enflasyon ortamında memurlara yapılan % 25 zammı protesto edenlerin polis tarafından coplanarak dağıtıldığı, gözaltına alındığı günlerde. Buna da bir çentik koyalım.

3) Hükümetin hazırladığı bütçe taslağında yeni yatırımlara ayrılan fon 28 trilyon. İç ve dışı borç faiz ödemeleri için ise 42 trilyon. Bu 42 trilyon içinde iç borç faizlerine düşen miktarın (30 trilyon) meselâ "konsolide" edilmesi, yani belli sürelere yayılarak bir tür ertelenmesi yönünde herhangi bir önerinin de telâffuz dahi edilmesi istenmiyor. S. Demirel'in kendi beyanı var: "Bize lâzım olan güvendir. Böyle devlet bonolarının konsolide edilmesi, servet vergisi gibi şeyler güveni sarsar. Biz devlete ve bize güveni sarsacak hiçbir şey yapmayız." (Güneri Civaoğlu'ndan naklen. Sabah, 12 Ocak 1992.)

Burda sözkonusu güven kimin güveni? Ya da, devlete ve devleti yöneten hükümete ("siz"e) kimlerin güveni lâzım? Aynı soruyu bir başka biçimde de sorabiliriz: Demirel ve partisinin seçim öncesindeki dillere destan "İki Anahtar"

sloganını, "Kaynağı nerden bulacaksınız, söyleyin bakalım?" diyerekten en kıyasıya eleştirenler kimler ve hangi çevrelerdi?

İşte buraya da bir çentik koyalım.

Ve başta sözünü ettiğimiz noktalara dönelim.

DYP-SHP koalisyonunun ana hatlarıyla karakteristik özelliğini oluşturan bu yönelimleri, hükümetçe ülkenin gündemine sunulan bir "Demokratikleşme ve Yenilenme Programı" diye kabaca özetleyip adlandırabiliriz.

Bu programın karakteristik özelliği nedir?

Türkiye'de dış ve iç kapitalist sömürüye, bir başka deyişle piyasa ekonomisine daha ileri düzeyde toplumsal meşruiyet kazandırma çabasıdır denilebilir. Bu çaba hiç de yersiz, karşı çıkılacak ya da küçümsenip hor görülecek bir çaba değil. DYP-SHP koalisyonunun böyle bir programı hayata geçirmeye aslında hiç niyetlenmeden, sırf göz boyama ve ülke insanlarını (böyle bir programın hayata geçmesinde mutlaka çok büyük çıkarları olan büyük nüfus çoğunluğunu) aldatma amacıyla davrandığını da hiç düşünmüyorum. Böyle bir programa, ülkede geçerli düzene ve siyasî rejime genel (kitlesel) güvenin sarsılmasını önlemek bakımından yeni hükümetin de şiddetle ihtiyacı var. Ne denli ihtiyacı olduğu, bu programın arka fonunu 12 Eylül ve Anap iktidarları dönemlerinin oluşturduğu göz önünde tutulunca daha iyi anlaşılır. 12 yıldır resmen ve fiilen silahların gölgesinde gerçekleştirilen ekonomik, sosyal ve moral "transformasyon"un tüm politik ve hukukî kurumlarıyla birlikte toplumu ne hale getirdiği oportada duruyor. Herbiri birkaç yüz milyarlık yüzlerce vurgunun (dosyalı ya da dosyasız) ayyuka çıktığı bir ortamda % 25 memur zammına karşı çıkanları copla sindirmekle yetinemezsiniz. Bir gün gelir, copların sayısı yetmeyebilir! Biz yetiştiririz diyenler çıktığında da altından kalkınması yıllar alan başka karmaşık sorunlar sökün eder. Onunu için, kapitalizmin üst yapısı, yönetim ilkeleri, anlayışı, kavramları, vb. burjuva demokrasisinin genel geçer meşrû ve uygar zeminine oturmalı, içi boş bir kalıp ve söylem olmaktan çıkıp gerçek içeriğine, somut uygulamaya kavuşmalıdır. Böylesi ötedenberi (özellikle de aşırı bir vurguyla 1980 Eylül'ünden bu yana) ülkenin tüm madde ve insan kaynaklarını har vurup harman savurmaya özel bir teşvikle alıştırılmış olanların gelecek için alacak hesaplarına bugünden yazacakları bir diyet olacaksa eğer, o diyeti ödemeleri gerekiyor. Yeni hükümet bu zorunluluğu gördü ve altını çizdi. "Demokratikleşme ve Yenilenme Programı"nın somut anlamı budur.

Ne ki sorun bununla bitmiyor. Tersine, asıl bundan sonra başlıyor. Türkiye'nin serbest piyasacı kapitalistleri içinde bu programın (yine serbest piyasaci ağzıyla söyleyecek olursak) müşterisi var mı? Varsa, şimdiye kadar nerdeydiler? Demokrasinin ve özgürlüğün müşterisi emekçiler ve ücretlilerdir. Geçmişten bugüne hep olagelmiştir. Onları hep bildiğimiz koşullarda çalıştırıp sürekli yoksullaşmaya itenlerin, Türkiye kapitalizminin tepe noktalarını işgal edenlerle onların dümen suyunda işini iş edenlerin demokrasiye ve özgürlüğe verdikleri değer İstanbul Festivaline verdikleri değer niteliğindedir. Çıkarlarına dokunmadıkça hoşlarına giden, azıcık başları sıkıştığında çok kolay vazgeçebilecekleri bir lükstür. Bunca demokrasi ayıbı bu ülkede yıllar yılı boşuna yaşanmadı. Alışkanlıklar hâlâ sürüyor. On yıl boyunca Avrupalı dostlarını yalan vaadlerle aldatarak Uluslararası Çalışma Örgütünün normlarına uymayı erteleyen bir yönetimin destekçileri (TİSK yöneticileri, TUSİAD'cılar, Koç'lar, vb.) bugün yeni hükümetin işçi çıkarmalarını izne bağlama projesine -ya da tasavvuruna, niyetine ya da özentisine diyelim- karşı çıkmakla kalmıyorlar (haklarıdır, çıkabilirler), bunun "demokrasiye ve özgürlüğe indirilmiş bir darbe" olduğunu söylemekten de perva duymuyorlar! Bu çerçevelerde hükümetin niyet beyanı içerisinde en çok eleştirilen konular işçi hakları ve ILO standartları ile ilgili olanlar ve bu arada işsizlik sigortası getirileceğine dair beyanlar ve projeler.

Her dönemde ("normal"inde de, "ara"sında da) dört ayak üstüne düşmüş olduğu görülen sermaye çevrelerinin temel şiarı hep "Ne kadar para, o kadar demokrasi!" oldu. Batı kapitalizmi için bir vakitler bir ölçüde geçerli olan "Ne kadar demokrasi, o kadar para!" anlayışının günü geçeli çok oluyor, ama yine de Batıda emekçiler burjuvazi-

nin demokrasisinden kendilerine düşen payı yüz elli yıl süren çetin mücadeleler sonucu zorla kopardılar (dünyanın bu yeni halinde başlarına ne gelebileceğinin ve gelmekte olduğunun tartışması ayrı bir konu.) Türkiye burjuvazisi hem o günü hiç yaşamadı, hem de doğru dürüst parası olmadı. Bugün de yok. Bu nedenle demokrasinin başının ezildiği dönemleri normal, biraz olsun rahat soluk alabildiği dönemleri ara belledi. Sivil toplum söyleminin başını alıp yayıldığına, giderek büyük patronların ağzına kadar düştüğüne bakıp da Türkiye'de "devlet"le kapitalist devlet arasında anlamlı bir ayrım gözetmenin temel yanlışı buradadır.

Enflasyonudüşürebilmek, onun için de devletin gideriyle gelirini denkleştirmek için çırpınan koalisyon hükümetinin demokratikleşme hedefiyle toplumda gelir bölüşümündeki dengesizliği az da olsa düzeltme hedefinin birbirini bütünleyen, içiçe süreçleri içeren hedefler olduğu çok açık. İşveren kesiminin demokratikleşmeye "olumlu yaklaşımı"nın sınırı hükümete güvenin sarsılacağı yere kadardır. Bugün "Varlık vergisi almayacağız!" sözüyle taze tutulan güven, yarın "Yürümekle yollar aşınmaz!" denildiğinde yeniden sarsılır. Onun yerine, devlete "sarsılmaz güven" devreye girer. Demirel-İnönü ikilisi o zaman güveni nerde arayıp da nerde bulacaklar? Yeni kabinenin koltuklarını yarı gelmiş dolduran, her biri en azından trilyoner adayı yarım düzine bakanda mı? Milyarlar harcayarak parlamentoya kapağı atmış ya da sadakat bağı seçmenlerinden çok seçilmelerine "yardımcı" olan çevrelere yönelik "milletvekilleri"nde mi? Hoşlarına gitmeyen bir söz sarf etti diye kendilerinden birini hitap kürsüsünden sille tokat alaşağı eden parlamenterlerin eksik olmadığı, işlevi halkın iradesini çarpıtmak olan "milli irade" temsilcisi parlamentoda mı? Yolsuzluk dosyaları konusunda koparılan gürültü politik işlevini gördükten sonra "devri sabık" yaratmanın sakıncalarından dem vurmaya başlayacak olan yeni yârânda mı? Yoksa Demirel'i on yılra iki kez olduğu yerden alıp bir yana koymuş olan, beratı "kendilerinden menkul" (!) devlet bekçilerinden mi?

S. Demirel'in işi kolay değil. Sınıf mücadelesinin çetin ve acımasız yol ağzında denge mühendisliğine soyunuyor. Daha işin başında, hükümetine güveni ülkenin kaynaklarına fiilen el koymuş ve bunu 82 Anayasası emrivakisiyle sağlama almış bir kesimde araması, önüne koyduğu hedefler ve üstlendiği misyonla doğrudan çelişkili. Ama yine de bunda onun bir suçu yok. İç ve dış iktidar bağlantıları ve varolan politik zemin kendi nesnelliğini ona da dayatıyor. O nesnelliğe teslim olmamasını istemek ona haksızlık, bizim adımıza da densizlik olur. Burjuva demokrasisinin Türkiye'deki eksiğini gediğini gidermeye, ayıbını temizlemeye niyet etmesi bunca yıldan sonra lehine yazılacak bir puvandır. Bu niyet ve çaba desteklenmeye değer ve lâyıktır. Onun hakkını, neyse, verelim. Ama burjuva -ya da piyasa- "demokrasisi"nin bizzatihi kendisine müteallik ayıbın üstünün örtülmesine de göz yummayalım. Çünkü niyet ve çaba ülke insanlarının muazzam çoğunluğu üzerinde sömürünün mükemmelleşmesine yöneliktir. Sermayenin emekçiyi daha uygarca ya da "insanca" sömürmesinin koşullarını yaratmayı, kapitalist sömürüyü ekonomi dışı zordan arındırarak "olağan"laştırmayı öngörüyor. Oysa bizim bugünden yarına uzanan gündemimizin ana ekseni Türkiye'de olsun, bütün dünyada olsun kapitalist sömürünün her biçimine itirazı sürdürmektir. Dolayısıyla bizim için demokrasinin toplumda ayağını gerçekten yere basmasının ve derinliğine (hayatta ve bilinçlerde) kök salmasının vazgeçilemez koşulu da demokratikleşme ve yeniden yapılanma sürecinin kapitalist mevzileri sürekli geriletme ve giderek kapitalizmi aşma perspektifine *bugünden* bağlanmasıdır. Bu, hiç de biz söylediğimiz için böyle değil. Türkiye'de de dünyada da, hayatın nesnel gerçekliği insanın özgürleşmesi önünde en büyük engelin doğrudan doğruya kapitalizm ve onun insanlık anlayışı olduğunu her olayda ve her durumda kanıtlıyor■

UMUR COŞKUN

"POLİTİKA YAPMAK"TAN ÖNCE

Sosyalist Birlik Partisi, sosyalizm hızla yokuş aşağı kayarken kuruldu. Aşağı kayış ya da yuvarlanış yalnızca dünyadaki sosyalizm uygulamalarının önemli bölümünün sona ermesi, sosyalist rejimlerin çökmesi anlamında değildi. SBP kurulduğu sırada, sosyalizmin temsil ettiği değerlerin ve marksizmin yanısıra, sosyalist ya da komünist olmanın anlamı başlı başına sorgulanır hale gelmişti. Kuşkusuz Türkiye'de de.

Bulunmak istemediğiniz, haketmediğinizi düşündüğünüz bir yere doğru hızla iniyorsanız, yapacak tek bir şey vardır: Tüm gücünüzü toplayıp durmaya çalışmak. Sosyalistler için "tüm gücünü toplamak", eskiden, iktidara yönelen geniş tabanlı politik birlikler çağrıştırırdı. Oysa SBP'nin kuruluş sürecinde konu, iktidar falan değil, doğrudan sosyalizmin varlığı-yokluğu sorunuydu.

Böyle yaşamsal bir durumda, sosyalizm değerlerini savunan, komünist, sosyalist ve devrimci geleneklerden gelen insanlar kafa kafaya, gönül gönüle verip elbirliğiyle yeni bir politik zemin oluşturmalıydılar. Yani, sosyalizmin horlanarak dibe itilmesi yine sosyalizmin en geniş ailesinin ortak çabasıyla önlenebilirdi. Belki bu noktadan ilerisi için umut veren fikirler, yeni bir politik özne ve yeni toplum projelerini başka insanlarla paylaşma imkanları ortaya çıkabilirdi.

SBP'nin kuruluşunda ise, böyle imkanların filizlenemediği çok açık. Olanaklar değerlendirilemedi, kimileri de çürütüldü. Son senelerde, "politik görevler için örgüt", "politikaya müdahale etmek için örgüt", "politika yapan-gündemi belirleyen örgüt", "politikadaki boşluğu dolduran örgüt", ve benzeri gibi kalıpların tümüyle boş laftan ibaret olduğunu, bu kalıpların gerçek durumun görülmesini engellediğini ve hatta geçerli çıkış yollarını kapattığını düşünmek için çok neden var. Daha ötesi, bu kalıplara takılıp kaldıkça, örgüt-politika bağlamında insani pozisyonların gölgelendiği de sayısız örnekle görülüyor. SBP de kimi yeni zenginlikler taşımasına karşın, bu basma kalıpçılığın etki alanından çıkamadı. Ve özellikle aynı nedenle, mümkün olan en geniş oluşumu temsil edemedi. Burada, çuvaldızı SBP'ye, iğneyi başkalarına batırarak eklemek gerekiyor ki; SBP dışında kalan sosyalistlerin önemli bir bölümü de yine aynı kalıpları kendi açılarından farklı yorumlayarak "birlik" fikrini küçümsemekte sakınca görmediler.

SBP'nin kuruluş sürecindeki daralma ve çürümede TBKP'nin büyük sorumluluk taşıdığını da görmek gerekiyor. Çünkü TBKP, sözü edilen "politik" konum ya da amaç rezervlerini her an kullanarak, süreci söndüren taraf oldu. Yenilenmeyi neredeyse "politika yapmak"la eş anlamlı tanımlayan garip buluş, hem TBKP'nin kendi birliğini dağıttı, hem de SBP kuruluşuna büyük zarar verdi.

Buluşun garipliği söz götürmez, çünkü sosyalist politikanın ne olduğu, nasıl yapılacağı, zamanla ilişkisi ve hepsinin üzerinde durduğu zemin yeniden tanımlamayı beklerken; önemi kendinden menkul amaçlar uğruna "politika yapmak" ihtiyacını başa koymak, kaçınılmaz biçimde dağıtıcı oluyordu. Bugün SBP'deki tartışmalar da benzer bir çerçevede yürütülüyor. Marksizmle ilişki farklı farklı tarif edilmekle birlikte, hemen herkes acilen "politika yapmak" ihtiyacını dile getiriyor.

"Politika yapılmayacaksa partiye ne gerek var?" Hemen böyle düşünmek mutlak bir alışkanlık gibi. Oysa, "parti kuşkusuz politika yapacak, fakat şu anda başka şeylere çok daha fazla ihtiyacı var" diye başlamak bugünkü duruma daha uygun düşecektir. Hatta, yalnız bugünkü durumun değil, düne ilişkin sorunların merkezinde de benzer bir yaklaşım farklılığı yatıyor olabilir.

Bir sosyalist partinin insani ilişkileri derinleştirmesi, üyeleri arasında çok kuvvetli bir dayanışmayı taşvik etmesi ve araması gerekiyor. O kadar ki, böyle bir dayanışma ve dostluğa başka bir yerde rastlanamasın. Neden? Çünkü özgürlük, eşitlik, adalet gibi değerler çok özel, çok önemli. Bu değerleri ışıtan bir aydınlanma odağı oluşturmak, kültürel, bilimsel, yaratıcı faaliyete güzel bir ortam hazırlamak başka nasıl mümkün olacak? Ve bir de bunca kötülük varken?

Kalıplara bağlı kalmak doğru dürüst düşünme yeteneğini bastırıyor, bir bakıma düşünmeyi unutturuyor. Eğri oturup doğru konuşursak; bu toplumda kimsenin bir "marksist parti"ye, ya da bir "işçi

sınıfı partisi"ne, hatta "sosyalist parti"ye talebi bulunmuyor. Yani yalnızca bu kavramlara bağlı bir parti talebi yok ortada. Oysa, yeni bir toplum projesine; eşitliğe, özgürlüğe, bu özgürlüğün ekonomik bileşenlerinin tarif edilmesine talep olmadığını kim ileri sürebilir? Bir parti ortaya çıksa da gelecek korkusunu gelecek umuduna çevirse, onun hakkı verilmez mi? İşte marksizme ve sosyalizme bir kültür, bir tarih, bir teori, bir politik tarz olarak bunun için ihtiyaç var. Tüm bunların cisimlendiği yer de her halde bir sosyalist parti olur. Fakat bu noktada sosyalizmin en geniş ailesini, partinin sahiplendiği kültürün unsurları olarak değerlendirmek gerekir: Saint-Simon'dan Engels'e, Bakunin'den Marx'a, Lenin'den Gramsci'ye, Berlinguer'den Gorbaçov'a, Kautsky'den Plekhanov'a, Bernstein'dan Guevera'ya, Mandel'e.

Sosyalistler kendi engellerini aşabilirlerse, dünyanın gerçek engelleriyle yüzyüze gelebilecekler. Örneğin Türkiye tam bir "Bel-indi" (Belçika Hindistan karışımı) ülke. Plaj-diskotek-işsizlik-manken-bilgisayar-işkence-Şırnak-Uludağ-yoksulluk-BMW, hepsi birarada, yanyana duruyor. Politika hem en ferah biçimlerde, hem de en keskin karşıtlıkları kapsayacak şekilde yapılmak zorunda. Bu nesnelliklerin üzerine ne marksizmi inkar ederek, ne de yanıtları yalnızca marksizmde arayarak gidebilirsiniz. İşte eski Sovyetler Birliği: Parti bürokrasisi gitti yerine mafya geçti. Mafya en azından ekonomide tümüyle denetim kurdu. Ekonomide ve politikada ilkesizliğin tam egemenliğine yol açan da başarısız komünist darbeciler oldu! Değerlerin yokluğu da, kısır kalıplar içine sokulması da aynı kapıya çıkıyor: Çoğunluk için mutsuzluk!

Bugünkü ABD'siyle, Rusya'sıyla, Türkiye'siyle, Bangladeş'iyle dünyadan bu haliyle hoşnut olanlar için mesele yok. Sözümüz dünyayı güzelleştirmek isteyen güzel, yürekli insanlara: Sosyalizm, gelecek umudunu projelendirmek için vazgeçilmez bir kültürel doku sunuyor. Bu nedenle, sosyalizm ailesi çok değerlidir. Sosyalistler birbirlerinin ve toplumdaki başka değerlerin farkına varabildikleri zaman umudun adı konabilecek. Sosyalist Birlik Partisi geleceğe sahip çıkmaya istekli tüm değerlerin mayalanma alanını oluşturmak için ne yapmalı? SBP'de, politika yapmaktan önce gelen soru bu olmalı■

YENİ BİR GEÇİŞ PROGRAMINDA NASIL BİR SOSYALİST EKONOMİ

ORHAN ÖZKARACA

Nasıl bir parti, ne biçim bir sosyalist demokrasi konusu Türkiye solunda tartışıldı; fakat nasıl bir sosyalist ekonomi konusundan genelde uzak duruldu. Yapılan tek saptama devlet sektörüne dayanmayan bir sosyalizm saptaması oldu.

Devlet mülkiyeti özel mülkiyetin bir biçimi olarak en gelişmiş biçimini Osmanlı devlet sisteminden sonra SSCB'de buldu. Devlet mülkiyeti toplumsal mülkiyetin yerine konuldu; oysa devlet toplumsal bir kuruluş değildi. Devletin toplumsal olması sönmesi ve yok olmasıyla mümkündü.

Toplumsal mülkiyet toplumun tamamına aittir. Toplumsal mülkiyetin olması için devletin sönümlenme sürecini tamamlaması gerekir. Emperyalizm ve toplumsal şiddete dayanan çatışmalar olduğu müddetçe sosyalistlerin de iktidarda bulunduğu hiçbir ülkede devleti tamamen tüketmek mümkün değildir. Dolayısıyla devletsiz bir sosyalizm projesi -sınıfsız toplum- derhal mümkün değildir diye düşünüyorum. Devletin hergün biraz daha güçlendiği eski anlayışla da bu işin olmadığı artık biliniyor.

BUGÜNE KADAR NE YAPILDI?

Her şeyden önce devlet sektörünü bugün liberalizmden çok sosyalistlerin büyük bir sorgulamadan geçirmesi gerekiyor. Talebe uygun olmayan devletçi bir planlama, talep değeri olmayan üretim hedefleri sonucu kalmış stoklar, işçi-patron ilişkisini patron-devlet işçi ilişkisine sokan bir çeşit devlet kapitalizmi. Buna eklenen siyasi ve sendikal özgürlüklerin kısıtlanması, devleti elinde tutan bürokrasinin toplum karşısında hesap verme zorunluluğunun olmayışı, teknolojik gelişmede itici rekabetin bulunmayışı ve dolayısıyla kaliteli mal üretiminin olmayışı. Devletin elde ettiği artı değeri yatırımlara ve teknolojik araştırmaya yatırmaması, bürokrasinin artıdeğerdeki payı ve tasarruf motivasyonu-

nun olmayışı veya olduğu biçimiyle tasarrufların ekonomik bir vektör teşkil etmemesi. Bütün bunlara rağmen bu rejimin sosyalizm diye tanımlanması bizi bugünkü sonun başlangıcına getirdi. Ne sosyalizm, ne de toplumsal mülkiyet bu olamazdı. Bunlar eskiden beri denilegeldi. Ne zamanki yıkıldı savunanların bir çoğu da liberalizmin -vahşi kapitalizmin- birer savunucusu olarak karşımıza çıktılar. Eğer bu ülkeye kapitalizm gerekliyse onu da biz kurarız dediler ve yaptılar. Her iki durumda bürokrasi için tercih edilebilirdi. Eski bürokrat yöneticiler de liberalizm modasına uydular. Söz yerindeyse bütün dünyada kahrolsun devlet sektörü kampanyası başladı. Biz de KİT tartışmaları yapılırken örneğin Arjantin'de kaldırımlar bile özel sektöre devredildi. Bürokratik devlet sektörü bir çözüm değildi. Hantal bir yapısı vardı. Vahşi kapitalizmin orman kanunları çözüm olabilir miydi?

ÖZEL SEKTÖR ÇÖZÜM MÜ?

Kapitalizmin kendisi krizden çıkmak için İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra devlet sektörünü keşfetmişti. Keynes'in teorileştirdiği bu kuramlara kapitalizm dört elle sarıldı. Ekonomide düzenleyici bir güç olarak kapitalist devletin rolü neden gerekmişti? Özel sektörün çıkmazından, krizinden anarşik yapısından. Ama insanoğlu yakın tarihi bile çok hızlı unutuyor. Vahşi liberal ekonomiyi çözüm yolu öneren kesim, bu yolun sonunun 1929 krizi ve dünya savaşı ile sonuçlandığını unuttu mu? Elbetteki hayır. "Reel sosyalist" ülkelerdeki bürokratik 'burjuvazi' ve genel olarak burjuvazi yeniden aşırı bir hırsla vahşi kapitalizme sarıldı. Sosyal demokrasinin kapitalist sosyal devlet ve Keynes'in düzenleyici devlet anlayışı gitti. Yerine konan yok, geriye 1929 yıllarının vahşiliğine bir dönüş var. Liberalizmin kazandığı zafer işte bu. Kapitalist devlet sektörünün özelleşmesi. Gelir dağılımında adaletsizliğin ayuka çıkması, işçi haklarına saldırı ve sınıf mücadelesinin keskinleşmesi. Ekonominin korkunç bir enflasyona girmesi, işsizliğin artması, ... Bu müziği hepimiz tanıyoruz. Liberalizm bugün yalnızca kapitalizmin çıkmazına kendi içinde bir alternatiftir. Sosyalizme değil devlet kapitalizmine alternatiftir. Tabii buna "reel sosyalizmi"de onun bugünkü devamını da katmak gerekir. Liberalizm bürokrasinin hartallaştırdığı devlet sektörüne de alternatiftir.

70 yıldır Türkiye kapitalizmle gelişiyor gelinen nokta ortada. Liberal burjuvazi ülkenin kalkınması için bir alternatif teşkil etmez. Özellikle Türk burjuvazisi kalkınma için bir alternatif teşkil etmez, devletin koltuğunda halkın emeği ve vegileriyle palazlanmış ciğeri beş para etmez tatlı su burjuvazisidir. Komprador, işbirlikçi, montajcı, kimliksiz onyıllarca devletin kucağında beslendiği sıkıyönetimci, faşist, işkenceci bu adamlar mı çözüm olacak? Onlar ki, 60 milyon Türkiye pazarını satarak emperyalist güçlerle ilişkiye girmiş, kendi öz gücünü bile devletin kucağında oluşturmuş. Bu adamlar mı ülkeyi selamete çıkaracaklar, yoksa KİT'leri satalım, satamazsınız tartışmasında bir taraf olan solcularımız mı? Sanki devlet sektörü olarak KİT'lerin durumu bilinmiyormuş gibi.

Devlet sektörü ve özel sektör sosyalizm öncesi var olan, sosyalizmde de varlığını sürdürecek olan ama sosyalist olmayan sektörlerdir. İki sektör de sosyalizmin inşasında giderek erimesi gerekir. Dolayısıyla iki sektör arasındaki rekabete taraf olmamalıdırlar.

ALTERNATİF ÇALIŞANLAR SEKTÖRÜ SOSYALİZMDİR

Evet bir de işçi sektörü - halk sektörü- olmalı, ekonomi de demokrasinin olduğu ve çalışan insanın adam yerine konduğu sosyalizm alternatifi olmalı.

Ülkemizde devlet ve özel sektöre dayanan karma bir ekonomi var.Her iki sektörde de milyonlarca işçi var. Çalışanların sektörler içinde bir yeri olmalı. Milyonlarca emekçinin ekonomi içinde birer 'koyun' olmasına artık son verilmelidir. Çalışanlarda ekonomik yapıda hak ettikleri sorumluluğu ve payı almalıdırlar. Yönetime katılmalı, kâr ve zarardan sorumlu olmalı ve geleceği hakkında kendileri karar vermelidirler. Milyonlarca emekçinin kurtuluş umudu bugün gelinen noktada yeniden programlaştırmalı. Ben bugün ne düşünüyorsam sınırlı da olsa açmaktan yanayım.

1- Devlet sektöründe, özel sektörde çalışanlar kâr ve zarara ve yönetime ortak olmalıdır. Bu durum gelişmiş birçok ülkede sınırlı olarak zaten var. Dağıtılan kâr miktarı adil bir vergilendirmeye tabii kılınmalıdır. Yatırıma ayrılan kârdan vergi alınmamalıdır. Böylece sermaye birikimi hızlandırılırken diğer yandan kârda payı olan kesimler işçiler de doğrudan hisse sahibi olacak, mülkiyet ve yönetim kendi öz dinamikleriyle kollektivizme yöneleceklerdir. Bir insanın fazla çalışarak fazla kazanmasına kadar doğalsa, bu kazançtan çalışanların pay alması o kadar utanç vericidir. Kazançtan pay alan işçi, bunu ülke kalkınmasına yatırabilir. Kendi çalıştığı işyerinin büyümesi, modernizesyonuna destek verir. Elde edilen kârın dağıtılmasına büyük bir vergi baskısı uygulanabilir.

Örneğin: Bir birimde yüz kişi çalışıyor, bu işletme devlete veya özel sektöre ait ve bu iş yeri yüz milyon kâr etti. Bugün bu birikim doğruca patronun veya patron devletin cebine girer. Bu büyük bir haksızlıktır. Bu haksızlık adil bir gelir dağılımı sağlamak için yeniden düzenlenmeli, işçiler kâra ortak olmalıdırlar. Üretim ortaksa onun doğal ürünü artı-değer de ortak olmalıdır.Dağıtılan kâra yüksek vergi uygulanmalıdır. Örneğin yarısı, % 50 eğer kâr yatırımlara yöneliyorsa bu vergi oranı sıfıra yakın olamalıdır. Bu bir yandan ülkede sermaye birikimi hızlandırır diğer yandan işçileri bulundukları birimin mülkiyetine ve oradan da yönetime ortak eder. Mülkiyet ve yönetim giderek kollektifleşir. Bu kendiliğinden olmaz sınıf mücadelesinde çalışanların güçlülüğünden geçer. Bize bu değişimi sağlayacak bir sosyalist değişim partisi de gereklidir. Böylesi bir yöntem Stalinist zorlamaları da dıştalarken, gelir dağılımında sosyal adaleti sağlayacak, mülkiyeti demokratikleştirecek, işçileri daha sorumlu kılacak, devlet ve patronla sınıf arasındaki çelişki azalacak toplumda sosyal barış güçlenecektir. Nasıl bugün çalışan kesimden alınan kesinti ve vergiler özel sektörden fazla ise bu çok kazanandan çok vergi sistemi ile tersine çevrilebilir ve böylece işçi sektörü vergi sistemi ile desteklenir. Devlet ve özel sektör giderek erirken işçi sektörü güçlenir bu ekonomik süreç kendini demokrasi, hukuk, vergi, yönetim vb. birçok yeni üst yapısını kurar ve sosyalizmin alt ve üst yapısı bugünden kapitalizmin içinde filizlenebilir. Sosyalizm için mücadele günlük yaşantı ile birleşir, her şeyi iktidar sonrasına bırakan eski anlayışın getirdiği tıkanıklıklar aşılır. Yukarda açmaya çılıştığım yapı Avrupa'nın birçok ülkesinde geri bir biçimde vardır. Uygulama başarılıdır. Uygulama çalışanların düzene uyumu için konulmuştur. Biz bu uygulamayı filizi güçlendirerek sosyalizmin bugünden filizi olmasını önrebiliriz ve milyonlarca emekçi bu talebe sahip çıkar sanırım.

2- Böylesi bir gelişimin toplumsal dinamikleri vardır. Her şeyden önce giderek güçlenen bir formasyon olarak, milyonlarca işçi ve bu sınıfın toplumsal çıkarları böylesi bir projeye hayat hakkı tanır. Her şeyi iktidar sonrasına bırakan eski anlayış yerine bugünden günlük mücadeleye açıklık getirir. Saldırılar karşısında parti tek başına kalmaz, elde edilen mevzileri tüm mevzi sahipleri savunur ve parti diğer toplumsal kuruluşlarla birlikte gerçek bir kitle partisine dönüşür. Özel bir örnek vermek gerekirse, basın özel sektörden ilan almazsa bugün yaşayamaz, sosyalist sektörün gelişmesi sosyalist basının bu bağımlılığını yok eder vb.

3- Tarım sektörü ükemizde geri bir sektördür. Çok küçük aile üretim birimlerine dayanır. Bu sektör çağdışı bir gerilik içindedir. Tarımda sanayi sektörünün gelişmesiyle birlikte yukarıdaki aynı yöntem tarım iş kolunda da uygulamaya sokulabilir. Tarım sektörünün bugünkü biçimiyle ister kollektif, ister özel, isterse devlet sektörü olması önemli bir şey değiştirmez. Tarım iş kolundaki var olan sanayi birimlerinden başlamak üzere bugünden sosyalizmin inşasına başlanabilir, önemli olan bu sektörde güçlü bir kalkınma projesinin uygulanmasıdır.

4-Ülkemizde ekonomik birimler genel olarak emperyalizmi değişik biçimlerde kapital, teknoloji, bilgi, montaj vb. biçimlerle bağımlıdır.• Bu bağımlılık kısa sürede kırılamaz. Örneğin bağımsız olacağız diye Renault fabrikasını kapatamazsınız. Kapatmak işsizliğe, kapital israfına ve tüketim mallarına ki azalmaya yol açar. Emperyalizmin gördüğü zarar kadar ülke ve işçi sınıfı da zarar görür. Bu durumda ister istemez emperyalizmle işbirliği içinde olan bir işçi sektörü ile karşı karşıya kalınacaktır. Var olan yapıyı iradeci bir şekilde değiştirmek mümkündür fakat iradeci bir şekilde yenisi koymak kısa vadede mümkün değildir. Zaten bir anlamı da yoktur. Bu günden sosyalizm var olan bugünün şartlarına uyum göstermezse yaşama olanağıda bulamaz. Bugünden sosyalizm anlayışımızı somut şartları göz önünde tutarak programlaştırmalıyız.

5- Kalkınma üç temele dayanmak zorundadır. a) sermaye birikimine. b)eğitilmiş eleman varlığına. c) İleri teknolojiye.

Sermaye birikimini üç yerde toplayabiliriz. 1-elde edilen kârın yatırımlara yönlendirilmesi 2-genel olarak tasarruflar 3-yabancı sermaye girdileri. Tabi buna var olan tabii zenginlikleri de katmak gerekir. Sermaye birikiminin hızlandırılması mümkündür, yabancı sermayenin tamamlayıcı bir yapı olarak girmesi bunu daha da hızlandırabilir de. 'Reel sosyalist' ülkelerde tasarruflar yatırıma yönlendirilememiştir. Tasarruf birikimi ve tasarrufun yatırımlara teşviki sağlanmalıdır. Var olan bir ekonomik dinamizmi yok saymak biz sosyalistlerin işi olmamalıdır. Sorun var olan ve olacak dinamikleri sosyalizme uyumlu hale getirmektir, bu somut şartların somut tahlili ve ona uygun alternatifler yaratmaktır. Tasarruf ekonominin önemli bir vektörüdür. Sosyalist ekonominin de vazgeçilmez bir kaynağı olmak zorundadır.

Ekonomik birimlerin modernizasyonu şarttır. Bilimsel araştırma devlet sektörünün bürokrasisinden kurtulmalıdır. İhtiyaca cevap veren devlet, özel ve işçi sektörünün ortak veya ayrı yapısıyla ihtiyaca cevap verebilecek ekonomik dinamiklerin üzerine oturmalıdır. Teknolojik birikimi

olmayan bir sermaye birikimi kalkınma için yeterli değildir.

Yeni teknolojiyi kullanabilen, üretim sektörünü servis sektörüyle tamamlayan yetişmiş -eğitilmiş- insan faktörü önemlidir. Eğitim ekonomik yapıyla uyumlaştırılmalı, bu konuda eğitim sektörüyle diğer sektörleri birarada bulunduran yeni bir yapılanma sağlanmalıdır. Bu konuda araştırmalar derinleştirilebilinir. Konunun uzmanı olanlarla programın bu bölümü olgunlaştırılabilir. Ülkemizdeki eğitim sistemi geri ve devletin hantal yapısından kurtulmalıdır.....

6- Merkezi planlama devletin tekelinden çıkartılmalı, planlama ekonomik sektörlerin ve bir sektör olarak devletin de katıldığı daha demokratik ve dinamik bir konseye verilmelidir. Geçmişteki gibi "Reel Sosyalizm"deki bir planlamacılığa asla gidilmemelidir. Üretim hedefleri talebe ve rekabete uygun olarak saptanmalıdır. Katı bir planlamacılık yerine esnek her birimin özel ve genel yapı ve çıkarlarını gözönünde tutan ve kendi kararını kendisi verme özgürlüğüne sahip, demokratik yeni bir planlamacılık gereklidir. Finans kuruluşlarının burada önemi büyüktür. Bürokratik katı kararların yerini her birini özgür ve konseyde uyumlaştırdığı ve finans kuruluşlarının musluklarının buna göre yönlendirerek açılıp kapandığı esnek, zora dayanmayan bir planlama demokratik sosyalizme uyar.

EMPERYALİZM VE İŞÇİ SEKTÖRÜ

7- Yabancı sermaye konusunda bir görüşü açmak istiyorum. Ben emperyalizmin karakter değiştirdiğine inanmıyorum.Fakat emperyalizmin gerçek gerici özünün onun sermaye ihracında değil onun sermaye ithalinde olduğunu sanıyorum. Tersinin geri bir politik analizden kaynaklandığı kanısındayım. Bir ülkeye giren sermaye ihracı eğer yatırımlara yönelikse. Bu girdi üretim güçlerinin gelişmesinde ilerici bir rol oynar ve bu anlamda ülkemizdeki var olan kalkınmada yabancı sermayenin önemli rolü inkar edilemez. Emperyalizmin gerici özü ülkede oluşan sermaye birikiminin metropole geri dönmesinde yatar. Bu durum kalkınmayı engeller, işsizliği artırır vb. Yani üretim güçlerinin gelişmesinin önünde engel teşkil eder. Emperyalizmin bu ekonomik yapısından kaynaklanan siyasi sonuçları ise zaten bilinmektedir. Bugünkü dünya koşullarında tam bağımsız bir ülke düşünmek mümkün değildir. Düşünülmesi gereken ülke ve sınıf çıkarlarının korunduğu yeni bir denge politikasının saptanmasıdır. Yukarıda belirttiğimiz aynı tip bir vergi sistemiyle sermaye birikimindeki erezyon engellenebilir. Metropole dönen sermaye büyük oranda vergilendirilebilir. Tabii bu durum sonuç olarak ülkeyi yabancı sermaye için çekici olmaktan çıkarır. Burada bir uyum ve denge politikası gereklidir. İzlenecek radikal, bazılarına göre 'devrimci' bir politika karşı devrimci bir sonucu rahatlıkla dayatabilir. Yabancı sermayenin ülkede kısa bir süre içinde tasfiyesi ülkeyi büyük bir krizin içine sokacaktır. Bu tasfiye başlangıçta devrimci radikal bir çözüm olarak görelmesine rağmen sonuç olarak devrimin de yenilgisini getirecektir. Sermaye birikimi olmadan bir ülke kalkınamazsa, ülkemizde bu birikimin önemli bir parçası yabancı sermaye ise, ülkedeki bu önemli parçayı derhal yok ederek "bağımsız" olduğumuzu sanabiliriz. Fakat daha sonra daha da bağımlı hale gelmenin şartlarını yaratmış oluruz. Dolayısıyla işçi sektörü de emperyalizmle uzun süre bir uyum politikası yürütmek zorundadır. Bu tek ülkede devrim sorununun doğal bir dayatmasından başka bir şey değildir. Sonuç olarak tam bir sosyalizmin olmasa bile bugün tek ülkede sosyalizmin ulaşabileceği en ileri aşamadır diye düşünüyorum. -Türkiye için-

8- Sosyalist ekonomi bugün piyasa ekonomisi olmak zorundadır. Herkesin ihtiyacı kadar bir üretim gerçekleşmediği müddetçe piyasa kanunları yürürlükte kalacaktır. Bunu yok saymak körlüğün bir çeşididir sanırım. Talebe uymayan, pazarda fiyatı belirlenmeyen bir üretim nasıl düşünülebilir. Bazı tekel unsuru olabilecek sektörler dışında pazarın kendisi kendi regularizasyonunu kendisi tamamlamalıdır. Sosyalist piyasa ekonomisi kapitalist pazar ekonomisinin aynısı olmayacaktır. Fakat ekonominin birçok prensibi bugüne kadarki tüm sistemler için geçerli olmuştur. Sosyalizm içinde geçerli olacaktır. 'Reel sosyalizm'de pazar ekonomisi yok sayılmıştır. Ne yazık ki, bu düzen hakkında da son sözü yine pazar ekonomisinin kanunları vermiştir. Pazar özgür değildir. Liberalizmin özgür pazar hikayesi yalandır. Pazar pazardaki güçlerden oluşur ve doğal olarak bu güçlere bağlıdır. Pazarda diğerlerinden güçlü olan pazara hakim olur ve pazarı demokratik olmaktan çıkarır. Sosyalizm ekonomiyi demokratikleştirir ve pazarıda buna bağlı olarak demokratikleştirir. Vahşi kapitalizmin fütürsüz pazarının yerini sosyalizmin demokratik pazar ekonomisi alır.

Tek ülkede sosyalizm daha yüksek bir biçim alamaz diye düşünüyorum. Kısa olarak özetlediğim düşünceler, bugün ne yapılabilir sorusuna verebildiğim cevaplardır. Konu oldukça geniştir araştırma uzmanlık ister. Ben bu konuda düşüncelerimi daha doğrusu kendi iç tartışmamı yazılı hale getirdim. Faydası olur düşüncesiye■

MUSTAFA DURNA

VİRÜSLERDEN ARINARAK BUGÜNE POLİTİKA ÜRETMEK

Bizim olmadığımız bir politik yaşam pekala mümkündür. Eğer ülkemiz politik yelpazesindeki yerimizi devam ettirmek istiyorsak, diğer kesimlerden düşünsel ve eylemsel olarak farklılığımız olmak zorundadır. Farklılığımız bütün konularda gerçekçi olmak, buna uygun politikalar üretip gerçekleştirmek ve uygulamaktır. Boşa harcanacak enerjiye olduğu gibi, küçücük enerji kırıntısını bile dıştalayacak düşünce ve davranışlara hoşgörüsüz karşı çıkacak kadar gerçekçi olmak; yani kendimize karşı gerçekçi olmak zorundayız.

SBP olarak 15 Ocak'ta birleşik bir güç olarak ortaya çıktığımızda, misyonumuzu tanımlamakta bile gerçekçi olamadık. Türklerin ve Kürtlerin ortak partisi olduğumuzu söyleyip, ülkenin makus talihindeki bu kara gidişe bir son verip, politik kaderini değiştirecektik... Çok şey söyledik ama bir türlü mütevazi olup kendi gerçeğimizle yaşamı kucaklayamadık.

Hiç düşündünüz mü Türklerin ve Kürtlerin partisi SBP yayın organlarının hiçbirinde neden Kürtçe bir cümle yazı bile yok? Ya demokrasinin olmazsa olmaz koşulu olarak gördüğümüz "Kürt sorununun çözümü" konusunda politik eşitlikten neden hiç söz etmiyoruz? Taraflar eşit konumda olmazsa mutabakat nasıl sağlanır? Artık Kürt kimliğinin bir boyutuyla tartışıldığı günümüzde, Kürtlerin de bizim kadar eşit olmalarını savunmanın; politik eşitliği öne çıkarmanın zamanı gelmedi mi?

SBP Kürtlerin politik temsil hakkını üyelerinin içinde Kürtlerin de olmasından mı alıyor? Ya bu SBP üyesi Kürt arkadaşlarımız üye fişlerindeki "yabancı dili" sorusuna, "Türkçe" yanıtı vermekten başka ne yapıyorlar? Halka oturmayan, onunla yapılmayan politika gerçekçi midir? İstediğiniz kadar raporlar hazırlayalım, sorunların yaşandığı yerde çözümden yana varlığımız yoksa, bütün güzel sözlerimiz, taleplerimiz gurbette dövünmeye döner. Sizi hiç kimse gerçek bir muhatap görmez ve Kürt ulusunun yaşadığı bir tek il ve ilçede örgütlenemezsiniz bile. Bu örneği daha birçok konuda çoğaltmak mümkün. Yani virüs hâlâ yaşıyor. Kendimizi ve gücümüzü abartmamıza, başkaları adına konuşup politika yaptığımızı sanmamıza neden olan, kendimizi geliştirmemize engel olup, bizi kendini beğenmiş yapıp çıkan virüs. Ülke gerçeğimiz gösterdiki bu virüsü taşıyarak politika yapılmıyor. Buna, neredeyse kişiliklerin tartışılmasına kadar düşen seviyeyi de eklediğimizde partiyi tıkanma noktasına kadar taşıdık. Bu hâl böyle devam ettikçe, parti mevcut üyelerini korusa bile, politika üretmediği sürece dağılması (erimesi) kesindir.

Bu kendi gücümüzü abartan yanılsamaları bırakıp, kendimizi iktidar partisi gibi görmek yerine, muhalefet partisi olmayı denemeliyiz. Muhalefet yapmak alternatif üretmekle olur. Alternatif üretmeyen muhalefet çamur atma olur ki bu tasvip edilemeyecek bir durumdur. Ayrıca kastettiğim muhalefet Demirel'in seçim öncesi Ege tütünü için; "Ne verirlerse benden 5.000 fazlası" demesi gibi bir şey de değil. Artık genel geçer şeyler söylemekten vazgeçip, içi boş söylemleri doldurmak zorundayız. Göreceğiz ki; ekonomi, dış politika, insan hakları, anayasa, hukuk, sendika, eğitim, kültür, sağlık, çevre ve Kürt sorunu konularında partinin net bir politikası yok. Bugünki mülkiyet ilişkileri içinde, çalışanların yaşam standartlarını yükseltici önermeleri kamuoyuna yapmak zorundayız. Yani parti artık yüzünü halka dönmeli, politika yapmaya başlamalı, demokrasiyi derinleştirmelidir.

Kongre sürecine girdik. SBP bu kongrede politika yapmanın zeminini yaratmalıdır. Hiçbir enerjiyi israf etmeden, gördüğümüz sorunlara yönelmeli, partiyi tam bir eylem platformuna çevirmeliyiz. Sözünü ettiğim politik mutabakattır. Bu tespitlerden hareketle; partimizi politika yapan canlı bir organizmaya dönüştürebileceğini umduğum bir takım önermelerde bulunacağım:

1- Her il ve ilçe örgütleri ihtiyaç duydukları genel ve özel adımlarda (Mesleki gruplar, barış, insan hakları, sendika, çevre, kültür, kadın, gençlik, bilim, teorik vb. Çalışma ve Araştırma Grupları.) özel: (İl ve ilçelerin ayrı sosyo-ekonomik sorun-

larıyla ilgili Çalışma ve Araştırma Grupları. Örneğin; Şeker fabrikasının Tersakan Çay'ına akıttığı asitli su yüzünden mahsulü yanan Suluovalı şeker pancarı üreticisinin bu sorunu, İstanbul'da yaşayan birini ne kadar ilgilendirebileceği gerçeğidir.) alanlarda üyelerinin ilgi alanına yönelik kendi isteğiyle içinde yer aldıkları "Çalışma ve Araştırma Grupları" oluşturmalıdır. Oluşturulacak bu gruplar kendi ilgi alanlarında faaliyet göstermekte ve kişi ve kuruluşlarla ortak hareket noktalar yaratmakta ve grupsal faaliyeti genişletip geliştirmekte kesin söz ve karar sahibi olmalıdır. Buna ilgi alanlarına ilişkin yayın çıkarma dahildir. Ayrıca; Çalışma ve Araştırma Grupları ilgi alanlarında varolan diğer ulusal ve uluslararası örgütlenmelerle diyalog ve işbirliği içinde olmalı, onların bilgi, birikim, deneyim ve çalışma biçimlerinden faydalanmada, ulusal ve uluslararası organizasyonlar içinde yer almada veya oluşturmada tamamen özgür olmalıdır.

2- Her il ve ilçe bazında gerçekleşecek bu Çalışma ve Araştırma Grupları, diğer illerdeki ilgi birliği oluşturan benzeri parti yapılarıyla ortak bir işleyiş ve koordinasyon içinde olmalıdırlar.

3- Çalışma ve Araştırma Grupları parti görüş ve politikasının oluşturulmasında etkili ve belirleyici olmalıdır. Örneğin: Pamuk üreticilerini ilgi alanına alan grup, daha hükümet pamuk taban fiyatını açıklamadan, parti merkez organın geniş bilgilendirip, partinin ülke gerçeğiyle grubun taşıdığı ekonomik ve sosyal verileri bütünleştirerek pamuk taban fiyatının ne olması gerektiği konusunda kamuoyuna açıklama yapmasındaki pay.

4- Parti, değişik illerde oluşacak genel ve özel Çalışma ve Araştırma Grupları'nın iletişim ve merkezi koordinasyon görevini üstlenmeli ve bu çalışma gruplarının tesbit ettiği sorun ve çözümlerini partinin genel politikası haline getirmekle yükümlü olmalıdır.

5- Bütün bunlar için partinin bütün il örgütlenmelerinde hızlı bir iletişim ağına ve bilgisayarlı teknik donanıma ihtiyaç vardır. Bu teknik donanıma merkez olabilecek illerden başlanabilir.

6- Bu Çalışma ve Araştırma Grupları'nın işlerlik kazanabilmesi için, il ve ilçe yönetimleri özel ve sosyo-ekonomik yapılarına uygun oluşturdukları Çalışma ve Araştırma Grubu temsilci veya üyelerinden oluşturulmalıdır.

7- Genel Merkez Yöneticileri, il ve ilçelere bağımlı Çalışma ve Araştırma Grubu temsilcilerinden de olabileceği gibi, esasen genel Çalışma ve Araştırma Grup temsilcilerinden oluşturulmalıdır.

8- Parti tüzüğü, Çalışma ve Araştırma Grupları örgütlenme anlayışına göre yasal uygunluğu gözetilerek yeniden yazılmalıdır.

ÇALIŞMA VE ARAŞTIRMA GRUPLARINDAN BEKLENTİLERİM:

a- Parti içi inisiyatiflerin yaygınlaştırılması ve demokratik karar alma ve uygulamanın bir aracı olabilir.

b- Politikanın amatörce yapılamayacağını gerçek veri saydığımızda, karşımıza çıkan ve hep parti yaşamında eksikliğini hissettiğimiz "uzmanlık" sorununun aşılmasında ve topluma yeni ufuklar açıp düşünsel ve eylemsel perspektifler sunmada birer doğal kaynak işlevi görebilir.

c- Gruplar, ilgi alanlarında ani gelişen ulusal ve uluslararası olaylarda anında kamuoyuna açıklık ve görüş iletmenin pratik unsurları olabilir.

d- Parti dışında yer alan marksist sol, parti, hareket, dernek, oda, grup ve tek tek kişilerle, parti kimliğini değil, yapılması gerekeni öne çıkararak buluşacağımız bir demokratik platform işlevi görebilir.

Çalışma ve Araştırma Gruplarına ilişkin sözlerimden de anlaşılacağı gibi, değişik illerin özel ve sosyal sorunlarıyla ilgili Çalışma ve Araştırma Grupları bir anlamda ayrı il veya bölge örgütlenmesi yaratsa da; bunun genel yapıya olan katkısı ve genel politik işlevi görüldüğünde bir bütünlük taşıdığı kanısındayım. Yeter ki parti genel koordinasyon görevini iyi yerine getirsin ve grup araştırma ve çalışmalarını ulusal ve uluslararası politikada canlı bir organizasyona dönüştürsün.

Bugüne politika üreterek geleceğin önünü açabileceğimize inanıyorum. Çalışma ve Araştırma Grupları buna giden yolda taşıyıcı olabilir■

HÜLYA KESKİN

Sayın Başkan,*

SBP yeninin, değişimin partisi olarak doğdu. Böyle bir partiye de bu ülkenin ihtiyacı var. Ben katı marksist gelenekten gelme biriyim. SBP'yi oluşturan geleneklerin hepsi de böyle. Bu yapıda bir partinin yeninin, değişimin partisi olarak çıkması çok cesur bir girişim. Çünkü sivilleşmeyi, çok sesliliği yaşam biçimi haline getirmek öncelikle, Leninist parti yapılarından gelmiş bizlerin önce beyinlerimizde köklü değişimler yapmasını gerektiriyor. Bu ise toplumun sivilleşmesi yolunda verilecek uğraştan daha zor. Çünkü, yaşıyoruz; marksist gelenekten gelen bizler her konuda toplumun en tutucu kesimlerini oluşturuyoruz. örneğin, cins ayrımcılığı konusunda kaç SBP'li erkek arkadaş kafasındaki tabuları yıkıp evindeki yaşamını demokratikleştirebildi. Sorunun yanıtı oldukça acı olacaktır. Bu nedenle önce SBP'lilerin sivilleşmesi gerekiyor bana göre.

SBP her iki sistemde de çöküntüleri gören, gerçeği arayan bir parti olarak yola çıktı. Peki, bir yıl içinde gerçeği ne zaman bulduk da, bu partinin "marksist" olacağına karar verdik? Kim olursa, olsun böyle bir dayatmaya kimin hakkı var? Ben bu partinin hazır bulunmuş "gerçek"leri sunan bir parti değil, gerçeği arayan parti olmasının, bunu hedeflemesinin daha anlamlı olacağını düşünüyorum. Gerçeği bulmuş olmak güzel bir şeydir kuşkusuz, ama gerçeği aramanın daha güzel bir uğraş olduğuna inanıyorum.

Marksizm doğru muydu, eğrimiydi tartışmasına girmiyorum. Çünkü, bu birey olarak beni aşıyor. Parti olarak da girilmemesi gerektiğine inanıyorum. Daha doğrusu ne benim ne de partinin tek uğraşı bu olmamalı, diye düşünüyorum.

Benim, kendine 'marksist" diyen arkadaşların görüşlerinden etkilenmeye ihtiyacım var. Marksistlerin de benim görüşlerimden etkilenmeye ihtiyacı olmalı. Bence bu partinin farklılığı burada yatıyor. Daha çok farklı görüş olmalı ama bu görüşler birbirlerinden etkilenmeye açık olmalı. Siz gerçeğinizi bulmuş, değişmeyi de hiç mi hiç aklınızdan geçirmiyorsanız, tabi bana ihtiyacınız olmaz. Ama yaşamın o harukülade karmaşasını "görmeye" keşfetmeye başlamalıyız.

Partimizin sorunları ne bir yazıyla, ne bir demeçle, ne de Ankara toplantısıyla başlamış değildir. Biz başlangıçtan beri ne aradığını, neyi başa alması gerektiğini bilen bir parti olarak çalışamadık. Marksizme uygun yapılar bulmaya çalışmaktan, toplumun nasıl bir yapıya ihtiyacı olduğu sorusunu soramadık, tartışamadık. Sanırım, sorun burada biçimleniyor.

Bizim İzmir'de yaşadıklarımızı sanırım biliyorsunuz. İzmir ili hem toparlanamamaktan hem de ekonomik zorluklardan dolayı kapandı. Merkez ilçe dağıldı. Çevre ilçelerde hiç bir canlılık yok. Bornova ve Karşıyaka ilçeleri krizde. Ortada, kaynağı dünyadaki gelişmelere kadar uzanan bir durum var. Biz bu durumda, her şey yolunda gidiyordu, bir yazı ya da görüşle her şey karıştı diyemeyiz. Herşey bu denli kolay değil. Geniş toplantıların zararlarından söz ediyoruz. Hani açıklık ilkemiz nerede kaldı? Çizeceğimiz yeni, farklı politikacı çizgimize ne oldu? Gerçekler bizim geçmiş hayallerimiz olamaz. Böyle yaparsak bugün olduğu gibi, toplumun dışına itiliriz. İnsanlara açıkça neyi söylemek istiyorsak, onu söyleyelim. Günü geçmiş söylemlerle, ardından bir yığın açıklamalar yaparak, asıl söylediğimiz o değildi buydu, diye zaman yitirmeyelim.

Böyle bir partinin genel başkanı olmanın zorlukları var kuşkusuz. Bizler, monolitik partimizi bırakıp geldik. SBP monolitik bir parti olmayacaktı. Ama henüz değişimi tamamlamadık, SBP monolitik olmaya hazır. Bunu Ankara'da hep birlikte yaşadık. Siz tamamen kendinize ait bir konuşma yaptınız. Konuşmanın hiç bir yerine katılmıyorum ve ciddiyetsiz buluyorum. Arkasından on dört kişi yönetimden istifa etti. Yenilenmeci diye adlandırılan arkadaşlar dışında hiç bir konuşmacı sizi bu konuşmanızdan dolayı eleştirmedi. Bu olay SBP'nin başlangıçtaki yeni tip partileşme anlayışına ters. SBP'nin her tür eski anlayışa karşı sürekli duyarlı olması gerektiğine inanıyorum. Yoksa bir gün bu anlayış, bugün buna ses çıkarmayıp, yararlanmayı düşünenleri de tehdit edecektir. Tarih bunun örnekleriyle dolu. Yeninin, değişimin partisi olmanın zorlukları var demiştim. Siz en tepede, arkasından günlerce tartışılacak, açıklamalar yapma gerektirecek konuşmalar yaptığınızda parti kamuoyuna bu nasıl yansıyor biliyor musunuz? "Başkan sarhoş ya da yolunu şaşırmış diyebilir. Bu hakaret değil normal bir şeydir" diyenden tutun da, "bu parti marksist partidir, olmayan koltukları boşaltsın, çeksin gitsin" diyene kadar varıyor. Peki bu ne işe yarıyor? Hiç bir işe!

Tarihsel olarak fırsatlar kaçırılıyor. Oysa değişimin, yenilenmenin taşıyıcısı bir partiye bu toplumun ihtiyacı var.

Her tür görüşün, özgürce tartışıldığı ortamlar yaratmak çok zor değil. Yeter ki kurumlardan, ideolojilerden, izmlerden önde tutalım insanı. Yeter ki bizim görüşümüzün tam karşıtı bile olsa saygı gösterelim, beynimizin kapısını etkilenmeye açık tutalım.

Ben SBP'ye başlangıcından beri katkı koymaya çalışıyorum. Bunca emeğin boşa gitmiş olmasını görmek beni son derece rahatsız ediyor. Bugün henüz (Sizin her açıklamanıza rağmen) partide kalıyorsam kişi olarak harcadığım ve harcanmış emeklere duyduğum saygıdandır.

Sizi bu zor görevinizde son gelişmeleri bir kez daha soğukkanlılıkla yeniden gözden geçirmeye ve görüşlerinizi bize açıklayıp tartışmak için İzmir'e davet ediyorum■

SBP Karşıyaka İlçi Sekreteri

Not: Bu mektup hem dergimize hem de Sadun Aren'e gönderilmiştir.

SBP'nin Geleceğine Ilişkin Tartışmalar ve Parti Yöneticilerimizin Işlevleri Üzerine

KOCAELİ İL ÖRGÜTÜNDEN

SBP:

- Yenilenme adına yola çıkan çağdaş yenilikçi bir partidir.

-Parti iç yaşamında demokratizmi temel alan bir partidir.

-Farklılıkların bir arada olmasını öngören çok sesli bir yapılanma üzerine inşa edilmiş bir partidir.

-Kuruluş ve çalışma anlayışıyla bireyin düşünce, bilgi, olanak ve yeteneklerini politik çalışmaya tümüyle eksettirebilmesinin olanaklı olduğu partidir.

-Reel sosyalizmin çöktüğü, Marksizmin yenilenmesi gerektiğini ve bunun olanaklılığını çoğunlukla benimsemiş, Marksistlerin ve Marksist olmayanların partisidir.

- Güncel somut hedef olarak demokrasi mücadelesini benimsemiş ve ilkeselleştirmiş bir sosyalist partidir.

- Ve henüz kongrelerini bile yapmamış, örgütlenme sürecini tamamlamamış (ya da bu konuda varolan yetenek ve olanakları henüz tam olarak kullanamamış -nedenleri ayrı konu-) kurucu ve uyeleri eski olmakla birlikte parti anlayışı oluşma tarzı açısından yepyeni bir partidir.

- Ve yine dünyada birçok değerin yittiği, yeni değerlerin öne çıkmakta olduğu bir dönemde ve daha çok ayrılmaların, ayrılıkların öne çıktığı bir dönemde BİRLİK adına yola çıkıp önemli ölçüde yol alabilmiş bir partidir.

-İşte bu nitelikleri daha baştan saptanarak on ay önce kurulmuş bulunan partimizin önüne: Olayların gelişimini ve gelişmelerin insan faktörü üzerindeki etkileşimini çok doğru tesbit edemememizin sonucu olarak koyduğumuz hızla kitleselleşme hedefi geçtiğimiz süreçte reel hale dönüşmemiş, aksine realiteye tam uygun düşmeyen bu hedefe ulaşılamamanın verdiği olumsuzluk ve karamsarlıklar kitleselleşme yerine nicel olarak gelişememe ve geniş potansiyellerin varolmasına karşın örgütlenmenin tıkanması gibi bir sonuç yaratmıştır.

Bu sonucu yaratan faktör sadece tam da uygun olmayan bir hedefin konmuş olması değildir tabii.

Kitleselleşmenin önündeki en temel engel, dahası bu hedefi realiteden uzak kılan temel faktör dünyadaki gelişmelerin kendisidir. Bu gelişmelerin insan faktörü üzerindeki etkileşimidir, yarattığı psikolojik ortamdır.

Ancak örgütlenmenin tıkanması ve parti içi örgütsel çalışmaların durağanlaşması ve daralmasının nedenleri bize göre tümüyle bu gelişmelere bağlanamaz.

Çünkü SBP bu gelişmelerin ışığında kuruldu. Bu gelişmelere rağmen olabilirliği öngörüldü. Bu öngörünün doğruluğu 15 Ocakta somutlandı. 15 Ocak sonrası sınırlı da olsa başarabildiğimiz kimi etkinliklerle bir kez daha doğrulandı.

Bu gelişmelere rağmen SBP'nin bir gereksinim olduğu somut olarak saptandı ve 15 Ocak'a varılabildi.

Şimdi bakıyoruz 15 Ocak'tan bu yana ne değişti.

SBP'yi gereksinim olarak ortaya çıkaran koşullar ortadan mı kalktı? Ya da bu gereksinimi karşılayacak, SBP olgusunun yerini alacak bir başka olgu mu ortaya çıktı ya da bir gelişme mi oldu?

Örneğin, İstanbul İl Örgütü'nün kuruluşundan, Partimizin Yalova bölge toplantısından bu yana neler olmuştur. Neler olmuştur da dün bağımsız bir politik örgütlenmede yönetime talip olup, yönetime gelmiş arkadaşlar, bugün bizzat yöneticisi oldukları bir politik örgütlenmenin gereksizliğini önermektedirler.

Bize göre bir şeyler oldu. Tam da bu sonuçları yaratmada rol oynayacak bir şeyler oldu. Ya da olması gerekip de olmayan şeyler oldu.

Yenilenme adına yola çıkıp, Yenilenmenin bayraktarlığı yapılırken, yenilenme sağlanamadı. Yenilenme "yenilenme" kelimesinin nakaratında arandı, ya da eskiyi reddetmekle özdeşleşti.

Partimizin en üst yetkili organında yönetici sorumluluğu alan arkadaşlarımız, bu sorumluluklarını yerine getirerek partimizin yaşamındaki zorlukların aşılması ve potansiyel olarak olanaklı olan örgütlenmelerin yapılabilmesi için çaba harcamak yerine;

Tam da eski alışkanlıklarını sürdürerek, adeta gelecek yazan peygamber rolünü oynayarak (ki bazı arkadaşlar için bu eski bir alışkanlıktır) Marksizmin ve SBP'nin geleceğini belirlemeye çalışıyorlar.

Bugününü belirlemeye çalıştığımız SBP'nin, geleceği üzerine "Bilimsel" bir tartışmayı başlattılar ve bu tartışmayı ısrarla sürdürüyorlar.

İçinde bulunduğumuz koşullarda, kuruluş çalışmalarını henüz tamamlayamamış, bir partinin gele-

ceğinin tartışmaya açılması bu partinin geleceğini ipotek altına almak sonucunu verir. Tabii sadece bu sonucu vermekle kalmaz, bugünü varetmeme sonucunu da yaratır.

Ve bu tartışmalar örgüt içinde hayal kırıklıkları yaratmış, psikolojik olarak parti içi yaşamında yıkıcı bir etki yapmıştır.

İdeolojik tartışma ayrı bir şeydir, bir partinin geleceği tartışması apayrı bir şeydir. Bu parti kimliğini yaşam içerisinde olgunlaştıracaktır. Ya da belirleyecektir.

Bir partinin kimliği somut yaşamda, yaşanan somut süreçten uzak, ideolojik ve dar grup tartışmaları temelinde belirlenemez. Belirlenmemelidir. Bu yönde zorlamalardan kaçınılmalıdır. Böylesi bir belirleme çabası zorlaması o partiyi yok eder. Parti, üzerinde tartışılan kimliğini belerleyemeden yok olur gider.

Biz yönetici konumunda bulunan arkadaşlarımızın, bu tartışmaları ısrarla sürdüren arkadaşlarımızın bilgi birikimi ve deneyimlerine değer veriyoruz. Ve onların gerek Marksizmin yenilenmesi, gerekse demokrasi mücadelesine katkılar yapabileceğine inanıyoruz. Ve inançla diyoruz ki;

- Eskiden kalma sürtüşmelerimizi bugünün politik arenasından çekiniz, uzaklaştırınız.

-Bilgi birikimi ve deneyimlerinizi güncel politika üretmek için kullanıp, toplumun güncel sorunlarının çözümüne yönelik çözümlemeler üzerine çaba gösterin.

-Bilgi birikimi ve deneylerinizi, parti içi yaşamın önündeki zorlukların aşılmasında ve parti içi yaşamın daha bir zenginleştirilerek düzenlenmesi doğrultusunda kullanın,

-Bunun için de kitle içi çalışmalarını ve insan ilişkilerinizi zenginleştirin, Bunu felsefi, ideolojik çalışmalarınızın önüne alınız.

- Yenilenme, kitle yaşamının bağrında oluşacak. İnsanlarla ilişkilerimizi geliştirdiğimiz oranda kendimizi yenileyebilecek ve toplumun yenilenmesine katkı verebileceğiz.

- Parti örgütlerini dolaşın. Partililerle, partisiz insanlarla doğrudan ilişkiler kurun, ilişkilerinizi güçlendirin.

İletişim olanaklarının böylesine arttığı bir ortamda, kitleler, bireylerin ne yaptıklarını, ne yapmak istediklerini düne göre daha doğrudan öğrenme şansına sahip iken, ve bu iletişim araçlarının toplumsal yaşamı doğrudan etkilediği ve yönlendirdiği bir ortamda biz SBP ve Marksizmin geleceği tartışmaları ile zamanı tüketmemeliyiz, enerjimizi sönümlememeliyiz.

İdeolojik tartışma yapılmaması doğrultusunda bir istemimiz yok, aksine bu düzeyi daha da geliştirilerek sürdürülmelidir diyoruz. Ve geleceğimiz üzerine ipotek koymayalım. Bu sonucu yaratacak türden tartışmalardan kaçınalım diyoruz.

Yaşamak, söylediğni yaşamak, söyleyerek yaşamak. Yaşayarak öğrenmek ve üretmek. Ürettiğini söylemek.

İşte bu temelde;

1. SBP ile Marksizmin geleceği tartışmaları, tartışma orijimimiz olmaktan çıkarılmalıdır.

2. SBP'liyim diyen herkes, hele hele yöneticilerimiz;

-Tartışmalarını, SBP'nin parti içi yaşamının tıkanıklığının aşılmasına doğru yöneltmelidirler.

3. Politik mücadelenin biçimini ve niteliğini belirlemek elbetteki önemlidir. Ancak, bundan daha önemlisi biçim ve niteliği tartışılan mücadeleyi yürütecek insanların var olmasıdır.

Parti yöneticilerimiz, marjinallik tartışmaları ile ömür tüketmek yerine, partili partisiz Marksistlerin ve Marksistlerle birlikte olmayı isteyen Marksist olmayan kadroların önüne, onların politik mücade azmini arttırıcı, morallerini yükseltici, uğruna çaba göstermeyen değer, somut sorunlara yönelik çözümlemeler getirmelidir.

Yine parti içi, örgütler arası ve üyeler arası doğrudan diyaloğun geliştirilmesi doğrultusunda çaba göstermelidirler.

Diye düşünüyoruz.

Ve yine partimizin geleceğine ilişkin olarak ve kimlerle birlikte olmalıyız temelinde yürütülen tartışmalara ilişkin birkaç şey söylemek istiyoruz.

1- Öncelikle, birliktelikler, birlik olması istenen tarafların bunun için istekli olması ile sağlanabilir.Sonra birlikte olabilmek için bir güç, üretken, müdahil bir güç olmayı becermek gerekir. Ancak böylesi bir durumda sağlıklı bir birlikteliği kolaylaştırıcı bir zorlama olanağımız olabilir.

Birliktelik "Birlik" olmak nakaratıyla değil, birlikte olmak istediklerimizle ilişkilerimizi somutta, günlük yaşamda geliştirerek ve ortak işler yapma olanaklarını artırarak sağlanabilir.

Bu anlamda yeni birliktelikler öneren arkadaşlarımız (özellikle), birlikte olmayı önerdikleri çevre ve kesimlerle ilişkilerini geliştirerek, birlik teorisyenliğini bırakarak, birlikte iş yapmak olanaklarını artırıcı somut çabalar içerisine girmelidirler.

Biz bizlerle birlik olmak isteyen herkesle birlikte davranmaya ve ilkeli birlikler oluşturmaya, birliğimiz gelişip güçlendirmeye her zaman varız. Ancak bu eşit koşullarda ve isteklilikle oluşmalıdır.

2- SBP'nin tüzük ve programında şekillenmiş ana tema (birçok eksiğine rağmen) üzerinde oluşturulan partimizin, ülkemizin politik yaşamına ve demokrasi mücadelesine aktarabileceği olanaklar ve dinamizm sönümlenmiş değildir. Partimizin bu tema temelinde marji-

nal olduğunu söylemek bize göre tam da doğru bir tesbit değildir.

Marjinallik bizim kafalarımızda. Tartışmayı sürdürdüğümüz platformun eksenidir marjinalliği yaratan. Eski kimi alışkanlıkladan uzaklaşamamış olmamız ve yenilik adına kimi eski alışkanlıklarımızı yeni sözlerle ortaya sürmemizdir.

İşte bu anlayışlar temelinde:

Başta SBP'nin en üst düzey yöneticileri olmak üzere her düzeydeki yöneticiye üyelerinin önündeki temel görev (Bugün, güncel görev):

- Partimizin kongrelerinin;

* Türkiyenin günlük temel sorunlarının tartışıldığı,

* Partiiçi yaşamın içinde bulunduğu sorunların çözümlerinin canlı bir şekilde tartışıldığı,

* Ve bu konularda somut kararlar alındığı,

* İdeolojik yetkinliğimizin artırılma çabalarının arttırılma çabalarının yoğunlaştığı,

* Parti programımızda olması gerekipte olmayan, ya da geliştirilmesi gereken bölümlerinin geliştirilip tamamlandığı,

* Türkiye emekçi halkına ve demokrasi güçlerine somut mesajların verildiği platformlar olması için çaba göstermek olmalıdır diye düşünüyoruz.

Bizler GYK üyelerimizden, Marksizme yönelik düşünceleri ne olursa olsun, Marksizmin ve SBP'nin geleceğine ilişkin öngörüleri ne olursa olsun, bu yönetici sorumluluklarını yerine getirmelerini ve doğrultuda somut açılımlar getirerek kararlar almalarını bekliyoruz.

SBP KOCAELİ İL
ÖRGÜTÜNDEN BİR GRUP
YÖNETİCİ VE ÜYE

"MİNAREDEN AT BENİ İN AŞAĞI TUT BENİ"

(Bir halk türküsünden)

Hazırlayan: *Mustafa DURNA*

- Ben Marx'ım!
- Bana kalırsa doğruyu şeetmeye başladım.
(Varlık ÖZMENEK)

- Keşke dilimi arı soksaydı.
(Sadun AREN)

- Berlin duvarının altında kalmamak için allaha dua ettim
(Talat ULUSOY)

-- Berlin duvarını ben yıkmadım
(Zülfü DİCLELİ)

MARKSİZM ÜZERİNE ÇEŞİTLEMELER

- Marksizmi, partimiz için en iyi yapıştırıcı olarak görüyorum
(SBP Adana il Bşk.)

- Marksizmden kopacağıma kafam kopsun
(ara sohbetlerin birinde)

- Bu düşünce her niyete yenen muz değildir.
(Abdurrahman ATALAY)

- Hani marksizm filan falan.. o, öyle yani...
(Sadun AREN)

İMANA GELENLER

- Birkaç defa GYK toplantısını izlemiştim.. Hocam (S. AREN) beni affetsin.
(Halil ÇAMALAN)

- Düşündüm.. ilerde marksist olmam için nasıl olsa zorlayacaklar, en iyisi ben şimdiden marksist olayım dedim.
(Talat ULUSOY)

YILIN VECİZESİ

- Şakul yalan söylemez.
(Yıkımcı Nafız Usta)

RİVAYETLER MUHTELİF

-Ben boynuma zil taktım işçinin önüne çıktım, sürü peşimden gelmedi.
(İbrahim ÖZKURT)

- Meclisteki marangoz hatası yüzünden parti üyesi olamadım.
(Nabi YAĞCI)

- 68 yaşındaki adam (Demirel) değişti, biz genciz direniyoruz.
(Zülfü DİCLELİ)

- Burada biraz Maocu olacağım.
(Aziz ÇELİK)

- Fikri hür, vicdanı hür, hür bir bireyim
(Varlık ÖZMENEK)

- Biz askıya alındık
(SBP Adana il Bşk.)

- O zaman da söylemiştim ama, içimdeki şeytana da önyargılı olma demiştim.
(Halil ÇAMALAN)

- Partiyi kesip biçen 68'liler.
(Nesrin ASLAN)

- Ben Pirus zaferi kazanmak istemiyorum.
(Veli SALTIK)

* 30 Kasım-1 Aralık 1991 Ankara Genel Üye Toplantısından derlenmiştir.

SBP GENİŞLETİLMİŞ ÖRGÜT TOPLANTISI KONUŞMALARI

Dergimiz, 30 Kasım-1 Aralık 1991 tarihlerinde Ankara'da yapılan Sosyalist Birlik Partisi Genişletilmiş Örgüt Toplantısının tutanaklarını yayınlama kararı almıştır. Geçen sayımızda bu toplantıya sunulan tebliğleri yayınlamıştık. Bu sayımızda ise Genişletilmiş Üye Toplantısında yapılan konuşmaların bant çözümlerini virgülüne dokunmadan yayınlıyoruz. Toplantı da yapılan konuşmaların bir kısmı teknik nedenlerle kaydedilememiş, bazı bölümler ise çözülememiştir.

Yayıncılık açısından gecikmiş de olsa son iki sayımızdaki yazı ve konuşmaların belgesel bir değer taşıdığına inanıyoruz

CAHİT METE

Bu toplantının parti tüzüğümüz çerçevesinde meşru olmadığını düşünüyorum. Ancak, bir parti üyeliği görevi olarak geldim ve sizlere bu duygular içinde sesleniyorum.

Partiyi yaklaşık on ay önce kurduk. Bu süre içinde iki kez parti konferansı toplamamız gerekiyordu. Hatta erken genel seçim olmasaydı kongrelerimizi yapmış olacaktık.

Bu toplantının hangi amaca hizmet ettiğini anlayamadım. Toplanmak, tartışmak anlamlı ama, kongrelerin eşiğinde GYK'dan böyle bir kararın çıkarılmasını sağlıklı bulmuyorum. Şunun için: Böyle bir toplantıyı diğer illerde bölge toplantıları olarak yapmak da mümkündü. Bunların bir program çerçevesinde yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bunun için, bu toplantılarda partide varolan, sonuçlanmayan bazı anlayışlar da netleştirilebilirdi.

Bu bir başlangıç toplantısı olsun, sonraki toplantılarda Türkiye'nin gündemine yönelik kararlar çıksın, eğilimler oluşsun ve adımlar atılsın. Kongrelere gidiyoruz ama Türkiye'nin gündemine ilişkin kongre raporlarımız yok. Parti yöneticileri olarak kendimizi gözden geçirerek Türkiyenin gündemine yönelik yeni politikalar tesbit etmeliyiz.

Her gün anti-demokratik uygulamalarla karşılaşıyoruz. Hükümet kuruldu ama programına yönelik bir tavrımız bugüne kadar ortaya çıkmadı. Somut şeyler oluyor, işçiler işten atılıyor, çocuk yaşta işçiler çalıştırılıyor. Kamuoyuna bu konularda mesaj vermedik. Partinin işlevi bundan sonra bunlara yönelik olmalıdır. Parti kongreler sürecinde bunları tartışmalı.

ABBAS KESKİN

Çok kısa bir iki konuya temas edeceğim. Sosyalist Birliği tartışa tartışa meydana getirdik. Bugün burada hayal kırıklığına uğradım. Herkes sazı eline almış kendi türküsünü söylüyor. Türkiye'nin toplumunu ve koşullarını bir tarafa atmışlar.

Marksist parti işçi sınıfı iktidarını amaçlayan bir partidir. Bu parti vardır. Bu partinin devamı için ısrar da edeceğim.

Dostlar, burjuvazi 70 senedir topuyla, tüfeğiyle saldırıyor. Marksistiz, sosyalistiz diyoruz ama burada sazı eline alınca herkes kendi türküsünü çığırıyor. Bence Marksizm böyle değildir. Marksizmde yarış önemlidir ve bize doğruyu öğretmiştir.

Diyorla ki, Marksizm ayrı ayrı bir yapı ama tek bir vucuttur. Şimdi ben burada bunu görmüyorum.

Bu parti işçi sınıfının yanında mı? Amerikan emperyalizminden hesap soracak mı? 12 Eylülden hesap soracak mı? Bunu bana söyleyin. Ben bunca yıl, bir sosyalist mücadele çıkacak ve dökülen kanları, Nâzım Hikmet'lerin hesabını soracak diyordum. Ama bunu burada görmüyorum.

Hepinize selam. Kör olasın demiyorum, kör olmada gör beni!

M. ŞEREF KIRAN

Önemli bir noktanın altını çizmek ve hiçbir ayrım gözetmeksizin söylemek istiyorum. Partiden beklenilenle gerçekleştirdiği işler arasında bir uçurum var. Sanıyorum sorunun esas noktası da bu. Bu toplantıda görüldüğü gibi, ajitasyon kültürünü aşamadığımız sürece, sadece sürekli kendimizi ve birbirimizi konuşarak, iş yapmaya vakit ve enerji bulamayacağımızı, sorunlarımızı ise yaşamaya devam edeceğimizi sanıyorum.

Genel Başkanımızın konuşmasının soğuk bir duş etkisi yarattığını özellikle söylemek isterim. Ben kimlik sorununu, esas olarak eskiyi aşamama ve yeniyi de yeterince yerine koyamama şeklinde görüyorum. Konuya geniş ve soğuk kanlı bakmak gerekir. Soruyu Marksizm öldü mü diye koyarsak hem soru hem de yanıtı yanlış olur. Soruyu doğru koymak gerekir.

Kendimi bu parti içinde gönüllü olarak bulunmakla birlikte Marksist olarak tanımlayamıyorum. Ayrıca şu geniş pankarttaki "Yaşasın Sosyalizm" sloganından çok, yan taraftaki pankartta yer alan "Yeni Bir Dünya Yeni Bir Türkiye" sloganı benim düşüncelerimi ifade ediyor. Dolayısıyla, biz bireyler olarak topluma katkımız ne olabilir, diye bakarsak ve bunu nasıl nasıl realize edeceğimiz noktasında çalışırsak, her halde çok daha olumlu sonuçlar ve yanıtlar buluruz diye düşünüyorum.

Bakırköy örgütünden geliyorum. Örgütümüzün çoğunluğunun, burada tartışılan konuların çok daha dışında partiyi temsil etme anlamında, partiye katkıda bulunma anlamında, gönüllü çabalarının olabileceğine inanıyorum. Yeter ki, tavandaki çekişmeleri biraz erteleyebilelim ve önümüzdeki kongreler sürecinde, vakit eğer çok geç değilse bu tür çalışmalara kanalize edilmemiz gerektiğine yürekten inanıyorum. Kamuoyuna dönük çalışmaların bu tür tartışmalardan önde gelmesi gerektiğini düşünüyorum.

EMİN TURAN

Partinin bir kanadının görüşleri partinin bütününe hakim kılınmak isteniyor. Yani açıkça ya da üstü örtük bir

biçimde partinin bir kanadı tasfiye edilmek isteniyor. Bunu, sanırım Genel Başkan daha açık bir biçimde ifade etti. Niyet var mı yok mu bilmiyorum. Komplo demek istemiyorum ama, geleneğimizde bu da var. Yenilikçilerin ayrılmasıyla, Marksist çoğunluk içinde kendisini ifade edebilir. Birinci yanı bu. İkinci yanı bir yıl önceki mutabakatımız. Bir yıl gerçekten bugün çok uzun bir zamandır. Bir yıl içinde koca SBKP'nin gittiğini hatırlatmak istiyorum. Yani bugünkü miutabakatlarımızı bir yıl önceki belgelere dayandıramayız. Bu doğru olmaz. Aslında bir alıntı yapmak istiyorum. Kuruçeşmedeki mutabakat esasında bir politik içerik taşımıyordu. Bu az sayıda parti eski kadrolarının program üzerinde anlaşması biçiminde oldu. Bir başka konu bugün partinin durumu gerçekten kötü. Onbinlere varan bir destekçi kitlesi vardı. Bugün açıkça partiye destek sağlayan bir tek kişi bile çıkacağını sanmıyorum. Geçmişte partilerimiz vardı. TİP, TSİP, TKP, TBKP bu partiler gittiler gerçekten. Bunları salt dış etkenlere bağlıyamayız. Bu partilerin yöneticileri şimdiki SBP yönetiminde bulunan kişiler bu partilerin batmasında ve SBP'nin de aynı akibeti paylaşmasında payları var mıdır? Diye sormak istiyorum. Bunu partinin kuruluşunda da söylemiştim. Bu partinin esesını teşkil eden kadrolar, gelenekten gelen kadrolar, birliği değil bölünmeyi, büyütmeyi değil, küçültmeyi bilirler. O yüzden partinin akibetinde böyle bir rolün olduğuna inanıyorum. Benzetmek istemiyorum ama Jivkovlar gitti bizdekiler gitmedi, diye düşünüyorum. Gerçi daha önce partilere destek veren kadrolar bunları terketti. bir anlamda tasfiye etti. Başlangıçta partinin çok sayıda üyesi vardı. Bu kadroların da katkısıyla yok edildi. Bitmiştir bu kadrolar. Bu partinin kimliği ne olursa olsun ister sosyalist olsun ister başka bir şey olsun. Partinin yeni mutabakatlara ilişkin olarak da arkadaşların problemleri çözmeye yönelik önerilerine rastlayamadım. Daha çok baştaki durumu idare etmeye çalışılıyordu temennilerle. Ancak sonuçta parti bir şekilde mutabakat yapacak ya da yapmayacak. Bu mutabakat partideki Marksist olanlarla olmayanlar arasında değil sanıyorum. Daha çok partinin Marksist olması ya da olmaması anlamında. Çünkü, tartışanlar esas olarak Marksistler bunun çözümünde klasik parti olacağına inanmıyorum. Çünkü, bizlerin kuracağı partiler, Komintern partileri olur. Aynı geleneksel çizgilerle bu sorunu çözmeye kalkarsak mutabakat ararsak sanıyorum çabamız boşuna olacak. Birbirimizi boşuna yıpratmayalım diyeceğim. Şimdi okuyarak geçeceğim. Bu görüşlerin uyuşması mümkün değil. Parti Marksist kimlikli bir parti olursa bir kanat partiyi bırakır, olmazsa diğer kanat bırakır. Eğer birliğin devamı savunuluyorsa başka bir yol denenir. Bu birincisi. Politikada güce ihtiyacımız var. Esasında reformculuğu benimsiyoruz. İkincisi, kendisini Türkiye'nin yenilenmesi safında gören, bütünsel olarak gören sağ-sol ayırımı yapmadan kendisini sol koalisyon partisi içinde ifade eden böyle özel bir parti içinde böyle bir mutabakat sağlanabilir. Blok kanat ve gruplar olur herkes kendisini ifade eder. Yönetimi paylaşır. Yakın benzerleri varsa, mesela birincisi bugünkü DYP-SHP hükümetidir. Amaç ittifakı yapmışlardır. Kurulacak partinin gündemi salt politika olmalı. İdeolojik, kuramsal tartışmalar partinin gündeminden uzaklaştırılarak tartışmalar verimli kılınabilir. Buradaki tartışmalar güncel politik değerlendirmeler olsaydı daha keyifli bir şekilde buradan ayrılırdık. Teşekkür ederim.

EROL BOZKURT

Bizim solda ciddi bir gelenek var ayrılma geleneği, bölünme geleneği. Birbirimizden öylesine kolay ayrılıklar bulabilir ki, bilimsel, kuramsal tartışmalara girmemize bile gerek yok. Örneğin Akın bey demokratik Türkiye istediğini mi söyledi, ben ondan ayrı düşünüyorum; Türkiye'nin demokratikleşmesini isterim. Yani demokratik Türkiye istemem. Bizde böyle ayrılıklar çok. Artık böyle ayrılıklara bir son vermek gerekiyor. Ayrılık dediğim zaman farklı görüşlerden sözetmiyorum arkadaşlar. Bugün parti içinde iki farklı görüşün olduğu çok açık. Tebliği arkadaşlar da bunu anlattı. Doğrusu siyasi yaşamımda ilk kez kendim de bocalıyorum. Sıtkı Coşkun'un konuşmasında haklı yönlerde buluyorum, haksız yönler de. Erdal Talu'nun konuşmasında ve diğer arkadaşlarda da öyle. Öyle konumdayız ki, neyin doğru, neyin yalnış, ya da neyin savunulması gerektiği konusunda bir karar veremiyorum. Ama bunu sadece benim sorunum olarak görmüyorum. Öyle ki, Marksist solda ciddi bir bunalım, ciddi bir arayış var. Bu arayışın varoluşundan dolayı da insanlar net bir görüş ortaya koyamıyorlar. Ama bu tartışmaların henüz bitmeyeceğini, bitmesi gerekmediğini de düşünüyorum. Bugün parti içinde farklı görüşler varsa kendilerini çok açık bir biçimde ifade etme olanağını bulabilmeliler. Bunun için birilerinin ayrılıp gitmesine, ayrılıp gitmesini istemesine gerek yoktur. Çünkü her iki tarafın konuşmalarından anladığım kadarıyla bu partinin nasıl işlevli hale getirileceği düşünülüyor. Öyleyse bu insanlara olanak tanınmalı.Bu olanaklar tanınırken partinin yapacağı çok daha önemli işler de var bence. Parti ülkenin gerçeklerini gözönünde bulundurarak eylemciliğini devam ettirebilmelidir. Nedir bunlar, bugün öyle görülüyor ki, sağ ve sol arasında çok kalın çizgiler çizmek pek mümkün görünmüyor. Çok kalın çizgilerle ayıramıyoruz. Bugün Demirel katılımcı demokrasi diyor. Solun söylediği şey. Bugün biz yeni şeyler derken insan hakları, eşitlik ve özgürlük diyoruz. Gerçekten eşitlik, özgürlük, barış sloganları yeni şeyler mi? 1789'daki Fransız Devrimi'nin şiarı değil miydi bu şiarlar? Marksizmden önce de var değil miydi? Öyleyse bunları tüm partiler söylüyorsa, biz farklı şeyler söylemek için değil, gerçekten farklı şeylerin olduğunu da görerek farklı şeyler söylemek zorundayız. Nedir bunlar? Teknoloji alabildiğine gelişiyor, bilim de buna katılmış. Eskiden bin işçinin ürettiğini aynı süre içinde bir işçi üretebiliyor. Ve

bizim sanayimiz bir dönem sanayinin gelişmesiyle işçi sınıfının atmış olduğu sekiz saatlik iş şiarı yerine altı saatlik iş şiarı atmaktan uzak mıyız? Bunun gibi soruları ortaya atmak dururken neden hâlâ bir takım şeyler Marksizmde var mı yok mu tartışmasını yapıyoruz. Diğer yandan bu parti birtakım görüşleri savunurken gerçekten popülizmden uzak, gerçekçi ama tutarlı politikalar savunmak zorunda. Nedir tutarlı politikalar? Örneğin Kontr-gerilla olayı programda olup olmadığı beni ilgilendirmiyor. Açık söyliyeyim neden, çünkü, programımızı okuyan insan yok. Parti üyelerinin dışında. Yabancı insanlara on tane program satamadık. Yani bizim birlik partimiz ne yaparsa yapsın çok önemli değil. Bir anlamda önemli değil tabii ki. Oysa bizim önemli olarak yapacak şeylerimiz var. Nedir tutarlı olmaktan, önemli şeylerden kastım. Savunduğumuz şeyleri ciddi ve tutarlı savunmalıyız. Kontr-gerilla varsa bunu bir takım olaylarda geçiştirir gibi yapıyoruz. Ve biz örneğin Vedat Aydın'ın öldürülmesinde demeç verirken diyoruzki, bu aydınlanmazsa Kontr-gerilla olduğundan şüpheleniyoruz. Kontr-gerilla var diyoruz ama üzerine gidemiyoruz. Teşekkür ederim.

SAFFET UYGUR

Daha önce konuşan Şeref arkadaş sanıyorum gitti. Keşke gitmeseydi. Ben Genel Başkanımızın yeni bir konuşma yaparak, Şeref arkadaşımızın duygusal konuşmasını ortadan kaldıracak ve bunun benzeri konuşmaları ortadan kaldıracak bir konuşma yapmasını istiyorum. Çünkü görüldü ki, Emin Turan'ın da söylediği gibi sabahtan beri tebliğ sunan arkadaşlarımızın hiç birisinin tebliği metinlerinde veya irticalen yaptıkları konuşmalarında hiç kimsenin tasfiyesine yönelik ne önerileri ne de talepleri oldu. Ya da ben en azından böyle bir şöy olduysa görmedim. Dolayısıyla şu ana kadar getirilen öneriler partinin devamından yana ve Atilla Aytemur'un dediği gibi bu partiye bir şans tanıyalım biçimindeydi. Bu şansı yarınki oturum sonunda Genel Başkanımızın yapmasını istediğim bir konuşmayla coşkuya dönüştürebileceğimiz bir şans haline getirilebilirsek bugün toplantının sonucunu merakla bekleyen taşradaki bütün arkadaşlarımıza yeni bir şevk, yeni bir umut, yeni bir çalışma aşkını aşılamış oluruz, diye düşünüyorum. Ve böylece kongrelerle birlikte, kongreler sonucunda SBP'den beklenen kitlesel bir partiye doğru atılacak adıma yaklaşmış oluruz. Ben dün geldim Ankara'ya arkadaşlar. Emin olun yer bulmak mümkün değil Ankara otellerinde. Daha güvenoyu almamış bir hükümetin bakanlarından şu veya bu çıkar beklentisiyle koalisyon ortağı iki partinin il ve ilçe yöneticileri Ankara otellerini doldurmuşlar. Lobilerde, kulislerde çıkar hesapları içindeler. Bunlara istemeyerek şahit oldum. Halbuki bu salonda sabahtan beri büyük bir metanetle, büyük bir dirençle kurulacak olan yeni hükümetten hiçbir beklentisi olmayan, böyle bir beklentisi olsa da bunu gerçekleştirecek çapta insanlardan müteşekkil bir topluluğumuz var burada. Niçin bu kadar insan mevsimin bu soğuk gününde Ankara'ya geldiler ve neden hiçbir çıkar beklentisi olmayan bu insanlar sabahtan beri büyük bir metanetle bu toplantıyı izliyorlar. Elbette SBP'ye ve sosyalizme olan güvenlerinin devam etmesinden dolayı. Şeref arkadaş arkada kalın harflerle "Yaşasın Sosyalizm" sloganının yerine "Yeni bir Dünya Yeni Bir Türkiye" sloganını benimsediğini söyledi. Halbuki bu sloganla bu kadar insanın sabahtan beri burada bekletilmesi mümkün değildi. Çünkü bu sloganı hepimiz gördük seçimlerde, başka partiler de kullandılar. Şimdi arkadaşlar sekiz dakikalık süre içinde söylenecek sözler gerçekten sınırlı. Ben sadece birkaç nokta üzerinde başlıklar halinde durmak istiyorum. Bunlardan birisi SBP ile bir yere varılamayacaksa, Marksizmle bir yere varılamayacaksa sabahtan beri burada dirençle bekleyen insanlarla da bir yere varılamaz. Çünkü SBP'yi biraraya getiren ona güç veren burada bulunan insanlar. Dolayısıyla bu örgütü biz meydana getirdiysek, bununla bir yere varamıyorsak, bizimle de bu insanlarla da bir yere varmak mümkün değildir.

İkincisi, arkadaşlar biz yerelliği ve bireyi ön plana çıkaran bir parti kurduk. Bu bizim için yeniydi. Türkiye insanı da böyle bir usluba alışkın değildi. Herhalde hiç kimse bir partinin bireylerine ya da yerel örgütlerdeki çalışma temposuna bakarak o partiye yaklaşım sağlamamakta sadece partinin genel merkezine ve genel başkanına bakmakta. Dolayısıyla biz demokratik merkeziyetçiliği defterimizden silerken merkezin güçlülüğünü de silmiş olduk. Dolayısıyla merkezsiz bir parti haline geldik. Ben gerek MYK'da gerekse GYK'daki arkadaşlara yönelik bir eleştiri anlamında söylemiyorum ama, bir bütün olarak partide merkeze karşı bir düşmanlık merkez fetişizmi doğdu. Dolayısıyla güçsüz bir merkez oluştu. Bugünden itibaren de merkezin güçlendirilmesinden yanayım. Aksi taktirde partinin sahibi olmayacaktır. Sahibi olmayan bir partiyle de bizim bir yere gitmemiz mümkün değil. Partinin merkezde, taşrada ve metropol illerde mutlaka birer sahibi olması gerekiyor. Yine bir kompleksimizden, profesyonel kadrolar kompleksinden kurtulmak zorundayız. Bizim genel merkezde ve büyük bir iki kentte profesyonel kadrolar çalıştırmamız gerekli. Bu saatten sonra profesyonel kadrolardan korkmamamız gerekli. Çünkü, parti sahipsiz kaldı biz profesyonellikten uzaklaşınca. Şimdi profesyonel kadrolara bağlı olarak, kendi ilçemizde de bunu yaşadık aidatler çok sınırlı. Siyasi Partiler Yasası'nın öngördüğü aidat sınırını aşmak gerekiyor. Biz iki misli alalım dediğimiz zaman orada bulunanların iki misli bir aidat ödemesi kısa vade de sorunumuzu çözecek.

KAYA ÖZKARACALAR

Ben Marksizmin yenilenip yenilenmeyeceği konusunda farklı görüşlere sahip partili arkadaşların Marksizmden aynı şeyi anladıklarına inanmıyorum.

O yüzden bu tartışma bana kör döğüşü gibi geliyor. Kimi arkadaşlar Marksizmden bazı şeyler anlıyor kimi başka. İşte Marksizm aşılsın mı aşılmasın mı? Bunun yerine Marksist kimliğimiz koruyacak mıyız korumayacak mıyız gibi garip terminolojinin içinde değil biz somut olarak neyi savunuyoruz. Biz somut olarak da neye karşı çıkıyoruz. Bunları tarif edersek belki kimin nerede kimle birlikte olabileceği daha net ve sağlıklı olabilir inancındayım. Ama konuşmalar bu eksende devam edince ben de bu kısa süremde değinmek zorunda kaldım. Şimdi benim anladığım kadarıyla Marksizm, Sıtkı bey Marksizmi şöyle görüyor. Sınıfların var olduğunu, emperyalizmin var olduğunu kabul etmek bunlara karşı mücadele etmenin Marksizm olduğunu söylüyor. Bence Marksizm bundan daha dar bir şey. Sıtkı beyin savunduğu ve benim de büyük ölçüde kabul ettiğim görüşleri savunmak için bence Marksist olmaya gerek yok. Hatta bunlar Marksizmle büyük ölçüde de örtüşmüyor. Bence Marksizm şudur: Toplumsal gelişme içinde sınıfsal çelişkiyi kabul edip etmemek değil, sınıfsal çelişkinin en belirleyici olduğunu öne sürmek Marksizmdir. Ve diğer bütün çelişkilerin sınıf çelişkisine bağımlı olarak ele alınmasının gerektiğini söylemek Marksizmdir. Ben emperyalizme, işçi sınıfının sömürülmesine karşı çıkmak istiyorum. Bu Marksizme eşit değerde bir şey değildir. Bunun daha dar bir tanımı var. Marx'ın kendi yaptığı bir tanım. Bir yakınına yazdığı mektupta şunu diyor: "Sınıfları ben icad etmedim" diyor. Sınıf mücadelesini de ben keşfetmedim diyor. Sınıfları ve mücadelesini benden çok önce keşfetiler benim yaptığım katkı, diyor, sınıf mücadelesi kaçınılmaz olarak proletarya diktatörlüğünü getireceğini söylemektir. Yani Marx Marksizmi bu biçimde tanımlıyor. Bundan dolayı tartışmayı Marksizmden kopacak mıyız kopmayacak mıyız terminolojisine sokarsak bizi bir yere götüreceğini sanmıyorum. Bizim programımızda Marksist nitelemesi geçiyor, garip gelebilir ama, daha önce yaptığım tanımlara göre bizim partimiz Marksist değil. Çünkü emekle sermaye arasındaki çelişkiyi diğer bütün çelişkileri belirleyecek çelişki olarak görmüyor. Ve bence çok doğru olarak öyle görmüyor. Bu çelişkinin var olduğunu kabul ediyor, ben de ediyorum. Ve var olmaya da devam edecektir. Bu karşı çıkılması gereken bir çelişkidir. Ama bizim programımız diyor ki, bunun yanısıra bazı başka çelişkiler de ortaya çıktı. Aslında çıkmadı zaten vardı. Biz bunların yeni farkına vardık. Programımızda sadece emek ile sermaye arasındaki çelişkilerin değil ezen ulus, ezilen ulus, insan-doğa arasındaki çelişkilerin aşılması için de mücadele ederim diyor. Marx'ın tarif ettiği Marksizm de şunu söyler: Emekle sermaye çelişkisi aşılmalıdır. Çünkü diğer bütün çelişkiler emek ile sermaye arasındaki çelişki aşılırsa diğer çelişkilerde kendiliğinden aşılacaktır, der. Benim açımdan en önemli çelişki devlet ile birey arasındaki çelişki. Aslında daha da genellersek, yani makro düzeyde değil mikro düzeyde yönetenlerle yönetilenler arasındaki çelişki Marksizmde emek ile sermaye çelişkisinin bir türevi olarak ele alınmıştır. Bence bu yanlıştır. Bunun terkedilmesi gerekir. Bu terkettiğimiz zaman biz Marksizmi terketmiş oluyor muyuz, olmuyor muyuz? Bu Marksizmi nasıl tanımladığımıza bağlı ve doğrusu çok umurumda değil. Yani Marksizmi terketimiş olup olmamamız. Benim açımdan biz bi yandan emek ile sermaye arasındaki çelişkinin var olduğunu ve global düzeyde emperyalizmin var olduğunu kabul etmeliyiz. Bunlar kesinlikle değişmemiştir. Emperyalizm belki Sıtkı Beyin dediği gibi kadife bir eldiven giymiştir ama vardır. İşçi sınıfı ile sermaye arasındaki çelişki devam etmektedir. Ama bunun yanısıra bence önemli olanı ki var olan sosyalizmin çökmesine neden olan çelişki de şudur. Yöneten ve yönetilen arasındaki çelişkiyi biz sınıfsal içeriğinden soyutlayarak ele almalıyız. Bu çelişkiyi çözmek için emek ile sermaye arasındaki çelişkiyi çözmek yetmiyor. Yetmiş yıllık deneyimin ortaya koyduğu budur. Biz hem emek ile sermaye arasındaki çelişkiyi çözmek, hem makro düzeyde olsun devlet ile birey arasındaki çelişkiyi mikro düzeyde okulda olsun, aile içinde olsun, kendi partimiz içinde olsun yöneten ile yönetilen arasındaki çelişkiyi çözmek için mücadele etmeliyiz. Bence Marksizmi aşmalıyız. Ama Marksizmi aşmamızın tek yönü sosyal demokrasiye yüzümüzü dönerek aşmak değildir. Marksizmin sentezi olabilecek sosyal demokrasiden başka düşünsel ve siyasal hareketler de vardır. Bu sentez illa ikinci ile üçüncü enternasyonal arasındaki sentez olması gerekmemektedir. Örneklersek birinci enternasyonalin kendi içinde yaşanmış olan çeşitli insanların işte anarşistlerin tasfiye edilmesiyle yaşanmış olan ayrılıkların Marksizmin kendini aşabileceği yönlerden bir tanesidir. Marksizmin aşılması için tek yön sosyal demokrasi sentez değildir. Bundan daha önemlisi Marksizmden daha radikal olan yöneten ile yönetilenler arasındaki çelişkiyi vurgulayan ve özellikle devleti hedef alan ama sosyal demokrasinin yaptığı gibi değil bunun karşısında açık tavır alan diğer radikal düşünsel ve siyasi hareketlerle senteze varılmayı haketmektedirler. Teşekür ederim.

ÜNAL EŞİYOK

Sayın divan sayın partili arkadaşlarım. Bu saatten sonra beni dinleyeceğinizi sanmıyorum ama, birkaç kelime de ben söyleyeceğim. Zaten tebliğci arkadaşlarım da son iki konuşmasını kimsenin dinlemediğini gördüm. Konuştular, söylediler ama, birçok arkadaşımız da kendi aralarında konuştu. Bunun sebebi böyle toplantılarda böyle bilimsel toplantıların, böyle yoğun konuların yapılması mümkün değildir. Bunlar bir dergi etrafında olabilir ve partinin bütün üyeleri tarafından konuşulması isteniyorsa çok hazırlıklı olarak tezler belirlenir. İller ve ilçelere gönderilir. İller ve ilçeler bunları uzun uzun tartışırlar. Ondan sonra yine böyle bütün üyelerin değil, mademki bir temsili hiyerarşimiz var. Bir parti konferansı içinde

gelinir, tartışılır bir karara bağlanır veya bağlanmaz. Şimdi burada bir karar çıkacak tabii, hiçbir şey olmayacak, zaten arkadaşlar da söylediler. Bu toplantı legal bir toplantı değil en azından tüzük açısından.

Şimdi Ben Edal Talu arkadaşımızın her şeyi başlattığı kanaatindeyim. Birlik dergisindeki bir yazısıyla. Marksist kimlikten tümüyle kopulmalı ve yeni bir değişim partisinin bileşeni olmalı diye bir tez ortaya attı. Onun arkasından da 9 Kasım'da İstanbul'da bir Genel Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı. Ben bunu izledim. Evvela şunu söyleyeyim. Bir GYK toplantısına yakışmayacak bir hava-da geçmiştir toplantı. Elektrikli geçti, bağırıp çağırmalı bir toplantıydı. Bunu da tabii partimize yakıştıramadığımı söylemeliyim. Fakat bu toplantının yapılmasını ne düşünülerek karar alındı, bir, kongreler beklenmesi geç olur dendi. Neden geç olur, üç ay sonra olur. Çünkü önümüzde olağanüstü SHP kongresi var denildi. Bu toplantıyı SHP kongerisnden önce yapmamız gerekir dendi. Ve de bu toplantıdan SHP kongresine mesaj iletmeliyiz dendi. Şimdi arkadaşlar adam karısını takip ettirmek için özel hafiye tutmuş, hafiye rapor veriyormuş işte apartmana girdiler, elektrik yandı, elektrik söndü tüh ya görmedim ki demiş. Şimdi Zülfü diyorki yeni bir bileşen parti yapalım, arkasından da böyle bir genel üye toplantısı istiyor. Olağanüstü kongreden önce kendi grubunun oylarıyla bunu geçiriyor. Ve buradan bir mesaj çıkarmak istiyor. Yani daha açık SHP'ye katılmayalım falan gibi bir şey düşünmenin alemi yok ki. Yalnız şunu taktirle karşılıyorum. Bundan daha sola döndü. Yani bir dönüş yaptılar. Partinin lehinedir bu dönüş. Ve biz sayın Talu'yu Bursa'ya davet ettik, Sıtkı arkadaşla birlikte bir toplantı yaptık. Orada da demek ki zamanı değilmiş diye vazgeçti, onu taktirle karşılıyorum. Bunu da Talu tebliğinde belirtti. Yalnız burada sayın hocam Genel Başkanım Sadun Aren'e yanlış yüklenildiğini görüyorum. Sanki o çıkartmışta bunları, kafasından uydurmuş gibi, öyle bir şey yok. Bu olay vardı yani. Şimdi Erdal Talu arkadaşımızın, Erdal Talu deyince Zülfü ile bir simge oluyor. O grup arkadaşımızın diyelim. Haklı oldukları bir gerçek var o da şu: Parti yürümüyor. Parti yürümüyorsa bir şey yapmak lazım. Onlar bir tez geliştirdiler. Şöyle ya da böyle. Partinin yürümediğini seçimden bir iki ay önce MYK toplantısında Sayın Kemal Anadol hatırlayacaklar, il başkanlarıyla yapılan MYK toplantısında demiştim. Herkes diyorki parti yürüyor. İl başkanları çıkıyor iyi gidiyor, ben ilçelerimi kuruyorum diyor. Ankara il başkanına sordum, kaç üyeniz var? İkiyüz dedi. Topladım beş büyük ilde 500 üye. Arkadaşlar ben Bursa'da Sinematik Derneği başkanıydım 600 üyem vardı. Bu kadar üyeyle örgütleniyoruz demek demek mümkün değildir. Ama o zaman katılanlar hatırlarlar kimse parti yürümüyor demedi. Herkes yürüyor dedi. Şimdi bakıyorum Sayın Kemal Anadol'da son GYK toplantısında parti yürümüyor diyor. O da haklı yani parti yürümüyor. Şimdi biz bu partinin yürümemesi olayını Marksist kimliğimize bağlıyoruz. Sayın Talu'ların grubu kimimize hayır Marksizmden koptu ondan yürümüyor, diyor. Ortada gerçek bu. İşte zoraki nikah burada başlıyor. Konsensus yapalım dedi arkadaşlar. Hoca bir grup gitsin falan diye konuştu. Olur bu yani ama hayatın gerçekleri var. Eninde sonunda tezler böyle devam ederse bu nikah bozulur. Bu gruplar ayrılır. Çoğulculuk dediğimiz olayda var konsensus. Biz Bursa grubu olarak her iki grubada bunu herkes bilir konuşma hakkı verdik. Getirdik konuşturduk, bütün üyelerimize açtık. Gayet tabii kendi fikirlerini savunacaklar. Taraftar toplayacaklar ve de icab ederse yönetime geçecekler. Ama şunu yapmayacaklar. Diyelim ki, benim görüşlerim kabul edilmiyor. Öyleyse görevlerimi yapmam.

Şimdi arkadaşlar, Erdal arakadaşımız dedi ki, şunu şunu yapmamız lazımdır, arkadaşlar sizin elinizden kim tutuyordu? Özellikle GYK'da ve MYK'da çoğunluktaydınız. Niçin yapmadınız on aydır bana söyleyin. Hangi politikayı uyguladınız da küçüldük, bugün görüyorsunuz küçüldük. Burada ikiyüz tane üyemiz var. Benim onbir tane üyem geldi. Kuruluş Kurultayına otuz tane üyem gelmişti. Ben partinin geleceğini tartışmak için yazı yazdım otuz kişi geldi. Seksen kişi geliyordu. Bundan önce demek ki parti küçülüyor. O zaman politikamızda bir hata var, eğer politikamız varsa. Şimdi Zülfü arkadaşımız çok güzel söyledi. Biz dedi kuruluşumuzdan bu yana hiç sosyalist politika yapmadık, dedi. Hiç Marksist politika yapmadık. Yaptığımız politikalar demokratikti, dedi. Demek ki arkadaşlar biz demokratik politikalar yaparak küçüldük. Demek ki bir şeyimiz eksik. Yaptığımız politika ne Marksist veya sosyalist politika yapmadık. Arkadaşlar hatırlıyorsunuz Kurucular kurulu GYK'yı seçti. GYK MYK'yı seçerken şöyle bir karar verildi. Ankara'da oturanlar MYK üyesi olsun. Çünkü, MYK yürütme organıdır. İstanbul'dan herkes 10 günde bir, haftada bir gelemez. Tabii gelemez profesyonel değil parası yoktur filan. İstanbul'da oturan arkadaşların MYK'ya aday olmaması istendi. Buna karşı aday oldular. Mesela, benim karşı olduğumu zannetmeyin. Erdal Talu'yu çok severim. Erdal Talu arkadaşımız Ankara taşınacağım dedi. Ankara'ya taşınmadı. Şimdi, bayram tebriği atmıştık Bursa ili olarak. Aradan iki üç ay geçti, Erdal Talu ile birlikte genel merkeze gitmiştik, tebrik kartımızı yeni almıştı. Yani bu kadar süredir Ankara'ya gitmemiş. Yalnız bunu burada söylemiyorum MYK toplantısında da söyledim. Yaz boyunca bizim MYK istirahat etti. Herkes yazlığına gitti ve yalnız genel saymanımızdan başka hiç kimse yoktu genel merkezde. Akın Birdal arkadaşımız da yeter dedi. İşte sayman varya bir iş için yeter dedi. Mesela TBKP kapandı, biz o gece genel merkezimize ulaşmak istedik, ulaşamadık. Ankara'da hiç kimse yoktu. Haydar Kutlu'ya ulaştık onla konuşmak durumunda kaldık. Ertesi gün de bir basın bildirisi verdik. Şimdi biz yazın dört ay yattık. Parti yürümüyor ya. İşte bir arkadaş söyledi, yürümüyor çünkü, GYK ve MYK partiyi yürütmek için bir gayret sarfetmiyor. Ho-

cam doğru söyledi, eski TİP'in merkezi kuvvetliydi, dedi. Evet arkadaşlar merkezi kuvvetliydi. Ama ben size bir şey daha söyleyeyim. Gördüğümüz o burjuva partilerinin onları kötülediğimi zannetmeyin, işte demokratik mücadele verelim diyenlerin elinden aldı silahlarını. İşte DYP, SHP ile birlikte kendisi yapacak demokratik mücadeleyi, yerleştirecek ve bizim demokratik mücadele dediğimiz şeylerde bitecek adamlar yapacaklar. Şimdi bunların sanki illeri, ilçeleri bizden çok daha mı kuvvetli. Bursa ilinde ben şunu biliyorum ki,diğer partiler içinde en kuvvetli yönetim kuruluyla il örgütü biziz. Ama bizim merkezimiz yok. Merkezden bir şey gelmiyor. Çağatay, İller kendi kendine politika üretsin dedi. O zaman arkadaşlar GYK'yı kaldıralım. O zaman arkadaşlar Tükiye çapında politikaları biz üreteceksek GYK'ya ne gerek var. Kurucular kurulundaki GYK seçimini hatırlayın arkadaşlar. 100 kurucunun hepsi GYK'ya aday oldu. Hiç kimse demiyor ki arakadaşlar ben politika üretecek kapasitede değilim, demedi ve herkes aday oldu. Yani sosyalist bir parti bu kadar ucuz değildir. Onu söylemek istiyorum. Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

SAVAŞ AL

Bana göre birlik şimdi sağlanıyor gibi. Partinin içindeki şimdiye kadar gerçekleşmiş olan mekanik birliktelik gerçek rayına oturuyor düşüncesindeyim. Dünkü konuşmalarda genellikle seçim değerlendirilmesi yapılırken bazı noktaların eksik bırakıldığı kanatindeyim. Gene bana göre başka yerde de söyledim, burada da söylemek istiyorum son seçimler Marksistlerin direncini gösteriyor. Marksistler olabildiğince, geçtikleri inişten sonra, artık direnmeye başladılar. Bu süreçte direndiler kendileri, gerektiğince direndiler. Bu süreç bitti. Artık Marksistlerin diyebildikleri en son nokta bitti. Bir tırmanışa geçti artık Marksistler. Bu tırmanışın somut örnekleri de var. Devlet başkanlığı dahi kazanıyorlar. Küçük yerlerde olmakla beraber. Yani bundan sonra Marksistlerin, Marksizmin bu kötü konuma gelmiş durumdan etkilenmeleri söz konusu değildir. Ve Marksizm bu badireyi de atlatacak, atlattı zaten. Ama Marksistler öyle güzel direndiler ki, öyle bilinçli direndiler ki buna hayran kalmamak elde değildir ve bence başardılar. Geçmişte de başardılar bugün de başardılar, kendilerini tebrik ederim. Dünkü tebliğlerden, Çağatay Anadol'un anlayamadığım bir noktayı söyleyeceğim. Yani alt yapı, üst yapı ilişkilerinde, alt yapının gelişememişliğinden dolayı devrim yapılan bir ülkede üst yapı kurumlarının geliştirilmesinin olanaksızlığı tartışmasının ben bittiğini zannediyordum. Kendi aramızda. En azından 60'la 70 arasında bu tartışmayı yaparken ve Sovyetler Birliği'nde devrimi anlattığımız zaman bu konunun bittiğini düşünüyordum.Marx'ın alt yapının gelişmişliği meselesi bitmeden geçilmesinin imkansızlığı sorununu anlatırken Marx'ın Paris Komünü'nü de desteklediği düşünmek lazım. Paris Komünü değil mi bizzat şunu şunu yapmalarını gerektiğini söyledi. Gerçekten 60 ile 70 arasındaki Marksistleşme sürecinde, insanların Marksist olma sürecinde gelişen bir şeyi kavramalarını ve ona göre kendilerini şekillendirmeleri önemli bir konu. Ancak bu şekillendirme daha ileriki süreçlerde gerçekten bir bilince dönüştü. Yani o havanın içindeki gelişmenin ötesinde bütünüyle bir bilinç oluştu. Onun için bugünkü iniş döneminde insanların kolayca çekip gitmesine, moralsizliğine bakmak gerekiyor. Elbette çok önemli. Ama bunun ötesinde bilinçle bu işe sahip çıkacak insanlarında varolduğunu kabul etmek gerekiyor. Dün Halil Berktay arkadaşımız konuşurken reformcu olmayı öneriyorum dedi. Şimdi reformcu olmak başka bir şey, bizde reformcu olacağız. Biz de reformlar önerdik. İşte öyle reform önereceksiniz ki, o reformun gelecekteki toplumsal düzeni ne şekilde belirleyeceğini ve onun nereye gitmesi gerektiği sorununu da çözeceksiniz. Böyle önerilerimiz yoksa toplumda varolanın içinde, ne yapılması lazım geldiği önerileriniz varsa yarın o önerileriniz daha ileri bir toplumsal düzene götürmüyorsa bu önerileriniz sizin birgün başka bir parti tarafından, işte liberal bir parti tarafından önerildiği zaman, "a benim elimden silahlarım gitti" dersiniz biter bu iş. Yani Marksistlerin önerilerinin özündeki güçlülüğü toplumu kendi verdiği dürtü yönünde başka bir yere taşımasıdır. Önemi oradadır. Eğer böyle bir öneriniz yoksa, hangi reformu önerirseniz önerin, önerinizin içinde bu nitelik yoksa, önerinizin önemli bir anlamı yoktur. Sadece daha iyi bir demokratik ortamın gelmesini öneriyorum demiş olursunuz. Ama elinizdeki silahlar biter. Onları başka bir parti söylediği zaman. Bir de anlıyamadığım bir nokta oldu. DYP'yi burjuvazinin desteklemeyeceğini H. Berktay arkadaş söyledi. Ayrıca H. Berktay'a bu sitemi yapmak istiyorum. Birlik kurultayında da geldi konuştu gitti, bugün de kendisi yok gelmesi lazımdı yani. Bu konuşmaları dinlemesi lazım. Çünkü, orada da, Demokrasi Kurultayı'nda da salt demokrasi konusunu işledi. Salt demokrasi konusunu yer miyiz, yemez miyiz o ayrı mesele. Ama işlediyse bu konuları gelip dinlemesi lazım. Kimlerin de ne dediğini bilmesi lazımdı. Şimdi DYP'yi burjuvazi destekler mi, desteklemez mi? Bu bana şu çağrışımı yaptı. Bazı arkadaşlar bilir eskiden MDD'ci arkadaşlar şunu söylerlerdi: Derlerdi ki, efendim işte emperyalizm dengeli bir toplum içindeki en geri feodallerle işbirliği yapar. Emperyalizm feodallerle ne diye işbirliği yapsın. Onun için bir parti reformculuğu savunuyorsa o partiyi burjuvazi desteklemez diye bir konu yok. Olmaz öyle şey. Bal gibi burjuvazi desteklemiştir. Ha DYP iyi şeyler yapıyor, yapmıyor o ayrı bir konu. Benim söylemek istediğim konu DYP'yi burjuvazinin desteklemeyeceği konusu. Bir parti çok küçük bir parti olabilir. Arkadaşlar bu partinin iktidar perspektifi yoksa bu parti parti olmaz. Ama siz öbürgün iktidara gelmeyeceğinizi bilirsiniz. Fakat önerileriniz öyle niteliktedir ki, sizin toplumda yaptığınız muhalefet bütün toplumun ezilen tabakalarının sesidir. Yani bir parti o niteliğiyle büyüktür, yoksa

partinin şu kadar büyük olması, o da önemli bir şey ama partinin bu niteliği büyütür partiyi. Gelecekteki parti olma vasfı da buradan gelir zaten. Marksist partide, açık söyleyeyim ben Genel Başkanın dünkü konuşmasına bütünüyle katılıyorum, bir yeri hariç. Bu programın daha ileriye gitmesi lazım değerli arkadaşlar. Bu sorunlar haledilirken de parti dışındaki Marksistlere mesaj verilmesi lazım. Politik mesaj verilmesi lazım.

Ne olacaktır bu mesaj? Şu olacaktır; arkadaşlar biz partiyi geldiği noktadan daha ileri bir noktaya çekmik istiyoruz. Yani gerçekten sosyalist bir parti yapmak istiyoruz. Bunun için de şu tip önerilerimiz var diyerek, politik mesajlar vermesi lazım. Yani Genel Başkanımızın katılmadığım tek noktası bu. Bence de önemli değil ama, programın da gerçekten bir yerlere getirilmesi için çalışmalar yapılması lazım geldiği açık. Cumhuriyet gazetesindeki olaya da değinmek istiyorum. Bazı arkadaşlar önemsemeyebilir. Bana İsmail Gülgeç'in resmen söylediği şuydu "Kapitalin operasyonu abi, resmen kapitalin operasyonu" dedi. Eğer siz Cumhuriyet gazetesindeki bu insanlara efendim bunlar taş kafalı Atatürkçüler, bu başka ama bu adamların ayrı bir niteliği var. Anti-emperyalist mücadelede Türkiye sosyalist hareketleri bu adamlarla uzun yıllar birlikteliğini sürdürdü. Arkadaşlar son olarak, ne Marx'ın ne de Lenin'in determinizminde kaderci determinizm yoktur. Yusuf arkadaşa söylemek istiyorum. Kuantum Fiziğinde de, determinist olayların işlemediği bazı noktalar olduğu görüşü vardır. O da tartışma konusu daha. O tartışma konularını buraya getirip, gerçi Yusuf öyle söylemedi, hakkını yememek lazım. Marx'ta determinizm insan unsuru başa alınarak getirilmiştir.

MEHMET TOKER

Ben, çok saygı duyduğum Genel Başkanımızın da onay verdiğini anladığım net düşünceli parti olgusuna katılmadığımı belirtmek istiyorum. İçinde bulunduğumuz dönemde birçok değerlerin sarsıldığı, neyin doğru, neyin yalnış çok net ortaya çıkmadığı bir dönemde, partinin kimliğinin alabildiğine pekiştirilmesi istemleri bu partiyi daraltır. Bizi ancak uzaklaşmaya çalıştığımız daha önceki, kopmaya çalıştığmız daha önceki dönemleri hortlatabileceğini düşünüyorum. Bana göre bizim yarattığımız bu güzelim SBP olgusuna mutlaka sahip çıkmamız lazım. Bunu derinleştirmek lazım ve muğlaklığın önümüzdeki süreçte bize son derece değer verebileceğimiz olguları yaratabileceğine inanıyorum. Önümüzdeki görev parti içinde eksik bıraktığımız parti yaşamında eksik bıraktığımız, politik süreçte eksik bıraktığımız ve yapmamız gereken somut noktalardır diye düşünüyorum. Söyleyeceğim her şeyin bu anlamda ele alınmasını istiyorum. Düşünsel düzeyde bir şeyler söylemenin olanaklı olmayacağına inandığım bu süre içinde daha çok parti yaşamımız üzerine bir şeyler söylemek istiyorum. Sosyal ve toplumsal yasallıklar zaman zaman iradi müdahalelerle etkilenmiş ve olağan gelişimin dışında gelişmelere yol açmıştır. Tarih bunların örnekleriyle doludur. Ancak içinde yaşanılan sürecin nesnel yasallıkları kavranamaz ve buna iradeci ve zorlamacı bir anlayışla müdahale edilirse varılan sonuç olumluluktan çok olumsuzluk ve istenilen sonucu yakalayamama gibi toplumsal yaşamın dışına itilme sonuçlarını da getirir. İşte SBP'nin şu andaki durumunu ben böyle yorumluyorum. Reel sosyalizmin çöktüğü sosyalist değerlerin alabildiğine tartışıldığı bir dönemde göreceli gelişmenin tersine ve birçok kesimin beklentisinin aksine SBP'nin kurluşunda tanımlamış olduğumuz parti olgusuyla kurulmuş olması onun kuruluş ilke ve temellerini yaşadığımız toplumun gereksinmelerine denk düşmesiyle olanaklı olmuştur. Ancak bu yasallıkla kurulmuş olan SBP, özellikle partimizin üst düzey yöneticilerinin iradi zorlamalarıyla nesnel gelişmesi öte itilmiş ve doğal seyrinden çıkmıştır. Partimizin kurucu yönetici üyelerimizin tamamına yakını Marksist kökenlidir. Marksist kökenli yöneticilerimizin içinde bulunduğumuz süreci algılama, nesnel yasallığı kavrama, bu yasallığın ürettiği sorunları aşma çabası yerine, gerçekten iradeci müdahaleci tavırlarla zorlamaya varan gelişmeyi yönlendirme çabaları olumluluklarla başlayan bu süreci haketmediği bir yere getirdi. Özellikle Marksizm ve Marksizmin geleceği SBP'nin kimliği ve geleceği üzerine örgütlenen iradeci tartışmalar bunlara örnektir. Bu zorlamalar çift yönlü bir seyir izliyor. Ancak Erdal Talu ve Zülfü Dicleli arkadaşlarla simgelenen kesimin özellikle tabuların yıkılmasında daha önce oynanan somut rolün verdiği rahatlıkla bu yöndeki iradeci yaklaşımlarını daha açık ve daha cesaretli bir şekilde sergilemişlerdir diye düşünüyorum. Böylesi tavır ve davranışlardan süratle kaçınmak gerekir.

Partimizin kuruluş sürecinde yönetmek üzere görevlendirilmiş yönetici arkadaşların bu sorumluluklarını unutucasına bizzat yapmaları gerekenleri sanki başkaları yapacakmış gibi tavır içerisine girerek düşünsel düzeyde üretken olmayı ve Marksizmin geleçeğini tayin etme görevini, kendilerine görev olarak biçmeleri bana göre partimizin en temel olumsuz yoludur ve mutlaka terkedilmesi gereken bir sorumluluk anlayışıdır. Telefonu kesik, kirası ödenemeyen bir parti örgütünün Marksizmin, sosyalizmin temel sorunlarını sağlıklı bir şekilde tartışarak sağlıklı fikirler üretmesi pek olanaklı değildir.

Parti üye ve yöneticilerimizin SBP ve Marksizmin geleceği üzerine kocaman kocaman laflar ederken, kiraların nasıl ödeneceği, telefonların nasıl açık tutulabileceği, devletin nasıl demokratikleştirileceği, yeni devlet yapılanmasının nasıl olması gerektiği, yerel yönetimlerin yeniden nasıl örgütlenmesi gerektiği, nasıl bir anayasa konusunda somut çözüm ve öneriler getirmeyi unutmamalılar. Aksine bunu temel görev bilmeliler. Temas etmek istediğim bir başka konu da kitleselleşme hedef mi değil mi? SBP kurulur kurulmaz kitleselleşmeyi hedeflemiş ve bunu kaçınılmaz bir görev ve ola-

naklılık olarak tesbit etmiştir. Bu tesbiti yaparken geçmiş sol potansiyelin gücü demokratikleşme yönündeki gelişmeler, SBP'yi gerekli kılan toplumsal gereksinmeler ve geçmiş kadroların kendini yenileyebilmesinin ve yeni politikalar üretebilmesi için kitleselleşmenin olmazsa olmaz koşulu olarak görülmesi belirleyici olmuştur. Ancak dünyadaki ve özellikle sosyalist sistemdeki gelişmelerin, reel sosyalizmin çöküşü ve sosyalist sistemde çözümlenemeyen sorunların ortaya çıkışını, insan faktörü üzerinde olumsuz etkileşimini yakalayamadık. Öylesine bir etkileşim ki, eski Marksist birçok insanın önemli bir bölümü politikadan uzaklaşmış, sosyalizme sempati duyanların önemli bir bölümü yine bu duygularını yitirmiştir. Kapitalist dünya bu olguyu çok iyi kullanarak sosyalizmin düşünsel etkileşimini zayıflatmış, sosyalizm dünyadaki barış ve demokrasiden yana olan gelişmelerin odağından uzaklaşmış. Böylesi bir ortamda sosyalist bir partinin kitleselleşmemesi bana göre çok doğaldır. Biz bunu yakalayamadık. Kitleselleşmeyi bu koşullarda başa koyduk ve kaçınılmaz olarak belirledik. Sonuçta da doğal olarak kitleselleşme sağlanamayınca bunu SBP'nin başarısızlığı, yenilgisi ve marjinalliği olarak yorumladık. Olumsuzluk, karamsarlık politik yaşamımıza etken oldu. Bunun üzerine birçok üye ve yönetici arkadaşlar, bu somut veri üzerine SBP'nin işlevinin bittiği saptamasıyla başka alternatif arayışları içerisine girdiler. Bana göre hiç nedeni yokken parti kuruluşundaki konsensüs zorlanmaya ve iradeci bir yaklaşımla gelişmelerin seyri değiştirilmeye çalışıldı. Çalışılıyor ve sonuçta böylesi ilginç tartışmalar, toplantılar ortaya çıkıyor. Nicel olarak sayımızın az olmasını bir realite olarak kabul etmeliyiz. Nicel olarak zayıf olmanın partimizin örgütsel alanında yarattığı sıkıntı ve sorunları, bu gerçekliği kabul ederek aşmanın yollarını aramalı ve bulmalıyız. Marksist olanlar politik örgütsel çalışmalarında yeterli insan sayısını bulamama, bunlar nicel zayıflığın getirdiği sorunlar. Ama bana göre aşılamayacak sorunlar değil. Zamanım bitiyor, ama bir konuya değinmeden geçemeyeceğim. Özellikle Erdal Talu arkadaşımızın son verdiği tebliğdeki algıladığım tartışma tekniği ve uslubunu olumluluk olarak gördüğümü belirtmek istiyorum. Ancak yine aynı tebliğde bir önerme var bunu diğer önermelerle çelişkili bulduğum için üzerinde durmak istiyorum.

SBP'nin politik yaşamda hangi iddianın sahibi olacağı konusunda ise Marksist bir parti kalarak mücadeleye devam etmekle Türkiye'de solun yenilenmesine katkıda bulunan yeni bir parti olma kanısında seçim yapılmalıdır. İşte bu önermeye katılmıyorum. Bu önermenin tebliğdeki diğer önermelere ters düştüğü kanaatindeyim. Marksist olmanın yenilenmeyi engelleyeceği yargısıyla yapılmış bir önerme olarak yorumluyorum. Bence partinin politik yaşamda, iddiasını şöyle formüle etmek daha iyi olacaktır. Partimiz yenilenen değişen dünyayı kavrama ve bu değişime katkı yapma kararlılığında iktidar olmayı beklemeden, varlığının tüm dönemlerinde toplumsal yaşamın düzenlenmesinde ve sorunların çözümlenmesinde somut önerme ve çabalarıyla rol oynayacaktır.

Toplumların yeni gelişmeler sürecinde yeni istem ve gereksinmelerine her zaman kulaklarını açacak dikkatini bu yöne çevirecektir. Belki anlaşamadığımız farklı olduğumuz noktalarda tek bir şeyi zorlamaktan çok yakaladığımız birliktelikler üzerinde netleşmeyi zorlamakta yarar var diye düşünüyorum. Gerçekten SBP'nin şu anda renkliliğini, şu andaki farklılıkların bir arada olma olgusunu mutlaka tutulması, buna sahip çıkılması gerektiğini düşünüyorum. Aksi taktirde yaratılacak her türlü gelişme, şu ana kadar harcadığımız çok değerli emeklerin boşa çıkması olacaktır. Teşekkür ederim.

YUSUF UZUN

Partide geçmişe ve geleceğe yönelik farklı eğilimler var. Ama bu eğilimler partide işlerin iyi gitmediği noktasında birleşiyor. Bu sorunları tüm boyutlarıyla ortaya koyup görüşmek için koşulların olgunlaştığını göstermektedir. Partinin tüm kademelerindeki insanların yapmaları gereken bu tartışmaların özgür ortamının oluşturulmasına ve kuralların konmasına katkı yapmaktadır. Farklı düşüncelerin tartışılmasının partiyi dağıtacağı endişesi yersizdir. Partide bir sıkıntı varsa bu farklı önerilerden değil, önündeki sorunların çözümü için çabalamamaktan ve su sorunları ertelemekten dolayı vardır. Bugün dünya yanlızca entellektüel değil, evrensel değişimde yenilenmenin sürecini yaşıyor. Bireyin günlük davranışlarının biçiminde bu değişimi algılama derecesine göre belirleniyor. Yenilenmenin düzeyi içeriği tartışılabilir. Farklılıklar olabilir ama eski yapı düşünce sistemlerini cesaretli eleştiren bir tutum takınmadan rötuşlarla varolmak, hele başarı beklemek önerilen bir yol değil toplumun ekonomik, sosyal ve politik yapılarında dışlanmayı getirecektir. Bugün partimizin kimliğinin, programının Marksist bir program olduğu özellikle vurgulanıyor. Dünkü konuşmalardan da bu ortaya çıktı. Adı da üstünde bu parti sosyalist bir parti denildi. Bu parti de hâlâ bir kimlik sorunu tartışılmaktadır. Bu partinin işlevi nedir sorusu gündemdedir. Demek ki sorun Marksizmle sosyalizmle tanımlanıp tanımlanmamak değildir. Kimlik sorunu toplumda bir işlev sahibi olamamaktan doğmaktadır. SBP Marksist mi, değil mi sosyalizm yaşıyor mu yaşamıyor mu tartışılıyor. Bu yanlış tartışmalardır. Çünkü bu tartışmalarda kullanılan kavramların içi muğlak olduğundan yarardan çok tahribat getirmektedir. Ayrıca Türkiye'nin ve Dünya'nın gerçek sorunlarının kaçını ifade etmektedir. Bu partinin kimliği konusunda vurgular yapılırken dün gerek Genel Başkanın ve gerekse diğer bazı konuşmacıların konuşmaları bu partinin kimliğinin daha da geriye çekilmesi endişesin bende doğurmuştu. Çünkü partinin programında içeriği ve muhtevasında yeni, çoğulcu ağırlık taşımaktadır ve bu da klasik Marksist partilerden ayrı olduğunu gösterir. Ama dünkü ko-

nuşmalarda partinin programının klasik Marksist bir parti programıdır diye vurgulaması, bu mutabakatın bozulması için açık bir tavır olarak yorumluyorum. Bu konuya değinmek gerekir. Halbuki bizim şu andaki sorunumuz, partide ciddi bir tartışma vardır. Bu tartışmada en mutabakatımızı yeniden düşünmek ve gerekiyorsa bir arada olmayı karşılıklı çabalarla istiyorsak, yeni ve daha ileri mutabakatlara kendimizi hazırlamak ve bu yönde çaba göstermek gerekirse eski noktadan da geriye çekilme tehlikesi de vardır. Bu açıkça görülmektedir. Bu parti programı muhtevası, içeriği yeni çoğulcu bir partidir. Bu itibarla da klasik parti yapısından farklıdır. SBP bu yapısıyla Kürt raporunu hazırlanmıştır. Diyaloglara ve uzlaşmaya dayanan çoğulcu bir kültür yaşamı konusunda mütevazi fakat önemli bir imaj çizmişti. Şimdi bu partinin farklı eğilimlerinin katılımıyla oluşturulan bu politikalar bir kalemde silinip atılacaksa yenilikçi düşüncenin çabalarıyla mı bunlar kabul edilmek zorunda kalındı. Bu kendilerinin de katkıları olan çizgiyi yenilikçi anlayışın dışında da savunma cesareti göstermeleridir. Ayrıca Marksizm uygarlığın bir parçasıdır. Marksizmin özel olarak kendisini savunma ihtiyacı yoktur. Şimdi Marksizmi kendi tekelimize almaya çalışmaktan vazgeçmemiz gerekiyor. Yenilenme anlayışı, Marksist gelenekten kopmayı ifade etmiyor. Onunla ilişki biçiminin değiştiğini anlatıyor. Yeni dünyayı anlama çabasından uzak Marksizm anlayışı onu zorlamayla eş anlamlıdır. Örneğin; klasik emperyalizm anlayışına dayanarak, dünyayı anlamaya çalışan bir bakışın, Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na giriş çabalarını nasıl değerlendirebilir. Kuzey-Güney ayrımı, yoksul-zengin ülkeler bölünmesi, o mantıkla gidersek yoksul ülkelerin kapitalizme karşı savaşa çağrılması gerekir. Bunun için yeni sorunlara klasik bakış açısıyla çözüm bulmanın ne kadar zor olduğunu anlamak istiyorum. Demek istediğim şimdiki dünyanın sorunları marksizme veri olarak yok. SBP'nin kendi dışındaki güçlerle ortak platformlar arayışı kendi geleceğiyle ilgili değil, partinin politik faaliyet ve amaçları ile ilgilidir. Özgür bir tartışma atmosferi oluşturulmasında sözgelimi sosyal demokrat düşüncelerin Marksist gelenekle ilişkisi SHP'ye indirgeniyor. Marksizmle sosyal demokrasinin temel ayrımının değişimin evrensel ve barışçı yollardan gerçekleştirilebileceği konusu görmezlikten geliniyor. SBP'nin kuruluş döneminde geriye düşerek örgütsel yapımızı yeni platformlar önüne koymak bir araç olan partinin amaca dönüştürme sıkıntısı oluşturmasıdır.

SBP'nin kuruluş dönemine gidersek, amaç, yasal, yığınsal bir parti oluşturulmasıydı. Evet yasal bir parti oluşturduk ama yığınsallaşamadık. Yeni parti olma iddiamızda Marksistlerin kendi iç süreçlerinde bir anlamı vardı. Dünyadaki Türkiye'deki gelişmelerin temposuna göre, geride kalan ve şimdiki sınırına dayanan bir noktada kaldı. Şu andaki görüntümüz kapalı devre yayın yapan TV kanalına benziyor. Bu bunalım iki eğilim taşımaktadır. Biri daha da içe kapanarak varolan canlılıkları istemeyerek de olsa öldürmek, diğeri ise partiyi dışarı açıp tartışmayı kamuoyu ve solun önünde yapmaktır. Bu tartışmalarda önemli nokta SBP'nin Türkiye'deki solda ve işlevinin ne olmasına verilecek yanıttır. Eğer SBP işlevi solda yeni bir platformun bir parçasıdır noktasında ortak bir tavra varabilirsek o zaman partinin geleceği konusundaki tartışmalarımıza nitelik olarak bir anlam kazanır ve bu süreçte herkese birşeyler kazandırır. Bence bugün Türkiye solu ortak bir kriz yaşamaktadır. SBP'nin önündeki gündem aynı zamanda solun ortak gündemi olmalıdır. Bu gündem nasıl olacak çerçevesinde bir tartışma platformu açık söylemek gerekirse SBP'nin bundan sonra parti olarak mı hareket olarak mı ya da yeni bir oluşum olarak mı varolacağı sorununun önemini küçültmektedir. Çünkü bu fonksiyona uygun biçim hangisiyse ona göre davranılacaktır.

Arkadaşlar son olarak dün, SHP-DYP koalisyonunun topluma rahatlama getireceği söylendi buna çoğunlukla katılıyorum. Öğrencilerin ve memurların siyasi partilere üye olma yasağı kaldırıldığında ben bunların bizim partiye geleceğini sanmıyorum. Çünkü gerçekten toplumda yenilenme bizim dışımızda da çok ileri mesafeler katetmektedir. Kuruluş dönemimizdeki heyecan yenilenmenin gitirdiği bir heyecandı. Çünkü bu tıkanmıştır. Çünkü bugün gençler Marksist ya da sosyalist bir parti istemiyor. Ve gençler bugün sevgiye dayalı çağdaş hoşgörülü bir hareket istiyorlar. Biz de cevap verdiğimiz oranda bunlar bize gelecektir. Yenilenme kitaplarda değil yaşamın içindedir.

İBRAHİM NİZAM

Dünden bugüne partimizin var olup olmama, gelişip gelişmeme gibi hayati derecede önemli sorunlarını tartıştık. Kuruluş toplantısında, partinin adının ne olacağı konusunda bir çok öneriler geldi. Bu öneriler iki isimde toplandı. Biri Sosyalist Birlik Partisi diğeri ise Çağdaş Demokrasi Partisi idi. Partimizin niteliği daha bu ikisinin oylanmasında kesinlikle tespit edilmişti. Bu konunun bir daha gündeme gelmemesi sağlanmıştı. partimizin ismi SBP olmuştu. Diğer önermeler kabul edilmemişti. Bunun üzerine yeni tartışmalar açmak zaman kaybetmekten başka bir şey değildir. Sosyalizmden kastımız eğer Avrupa'da isimini sosyalist koyan sosyaldemokrat partiler se, bunlar çok. Türkiye'nin buna ihtiyacı yok. Bizim sosyalizm anlayışımız sınıfsız bir toplumu hedeflemektedir. Sınıfsız bir toplumu hedeflediği için de kaynağımız, hareket noktamız elbetteki teori olarak, düşünce olarak Marksizme dayanacaktır. Partimiz katışıksız bir parti olacaktı. Çağdaşlaşma yenilenme adı altında, yeni gelişmelere açık bir parti olarak Marksizmde ifadesini bulmayan bugün gerçek hayatta karşılaştığımız, toplumsal oguları da içerisine alacaktı. Tüzüğümüz, programımız bu konuda açıktı. Bunun üzerine tartışmaya ve de zaman kaybetmeye gerek yok. Partimizin sosyalizm amacı hiç bir zaman

gözden uzak tutulmamalıdır. Yenileşme değişme sosyalizm amacına yönelik olmadığı sürece partimizi hedefsiz bırakır. Toplumda yeni değer yargıları gelişiyor. Örneğin, herşeyin parayla ölçülmesi bugün daha açık. Çıkar ilişkileri burjuva partilerinde ön planda. Bizde mi bu yönelimlere kapılalım. SBP'nin bizi götüreceği bir yer olmalı bu da sosyalizmdir. Toplumu sosyalizme götürecek katmanlarla kucaklaşmalıyız. Onlarla birlikte olmalıyız. Bu da partimizin zenginliğini oluşturacaktır. Tıkanıklığın sebepleri konusunda benden iki önceki konuşmacı arkadaşımız bunu güzel ifade etti. Marksizmden gelen kadroların 12 Eylül gibi uzunca bir baskı, yıldırma döneminden ve bir boşluk döneminden sonra inançlarının sarsılması, bireysel olarak tek başlarına kalması, örgütsel dayanışmanın dışında kalmaları bütün bunlar bugün sosyalizmi ya da devrimci mücadeleyi bugünlere taşıması gereken insanlar tıkanıklik içersinde kaldılar. Bu tıkanıklık, reel sosyalizmin de bugün içinde bulunduğu tıkanıklık, buradaki mücadelemizin kısırlaşmasına sebep oldu. Ama bir gerçek vardı arkadaşlar, Behice Boran'ın cenazesi Türkiye'ye getirildiğinde çok daha zor koşullardaydık, baskı altındaydık. Bu töreni bugün yapalım desek bu kalabalığı toplayamayız. O günden bu güne bir heyecansızlık var. Duygularımızda bir körelme var. Bunu niye canlı tutamadık. Partimizdeki tıkanıklığın sebeplerine değinirken merkezimizin de bu konudaki sorumluluğunu hatırlatmak isterim. Merkezimiz bu konuda baş sorumludur diyorum. Bugüne kadar parti örgütlerine haftalık bültenlerden başka bir şey gelmedi. Politika gelmedi. Parti tıkandı politika üretemiyor, nasıl gidecek?

İnsanlar bizim adımız sosyalist diye bize gelemez ki. Ortaya bir şey koymak lazım. Güncel politikada varlığımızı hissettiremezsek, adımızın sosyalist olması yetmez. Partimizin yeniye açık olması Marksist geleneğini unutmasını gerektirmez. Parti Marksizmi terkettiği zaman kitlelere inecek diye bir hayale kapılmayalım. Tıkanıklığımızın bir sebebi de yeni insanlara ulaşamamaktır. Söke'de partiye gelmeyen insanlar var. Bunlarla gerekçelerini partinin Marksizmden kaydığını, uzaklaştığını olarak gösteriyorlar. Ama aynı arkadaşlara katı Marksistler gittiği zaman diyorlar ki, siz de bağnazsınız. Demek ki bir ilgisizlik var. Programımızın demokratik yönü çok güzel derinleştirilmesi lazım. Ama ekonomi bölümü hâlâ şekillenmiş değil. Devletçi sosyalizmi terkettik tarihe bıraktık ama geleceğin sosyalizminde mülkiyet, üretim ilişkileri nasıl olacak, bölüşüm nasıl sağlanacak, elbetteki bugünkü gibi kapitalist sistemdeki gibi olmayacak. Bunun için niye bir çalışma yapmadılar. Farklı görüşlerin partimiz içinde olması bir zenginliktir arkadaşlarım. Gerçekler tek boyutlu değildir. Bir çok boyutu vardır. Bazı arkadaşlar bir tarafını bazı arkadaşlar da diğer tarafını yakalıyor. Gerçeğin kendisi gibi ona hazırlanıyor. Değildir arkadaşlar. Her iki tarafın da elindeki gerçeğin bir boyutudur. Bunu da gördüğümüz zaman paritimiz yaşama daha iyi müdahale etme şansına sahip olabilir. Birbirimizi dışlama değil, kısır tartışmaları değil, gerçeği farklı görüşlerin parti içinde bulunması, gerçeği tüm boyutlarıyla birlikte yakalamak için bir avantajımızdır. Bunu iyi kullanmamız lazım. Birbirimizi tasfiye etme yollarına girmememiz lazım. Genel Kurul ertelenmemeli ve derhal yapılmalıdır.

Son olarak şunu söylüyorum arkadaşlarım emeğin varolduğu yerde, sosyalizm ölmemiştir, ölmeyecektir, yaşayacaktır.

NİHAT OKAL

Arkadaşlar Marksizmin geleçeğiyle ilgili Yusuf Işık, Halil Berktay ve Erdal Talu arkadaşların görüşlerine katılıyorum. Bu konuda fazla bir şey söylemeyeceğim. Bizim, özellikle dünyadaki o muazzam gelişmeler sorucunda ve özellikle SBKP'nin durumunu gözönüne aldığımızda bizim Marksizmin geleceği konusundaki tartışmalarımızı rafa kaldırmamız mümkün değildir arkadaşlar. Ancak Marksizmin geleceği konusundaki tartışmalarımızın bir süreç içine yayılması kanaati bende var. Örneğin; ilk planda Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeler en azından şunu gösteriyor, kendisini yenilemeyen, yenilenmeyi durduran bir parti varolamaz. Bu gerçeği en azından SBKP'nin yok olması göstermiştir. Bu konuda yeniden düşünmemiz lazım. Bu toplantı öncesinde İzmir'de bir kaç toplantı yaptık. Bu toplantıda görüyorum ki biz hâlâ Marksist geleneğimizden, kötü alışkanlıklarımızdan kurtulamadık. Hâlâ bir şeyleri zorlamak istiyoruz. Şunları tartışmayalım diyoruz. Özgür tartışmayı engelliyoruz arkadaşlar. Bizim normal partiler gibi olmaya ihtiyacımız var. Hâlâ olamadık demek ki ve bunu söylerken de parti içi demokrasiyi kısıtlıyoruz arkadaşlar. En demokratik tüzük bizim tüzüğümüz ama bazı görüşlere göre biz parti içi demokrasiyi kısıtlamaya çalışıyoruz. Bundan vazgeçmek lazım arkadaşlar. Bu toplantı olacak diye kıyamet koparılmaya çalışıldı. Niye korkuyoruz tartışmaktan. İşte bizde eksik olan bir şey daha görüyorum burada tartışma kültürü, demokrasi kültürü bu konuda herkes yeniden birey olarak düşünmesi gerekiyor. İnsanları rahatlatalım herkes kafasındaki ifadeyi ortaya koysun. Tabi bu özgür tartışmaların engellenmesi bazı sınırlamaların getirilmesi anlayışı bir şeyleri kurtarma çabasından geliyor. Bir şeyleri kurtarmak çabasından da vazgeçmek lazım. Sanki, bazı konuşmacılardan duyduğum kadarıyla partinin problemi yok. Ya da partinin içindeki problem sadece yönetim faaliyetindeki pratik eksiklikler. Şimdi biraz parti örgütünün durumlarına bakalım. Biz İzmir'de falancanın görüşü filancanın görüşü diye hiçbir zaman tartışma yapmadık. Biz hep güncel sorunlar üzerine tartıştık. Partinin nasıl daha canlı bir hale getireceğimizin tartışmalarına başladık. Üyelerimiz toplantılara katılmıyordu, somut faaliyetler yapamıyorduk. Kiramızı ödeyemiyorduk. Bir tıkanıklık içerisindeydik. Bu partinin kurulu şundan iki ay sonra başladı. Şimdi bu gerçeği

tespit etmek gerekir. Partimiz büyük bir tıkanıklık içerisinde. Bu problemi ortaya koyduğumuzda buna çözüm yolları aramamız lazım en başta. Bu problemlerin başlıcası şunlardır. Birkaç örnek vermek istiyorum. Partimizin politik faaliyetlerinden bir tanesi partimizin SHP ile seçim işbirliği. Bu politika doğru politika. SHP'ye bazı ilkeler önerdik. Dedik ki 12 Eylül'ün tasfiyesi, yeni bir anayasa, yeni bir seçim yasası, Kürt sorunu dedik. Peki arkadaşlar hepimiz düşünelim bizim bu konularda somut hazırlığımız var mı? Bunları nasıl yapacağımızı tespit ettik mi? Tespit etmedik. Genel olarak birşeyler öneriyoruz. Çünkü somut politikaları tespit etmiş değiliz. Kaba olacak biraz ama politika yapıp yapmayacağımızı tespit etmiş değiliz. Şimdi biz seçime katılsaydık, somut seçim bildirgemizi hazırlayacak durumda mıydık arkadaşlar? Ama ben diyorum ki geçiştirir birşeyler yazardık herhalde. Eğer parti önüne hedefler koyup mutabakat sağlamazsa kişilerin özverili çalışmaları boşa gider.

KASIM YEŞİLGÜL

İki gündür burada insanlarımız tartışıyor. Değerli fikirler öne sürüyor. Ben bu toplantının yapılmasını henüz anlamış değilim. Böylesi bir toplantının yapılmasını ben politik aceleciliğin bir ürünü olarak görüyorum. Gündem yanlış seçilmiş, gündem yanlış konmuştur diyorum. Partinin Marksist olsun mu olmasın mı biçimindeki soru doğru değildir. Dünyanın çalkalanmasından, dalgalanmasından ortaya çıkan ve özünde bilimsellikten uzak şaşkınlığın, aceleciliğin, korkaklığı hesap aklamaların subjektifleriyle yüklü bir sonuçtur diyorum. Bu tartışmalar yapılmasın demiyorum. Tersine ihtiyacımız da var. Ama platformların yerini zamanını iyi tespit edelim kendi adıma söylüyorum.

Biz 1986'dan beri tartışma yapıyoruz. Bugün bunun sonucuna bakıyorum çok yalnış işler yaptığımızı söylüyorum. Çünkü biz, kan yitirdik, insanlarımızı harcadık, yedik bitirdik bugünlere geldik. Ben ayrıca diyorum ki bilimsel tartışma yapma olgunluk düzeyinede yetersizliğimiz vardır. Birbirimizi hazmedemiyoruz. Düşünüyorum ki biz insan olmadan önce komünist oluyoruz. Yani tersi olması lazımdı. Şimdi insan olmaya çalışıyoruz. Sosyal olgular hızlı gelişiyor ama onları özümlemek algılamak gecikmeli olarak ortaya çıkıyor. Ve bunları tarif etmek çok daha uzun zaman alıyor. Marksizimin 1930'larda yakalandığı hastalığa biz daha yeni teşhis koymaya başladık. Bu teşhisler, farklı farklı oluyor. Kimileri hafif griptir iklim şartlarından kaynaklanıyor der. Kimileri romatizması olduğu için ayakları yere basmadı der. Kimisi bu ciddi bir hastalıktır, daha çok çeker, kimileri ise bu hasta artık ölüm döşeğindedir ve artık ölecektir der. Sanırım bir ortak noktada fikir birliğimiz vardır. Marksizm hastadır. Ama ben diyorum ki Marksistler daha da hastadır. Zira kanımca Marksizmin hastalığı Marksisitlerin hastalığından kaynaklanmaktadır. Bence sorun teşhisten sonra ilaçların seçiminde yatıyor. İkinci nokta olarak, ben bugünkü aşamada Marksizmi şöyle anlıyorum. Marksizm insanlığın yarattığı uygarlık tarihi, felsefesi, ekonomik, politik değerlere dayanan ve toplumu değiştirmeye aday olan bir görüş sistemi olarak ortaya çıktı. Marksizmin her derde deva getirdiğini, hiç kusurunun bulunmadığını söylemek doğru olmayacaktır. Marksizm örneğin, özel ile genel, tekil ile tümel diyalektik bağını açıkladı ama, bunların birbirlerine değme noktalarını, birbirlerini etkileme derecelerini, ne zaman ve hangi koşullarda gerçekleşeceğini ve bunların sonuçları hakkında yeterince açıklama getirmedi getirmiyor. Önce bir ara aşamalarının olduğunu gözardı etti. Üç katlı asansörlü bina düşünün. Asansör zemin kattan üçüncü kata inip çıkıyor. İkinci kata bir durak konulmamıştır. Marksizmi demokrasi konusunda da yetersiz buluyorum. Demokrasi kavgası bundan 2500 yıl önce başladı. Toplumsal sistemlerde kavgası verildi. Reel sosyalist sistemde de verildi. Demokrasi kavgası yarında verilecektir. Öyleyse demokrasi bir taktik bir araç veya bir sınıfın ipoteği olarak sayılmamalıdır. Bir amaç olarak görülmelidir. Ama Marksizm toplumsal bir öğretidir. O insanlığa kazandırılan en üst yöntem bilimdir. Şu ana kadar toplumu irdeleyen gelişmelere ışık tutan başka bir bilim yaratılmadığına göre Marksizm geçerliliğini koruyor. O itibarla ben kişi olarak Marksistim. Eğer ekleyeyim eğer Marksizm kimi sorulara yanıt vermiyorsa, bu Marksizmin kabahati değildir bunun sorumluları, hatta suçluları biz Marksistleriz. 50'li yıllardan sonra kaç tane Marksist düşünür çıktı. Kaç kişi miras olarak görülebilir. Belki de hiç kimse. Bunun sebebi ise yukarıda söylediğim asansör örneğindedir. Yani asansör üçüncü kata çıkmıştır ve oradan hiç inmemiştir. Orada da kalmıştır ve burada da hesap atlama yok bir yere çakılıp kalma var. Ben diyorum ki asansörü yeniden zemin kata indirip bakım yapalım. Ülkemizin bugün sosyalist bir partiye ihtiyacı vardır. Bu tabela partisi değil, yeni toplumsal projeler yaratacak partidir. Önyargısız olalım. Birbirimizi anlamaya, birbirimizden öğrenmeye çalışalım. Bir Fransız düşünür şöyle diyor: Önyargı bilimin katilidir, ama ben katil olmayacağım.

MEHMET ŞERİFOĞLU

Değerli arkadaşlar Adana'da gerel merkezden kongreler ile ilgili genelge beklerken, genel üye toplantısının çağrısını aldık. Arkadaşlarımızla yeni üye kazanımları ve kongreler konusunda tartışıyorduk. Ankara'dan haber alınca tebliğlerin gelmesini bekledik. Ancak tebliğlerin zamanında bize ulaşamayacağı anlaşılınca üç toplantı yaptık. Toplantı da tartıştık, SBP'nin Marksist olup olmadığını hiç düşünmedik. Ben kendi adıma söylüyorum, bu partiye ben Marksist olduğu için üye olmuştum, hiç düşünmeden. Tartışmalarda ortaya çıkan durumda şöyle oldu. Arkadaşlarımızın çoğunluğu SBP'nin

Marksist olduğunu, Marksist kimlikli sürdürülmesi gerektiğini ayrıca Türkiye'de Marksist bir partiye ihtiyaç olduğunu ortaya koydular. Adana olarak tebliğlerini dinledikten sonra görüşlerimizde değişiklik olup olmadığını sorabilirler. Biz bu tartışmaları tebliğleri dinlemeden yaptık. Ama herhangi bir kaybımızın olmadığını gördük. Marksizmi partimizin hâlâ en geçerli yapıştırıcısı olarak görüyorum. Bu parti Marksist kimliğinden vazgeçerse, sosyalizmi savunmazsa, bu partinin önündeki en büyük engel bu olur. Değerli arkadaşlar programımız gözönüne alındığında, tebliğci arkadaşları dinledim, biz Marksizmi 1900'lerin Marksizmi olarak görmüyoruz zaten. Kendimize de arkadaşlarımıza da haksızlık yapmayalım. Özellikle programımız incelendiğinde çok açık biçimde geçmişte eleştirisi yapılan ve dünkü konuşmalarda dinlediğim arkadaşlarımın Vietnam, Çin, K. Kore modeli nasıl öne çıkarılabilir. Bu program Asya sosyalizminden, üçüncü dünya sosyalizminden kopuşun programıdır. O kadar açık. Değişimi anlamıyor muyuz? Değişime hangimiz karşıyız?

Marksist olmanın değişim güçleriyle birlikte çözeceğimiz sorunlarda dayanışmamızı önleyen engel nedir? Öne çıkardığı sorunlar nedir? Çok somut örnekleri var. Bugün Türkiye'deki insan hakları mücadelesinde, insan hakları mücadelesinin en kararlı savunucuları Marksistlerdir. Kadın sorununu belki önceden Marksistler görememişlerdir. Ama bugün kadın sorununda, barış, Kürt sorununun çözümünde Marksistlerin katkıları, değişim güçlerinin katkılarından daha önemli ve daha çözücü olacaktır. Ancak parti programımız, çoğulculuğun, çok sesliliğin, katılımcılığın ve düşüncelerin hoşgörü içerisinde ifade edilişini güvence altına almış olan bir tüzüğümüz vardır. Şunu anlamak istiyorum. 12 Eylül ve ardından gelen dünyadaki gelişmeler ve arkadaşlarımızın ruhsal ve zihinsel dalgalanmalarını algılamak istiyorum. Ama kendimize de haksızlık yapmayalım. Biz çok zor günlerde kurulduk. Belki de en kötü günlerimizi yaşıyoruz. Ancak olumsuzluğa, karamsarlığa düşmek için de neden yok. Gerçekten biz SBP olarak kitleselliği kolay yakalayamayız. Bunu bilmekte yarar var. Durumumuzu abartmayacağız. Ama önceden göreceğiz. Önceden görmek kararlı olmamızı da sağlayacak. Fakat hepimizin bildiği bir gerçek daha var, biz askıya alındık. İdeolojik askı giderek bizi örgütsel askıya alınmamızı getirdi. Verimli olamadık. Hiç abartmadan söylüyorum. Varolan potansiyellerimizi de geliştiremedik. Önümüzdeki dönemde kitleselleşemeyeceğiz. Tek tek çoğalacağız. Bunları göreceğiz. Ama bu çözümlerin dışında başka yolumuz da yok. Kitleselleşmenin kolay bir yolu var, gidip kitleselleşmiş bir partiye katılmak. Bunun dışında başka yol yok. O nedenle özellikle son olarak şunları söylemek istiyorum. Genel merkezin güçlendirilmesi zorunluluğu var. Güçlü bir genel merkezden geçmişteki bir takım nedenlerden dolayı korkmayalım. Genel Merkezi aktifleştirelim. Kitleselleşme yolunda da adım adım ilerleyelim. Söyleyeceklerim bunlar.

TURGUT HASKAN

SBP adının ve kuruluş mutabakatlarının sürdüğüne inanıyoruz. Ancak yenilenmeci anlayış diye tanımlamak belki yersiz. Tüm arkadaşların zenginliğini partimize taşıdığı ve ortamın yaratıldığına inanıyorum. Burada bazı konuşmacı arkadaşların haksız eleştirileri oldu. Eski geleneklerden gelenlere atıf yapılarak bazı suçlamalarda bulunuldu. Ben de eski geleneklerden gelen bir insanım. Sosyal mücadelenin bir saniye bile kesintiye uğramaması için uğraş verdim. Bundan sonra da vereceğim. Sayın genel başkanımız geçenlerde Çanakkale'ye geldiğinde, kendisine de ifade ettik. Eğer SBP katılacaksa, genel merkez olarak böyle bir şey düşünüyorsanız, dedim, Çanakkalede biz sosyalistler yine varolacağız. Sosyal mücadeleyi etkilemeye devam edeceğiz. Burjuva partilerinin hiçbirine girmeyeceğiz. Ve bizim mücadelemiz sürecek. Yenileşerek, çağdaşlaşarak mücadelemiz sürecek dedik. Burada yenilenmeci diye tanımlanan arkadaşların bir çoğunu Çanakkale'ye davet ederek sohbetler, söyleşiler yaptık. Her vesileyle demokrasinin partimizde işletildiğini, değişik düşüncelerin parti yerel örgütlerine taşınmasına özen gösterdik. Ancak soruyoruz genel merkez ne yaptı? Aylardır yatan genel merkezi hiç mi suçlamayacağız, hiç mi sormayacağız. Tüm yerel örgütler kıvranıyor. Tabii kitleselleşemeyiz. Merkezi düzeyde ne ürettik, doğru dürüst bir yayınımız bile olmadı. Memurların sendikalaşması yakıcı bir gündem maddesi iken partimiz ne yapıyor. Ben hâlâ Eğit-Sen'li arakadaşlarla Eğitim-İş'li arkadaşları birleştirmeye uğraşıyorum. Partinin adının Sosyalist Birlik olması nedeniyle. Ama merkezimiz ne yapıyor. Merkezimiz öğretmen hareketinin bölünmüşlüğüne hiçbir çözüm önerisi getirmiyor.

Bazı arkadaşlar programımızda Marksizm yoktur, global sorunlar vardır. Kadın sorunu, çevre sorunu vardır, diyorlar. Arkadaşlar ben kadın sorununu ve çevre sorununu çok daha tali olarak görüyorum. İşçinin emekçinin eline geçecek ücreti tartışıyorum yerel örgütlerimde.

En büyük tehlike bazı arkadaşların birleşelim dediği SHP'den gelmektedirler. 80'den sonra sarı sendikacılığı bize karşı koruyan SHP'dir. Ve bu anlamda biz burjuvaziyle uzlaşamayız. Çevre ve insan hakları konusunda uzlaşırız. Ne yaptık Çanakkale'de: İHD yönetimini Başkan dışında 6 yöneticisini sosyal demokratlardan seçtik. Ne oldu? Gelin görün ki, aylar geçmesine rağmen yönetim bir araya gelemedi. Tüm kesimlere karşı parti olarak sorumluluğumuz vardır. Ama en büyük sorumluluğumuz üretici kesimlerin emek mücadelesindedir. O nedenle ben Marksistim. Marksist kimliğinin partide olmasından yanayım. Ama olmayan arkadaşların kendini ifade etmesinden yanayım. Partimizin kuruluş mutabakatlarıyla sürdürülmesinden yanayım.

Ama gidecek arkadaşlara kimse bir şey diyemez. Gitme eğiliminde bir insan göremedim ben. Konuşmalardan öyle bir sonuç çıkmadı. Öyle bir şey varsa kimse bir şey diyemez. Partimiz gönüllülük temeli esasına göre kurulmuş ve herkesin verdiği kadarını alan bir anlayış içinde sürdürülüyor. Genel olarak da biz böyle algılıyoruz. Kendi parti kimliğimizi sürdürme yanlısıyım. Bu arada dün açış konuşmasını yapan Sadun hocamın konuşması sert üslupluydu bana göre, parti içinde bu tür üsluplar yer olmamalı. Daha hoşgörülü bir anlayışla yaklaşılmalıdır. Saygılar sunarım.

ALİ ÖZBOZ

Arkadaşlar ben hepinizin bildiği Karl Marx'a sorulan bir sorudan yola çıkarak konuşmaya başlıyacağım. Marx'a sormuşlar geleceğin sosyalizmi nasıl olacak, diye? Marx ben geleceğin mutfağına reçete veremem demiş. 1917'de Lenin ve arkadaşları bu reçeteyi yazdılar ve uygulamaya soktular. Reçete çağına uygun ve doğru bir reçeteydi. Ve büyük başarılar sağladılar. Ama biz aynı zamanda komünizmi öğrenirken, komünizm sınıfsız, sömürüsüz ve de devletin yok olduğu bir düzen biçiminde öğrendik. Öğrendiğimiz de doğruydu. Ama sosyalizm komünizme bir geçiş aşamasıydı. Burada devletin küçülmesi gerekiyordu. Devlet küçülmedi, inadına büyüdü ve 1989 yılında bir balon gibi patladı. Bunun nedeni devletin küçülmemesi idi. Yani demokrasinin parti saflarında olmamasıydı. Ben ona yorumluyorum. Lenin birinci reçeteyi yazdığında, bu Leninist modeldir demedi. Bunu Marksizmden yola çıkarak Marksizme bir katkı yaptığını söyledi. Dimitrov'un getirdiği faşizm tahlili de Marksizmin bir ürünüydü diye kondu. Ve günümüze geldik değerli dostlar. Günümüzde yeni bir reçete yazılması gerekiyor. Çünkü çağımız değişti. Şu anda bir kaos yaşamaktayız ve buna mutlaka bir reçete yazılacaktır. Ben bu reçeteyi yeni dünyanın insanlarının yapacağına inanıyorum. Ama bizim görevimiz bu yeni dünya insanın yapacağı reçeteye ışık tutmaktır. Partimizin programı gerçekten yeni yazılacak bu reçeteye ışıktır. Ben öyle yorumluyorum. Biz Marksizmin bilimiyle yoğrulduk. Ve biz herhangi bir olayı yorumlarken Marksist gözle görüyoruz ve Marksist deyimle de onu yorumluyoruz. İzlediğimiz filimi bile Marksist terimle yorumluyoruz. Marksist görüşle onu değerlendiriyoruz. Ayağımız taşa çarpsa yine aynı şeyleri yapıyoruz. Demek günümüzde gelişen oyları da aynı şekilde yorumlamamız gerekiyor.

Marksizm zamanında kadın sorunu yoktu. Marksizm bir dogma değildir ki. Ondan aldığımız gibi doğrudan getirip çağımıza uygulayalım. Marksizm bir bilimdir ve diyalektik materyalizmin bir ürünüdür. Biz olayları bilimsel yöntemle almazsak tabii ki, yalnış yaparız. Aynı şekilde günümüzde yazılacak reçete de Marksizmin gelişmesi, Marksizme bir katkı olacaktır. Bu tartışmalardan ben mutluyum. Böyle tartışmalar devam etsin. Yalnız bu tartışmalar birliğimizi zedelemeden devam etsin. Ben bundan yanayım. Eğer bu tür tartışmalar SBKP'de de olsaydı bugün bu acı sonuca ulaşmazdı. Hepinize saygılar sunarım.

NEDİM TARHAN

Öncelikle parti kuruluş süreci içerisinde önümüze koyduğumuz, birlik perspektifi temelinde kendimizce bazı ilkeleri belirlemiştik. Bunlardan birisi ortak noktaları öne çıkarmak ve ayrışılan noktaları bir kenarda tutarak süreç içerisinde birlikteliğimizi güçlendirmekti. Bir diğeri bireyin özgürlüğü, parti içi demokrasi tartışmasıydı. Ve farklılıklarımızla birbirimizi kabul etmekti. Ancak bugüne kadar yapılan tartışmalar, bu iki günlük süreç içerisindeyapılan tartışmalar, ben de şu kanıyı uyandırdı ki, bu iki yıllık süreç içerisinde bu alanda çok önemli kazanımlar elde edemedik. İki yıl önce Kuruçeşme'de yapılan toplantıyı hatırlıyorum. Bugünkü toplantıya dönüyorum ve çok önemli gelişmelerin olmadığını hissediyorum. Bugüne kadar partinin kimlik sorunu tartışmaları, zaman zaman öne çıkarıldı. Tabii ki doğaldır. Bir parti kendi kimliğini kendi kuralları içinde belirlemezse dahi, temel hedefler doğrultusunda belirlemelidir. Aksi taktirde bu parti politika da üretmez, eylemsel olarak çalışma da yapmaz. Örneğin devletin büyütülüp küçültülmesi konusunda bu parti karar veremez ise, kırsal kesime yaklaşımın ne olacağını köylünün, tarım kesiminin devlet tarafından desteklenip desteklenmeyeceğine bu parti karar veremez ise, eğitimde, sağlıkta devletin topluma ne aktarması gerektiği konusunda karar veremez ise bu parti eylemsel olarak da çalışmaz, yapamaz. Sendikal hareketten ne beklendiği konusunda da karar veremez ise sıkıntılarla karşı karşıya kalır. O nedenle partinin kimlik sorunu her zaman tartışmaya açık olacaktır. Benim kanaatime göre tartışılacaktır, tartışmalıdır da. Ancak, bu birincil sorun olarak da ele alınmamalıdır. Yaşama müdahale edici, yaşamla bütünleştirici bir politika üretimine yönelmek sanıyorum ki sağlıklı olacaktır. Şimdi geçtiğimiz dönemlerde çok sağlıklı politikalar üretilemediği için, partimiz yayın organı çıkartamamış, bültenler yayınlayamamış ve merkezi karar organları belirlemiş olduğu politikaları, parti örgütüne ulaştıramamıştır.

Bazı arkadaşlar diyorlar işte biz Marksist politika üretemedik, ondan oldu. Marksist olmayan politika da üretemedik. Yani bu gerçeği görmek lazım. Ben MYK üyesi olarak bakıyorum bugüne kadar hangi politikayı ürettik diye, hiç politika üretemedik. Yani politikamızın olduğu yerde, bu politikanın bulunmadığı ortamda Marksizm var mıydı, yok muydu tartışmasını yapmak pek gerçekçi bir yaklaşım olmaz gibi geliyor bana. Çünkü politika üretseydik bugün şu tartışılırdı. MYK şu kararı aldı, şu politikayı önüne koydu. Oysa bu Marksizme uygun ya da ters gelen olaylardır denilirdi, bu tartışıldı. Böyle bir olay sanıyorum ki yok. Bu gerçeğin de ben ortaya konmasında kişisel yarar görüyorum. Toplumun özlemini yakalayamadık. On yıl önce var olan ve on

yıldan bu yana artan özlemler, beklentiler kucaklanamadı. Dolayısıyla kitlelerle bütünleşme olanağı da olmadı. İnsanlar bu parti bana ne verecektir diye bakıyor. Partinin de kendisine ne vereceğini yeterince algılayamayınca da uzak kalmayı yeğliyorlar. Örgütlenme sınırına da o nedenle gelinmiş bulunmakta. Yani tüm çabalarımıza karşı Türkiye'de kaç ilde, ilçede örgütlendiğimiz ortada. Bundan sonra da ne kadar örgütlenebileceğimiz şu ortamda olanaklı bulunmamakta. Bunun birçok nedeni var. Bir kere biz özverili ve kararlı bir çalışma yapamadık. Ülke genelinde örgütlenme çalışmasını birkaç arkadaşın gerçekleştirebileceği yalnışına kapıldık. Bununda olanaklı olmayacağını bilmek gerekirdi. Her arkadaşımız mevcut birikimi ortaya koyarak örgütlenmeye ağırlık vermeliydi. Ama maalesef bunu yapamadık. Tabii bunları söylerken bir arkadaşım haklı olarak şunu söylüyordu: "hem MYK hem de GYK üyesisiniz hiçbir şey yapılmadığından bahsediyorsunuz" diyebilir. Ben birey olarak burada yapılan konuşmalarda MYK'da görev alan ve GYK'da görev alan bir insan olarak verilmek istenen mesajı algılamış bulunmaktayım. Ve başarılı olmadığım kanısındayım. Partiye kendi beklentilerim doğrultusunda dahi bir şey veremedim. Yetkili kurul toplantıları yapılamadığı için açık açık tartışma, birbirimizi kabul etme, denetleme ve belirli ortak noktalarda buluşma, böylece partiyi eylemli bir hale getiremedik. Burada ben Nedim Tarhan olarak, geçmişte yıllarca örgütlü bir çalışma içinde yer alan bir insan olarak bugüne kadar görev aldığım kurula görevi iade etmek gibi bir anlayışım olduğu için bu görevlerden ayrılmamayı yeğlemiştim. Ancak bu toplantı bir bakıma benim yaklaşımıma yanıt verecek boyuttadır. Kurucular çağrılmıştır. GYK ve MYK üyeleri buradadır. Asıl önemli olan partimizin sahipleri olan parti üyelerimiz buradadır. Öyle olunca ben arkadaşlar şahsıma karşı gösterilen güven nedeniyle teşekkür ediyorum. Bir çalışmaya katkıda bulunmak için illa o ortamda bulunmanın zorunlu olmadığına inanıyorum. Hatta mutlaka o parti içinde bulunmak gerekmediği kanısındayım. Yapılacak her olumlu çalışmaya birey olarak katkıda bulunacağımı belirtiyor ve yarın sayın genel başkanımla görüşerek, bireysel kararımı özgürce vermiş olduğum kararımı kendilerine ileteceğim. Şüphesiz ki toplumsal dönüşüm dönemlerinde net parti oluşturmak çok zordur. Görüşleri net bir biçimde ortaya koymak çok zordur. Bunun güçlüklerini kabul atmak lazım. Tartışılacaktır, geniş boyutlu parti olunacaktır ve kavram kargaşası, kısır tartışmalar içerisinde kalmadan içerikli, geniş boyutlu ve sonuç alıcı bir hedefe ulaşmak gerekir diye düşünüyorum. Birey olarak ben kendimi ifade edemeyeceğim. Çok açık söylüyorum. Türkiye koşullarında, dünyadaki değişimlerin ışığı altında ülkemizde sosyalist ve Marksist bir partiye ihtiyaç vardır. Böyle bir partinin bulunmasında son derece yarar görüyor ve böyle bir partiye önem veriyorum. Bu anlamda geliştirilecek, boyut kazandıracak bir partiye de hangi noktada bulunursak bulunalım, hangi koşullarda olursa olsun birey olarak katkıda bulunmayı görev bileceğim. Bunları söylerken şunu da belirtmek istiyorum: Bu görüşlerim ve bu değerlendirme yolunu şaşırmış olan bir insanın değerlendirmesi değil. Hemen belirteyim sayın hocamın dün, "Marksist olmayanın partiye ancak yolunu şaşıranlar gelir" şeklinde değerlendirmesinin de çok yüzeysel bir değerlendirmedir diye algılanmaması gerekir inancındayım. O günlerin önünü, arkasını yokladığımızda sayın başkanımız da o yönde sanıyorum söylemiştir. Şüphesiz kendileri de Marksist olmayanlar da bu partide olacaktır diye belirttiler. Çok yalın bir değerlendirme içinde bulunmadığımı söylemek istiyorum. Yoksa çok haksızlık yapmış olurum.

Bugüne kadar olan birikimimi Türkiye'nin değişen koşullarında kırsal alanda yoksul üretici köylülerin örgütlenmesine yönlendirmeyi düşündüğüm için bu alanda yoğun çaba sarfetme gereğini duyduğum için ve o alanda sağlanacak olan başarının, bu tür siyasal oluşumlara önemli katkılar sağlıyacağına inandığım için, yararlı olmadığım bir görevde bulunmayı kendime olan saygının bir gereği olarak ayrılma biçiminde değerlendiriyorum. Ayrılırken sizlere katkıda bulunabilir umuduyla cümleler halinde birkaç öneride de bulunmak istiyorum. Yalnız, bakın kendisi gidiyor bize de akıl veriyor biçiminde algılanmasın. Kimlik tartışması yapılmalı ama, yapılırken az önce belirttiğim gibi, kaçınılmaz, birinci sorun, bu sorun tartışılmazsa hiçbir şey olmaz biçiminde de algılamamak lazım. İkincisi, eylemli olmak gerekir. Yetkili organlara işlevlik kazandırmak lazım. İşlemeyen, tüzüksel toplantılarını dahi yapamayan, politika üretemeyen, parti örgütünün özlemlerine yanıt veremeyen ve tabanda oluşan politikaları bir bakıma bütünleştiremeyen, toplumun önüne koyamayan bir yönetim bu partiye çok fazla yarar sağlayamaz diye düşünüyorum. O nedenle bundan böyle oluşturulacak yönetimlerin, iş yapabilecek, üretebilecek, sorumluluk duyabilecek insanlardan oluşması gerektiğine inanıyorum. Ve bizim gibi böyle başarısız olacak insanları, dar kalıplar içerisinde kalacak insanları da görevlendirmemeniz bir önerim olarak ortaya çıkıyor. Özverili çalışmak gerekiyor. Görev, yetki ve sorumluluk alanında eşitlik sağlanmalıdır. Bu konuya özellikle dikkat etmek gerekiyor. Bir insanda görev, bir başkasında yetki olmamalıdır. Herkes kendisini bu alanda eşit görev, eşit yetki ve eşit sorumlulukla donatılmış bilmelidir. Hepsinden önemlisi de insanlar birbirini sevmelidir. Birbirine güven duymalı, demokratik tartışma ortamı içerisinde böylesine görüşlerin arkasında bir şeyler aramak yerine çok samimi, hareketi büyütücü, geliştirici yaklaşımlar olarak algılama ve böylece birbirimize güven duymamız gerekir diye düşünüyorum. Teşekkürler. Saygılar sunarım.

AKIN BİRDAL

Arkadaşlar, cumhuriyetin ilk yıllarında öğretim üyelerinin çoğu yabancı idi. Ve hukuk fakültesi öğretim üyelerinden biri bir gün kürsüye çıkıyor ve öğrencilerine arkadaşlar, şimdi ben size bir şey söylersem bana inanmayacaksınız diyor. Öğrenciler merakla hocanın ne diyeceğini bekliyorlar. Ben de şimdi sizlere bir şey söylersem belki inanmayabilirsiniz ama, çok yeni olduğu için. Şimdi on gün önce ABD'de Dünya Sağlık Kongresi oluyor. Bu kongreye Türkiye'den de bir takım öğretim üyeleri ve Türkiye Tabibler Birliği'nden arkadaşlar katılıyorlar. Arkadaşların izlenimleri şu: Bu toplantıya yaklaşık on bin kişi katılmış, dünyanın dört bir yanından. Aslında bu söylenenlerin abartma olduğu belki akla gelebilir diye arkadaşımızın beraberinde getirdiği bültenleri bildirileri ben de buraya getirecektim.Arkadaşlarımızın anlatımı şu: Dünyanın dört bir yanından katılan sağlık emekçilerinden yaklaşık beş bini aşkın insanın o kongrede, bütün dünyanın işçileri birleşiniz, kapitalizmin yarattığı açlık, evsizlik, sağlıksızlık sürdüğü sürece sosyalizm ölmeyecektir. Arkadaşımız bunu anlatırken heyecanlandım, bu heyecanımı da ifade ettim. Eğer istersen bu bildiri ve bültenleri benim muayenehanemden alabilirsin, dedi. Selim Ölçer arkadaşımız. Şimdi arkadaşlar ABD'de on gün önce yaşanılan bir fotoğraf kesiti verdim. Onbeş gün önce sayın genel başkanımızla da görüşemedim bu konuyu. Dün CTP'nin dış ilişkiler sekreteri Fazıl Çağlar vardı. Onbeşgün önce AKEL'in Güney Kıbras'ta Dünya Solu Nereye Gidiyor, Ne Olmalı yönünde bir tartışma düzenlenmiş. KKTC'den arkadaşların katılımlarına izin vermemişler, Türkiye'den katılan oldu mu bilemiyorum. Bütün dünya bunu tartışıyor.

İnsana özgü güzelliklerden uzaklaşıldığı sürece, insanlık o güzelliği yakalamaya çalışacaktır. Ve bunun adı da sosyalizmdir. Şimdi arkadaşlar bir seçim süreci yaşadık. Ve bu seçim sürecinde Türkiye'de kurulmuş Marksist sosyalist bir parti olarak, demokrasi istediğimizi 12 Eylül'ün darbe anayasasıyla Türkiye'nin demokratikleşmesinin olası olmayacağını ve Türkiye'nin bugün demokrasi, insan hakları önünde en önemli sorunun Kürt sorunu olduğunu ve yeni imzalanmış AGİK Paris Şartı uyarınca herkesin serbest iradesinin TBMM'ne yansıtılması gerektiğini ve bunun gereğinin de Türkiye'de yaşama geçirilmesini ve bu bağlamda bir platform yapılması için çaba gösterilmiştir. Dün SHP anamuhalefet partisi idi ve bu platform önerisine itibar etmedi. Bir takım arkadaşların bu süreç içerisinde iyi niyetleri oldu. Bizim arkadaşlarımız kısmen diyaloglar kurdular ya da parti adına o görüşmeler sırasında bunu ifade ettiler. Şimdi bu SHP bugün iktidar ortağıdır. Şu ya da bu şekilde. dün toplumun demokratikleşmesi yolunda Türkiye'de bir demokrasi platformunun oluşturulmasına gerek duymayan SHP bugün iktidar ortağı olarak Marksistlere, sosyalistlere çok fazla gereksinme duymayacaktır. Şimdi bir koalisyonla karşı karşıyayız. Kuşkusuz bu koalisyon 12 Eylül faşizminin ardından çok önemli bir adımdır. Ve bu adımı da hemen attılar. Ölüm hücrelerinin kapatılması yolunda çok önemli bir karar verdiler. Ama arkadaşlar, Türkiye'nin yaklaşık 11 yıldır gündeminde olan işkence sorunu, cezaevi sorunu, ölüm cezaları sorunu, Kürt sorunu, olağanüstü hukuk dışı oluşan kurumlar bunlar hepsi birer sonuçtur. Nedir parlamenter demokrasiyi kesintiye uğratan darbenin nedeni, yaratılan artı değerin bölüşümü üzerinde kimlerin söz ve karar hakkı edineceğidir. Şimdi bugünkü koalisyondan umutlanmak için bir neden yok. Ayrıca umutlu değiliz desek de kıymeti harbiyesi olmaz. Çünkü bu ortaklığın kredisi oldukça fazla. Arkadaşlar, bugün demokratikleşme, insan hakları programları elbette iyi, anayasanın demokratikleştirilmesi yönünde atılacak adımlar elbetteki önemlidir. Desteklenmelidir. Ama, az önce o 12 Eylül'e damgasını vuran başlıca yaşama ve temel hak ve özgürlükleri yok eden asıl neden yaratılan artı değerin ve ulusal gelirin paylaşılmasındaki durumdur. Şimdi Tansu Çiller bir borsa meselesini attığı zaman gündeme hemen hisse senetlerinde müthiş bir sıçrama oldu. Bugünlerde iniyor. Sayın meclis başkanı ekonomik gücüne dayanarak bugün bulundukları yerlere varmış insanların devletin yöneteceği yerde duyduğu kaygıyı belirttiyor. Sayın Demirel Vehbi Koç'un danışmanını arayarak Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na ikna ediyor. Tansu Çiller hanımefendi de Dünya Bankası'ndaki, IMF'deki çok deneyimli ekonomistleri Türkiye'ye getirme yolunda kararlar alıp girişimlerde bulunuyor.

Arkadaşlar, işkence sorunu elbette çözülecek. İşkenceye karşı uluslararası sözleşmenin öngördüğü hükümler yaşama geçecek. Sermayeye bağımlı olmayan bir takım atılımlar elbetteki yapılabilecektir. Cezaevinin kapısı kapatılması gerekiyordu, kapatıldı güzel. İktidar olabilmek devletin içindeki birtakım kurumların, odakların tasfiyesiyle olasıdır. MGK'nin varlığı, MİT'in varlığı varolduğu iddia edilen kontrgerillanın olduğu, DGM'nin düzeltileceği söyleniyor. Düzeltilmekten anlaşılan şu: DGM'de bulunan askeri yargıç ve savcıların sivilleştirileceği anlaşılıyor. Ankara Barosu avukatlarının çoğunun kanaati şu: Bugün Ankara'daki DGM'de bulunan askeri yargıç ve savcıların sivillerden daha çok hukuka uygun kararlar verdiği yolunda. O zaman DGM'yi kaldıracağının sözünü etmeyen bir yönetimin ya da Kürt sorunu ve kimliğini programına koymayan bir hükümetin uzun vadede Türkiye halkına, emekçilerine verebileceği bir şey yok. İşte burada SBP'ye gerek var. SBP bugün Türkiye'nin toplumsal, ekonomik, siyasal yaşamına müdahale edememiş olması, kitleselleşememesi onun gerçekten Marksist kimliğinden, adının sosyalist olduğundan değil. Arkadaşların getirdiği eleştiriler doğru. Gerçekten siyaseti bir meslek haline getirmek gerekiyor. Örneğin bugün MYK'da çalışan arkadaşlarımız, partimizin monolitik yapıdan kurtulmasından belki kaynaklanarak ve cesaret bularak üçüncü dördüncü kişi olarak kabul etti-

ler. Ve ben GYK ve MYK'da bu bağlamda kendi özeleştirimi yaptım. Ama dün Bursa İl Başkanımızın dediği gibi, genel sayman arkadaşlarımız var yeter demek. Benim ne politik ne örgüt anlayışımla çakışmaz ve de uyuşmaz. Elbette yetmez. Genel Merkez çalışmamıştır. Düşünce üretimini de gerçekten fazla geliştirememiştir. Ama bunun elbetteki nedenleri var arkadaşlar. Şimdi arkadaşlar, dünya solu bir met-cezir yaşıyor. Şimdi gitti ama dünyada da, Türkiye'de de sosyalizm gelecektir ve yaşayacaktır arkadaşlar, ben buna inanıyorum. Ve Türkiye emekçilerinin Türk-Kürt halklarının kardeşliği yolunda insan hakları ve demokrasi mücadelesini hukukun ve uluslararası sözleşmelerin güvenliğinde tesis edecek, inşa edecek bir partiye gereksinme vardır. O da Sosyalist Birlik Partisi olacaktır. Adı ne olursa olsun Marksizmden kaynaklanan ve Marksistlerin bileşkesini bu parti platformuna yansıtmış bir partiye gereksinme vardır ve o parti bunu gerçekleştirecektir. O partide Dicleli'ye de, Talu'ya da, Kızılelma'ya da, Anadol'a da ve sayın genel başkanımız Aren'e de gereksinme vardır. Elbetteki bizlere de olacaktır. Gerçekten önümüzde duran çok önemli işler var. Bakın, insan hakları söylemlerine sarılmak yetmez. 19. yüzyılda da insan hakları söylemlerine sarılarak ırkçılığı bayrak edinmiş büyük düşünürler vardır. 1983'ten beri insan hakları konusunda önemli sözleşmeler imzalanmış ve onaylanmıştır. Ama arkadaşlar, kurulan çekincelerde hayata geçmemiştir. İşte bu çekincelerin kaldırılması yolunda, partimizin bir baskı unsuru olması bile, bu partiye bir gereksinmenin olduğunu ortaya koyar. Ayrıca kişisel ve siyasal hak ve özgürlükler, ekonomik, toplumsal ve kültürel haklar yolundaki sözleşmeler de imzalanmamış ve onaylanmamıştır. Onların imzalanması ve onaylatılması konusunda baskı unsuru olmak, gerçekten Kürt sorununa artık devletin baskıcı, şiddete dayalı politikalarından uzak halkların kendi geleceğini belirleme yolunda, iki halkın kardeşliği yolunda çözüm getirecek bir baskı unsuruna gereksinme var. İşte bu gereksinme insanın insanlaşma yolunda, Türkiye'nin aydınlatılması yolundaki gereksinmeyi SBP karşılayacak ve yanıtlayacaktır inancındayım. Ve bu inançla partimizin geleceğine ve birliğine inanıyor ve inanmak istiyorum. Saygılar sunuyorum.

NABİ YAĞCI

Akın Birdal'ın saydığı isimlere gerçekten bu partide gereksinim var, ama bu lafla olmaz. Parti üyesi olamamam benim meclisteki bir marangoz hatası sonucudur. Onun dışında ben parti üyesiyim. Ve burada bir konuk gibi konuşmayacağım. Bir parti üyesi olarak konuşacağım. Her zaman olduğu gibi çok açık konuşacağım. Bundan belki rahatsız olacak arkadaşlar var, olacaktır. Bu gayet doğal çünkü ben de rahatsızım. Arkadaşlar kendimizi aldatmayalım. Parti kritik bir dönemeç noktasında. Burada tartışılan Marksizm falan değil, burada tartışılan Marksizmin karikatürü. Burada Marksizm tartışması bir mizansen. Marksizm böyle tartışılamaz. Marksizm derin bir felsefe, derin bir doktrin. İnsanları sekiz dakika içerisinde Marksizm konusunda konuşmaya mecbur ederseniz, Marksizme yaraşır ciddi bir tartışma olamaz. Benim Marksizme sonsuz saygım var. O zaman zaten söylendi de, açık söylendi. Burada iyi niyetle birçok arakadaşımız, bu tartışmaya katkı yapmaya çalışıyor. Uzak yerlerden geldiler bu toplantıya. Ama, yazık bu insanlara, yazık bize. Burada ne olduğunun adı açık konmak zorunda, bu da dün oluyor. Sevgili arkadaşlar, ona geçmeden önce ben kendi adıma, herkes kendi adına konuşuyor tabii, kendi adıma ben SBP'nin oluşması için bana düşen çabayı harcadığıma inanıyorum. Bu partinin kurulması için tüm üyelere gittim. Bu partiye gelmeyen arkadaşlarla sabahlara kadar konuştum gelmesi için. Ve daha başka biz TBKP'nin kuruluş sürecinde diktatörlük damgasını yemeyi göze aldık bu partinin kurulması için. Ama o zaman bu partinin kurulmasına karşı çıkan kimi arkadaşlarımızı şimdi bizi bu partide karşı karşıya getiren konuşmalar yaptığını görüyorum hayretler içerisinde. Hayır buna hiç kimsenin hakkı yoktur. Bu partiye herkes özveri gösterdi kurulurken. Elbette yalnız biz değil. SHP'den koparak geldi milletvekili arkadaşlarımız. Ve bu partinin ayakta kalması için çok çaba harcadılar. Sosyalist Parti'den örnek bir ideolojik kopuşla, öyle diyorum çünkü bu partinin ve Marksizmin sorunu ideolojik kopuş sorunudur. Ama bunları konuşamayacağım maalesef. Gerçekten bunu yaparak, başararak gelen arkadaşlarımız oldu. Bu partinin kurulmasına katıldılar. Ve başkaları da. Ha o zaman bu partinin geleceği ile ilgili rastgele konuşulamaz. Benim Sayın Sadun Hoca'ya gerçekten sonsuz saygım var. Hep de bu saygıyı korumak istiyorum. Ama konuşmasıyla bu partinin mutabakatı bozulmuştur arkadaşlar. Çünkü, bu partinin mutabakatı Marksizm falan değildir. Ve buradaki tartışmayı da yanlış yapmayın. İki kanat gösteriliyor. Bir taraf Marksist, öbür taraf reddediyor. Hayır arkadaşlar, kesinlikle böyle bir şey yok. Mesele bu değildir.

Geçmişte sol hep esas meselelerini konuşmadı. Hep onun üstünü küllendirdi ve yapay sorunlarla uğraştı. Ben az çene yormadım, birliğin önündeki engel TBKP değildir, yapay sorunlarla uğraşmayın, birliğin sorunlarını konuşalım, bu aydınları nasıl çalışıp kazanacağız bunu konuşalım diye. Ama yapay sorunlarla uğraşıla uğraşıla gelindi. Hâlâ yapay sorunlarla konuşuluyor. Buradaki sorun Birlik Partisi'nin sorunudur. Evet Marksizm, sosyalizm Birlik Partisi'nin tekelinde midir? Belki başkaları çıkar Marksizmi de savunur, sosyalizmi de yapar. Ama sorun şimdi, Birlik Partisi nasıl devam edecektir, sorusudur. Ve ben bu soruna iyi niyetle, bu toplantı başlamadan önce nasıl katkı yapacağımı düşündüm ve iyi niyetle geldim. Ama sayın başkanın konuşmasından sonra, ben bu konuşmayı yırtıp attım. Çünkü, bu konuşmayla birlikte bu parti yeni bir sorunla karşı karşıya geldi. Bu parti çoğulcu olacak mı? Bu parti yenilikçi bir parti olacak mı? Ve bu partide biz düşünce özgürlüğüne sahip ola-

cak mıyız? Dışarıda düşünce özgürlüğü için mücadele veren birisi olarak ben bu partide eğer düşünce özgürlüğü için mücadele edeceksem ayıp bu bize. Kimse laflara, yalnızca sözcüklere bakmasın. Burada bir şeyler oluyor. Bir gün önce gazetede bir açıklama oluyor ve başkan sonra burada konuşuyor. Bir taraftan da imzalarla Marksizm kurtarılmaya çalışılıyor, komiktir bu. Ha o zaman arkadaşlar, mesele şu çok açık elbette, herkes bu partinin programında yazmayan bir şeyi önerebilir, buna herkesin hakkı vardır. Yani Marksist yazmıyor bu partinin programında, tüzüğünde. Bunu önerebilir. Ama bunlar yazmıyorken, bu partide Marksizm konusunda farklı düşünenler çünkü, reddedenler değil, hayır hocam reddedilmiyor bu. Gitsin deniliyorsa, buna genel başkan da olsa kimsenin hakkı yoktur. Biraz önce de neden hakkının olmadığını anlattım. Bu partinin kurulmasına, bu birliğe verilen emekler açısından anlattım. Evet gitsin dediniz, olmayanlar gitsin. Bakın bu da tartışılabilir. Ve denilebilir ki bu partinin sorunu, iki taraf çıkmıştır bir tanesi gelip alır götürür. Bunu soğukkanlılıkla tartışabiliriz. Ve gerçekten de oraya doğru gidiliyor bana kalırsa. Çünkü bu konuşmada ve benzer konuşmalarda bu parti kendi içinde bir iktidar kavgasına sürükleniyordu. Çünkü eğer iki taraf varsa, iktidar kavgası vardır. Hayır komik bu. Bu gemi batıyor, bu gemideki iktidar kavgası komiktir. Bu gemi su alıyor, bu gemi batıyor biz şunu tartışıyoruz. Bu geminin bayrağı kırmızı mı olsun, yeşil mi olsun, pembe mi olsun, mor mu olsun. Evet sonuçta bir bayrak olacak ama korkarım bu beyaz bayrak olacak. Buraya gelmemeli, buraya getirilmemelidir bu pari. Sevgili arkadaşlar elinizi vicdanınıza koyun ve sağduyulu düşünün. Bu partide bir arkadaşımız bir yerde yazmış. Bu partide bir arkadaşımız isterse SHP desin, bunu diyen de yok ama, gidelim desin o zaman hemen bu partinin çoğulcu niteliğinin bozulması mı gerekiyor. Hani bu parti çoğulcuydu. Biz bu program içimize siniyor derken bu programın yenilikçi, çoğulcu bir program olması nedeniyle siniyor dedik ve bu partiye de bunun için evet dedik. Dün sabahtan itibaren yeni bir problemle karşı karşıya geliyor bu parti. Buzulan budur, yani çoğulcu kimliğidir. Onun için burada sekiz dakika içerisinde Marksizmi falan kurtarmaya çalışmayın arkadaşlar. Bu size de, dinleyene de, zamana da yazık ve partiye de yazık. Sevgili arkadaşlar, bu parti başlangıçtaki mutabakattan gerileme noktasındadır. Ve eğer dünyadaki bu hızlı değişime sırt çevirirseniz, o zaman, bu parti denebilir ki çürüme noktasındadır. Arayışa karşı çıkarsanız, o zaman da bu parti çürüme noktasındadır. Ve dün biz sosyalizmi, Marksizmi bu hale getirirken nasıl yalnışlar yaptıysak, hangi temel yalnışı yaptıysak biz şimdi de aynı temel yanlışı yapıyoruz demektir. Bu parti bu çizgide kalırsa küçülecektir daha da ve şuraya varacaktır. Marksizm çerçevesi içinde yeninin değil, eskinin tartışması gelecektir.

Ben konuşmalarda eski sosyalist devrim tartışmalarının da ipuçlarını görüyorum. Marksistler bu sefer kendi aralarında devrim mi değil mi tartışmasını yapacaklardır. Ve o zaman devrim diyenler daha tutarlı olacaktır. Çünkü, eğer dünya burada çizilen tablo gibiyse, hiçbir şey değişmediyse ve daha da kötüyse o zaman niye devrim demiyorsunuz. Niye proletarya diktatörlüğü, niye proletarya devrimi demiyorsunuz. Niye demokratik santralizm demiyorsunuz. O zaman bu Marksizm değildir, Marksizmin karikatürüdür. Bu da gerçekten değerli olan Marksizme haksızlıktır. Son söz olarak şunu söyleyeyim. Bu partiden yanayım. SBP'nin gerekliliğine inanıyorum. Ama akıntıya da kürek çekmemeliyiz. Şimdi yapılacak tek şey bu partide bozulacak mutabakatı yeniden sağlamaktır. Bu mutabakat ise başlangıçtaki mutabakattır. Çoğulcu, yenilikçi bir parti mutabakatıdır. Ve mutabakat aynı zamanda bütün farklı görüşlerin bir arada olabilir mutabakatıdır. Eğer bunu sağlayamazsak, bunun önündeki son şans kongredir. O zaman ne yaparsak yapalım bu parti yürümez arkadaşlar. Ama benim gönlüm yürümekten yana ve şu sözü hatırlatarak sözlerimi bitirmek istiyorum. Burada Marksizm tartışmasına zaman olmadığı için sayın Halil Berktay'ın, sayın Yusuf Işık'ın söylediklerine aynen katıldığımı söylemek istiyorum. Ve Yusuf Işık'ın şu sözüyle bitirmek istiyorum. Marksizm elbette önemlidir, ama gerçek Marksizmden de daha önemlidir. Bu tam da Marksistçe bir düşüncedir. Biz Marksist gelenekten gelen insanlarız. Ben kendimi öyle görüyorum. Bundan onur duyuyorum. Komünist olmaktan onur duyuyorum. Saygılarımla.

TALAT ULUSOY

Sayın divan doldurabilir miyim, ama beşinci dakikada haber vermenizi istiyorum. Değerli arkadaşlarım benden önce konuşan sayın Nabi Yağcı'nın görüşlerine katılmıyorum. Bunu açıkça belirterek sözlerime girmek istiyorum. Kendilerinin hiç değinmediği bir noktayı açıklayarak katılmadığım noktayı belirtmek istiyorum. Kısa bir ulusal ve uluslararası politik durum tahlili yapmaya çalışarak, artı mutabakat meselemi açıklayacağım. Ben iki kutuplu dünyanın çöktüğünü herkes gibi görüyorum. Bu dünyanın tek kutuplu hale geldiğini de görüyorum. Hatta şu da bana mantıki geliyor ki, bu tek kutubun altında alt üç grupta görülüyor, görülebilir. Böyle ifadeler tatmin etmiyor beni. Düşünüyorum buna polar sistem diyorum. Diyopolardı monopolar oldu. Şimdi triosappolar var. Böylece daha bilimsel oldu. Bilimsel olarak açıklayabildiğimi zannediyorum. Bu sistem için Türkiye'nin bu monopolar altında da triosappolar dünya yapısı içinde Türkiye'nin bu yapının zayıf halkasını oluşturduğunu düşünüyorum. Emperyalizm demiyorum bu polar meselesi ortak bir mutabakat meselesi olabilir, gibi geliyor sana. Anlaşabiliriz diye düşünüyorum. Bu zayıf halkanın da en yakın öneminin beklentilerini bize sunduğunu düşünüyorum. Türkiye'deki son politik gelişmeleri de şöyle değerlendiriyorum:

Bence son seçimlerde ortaya çıkan durum, işçi sınıfının, sivil toplumun ideolojik fütuhat hareketinde, zekatında önemli bir başarıdır. Hatta kimileri diyebilir ki, bu fütuhat hareketinde DYP bile bir sivil kurum, yarı sivil kurum olarak ele geçirilmiştir. Bunun ifadesini herkes biliyor. Kadın, çevre gibi bazı çetrefil sorunların gündeminde olduğunu biliyorum. Görüyorum biraz önceki tahlilimle, programımızdaki kadın bölümünün uyuşmadığı kanısındayım. Bunun yeniden ele alınmasını görev biliyorum. Şöyle bir günahım olmuştu. Onu da itiraf etmek istiyorum. Program konusunda bu bölümü kaleme almak gibi. Bu bölümün gerçekten pek Marksist olmadığını düşünüyorum. O bakımdan da itiraf ediyorum. Çevre konusunda her hangi bir şey yoktur. Gerçekten kapitalizmin ormanlarımızı, sularımızı kirlettiğini ifade etmek durumundayız ki, meseleyi de eksik bırakmayalım programımızda diye düşünüyorum. Arkadaşlar bence çok önemli sorunumuz şudur: Her ne kadar sivil toplum konusunda da bir görüş birliği varsa da, ben sivil topluma çok fazla güven olacağını sanmıyorum. Yarın ne yapacağı gerçekten belli olmaz. O bakımdan iktidar meselesinde devletin önemli olduğunu ve bu devleti küçültme meselesinin yarın bizi araçsız bırakabileceğini düşünüyorum. O bakımdan bunu da teorinin özüne dönerek ele almalıyız sanıyorum. Değerli arkadaşlarım dün gece uzun boylu düşündüm, inanın uzun boylu düşündüm. İçkiyi seviyorum. Sorduğum çevremde de seni içtiğin halde sarhoş görmedik dediler. Şaşkınlık konusunda kendi kendime bir puan veremiyorum. Kimse de bugüne kadar, burada da bana kimse şaşkın demedi. Şu an diyenler başlamıştır. Şaşırdı mı bu adam diye. Şunu düşündüm, geriye baktım az buz yıllar değil. Talat dedim, yani bir hay huy içinde o geçmişin, değerlidir geçmişi insanın, hay huy içinde bir gürültüye gidiyor. Geçmişin ne olacak senin. Yani ayrılmak falan mı partiden. Yani sarhoştur damgasını yemekte mi ayrılmak, şaşkındır damgası yemekte mi ayrılmak, bunlar doğru gelmiyor bana. Yok, hayır dedim, o değil. Peki bu partide seni Marksist gören görmeyen olabilir. Ama sürekli senden bir süre sonra Marksist olmanı bekleyecekler. O ızdıraplı bir süre olabilir. Bir de küçük görülebilirsin, kaldıramazsın bu yaştan sonra bunu. En iyisi mi sen şimdiden Marksist ol ve bunu deklare et. Burada bakın alaylı bir şey yapmıyorum. Çünkü, bu işten çıkış yolu ne olabilir, insan düşünüyor, benim gücüm tek başına buna yetiyor. Bu anlamda tüzükte açık ve net bir yemin maddesinin olmasını önermeye karar verdim. Ama bu yemin maddesinde Enver çıkıp da Kürtçe yemin etmeye kalkarsa yandı. Çünkü işin varacağı nokta budur. Dilini de koymak zorundayız o yeminin. Belirli sınırlar içinde düşünülecektir. Burada da dil sınırı nedir, düşünmenin de sınırı nedir bunları koymak gerekiyor. Değerli arkadaşlar karım çok kızar askerlik hikayelerini anlatmıyorsun diye. Bu özelliğimi de bozuyorum ya da terkediyorum. Çünkü çok önemli şeyler terkettim burada. Askerlik hikayesini kısaca anlatmak istiyorum. Berlin duvarının yıkıldığı gün mahkeme önündeydim. Dua ettim allaha, mülteci iken o duvar yıkılmadan ülkeme döndüğüm için. O duvarın altında kalarak ülkeye dönseydim, belki farklı hezeyanlar içinde olabilirdim. O mahkemede de, o mahkemeye varan sürede de ne komünist olduğumu ne de komünist partisi üyesi olduğumu ben saklamadım. Ve komünist partisi üyesi olduğunu söyleyen bir insan olarak mahkemeden tahliye de aldım. Ama çok acıymış devletin, burjuvazinin mahkemesi sonunda yani ne yaptıysa ne düşündüyse, ne emperyalist yenilik düşündüyse beni tahliye etti. İdama götürmedi ama burada idamdan korktuğum için dün gece düşündüm ve önünüzde bunları söylemeye karar verdim. Teşekkür ederim.

BERDAN DERE

Tebliğci arkadaşların parti içi tartışma düzeyine de bir örnek verdiklerini düşünüyorum. Bu tebliğler üzerine konuşacak fazlaca zaman yok. Yusuf Işık, Erdal Talu ve Halil Berktay'ın düşüncelerine katıldığımı belirtiyorum. Konuşma yapan arkadaşların bazıları bu toplantıyı anlayamadıklarını söylediler ve tepkilerini dile getirdiler. Kanımca sorun toplantı değil bu da burada belirtiliyor. Abartılı ve gerçeği yansıtmayan yorumlara dayanan bir fırtına var toplantının etrafında. Genellikle toplantı halindeyiz başka bir şey yapmıyoruz. Öyle olduğu için bu toplantının da başımıza dert yaratacağını sanmıyorum. Ayrıca bu toplantının kongrelere giderken ona kolaylık sağlayacağını da düşünüyorum. Çünkü burada parti içindeki bazı düşünceler ortaya konuyor. Kongrelerdeki tartışmalara da kolaylık sağlayacak sanıyorum. Tebliğ sunan arkadaşlardan Aytemur bu toplantının bir kongre sonucu yaratmamasını istedi. Atilla parti içi tartışmalarını izliyor böyle bir endişesi olduğu için söyledi. Ben de bu endişeye katılıyorum. Eğer bu toplantının sonucu kongre sonucu yaratmasa bile partinin geleceğini etkileyecek düzeye de ulaşmış bulunuyor. Genel başkanın konuşması bu düşünceyi zorlar bir sonuç yaratmıştır. Kuşkusuz bu toplantı kararlar almayacaktır tutumlarımızı belirtiyoruz. Ama bir şey çıktı ki ortaya bazı arkadaşlarımız, bunun içinde yönetici arkadaşlarımız da var. Bazı düşünceleri taşıyanlarla birlikte en azından yönetimi paylaşmadıklarını söylüyorlar. Burada Erdal ve Zülfü üzerine konuşuluyor, başka isimlerden bahsedilmiyor. Şimdi ben bu düşünceleri genel olarak paylaşan bir insan olarak, bu tür eleştirilerden alınıyorum; tabii yönetici olmadığım için ben de düşünüyorum , bana ne deniyor acaba diye, yani benim önüme şöyle bir seçenek konuyorsa, böyle düşünüyorsan git başka parti kur, bu seçeneği ben kabul etmiyorum. Partide iki taraf zorlamalarını da kabul etmiyorum. Bu çok iyi bir tanımlama olmuyor. Bu iki taraf arasında çok farklı düşünceler var. Tek eğilimli kalsak bile bunun içinde farklı düşünceler olduğunu görüyoruz. Kendi yoluna git demekle kalanın tek bir görüş oluşturacağını sanmıyorum. Ta-

bii açıkça şu ana kadar git diyen olmadı. Bundan sonra ne görüşler belirtecek arkadaşlar bilmiyorum. Ama bundan memnun olacağını belirten arkadaşlarımız oldu. Bu düşüncenin SBP'nin bugüne kadar oluşturduğu çoğulculuk anlayışıyla bağdaşmadığını düşünüyorum. Ve SBP'nin içinde farklı düşüncelere hayat hakkı tanınmasına ve bunun anlayışla karşılanmasını istiyorum. Parti içinde önerilerde bulunmak, bir görüş ifade etmek, partinin izlediği yol üzerinde önerilerde bulunmak suçlamayla karşılaşıyor. Bu partinin üst düzey yöneticileri il ve ilçe yöneticileriyle zorlukla karşı karşıyadır. Yani bunlar açıklama yapamıyorlar. Bizim genel başkanımız bir açıklama yapıyor, biz ilçede bir hafta tartışıyoruz. Zor durumdur tabii. Yöneticinin kendi ilçesindeki bir olayla ilgili açıklama yapması lazım. Partiyi bağlayıcı görüş kabul edildiği için her yöneticinin konuşması, ben bu partide yöneticilerin düşünce özgürlüğünün daha da sınırlı olduğunu düşünüyorum. Bu olmamalı, biz bunun de önünü açmalıyız. Ve bu baskı yaratan tutumlardan vazgeçmeliyiz. Sonuç olarak da SBP'nin kendi başardıklarını önüne koyarak, bunları görerek yürüyebileceğine ve bir şeyler başarabileceğini umuyorum. Eğer partiye bir şans tanınacaksa partinin şansı böyle kazanacağını sanıyorum. Bu partinin yarattığı yaşamın içinden gelen bir parti anlayışı var. Bu daha önceki parti modellerine uymuyor. Bu parti çoğulcudur. Bunu biz yarattık. Birlikte koruyabiliriz. Bunlara sahip çıkabiliriz diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

TAMER BİNİCİ

Arkadaşlar düşüncelerimi açıklamadan önce öncelikle bir şeyi düzeltmek istiyorum. Bu partide birileri birilerini kovmuyor ve kovulmak istenenler de masumiyet zırhına bürünmesinler. Gerçekten doğru değil. Bu birbirimizi anlamamızın önünü kesiyor. Öyle olsaydı partinin kimliğinde ısrar eden arkadaşlar Kutlu yoldaşın konuşma hakkına itiraz edildiği zaman onun konuşma hakkını savundu. Bu anlamda da birbirimizi gerçekten anlamamız gerekiyor. Ben genel olarak partimizin iki sorunu olduğunu, birincisi, kuramsal, teorik yanı var. Bir de dönemsel olması itibariyle psikolojik yanı var. Şimdi kuramsal tartışmalarda özellikle bazı sorunları tekrarlamak istiyorum. Hafıza yenilemek açısından. Özellikle Marksist kimlikle politika yapılamayacağını, sosyalizm hedefinin gerçekçi olmayacağını söyleyen arkadaşların dile getirdiği sorunlar. Şimdi arkadaşlar diyorlar ki, Marksizm yenilenemez. Marksizm çoğulcu değildir. Marksizm denilen düşüncenin yaşamda bir karşılığı yoktur. Ve biraz da bundan bağımsız olarak sadece örgütlenme anlayışıyla ilgili bilimin ve teknolojinin gelişmesi sonucu bugün klasik anlamda örgütlenme yani pertileşme biçiminin de geçerli olmadığını parti hareket gibi ama, ne olduğunun da kesin olarak tarif edilemediği bir şeyler söyleniyor. Öncelikle bunlarla ilgili kısa alt başlıklarla bir şeyler söylemek istiyorum. Şimdi Marksizm yenilenemez deniliyor. Bunun temel nedeni olarak da onun kendi iç kurgularının bozulmasından dolayı bütünlüğünü yitireceği ileri sürülüyor. Şimdi tabii eğer Marksizmi sadece Marx'ın ya da kendi dönemindeki Marksistlerin düşüncesi olarak algılamıyor, sadece o tarihsel sürecin bugüne kadar gelen hedef ve amaca yönelik algılıyorsak. Ben bununla ilgili, mesleğimle ilgili bir örnek vermek istiyorum: Ben yağlı boyacıyım. 30-40 yıl önce yağlı boya denince, halen de bu yaygındır, tinerle inceltilen sentetik madde olarak algılanırdı. Bugün yağlıboya dediğimiz zaman kimi teknolojinin değişmesiyle su bazlı bir biçimi vardır. Yani bu özelliği değişmiş, suyla inceltilen bir yapıya kavuşturulmuştur. Ama adı halen yağlıboyadır. Nedir bunun amacı ve hedefi bir doğramanın gerçekten çürümesini önlemek, onun sağlamlığını korumak ikinci olarak da ona estetik bir görünüm vermek belki bu biraz şemalaştırılmış biçimde ama, bu onun amaç ve hedefinden uzaklaştırmıyor. O noktada birleştiriyor.

Marksizmin çoğulcu olup olmadığıyla ilgili tekrar klasik bir söyleme yöneleceğim, oldukça da eskilere yöneleceğim. Marksizmin oluşum koşullarını incelediğimizde Marksizmin zaten oluşum koşullarında bir çoğulculuk üzerine oturduğunu göreceğiz. Hep yineleniyor. İngiliz ekonomi politiği deniliyor, Alman felsefesi deniliyor. Bunun içinde Adam Scmith'i de var, Hegel'de var, başkaları da var. Bunların düşüncelerinin dışlanması, reddedilmesi değil ama insanlığın üretmiş olduğu düşüncelerin olumlu yanlarını alıp değerlendirilmesinde açık bir yan vardır. Ben Marx'ı biraz da Darwin'le karşılaştırıyorum. Biyoloji biliminde çok ciddi büyük değişimler olmuştur. Ama en temel anlamda Darwin'in biyoloji bilimine getirdiği Evrim Teorisi, hâlâ geçerliliğini daha da ilerleterek koruyor. Bu anlamda da Marksizmin toplumların incelenmesi, toplum bilim konusunda yaklaşım olarak yöntem olarak halen geçerliliğini muhafaza ettiğini düşünüyorum. Ve özellikle burada aynı zamanda bir noktaya da parmak basmak istiyorum. Teorik tartışmalar konusunda çifte standartlı bir tartışma var. İşte dünyada gelişen dirimin gerçekten de kavranması gerektiğini var olan realitenin görülmesi gerektiğini açıklıyor kimi arkadaşlar. Evet realiteyi gerçekten de olduğu gibi görmek lazım. Özellikle bir partinin bir düşüncenin doğru saptamalar yapabilmesi için geleceğe yönelik daha doğru mücadele biçimleri belirleyebilmesi için gerçekten de realiteyi olduğu gibi görmesi lazım ama, olduğu gibi gördüğü realiteyi kabul etmek zorunluluğu yoktur. Burada insan iradesi vardır. O realiteyi, kabul etmediği realiteyi değiştirme gibi bir forksiyonu vardır. Bu anlamda realiteyi görelim ama kabul etmediğimiz, bildirmek için de çaba sarfedelim. Bu çifte standartlarda parti içi tartışmalar da farklı bir boyut kazanıyor. Görebildiğimiz kadarıyla parti tabanının gerçekten de partinin kimliği geleceği konusunda daha geniş bir bölümünün yelpazesinin devamlılığından yana ısrar ettiğini

biliyoruz. Bu bir realitedir. Realiteyi kabul eden arkadaşların neden bu realiteyi değiştirmek için çırpındıklarını doğrusu anlayamıyorum. Psikolojik durumla ilgili ise şunu söylemek istiyorum arkadaşlar. Kimi toplantılarda da tekrar yinelemiştim. Gerçekten de partimizdeki tartışmalarda bizler spekülatif düşünüyoruz. Ama bu spekülatif düşünmenin temeli niyetlerin çok açık ve net olarak ifade edilmemesinden kaynaklanıyor. Şimdi niyetler çok açık ve net olarak ifade edilmeyince insanlar doğal olarak o söylenen sözcüklerle söylenenlerin arkasında bir şey aramaya çalışıyor. İş böyle olunca söylenenler üzerinde değil olabilecekler üzerinde tartışmalar yürüyor. Diğer bir psikolojik faktör de, bu sadece bizim parti için değil dünyadaki diğer sol sosyalist hareket için de geçerli, insanlar düşüncelerini sağduyuya, bilince dayanarak tavırlarını belirlemiyorlar. Tavırlarını belirlerken o tavırlarına egemen olan, bugün özellikle sol harekette egemen olan en temel şey psikolojik ortamdır. Geçmişte sosyalizmin yükseliş grafiği çizdiği o psikolojik ortamda gelişme sosyalizmin lehine idi. İnsanlar o psikolojik ortamla sosyalizmi benimsiyorlardı. Ama o günkü koşullarda sosyalizmi benimserken gerçekten de sosyalizmin kimi yanlarını hem parti olarak hem de düşünce ve kuram olarak sorgulama yeteneğinden uzaktılar. Böyle düşünceler yoktu. Bugün ise tersi bir durum var. Yöntemsel olarak değişmeyen bir durum. Bugün de bu psikoloik ortamın olumsuzluğundan harekete bu düşüncenin artık gerçekçi olmadığı bir sonuca varılamayacağı sonucuna varılıyor. Ve bırakılması gerektiği söyleniyor. Şimdi bu pxartide mutabakat nasıl sağlanır. Gerçekten de bu kuramsal tartışmalar çok uzun sürebilir. Ama ben mutabakatın sağlanabileceği en temel anlamda bir, bu partinin geleceği konusunda, devamlılığı konusunda hemfikir, onu güçlendirme, ülke genelinde politik sürece müdahale edebilecek bir güç haline getirme konusunda şu anlık bir mutabakatın sağlanacağına inanıyorum. Ama her şeyden önce bu partinin geleceği konusunda, kalıcılığı konusunda hemfikir olmak gerekiyor. Eğer bu partinin bir geçiş partisi olması konusunda bir mutabakat arayışı olacaksa bu olamaz. Ve olmaması da gerekiyor. Öyle bir mutabakat arayışı gerçekten de zoraki bir nikah olur. Bu parti şu anda daralarak da olsa var olan kadrolarını gerçekten de çürümeye götürür. Bu anlamda çürümenin önlemi alınması için eğer bir mutabakat son tahlilde de sağlanamıyorsa sadece mutabakat sağlama anlayışı temelinde de zorlamamak gerektiğini düşünüyorum. Ve son olarak bir şeye değinmek isitiyorum. Bu parti nasıl aktif olur. Bu, geçmişteki bu partiyi oluşturan geleneklerin yapısında da vardır. Sürekli yönetim kadrolarının taban örgütlerinin yanlış yapacağı psikolojisine sahip olamalı var. Bu partinin aktif olabilmesi için tabanda yalnış olarak da gelen düşünce ve öneriler eğer genel eğilim halinde o parti içinde geliyorsa gerçekten de uygulanması gerektiğini düşünüyorum yanlış dahi olsa. Tersi bu yanlışları törpüleyerek, merkezi sindirme yöntemiyle tabanın politik sürece yabancılaştığı süreci yaşıyoruz. Yanlış da yapalım ama gerçekten de bu partinin kadrolarının taban örgütlerinin istediği şeyleri yapalım. Teşekkürler.

İBRAHİM ÖZKURT

Değerli arkadaşlar, insanların bir kısmı kitaplardan Marksizmi öğrenir, eşitsizlik ve adaletsizlik varmış der. Marksizmle tanışır. Marksist olur. Bir kısmı da yaşayarak adaletsizlikleri görür, eşitsizlikleri görür, düşünmeye başlar, çıkış yolları aramaya başlar ve bu yol içerisinde Marksistlerle, Marksizmle tanışır. Böylece politik mücadeleye girer. Ben kısaca hikâyemi anlatmak istiyorum. 1968 yılında Almanya'ya işçi olarak gittim. Orada çalışırken gördüğüm adaletsizlikleri, eşitsizlikleri fabrikadaki arkadaşlarla tartışırken, benim adım komüniste çıktı. Ve ben komünizmin ne olduğunu bilmiyordum. Bir gün bana bir bildiri verdiler. Bildiride sosyalist bir derneğin yürüyüşünden sözediyordu. Yürüyüşe katıldım, bana bir pankart verdiler, dediler ki, taşır mısın? Ben de taşıdım. Pankartta "Dünya proleterleri birleşin, Karl Marx" yazılıydı. Dedim, bunu Karl Marx yazmış ama bu proleter ne demek acaba diye kendi kendime sordu. Ve bilmiyordum proleterin anlamını ama ben proleterdim. Ve o derneğe üye oldum. O günden bu güne şöyle ya da böyle o kavganın içindeyim. Bir arkadaşla tartışırken dedim ki, bir gün insanlık sınıfsız bir topluma gidecek ne diyorsun. Bu arkadaş bana sınıfsız toplumu anlattı. Ben arayarak, deşerek kendim diyalektiği çözmüşüm, o an farkında değilim. Ama Marksistlerle, derneklerle, partilerle tanışarak yolumu çizdim. Daha sonra Politzeri okudum, ateist oldum. O zamanlar namaz kılıyordum. Yani ben Marksizmle kitaplarda tanışmadım. Erdal Talu arkadaş ve onun gibi düşünenler, Marksizm dışı akımlardan da yararlanalım diyor. Varsa böyle bir düşünce akımı, bize söylediniz, açıkladınız da hayır mı dedik. Var mı böyle diyalektik yöntemin dışında, materyalist yöntemin dışında varsa söyleyin. Burda kabul etmeyecek varsa alnını karışlarım. Gerçekten, eşitsizliğin, sömürünün, adaletsizliğin kaldırılmasının başka yöntemi varsa söylesinler. Ben buna hazırım. Yoldaşlar politik yaşamım boyunca tüm çalışmalarımda enerjimin, zamanımın, ömrümün, paramın çoğunu ta 1968 yılından bu yana oportünizmle, kariyarizmle ve likidatörlerle savaşarak harcadım. Ve bu hâlâ devam ediyor, o burada bitmeli ve noktalanmalı. Sadun hocamın söylediklerine katılıyorum. Binlerce işçiyi neden arkamızdan getiremedik. Kimin yüzünden oportunizmin, kariyerizmin, likidatörlerin yüzünden. Yoldaşlar, müthiş bir ideolojik saldırıyla karşı karşıyayız. Aynı zamanda da bu partide fiili engellerle karşı karşıyayız. Bu arkadaşlar partinin tüm yönetim kademelerinde ağırlıktalar. Ve bizler benim gibi düşünenler bu mutabakat sağlansın diye başından gönüllü olarak bu arkadaşların yönetim kademelerinde çalışmalarının önünü açtılar. Ve

Bakırköy'de tüm pratik çalışma önerilerimiz eski diye reddedildi. Dedik ekip çalışmaları yapalım, mahallelerde, semtlerde, fabrikalarda örgütlenelim. Bildiri dağıtalım. Bizim medyalarımız yok. Bizim çok paramız yok, televizyonumuz, uçağımız, bilgisayarımız yok. Ama araçlarımızı kullanalım ve yeni şeyler yaparak eskiyi değil, ben de yenilikçiyim. Çünkü, Marksistler zaten yenilikçi olmak zorunda. Eğer bir kişi yenilikçi değilse zaten Marksist olamaz. Marksizmin kendisi yeni taptaze,dipdiri. Sonsuza dek giden diyalektik yöntemi kurmuştur. Bu bir yöntem biçimidir. Karşımıza çıkan sorunların çözümü için bir yöntem, reçete değil.

Emekçinin yanında olanlar Marksist politika içindedir. Buna karşı olanlar da gider emeği sömüren tarafta saf tutar. Ve biz bu arayış içine girenlerin karşısında, fiili engelleyenlerin karşısında Marksizmi savunur duruma düştük. Marksizmi savunmaya da gerek yok aslında. Marksizmin kendisi kendini savunuyor. Bugün yenilemek değil sorun, Marksizmi, lütfen dikkat edelim, Marksizmi zenginleştirmek sorunumuz, yenileştirmek değil. Eskimedi palto değil ki, ceket değil ki çıkartıp atalım. Marksizmi zenginleştirmek isteyen varsa ahkam kesmesin, bize Marksizmi zenginleştirsin. Bunu düşünsün. Teşekkür ederim.

ÇETİN SERFİDAN

Değerli yoldaşlar, İbrahim arkadaşın konuşmasından sonra benim konuşmam bir talihsizlik. Çünkü, çok farklı bir boyuttan ele alıyordum bugünkü sorunu. Arkadaşlar kendimi Marksist olarak tanımlıyorum. Devrimci bir yükselişle sosyalizmin kurulacağına inanıyorum. Radikal dönüşümlerin gerekliliğine de ayrıca inanıyorum. Sınıf partisi kavramına çağdaş bir katkı ve Marksizmin çağa uygun zenginleşmesi olarak algıladığım çok sesliliğe ve çoğulculuğa sahip çıkılması ve bu kültürün bir yaşam biçimi olarak partiye yerleşmesi için uğraş verilmesi gerektiğine inanıyorum. Çok seslilik, var olan yeniliğin sürdürülmesi Marksizmin çeşitli yorum ve açıklamaları olabileceği gibi Marksizmin artık eskidiğine kadar uzanan yeni düşünceler de olabilir. Ancak tartışmalar somut pratikten, politikalar üretmekten kaynaklanmalı. Başta işçi sınıfı, genelde emeğin özgürleşmesi ve sömürüden kurtulma eksenine oturtulmalıdır. Akademik tartışmalar dergi sayfalarında kalmalıdır. Sınıf ve kitle partisi olmak, başta emeğin sömürüden kurtulmasını, özgürleşmesini başa koyan, yeni dinamikleri kucaklayabilecek en akılcı yol olduğuna inanıyorum.

Marksizmin eskidiği için engeller yarattığını iddia edenler, somut olarak engellenmelidir. Partinin gelişimini engelleyen şunlar şunlardır diye açık ve net olarak ortaya koymalıdırlar. Yeniyi inadla Marksizmin dışına düşürmek de mümkün olmaz. Marksizmi, doğayı ve toplumu, gelişim yasalarına uygun bilimin yol göstericiliğinde bilinçli müdahalelerle geliştirme ve değiştirme, gelişme ve değişimi hızlandırma ve bunu emekten yana yapmak olarak algılıyorum. Geçmişteki uygulamalar ve öngörmelerle doğaldır ki, bugünkü uygulama ve öngörme önerileri geçmişten bazı yanlarıyla farklı olacaktır. Gelişen, bilimle zenginleşen, Marksizmin bilimin üretime uygulanması ve değişen sosyal ve toplumsal yapısının önüne yeni hedefler ve yeni öneriler koyması kadar doğal bir şey yoktur. Ancak bazı yeni çözümlemelerin 1900 başlarındaki Marksist çözümlemelerin içine girmiyor diye bunları Marksizmin dışında düşün önerileri olarak algılamak ve öyle tanımlamak yanlıştır. "Marksizm öldü ondan kurtulmalıyız"ı da gerekçe olarak doğru bulmuyorum. Böyle bir yaklaşımı, Marksizmi statik, donmuş olarak algılama olarak görüyorum. SBP'nin değerli bileşenleri, bizler burjuva toplumundan sonraki daha demokratik, daha özgür, sömürüsüz, sınıfsız toplumun bugünkü temsilcileriyiz ve bunun için bu partideyiz. En azından bu iddiadayız ve bunun için mücadele etmekteyiz. O yüzden burjuvaziden, emekçi halk için istediğimiz demokratikleşmeyi kendi örgütümüzde de bir yaşam biçimi haline getirerek onu yaşatmak zorundayız. Düşüncenin gelişiminin önüne engeller koymamalıyız. Bu partide gelenekçi sosyalizmden, Marksizmin her türlü yeni açılımlarına açık, çeşitli düşüncelerin sergilendiği bir parti olmalıdır. Çeşitlilik ve çok seslilik bizim geleceğimizin kültürü olmalıdır. Devrimci bir yükseliş gündeme geldiğinde devrimi reddedenlerle, devrimden yana olanlar doğal olarak bir yol ayırımına girecektir. Ama bugün birlikte yapacağımız çok iyi şeyler olduğuna inanıyorum. Değerli arkadaşlar gündemde işçi sınıfının blok partisini oluşturmak ve bu blok partisini kapitalizmin, emperyalizmin karşısına dikme diye bir sorunumuz var. Bu görev hemen önümüzde somut olarak duruyor. Bu konuda ne düşünüyoruz? Marksistler veya Marksizmin eskidiğini düşünenler bu konuda ne düşünüyor? Yoksa böyle bir derdimiz yok mu? Eğer işçi ve emekçi halkın örgütlenmesini gündemimizin başına koyarsak, tartışmalar ete, kemiğe bürünecektir. Kadınları, özellikle çalışan kadınları, gençliği, özellikle işçi gençliği gündeme getirirsek tartışmalar yeni bir boyut kazanacak, bir anlam kazanacaktır. Devletin demokratikleştirilmesi için güncel politikamız nedir, bir senede bunlar için ne yaptık? İşçi sınıfının ve emekçi halkın iş bulma, sağlık, konut, eğitim, ulaşım, sağlıklı bir çevrede yaşama ve daha binlerce yaşamsal sorunları var. Bunlar programda vardır demek yetmiyor. Bir buçuk senede ne yaptık, ne düşünüyoruz? Derdimiz sadece soyut bir çağdaşlaşmak mıdır? Bunları çözmeden, bunların önünü açmadan çağdaşlaşmak mümkün müdür? Ne anlıyoruz çağdaşlaşmaktan?

Değerli dostlar, bunlara sınıf ve emek gözüyle bakmazsak, bunları yakıcı bir şekilde benliğimizde hissedemeyiz ve göremeyiz. Bunları göremeyince gündeme getiremeyiz. Çözüm üretemeyiz. Çok sesliliği burada aramamız gerekirken, biri bir top atar ortaya birbuçuk sene onunla oynarız. Marksizm öldü mü yaşıyor mu? Değerli yoldaşlar savaşkan, mi-

litan, üretken, demokratik bir işçi emek partisi yaratmak için bunu isteyen güçlerle birleşerek omuz omuza verelim. Bu partiyi gelin birlikte yaratalım. İşçi sınıfının ve emeğin kurtuluşu için bunu yapalım. Farklılığı bir zenginlik olarak anlattığı için, öyle algıladığım için sözlerimi Nâzım yoldaşın şiirinden bir alıntıyla bitirmek istiyorum. "Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür / ve bir orman gibi kardeşçesine / bu davet bizim."

ALPARSLAN BERKTAY

Arkadaşlar bu toplantıyı hangi arkadaşlar niçin istediler. Toplantının kendisine değinmek lazım. Neden getirildi bu. Dün tebliğ sahibi arkadaşlar açık açık konuştu. Bazıları açık konuşmadı. Açıklıkta yarar var. Ne istiyorlar bunu söylemek lazımdır. Benim söylemek istediğim tartışma hakkını kısıtlamak değildir. Biz bugünlere toplantılarla geldik, başka bir şeyle gelmedik. Biz kitlelere gittik mi? Biz sosyalizmi anlattık da kitlelere beğendiremedik mi? Biz kitlelere hiçbir şey anlatmadık. Ne kadın, ne çevre sorununu anlatmadık. Biz sadece birbirimize anlattık ve birbirimize anlatmaya devam ediyoruz. Bizim taze kana gereksinimimiz vardı şiddetle, program komisyonundaki arkadaşlara anımsatacağım, ilk günden program komisyonunda söylediğim şey şu idi. Arkadaşlar güncel politika üretmekle, kitlelere bir şeyler söylemekle ilgili kısa kısa madde başları ekleyelim diye. Ve başladık eklemeye. Kusura bakmasın Yusuf arkadaş kalemi bıraktı elinden. Teorik bir şey üretmiyordu sözlerim, küçüktü, basitti benim sözlerim ondan. Güncel bir sorun olarak gördüğüm olay vardı orada; emperyalizm. Bizim tıkanıklığımız kitlelere bir şey götüremediğimizden, sosyalizmden değil. Biz sosyalizme neden yenilenme olanağı tanımıyoruz? Değişim diyor arkadaşlar. İyi koyalım değişim elbette var. Diyalektiğin kendisinde var değişim. Ama değişime bir bilimsel açıdan yaklaşmak var. Bir de neden sonuç ilişkisini bir kenara koyarak değişime yaklaşmak var. Yani bir de fırıldak gibi değişmek var. Dünden bugüne devamlı değişme var. Bütün tarihsel birikimlerimiz bir yana atılıyor. Biz bilimi kabul ediyor muyuz etmiyor muyuz? Bizi bilimsellikle suçladılar hep dogmatikler dediler. Biz bilime sıkı sıkı sarılmış insanlarız. Değişim elbette var. Ama arkadaşlar neden söylemiyorlar, neden değiştirmekten sözetmiyorlar. Dünya güneşin etrafında dönüyor. Bu doğru ve güneş de mega yıldızına doğru ağır ağır yol alıyor, doğrudur. Güneşteki patlamalar dünyayı alt üst ediyor. Ama dünyadaki uygulamalar güneşin umurunda değil. Değiştirelim diyenler var. Ortada bir değiştirme var, sosyalizm değiştiriliyor, çökertiliyor görelim bunu ama sosyalizmin bir modeli çökertiliyor sadece. Batı hiç değişmiyor görelim bunları. Varşova Paktı değişti ve kalktı, ama NATO değişmedi bunları görelim. NATO bir hayır kurumu değildir. Bugün tek kutuplu bir dünyada yaşıyoruz doğrudur, emperyalizm ayakta duruyor. İsim söylemek istemiyorum ama, Zülfü kalkıp Özal'ın her hareketi kötü demeyelim, Amerika'nın her yaptığı kötüdür demeyelim. Bunu söylediği zaman Körfez'de savaş oluyordu. Bunu söyleyen Zülfü arkadaş başka bir yerde kalkıyor diyor ki, biz toplumda silik bir partiyiz, bundan kurtulmalıyız. Gençliği yaklaştırmalıyız. Gençlik neden yaklaşsın sana yahu. Sen gençliğe ne verdin, sen ne söylüyorsun. Sosyalizm, kadın, çevre, insan hakları, demokrasi ve Kürt sorununa ters midir? Neden bunları sosyalizme tersmiş gibi koyalım. Sosyalizmi reddedenler oldu. O zaman kapitalizmle bağdaştırmak zorundasınız bu yeni solu. Şu anda İzmir il örgütü kapatılmıştır. Polis tarafından değil. Polis tarafından kapatılmış olsa bir kahramanlık gibi övüneceğiz. Çünkü, parasızlıktan kapatıldı. Arkadaşlar şimdi istifa ediyor. Bu yürekler acısı. Şu toplantı ne üretiyor, istifalar üretmemeli arkadaşlar bizim acil kana ihtiyacımız var. Kimse ayrılmasın bu partiden kimlik değişimini gündeme getirmeyelim. Şimdi bakın kimlik değişimi, Erdal arkadaş açık konuşmadı. Olmaz bu açık çıkalım ortaya. Biz, bir değişimimi istiyoruz, iyi ama kardeşim biz program komisyonunda beraber değil miydik? Halit beyler istifa ediyordu Yusuf arkadaş dedi ki, gördünüz mü Alparslan bey ne yaptınız? Şak diye dondum. Ben, dedim, bu programın savunucusuyum. Halbuki programın içinde itiraz ettiğim noktalar vardı. Sosyalist Birlik adına çoğunun evet dediği tebliğci arkadaşlar bugün kimliğini tartışıyorlar. Ben ki Çağdaş Demokrasi Partisi yönünde oy kullanmıştım. Ben bunu tartışmıyorum. Bunlar tali noktalar ve yapay ayrılıklardır. Bunlar üzerinde durmayalım. Partiyi sürdürelim önümüzde bir sorun var. Bu koalisyondur. Bu oluşumun karşısında mı yoksa yanında mı yer alacağız. Şartlı olarak nasıl destekleriz. Akademik tartışmalardan buna zaman ayıramadık. 12 Eylül olayı gündemde biz burada tartışırken Türkeş yanaşıyor, görelim bunları arkadaşlar yani kaptırmanın alemi yok. Biz teorisyeniz onun için kendimizi dışlıyoruz, soyutluyoruz bunun alemi yok. Biz SBP olarak, şartlı olarak bu koalisyonu desteklemeliyiz

ZAFER AYDIN

Partimizde bugün yaşanan tartışma bir kimlik sorunu tartışması değildir. Sorunu yanlış noktalarda tartışıyoruz gibi geliyor bana. Bir kere şu noktada açık olmak zorundayız. Ne biz kimseyi Marksist olma konusunda zorlamalıyız ne de kimse bizi Marksist olmama konusunda zorlamalı. Bu düşünce özgürlüğünün de fikirlere saygının da parti içi çoğulculuğun da bir gereğidir. Zaten partinin programında bu anlamda, Marksist olanlarla olmayanların kapitalizmi reddeden sosyalizmi hedefleyenlerin partisi olarak kendisini tanımlamıştır. Bence programdaki mutabakat noktası budur. Bu mutabakat bugün de sürdürülmesi gereken önemli bir mutabakattır. Bu mutabakat aynı zamanda ayrı bir parti olarak örgütlenmenin ayrı bir parti olarak varlığını sürdürmenin gereçesini de açıklıyor bize. Kapi-

talizmi reddetmek ve sosyalizmi hedeflemek bizi diğer partilerden ayıran en önemli özelliktir arkadaşlar. Programdaki bu noktayı dikkat merkezimizden kaçırmadan tartışmayı sürdürmeliyiz diyorum. Bir başka konu Marksizm konusunda biraz aceleci davranıyormuşuz gibi geliyor. Marksizmin yenilenmesi tartışması bir süreç, bunu zamana bırakmak, zaman içinde tartışmak lazım. Yenilenmeyi bir süreç olarak algılamak lazım, Marksizmin yenilenemiyeceği öngürüsünden hareket ederek tartışmayı yürütmek bir sekterizmdir. Marksizm bugün toplumda bütün ihtiyaçlara cevap veriyor, bugün her şeyi açıklıyor demek de bir başka sekterizm noktasıdır. Bence aceleci davranmayalım bu tartışmayı belki burada belki kongrede noktalayacağız, diye düşünmemeliyiz, Arkadaşlar bu parti başlangıçtaki mutabakat noktaları üzerinde yaşamını sürdürmelidir. İstifalar var, ben bu istifaları anlamlı ve doğru bulmuyorum. Acelece alınmış bir karar olarak görüyorum. Eğer bizim partiyi sürdürme konusunda niyetimiz varsa partideki zenginliği çeşitliliği sürdürmeye niyetimiz varsa, organlarda birlikte olmak zorundayız, birlikte çalışmak zorundayız. Sorunlarımızı yine birlikte tartışıp birlikte çözmek durumundayız. Tartışma kültürünü kendi içimize yerleştirmek sindirmek zorundayız. Eğer arkadaşların partinin geleceği konusunda kaygıları varsa, partinin yaşama şansının olmadığını düşünüyorlarsa bu anlamda istifaları anlamlıdır ama partide Marksistler öne çıkıyor formülleri bahane ederek partiden istifa etmelerini anlamlı ve doğru bulmuyorum. Toplumda böyle bir partiye şiddetle ihtiyaç olduğu fikrinde birleşiyorsak bu partiyi sürdürmek zorundayız arkadaşlar. Atilla Aytemur'un tebliğinin başlığı "SBP'ye bir şans tanıyalım'ı" bu toplantının ana belgesi olarak kabul edilmesini istiyorum. Aynen şu fikire de katılıyorum. Bu partide fazladan bir kimse yoktur. Tartışmayı yürütürken bunları dikkat merkezinden çıkarmayalım. Biraz daha sakin biraz daha sağduyulu davranmaya, birbirimizi anlamaya ve günlük politikada mutabakat noktaları yakalamaya özen gösterelim istiyoruz. Teşekkür ederim.

HAFİT DEMİR

Dostlar merhaba, Hemen sahnenin arkasında bir yazımız vardır. Yaşasın Sosyalizm. Dostlar biz bir şeyi yaşadık mı, ne zaman, nerede, nasıl ölüyoruz. Bunun merakını çekiyorum. Parti sorunlarını size dilimin döndüğü kadar izah etmeye çalışacağım. Uluslararası platformda emperyalist sistemin dünya pazarlarındaki hakimiyetinin iyice tesirlediği siyaset olarak da dünyanın iplerini eline geçirerek, kendisini tek hakim ilan ettiği göreceli daha doğrusu öyle sanıldığı bir siyasal, ekonomik ortamda yaşıyoruz. Buna bağlı olarak uluslararası platformda sosyalizm prestij ve itibar kaybettiği ulusal kurtuluş mücadelerinde dalgalarının gerildiği ve ülkemizde bütün bunlara bağlı olarak burjuvazinin her alanda kendi alternatiflerine yine kendi alternatifini sunduğu ve herşeyin sahte olduğu bir ortamda bulunuyoruz ve bu ortamda politika yapıyoruz. Emperyalizmin kendini yeni biçimlere dönüştürdüğü ve sosyalizmin itibar kaybettiği tamamen doğrudur. Ve biz bugün bunları görüyor ve yaşıyoruz. Ancak tüm bunlar sosyalizmin, Leninizmin, Marksizmin iflas ettiği anlamına gelmez. Evet iflas edenler vardır. Sıralarsak eğer, bir, inancı tam olmayanlar iflas etti. İki, sosyalizmi yıllarca yanlış yorumlayıp uygulayanlar iflas etti. Üç, ikiyüzlülük iflas etti. Sosyalizm neden iflas etsin, kapitalizmin para hırsı hat safhalara ulaştı. Yine savaşlar yapılıyor, yine binlerce insan öldürülüyor. Eskiden konvansiyonel silahlarla saldırıyorlardı. Şimdi teknolojik silahlarla saldırıyorlar. Kapitalistler hâlâ birbirlerini acımasızca iflasa sürüklüyorlar. Kapitalistler arası eşitsiz tekel anlaşmaları işliyor. Kapitalistler hâlâ işçileri sömürüyor. Özel mülkiyet tutkusu hâlâ en yüksek boyutlarda, Sovyet devrimini cola'ya kot pantolonuna, McDonalds hamburgerine satıyorlar. Ve güzelim özgürlük kelimesi ile açıklıyorlar. Her şey bu kadar basit değil arkadaşlar. Düşman hâlâ dimdik ayakta. Burjuva demokrasisinin sahte yıldızlarını silkeleyip sosyalist demokrasinin güzelliğini ve erdemini hayata geçiremiyorlar. Burjuva politikalarının karşısına onun sahtekarlığını ortaya sermeyip, kendi politikalarımızı en geniş kitlelere benimsetemiyorsak hata bizlerdedir. Arkadaşlar, insanlar hayasızca kurşunlanıyor, hâlâ işkence varsa, hâlâ yoksulluk varsa, bu insanlar korumasızsa ve burjuva politikaları hukukun üstünlüğünden bahsediyorsa pişkindir. Mülkiyet sahipleri her yükün altından kolayca sıyrılıyor emeğini satan insanlar horlanıyor, dışlanıyorsa burjuvazinin çürümüş hukuk yapısını rezil edebiliyorsak, kendi alternatiflerimizi ortaya koyamıyorsak ayıplar olsun bizlere arkadaşlar. Böylesine toplumsal biz eziciliği suçunu önce kendimizden başlıyarak değil de hep başkalarında arıyorsak yine ayıp bizlere. Türkiye halkı çok önemli sınav günlerine girdi. Arkadaşlar bütün sorunların demokratik yollarla çözülebilmesinin yolları aranmalıdır. Bu ortamda uluslararası işçi sınıfının kazanımı olarak görmek, işçi sınfının bayrağını yükseltmek emek mücadelesini ileri mertebelere yükseltmek, uluslararası emperyalizmin yüzüne geçirdiği son maskeyi düşürmek bizlere yakışır arkadaşlar. Tarih bu sorumluluğu bize yüklüyor. Bizim bu sorumluluk etrafında birleşmek, bunun başında da Marksizm teorisini geliştirmek gerekir. Arkadaşlar, su gibi, ekmek gibi Marksizm de işçi sınıfı için bir ihtiyaçtır. Yapılması gereken onu yeniden kavramaktır. Bugün partimizin içine düştüğü karmaşa geçicidir. Vaziyetin berbatlığından yılgınlığa kapılıp kaçacak yer aramak zayıflıktır. Doğaldır ki bazıları kararını vermiş onları tutmak kolay olmayacaktır. Teşekkürler.

ZAFER YURDAKUL

Arkadaşlar partimiz sosyalist bir partidir. Marksist bir partidir de. Bu tüzükte de var. Kafalar bulandırılmaya çalışılıyor.

Ve böyle bir şey yazmıyor deniliyor. Partimiz şöyle diyor: Sınıfsız, sömürüsüz bir toplum için yeni bir demokrasi ve sosyalizm tasarımını hedeflemektedir. Öyleyse bu parti Marksist değilse gelsinler açıklasınlar nasıl bir parti? SBP farklı ulusal kimliklerden sınıfsal değişimi savunan tüm güçlerin partisidir diyorum. Yani toplumsal değişimin adı Marksizm değilse nedir. Ve programımızda, SBP Marksizmin mirascısı ve devamcısıdır, diyor. Yani Marksist değilse nasıl mirascısı ve devamcısı olabiliyor. Bunu merak ediyorum. Ben bir sosyalistim bu partiye Marksist olduğu için geldim. Ve sonuna kadar da Marksist olması için mücadele edeceğim. Çekip gitmeye de hiç mi hiç niyetim yok. Ben sınıfsız, sömürüsüz, katılımcı özgürlükçü bir proje olan sosyalizmi savunuyorum. Bunları savunan düşünceye marksizm engel değil, hiçbir yanı ile engel değil. Dün dünyadaki emparyalist olgunun yumuşamasından bahsedildi. Aslında ilginçtir emperyalizm olgusunda yumuşama bile çökmekte olan, çöktüğü iddia edilen sosyalist sistemin katkısı ile olmuştur. En büyük yine sosyalist sistemdir. Ama yine de hangi yanı ile yumuşamıştır emperyalist sistem. Bunu iyi görmek gerek. Yani emek sömürüsünden vaz mı geçmiştir? Ezilen uluslar mı ortadan kalkmıştır? Eşitsizlik mi ortadan kalktı tekeller kâr paylarından mı vaz geçtiler? Üretim aracı sahipleri üretim araclarını üretenler mi paylaştılar? Hangi yanı ile ABD az gelişmiş ülkelerdeki ekonomik ve siyasal baskısından vaz mı geçti? ABD Dünya jandarmalığından mı vaz geçti? Nasıl bir yumuşama dünyada barış rüzgarları nasıl esiyor ki, Ortadoğu'da oynanan oyunları hepimiz görüyoruz. Ya ben bunları anlamıyorum. Ya da burada bir art niyet var kafalar bulandırılmaya çalışılıyor, diye düşünüyorum. Şimdi bir konuya daha dikkat çekmek istiyorum. Hepimiz şeffaflıktan açık yüreklilikten bahsediyoruz. Malesef açık yürekli değiliz, tebliğ hazırlayan arkadaşlar net değiller. Birlik dergisinde yazdıkları ile burada söyledikleri çok farklı, bir manevra söz konusu bu şimdiye kadar sol örgütlerde görülen bir taktikdir. Hiç de yeni değil; pratik bir taktik. Gitmek isteyen hiçbir zaman çekip gitmeyi düşünmemiştir tek başına. Hep böyle taban oluşturarak, insanların kafalarını bulandırarak gitmeyi hedeflemiştir. Bu da bir art niyettir. Dürüst olmak gerekir diye düşünüyorum. Kimseye saygısızlık etmek istemiyorum. Partimiz gelişmiyor, doğrudur. İnsanlar partimize gelmiyor, neden gelsinler. Ben Aliağa Petkim'de çalışıyorum. Petkim'den hiç işçi arkadaş gelmiyor mu diye bana soruyorlar. Neden gelsinler kendilerini bulamadıkları partide neden olsun bu insanlar. Mümkün değil, gençlik gelmiyor insanların örgütlenme özgürlüğü kısıtlanmış, neden gelsinler. Son olarak bir konuyu belirtmek istiyorum. Partimiz Marksist olanların ve olmayanların partisi, bu partide kendini her yanı ile bulabilen insanlar olacaktır elbette. Ancak Marksizmi reddetmemek kaydıyle. Yani Marksizme karşı olanlarla olmayanların bir partide sosyalizmi hedflemeleri doğru değil. Teşekkür ederim.

NESRİN ASLAN

Akadaşlar ben 31 yaşındayım. Önce İGD'li, sonra TKP'li, daha sonra TBKP'li ve son olarak da SBP'li oldum. Yani yolumu şaşırarak gelmedim buraya bende kendimi Marksist olarak tanımlıyorum. Onüç ondört yıllık politik yaşamımda hiç düşüncelerim istenmedi benden. O zaman da 68'liler yazıyordu bildirileri biz dağıtıyorduk. Onların çalışacağı toplantılarda biz güvenlik önlemi alıyorduk. Bugün o kadar zaman geçmesine rağmen benim gündemimi hala 68'liler belirliyor ve ben bunu reddediyorum. Benim böyle bir gündemim yok, Marksist olsun mu olmasın mi. Benim kendime göre şartlarım var tabii ben politika yapmak istiyorum. Birbirini yiyenlerin yanında olmak istemiyorum. Herkes bu niyetiyle burada. Ben saygısızlık etmek istemiyorum, genel başkanın belki de dil sürçmesiyle ağzından çıktı ve ben o sözü hiç söylenmemiş gibi kabul ediyorum. Burada yolunu şaşıran sarhoşlar değil bir arayış içinde olan insanlar var. Ve ben kongresinde bu partiye katılma kararı almış bir partiden geliyorum. Bir süre sonra yaşadığımız bu döneme bir ad konacak ama adı ne olacak bilmiyorum. Çünkü rönesanstan daha köklü olduğunu düşünüyorum bu değişimin. Şimdi kongreye giderken bu toplantının gündemi bu mu olmalıydı. Yani partinin kimliği mi olmalıydı. Ben şunu yaşıyorum, Kadıköy ilçe sekreteriyim. Dün ilçe başkanımız Cahit METE söz aldı. Şu anda iki ayrı platform var ilçemizde ve bunlar zaman zaman biraraya gelip partinin problemlerine ilişkin görüş alış verişinde bulunuyorlar. Cahit ile iki ayrı platformun üyesi gibi görünüyoruz. Ama aramızda hiç bir problem olmadan o 68'lilerin çekip gitmeye çalıştığı partinin Kadıköy ilçesini biz sırtımızda taşıyoruz. Demek ki bu olanaklı diye düşünüyoruz. Eğer bu teorik ve politik tartışma platformlarını ayırırsak birbirimizden uzaklaşmanın biteceğini düşünüyorum. Zafer AYDIN'la ilçede ayrı platformlarda olmamıza rağmen Zafer'in burada söylediklerine katılıyorum. Aramızdaki ayrılık ne aramızdaki ikilik ne. Bunu çözmek için somut olarak önerim kongreden önce tam da bu teorik sorunların tartışılacağı bir derginin organize edilmesi bu düzeyi yükseltir, bu dedikoduları önler, bu düşünce özgürlüğünü güçlendirir. Ben bunu öneriyorum ve en azından bu çalışmanın pratik işlerinde görev almaya hazırım arkadaşlar. Eğer toplantı sonunda toplanacaksa MYK ben bunu öneriyorum. İkinci olarak böyle bir toplantıdan beklentim oydu benim, hiç değilse kongrenin politik gündemine ilişkin fikirler çıksın isterdim. Fakat başka bir şey oldu. Zaten ben toplantının gündeminden de öyle bir anlam çıkarmıştım. Bu gündemin belirlenmesini istiyorum. Bu ciddi bir eksikliktir. Buradaki tartışmalar hiç bir sorunu çözmüyor, kendi içindekileri bile. Benim aklıma gelen yani mütevazi öneriler bunlar. Şu hükümet programını okuyalım ve yeni bir şey çıkaralım. De-

mokrasi bildirgesi mi denir adına başka bir şey mi ama ortaya bir şey çıksın. Biz ilçelerde bunu tartışalım. İnanın yakınlaşacağız ve çok büyük görünen bu problemlerin nasıl küçüldüğünü göreceğiz. Bu tartışmayı zamana yaymak gerekiyor. Ben Marksistim diyenlerin de kendilerinden çok emin olarak söylediğine inanmıyorum. Marksizmden vazgeçtim diyen varsa bana göre çok iddialı birşey. Buna hemen cevap vermek imkansız gibi görünüyor. Bunu bütün dünya tartışıyor bunu biraz zamana yayalım. Üçüncü olarak bugün bu toplantıdan benim bir talebim oldu. Bilemiyorum nasıl bitecek ne çıkacak sonunda dedikodu, spekülasyondan herkes yakınıyor ama hepimiz de yapıyoruz, bundan bir kere kurtulmamız gerekiyor yani açık olalım. Kimle bir problemimiz varsa kendisini bulup konuşalım. Biz birbirimizle konuşmayı öğrenemezsek topluma vereceğimiz hiçbir şey olmaz. Teşekkürler.

KEMAL ANADOL

Sevgili arkadaşlar biraz sonra söyleyeceklerimin daha iyi değerlendirilmesi için kısa bir giriş yapacağım. Ben SHP'den istifa ederek SBP kuruluş sürecine katılan ve parti kurulduktan sonra parlamentoda böyle bir partiyi sizleri temsil etmekten gerçekten onur duyan bir arkadaşınızım. Uzun aradan sonra, 1965'ten sonra Sadun Aren'lerin, Boran'ların, Aybar'ların parlamentodan ayrılmasından sonra Meclis'te olmayan bir partinin milletvekili olmaktan ve bu görevi vicdanımın elverdiği ölçüde yapmaktan onur duyan ve bunu çoluk çocuğuna -biraz duygusal olacak- miras olarak bırakmaktan onur duyan bir arkadaşınızım.

Çünkü bugün duygusal olmaya çok neden var. Gerçekten ilginç bir yazgı, bugün 1 Aralık 1991, 1 Aralık 1989'da ben ve şu anda burada bulunan MYK, GYK üyelerinden bazıları partiden istifa ettik. Tam şu saatlerde partiden istifa ediyorduk, ikinci yıldönümü. O gün istifa eden 30 kişinin istifa gerekçesini yanımda getirdim. Bunlardan geri dönenler de var tabii. Bu gerekçenin son bölümünü okuyorum: Bizler SHP'nin içinde kalarak üst yönetimin günahlarını halkımıza karşı suç işlemek olduğuna inanıyoruz. SHP 12 Eylül düzeniyle bütünleşmede hızla yol alıyor. Oysa ülkemizin içerisinde bulunduğu sorunların çözümü sosyal demokrasiyle birlikte, ilerici toplumcu yeni politikaların üretimine bağlıdır. Bu nedenle istifa bir kaçış değil aksine bir çıkış yoludur. Dünyada duvarlar yıkılıyor. Doğu bloku ülkeler daha demokratik bir yönetim için ayağa kalkmış durumdalar. Sosyalist Enternasyonal ve komünist partiler bir ortak bileşkeye doğru yol alıyorlar. Tüm dünyada çoğulculuk ve katılımcılık gelişiyor. Dünya 21. yüzyıla sistemleri de aşan demokrasi izlemleriyle giriyor. Bu dalgalardan ülkemizin etkilenmemesi, bu rüzgarların Türkiye'ye gelmemesi olası değildir. Yeni taze fikirlerin filizlenmesi ve bu tür örgütlenmenin doğması söz konusudur. İstifamız SHP'den kaçışın değil böylesine bir yapılanmanın yolunu açacaktır. Bizler yakın bir gelecekte soldaki tüm demokrasi güçlerinin yaratacağı birlik içinde sozkonusu değişime yönelik görevlerimizi yapacağımızı şimdiden kamuoyuna duyuruyoruz.

İki yıl önce bunları söylemişiz. Ve 15 Nisan'da kuruluş sürecine katılmışız. Haklı olarak kıvanç duyuyoruz. Neden kıvanç duyuyoruz. İki sene önce dünyada değişmelerin bütün hızıyla olduğu bir dönemde bugünkü gelişmeleri gören 30 kişiden biri olarak kıvanç duyuyorum. İkincisi kişisel komplekste değilim. Sayın genel başkanımdan özür dilerim. Bu SBP'nin kuruluş dönemine yolunu şaşırmış olarak değil, sarhoş gibi değil bilinçli ne yapacağını daha parti kurulmadan deklare etmiş insanlar olarak katılmışız. Ayrıca ne yapacağımızı söylemişiz. Yani Marksistlerin, Marksist olmayanların, sosyal demokratların, ilericilerin yani ülkedeki tüm demokrasi güçlerinin oluşturacağı bir örgüt için istifa etmişiz.

Daha SHP'den ayrılırken SHP'yi kucaklayan, Marksistleri de kucaklayan geniş bir platform amaçlamışız. O nedenle, herkes birbirini suçluyor, böyle bir suçlama yerine eğer bu suçsa böyle bir arayış içinde olmak suçsa hele 20 Ekim seçimlerinin sonunda SHP'nin bile marjinal duruma düştüğü bir dönemde solun bu kadar küçüldüğü bir dönemde arayışta bulunmak suçsa, arkadaşları suçlamayın ben peşinen suçu üstüme alıyorum. Solun büyümesi için demokrasinin Süleyman Demirel'in güvencesinden çıkıp, ülkedeki gerçek demokrasi güçlerinin kendisine verilmesi için bu arayışı gerekli görüyorum arkadaşlar.

Değerli dostlarım, genel merkez haklı olarak eleştirildi. Örgütlenmeyle ilgili genel başkan yardımcısıyım. Bir buçuk yıldır, partinin kuruluş süreci de dahil gücümün yettiğince uğraş verdim. Başarılı olmaya çalıştım sizlerle beraber. Ve birbuçuk yıl içinde olan bitenlerin, yani şu anda İzmir'in il merkezi kira ödenmediği için kapandı. Şimdi öğrendim yüreğim sızladı Bandırma örgütü kapatılmış. Kurmak için çok çaba harcadık. Arkadaşlar bilgisayardan çıkan sonuç herhangi bir amaçla söylemiyorum. Birilerini temsilen de konuşmuyorum. Kendi adıma konuşuyorum. Bilgisayardan çıkan sonuç, bilgileri verdiğinde, bu partinin böyle gitmeyeceğidir. Örgütlenemeyeceği, benim kanım bu. Şimdi bunun sorumlusu benim. Hukuken, siyaseten de sorumlusu benim ama burada hesap sorar gibi konuşuyorum neden? Çünkü zannettik ki hep beraber üç dört beş kişiye bu görevler verilirse bu iş olur, olmadı arkadaşlar olmadığı için de hesap verme konumunda birisi olarak bu işin böyle gitmeyeceğini rahatlıkla burada söyleyebiliyorum. Demek ki örgütlenme konusunda kolektif bir çaba harcanmamış, harcanmıyor. Dolayısıyla, bu örgütlenme modeli, bu anlayışla parti yürümez. Neden arkadaşlar partinin kuruluş sürecinde kuruluş kurultayından evvel aramızda tartışmalar oldu. Dedik ki insiyatifimiz olmayan illerde Kars'ta Erzurum'da, Urfa'da en az milletvekili sayısı kadar dele-

ge getirelim insiyatifimiz yok orada karşı çıktı bazı arkadaşlarımız. Zannediyorlardı ki,biz otobus dolusu adamlar getireceğiz kongreye. Sosyal demokratlar, yolunu şaşıranlar kuruluş kurultayına gelecek, getirmedik de zaten. Ama bu itirazın nedeni şu idi. 12 Eylül anlayışın marjinalliği içine sindiren anlayış bence. Merkezi İstanbul'a koyacaksınız, yarı çapını Bursa kadar açacaksınız işçi sınıfının kalbi merkezi burasıdır diye. Bu yetecek. Zaten 12 Eylülden önce yasa yoktu. TİP'in TSİP'in hepsinin genel merkezi İstanbuldaydı. Bir tane sosyalist partinin merkezi Ankara'da değildi, Neden, işçi sınıfı İstanbul'da, yalan, bunlara inanmıyorum. Şimdi parti gerçekten yığınsal olsun diye kurulmuştu. Yığınsallık tartışması ayrı. Biri geçti, iki defa seçime girimizse Siyasi Partiler Kanununa göre partiyi kapatırlar arkadaşlar. İki ya da dört sene sonra genel seçimler var. Siz bu genel seçime girimezseniz. Giremezseniz, Ankara'nın doğusunda bir tek örgütünüz yok. Muğla il başkanı burada. Marksist olmayanlarla ancak il örgütünü kurabildik, kendisi burada. Değerli arkadaşlar örgütlenemezseniz seçime giremezsiniz. Eğer tabela örgütlenmesi yapacaksanız yolunu şaşıranlar gelecek size, başka çaresi yok. Hâlâ bu kadar partiye yetiyor derseniz, arkadaşlar partiye luzum yok. Seçime girmeyen örgüt, parti olmaz ki o zaman kulüp kurarız, Marksizm ve Gelecek dergisi vardır. Orada çok akademik tartışalar yapılır.Bu sunulan tebliğlerden daha çok vakit var. Daha çok tartışırız, o zaman parti olmaya gerek yok. Yani şunu demek istiyorum, iki sene sonra seçim var. Siz Kocaeli'de Belediye Meclisi seçimlerine girip oradaki arkadaşlarımıza Belediye Meclisi aday olma hakkını veremiyorsanız o zaman parti olamazsınız. Buna rağmen parti olacağız derseniz, işte anlayış farkı burada. Olay budur arkadaşlar. Bu pergelin dışında çağ dışı örgütlenme yaparız. Olmaz arkadaşlar, onu Doğu Perinçek yapar. Monolitik parti yapısı içinde de ondan. Biz bunu terkettik, iyi ettik. Ama monolitik parti yapısıyla Türkiye çapında örgütlenemeyiz olmaz arkadaşlar. Olur diyenlerin bu örgüt anlayışına rağmen, partiyi bu örgüt anlayışıyla sürdürmek isteyenlerin önünü kesmek lazım. Bunun için yetkileri artırılmış bir genel merkez, monolitik bir genel merkez geriklidir ve bu anlayış içinde onların önünü kesmemek lazımdır. Benim bir ilkem vardır. Bir her şeyi açık yaparım. İki, düşünce ayrılığına düştüğüm vakit orada çalışmamı sürdüremem.

Sayın Aren'le şimdiye kadar en ufak bir sürtüşmemiz olmadı. Sürekli sevgi saygı ilişkisine dayanan bir ilişki içinde olduk, bundan sonra da böyle olmasını istiyorum. Dostluğumuzun sürmesini istiyorum. Kendisiyle üç gün önce konuştum zaten. Parti kurulduğundan bu yana uyum içinde çalıştık. Kendisine saygım ömrüm boyunca da devam edecek. Bu tür ilişkilere önem veririm. Ama maalesef politika bunları bozuyor. Kendimde o hakkı görmüyorum. Ben kimlik tartışmasında taraf değilim. Dikkat ederseniz hep örgütlenmeden bahsettim. Ancak şundan kaçınıyorum. Burada bir oylama olmaz zaten, olmaması da lazım gelir. Bu partiye büyük emekler verdik kurarken, buna hakkımız yok. Bir taraf önergeyle kazanacak diğer taraf kaybedecek. Burada herkesin yaşamı yazılsa ikiyüz, üçyüz roman eder. Herkes cezaevi çilesi çekti, zor yaşam koşullarından geçti. Düşüncelerimiz beraber olmayabilir. Ama burada Marksist bir parti var. Bu parti kuruldu, binbir güçlükle bir araya geldi. Ondan sonra bu partinin önü kesildi. Böyle bir partinin devamı proveke edildi, sabote edildi gibi suçlamalarla karşı karşıya gelebiliriz. Bu arkadaşların önünü kesmek istemiyorum. Ben şahsen böyle bir suçlamayla karşı karşıya gelmek istemiyorum. Haklılık haksızlık önemli değil. İsterse haksız olayım. Ben kendi adıma konuşuyorum. Marksist partinin devamının önünü kesme suçlamasına muhattap olmak istemem bir. iki, yanılabilirim ama, bu örgütlenme modeliyle bu parti anlayışıyla bu partinin böyle gitmeyeceğini söylüyorum. Bir yerde örgütlenemediğimiz gibi çok yerlerde sönümleniyoruz. O zaman ben böyle gitmeyeceğine inanacağım. Ben de sorumluluk üstleneceğim. Aynı şeyleri söylemeyeceğim. Onün üstüne inanmadığım bir iş için görevde kalacağım. Bu hem benim siyasal ahlak anlayışıma aykırıdır, ilkelerine aykırıdır, aynı zamanda sayın genel başkana duyduğum saygıyı zedeler kuşkusundayım. O nedenle tüm demokrasi güçlerinin SHP'nin bile, önümüzdeki pazar seçim olsa yüzde on barajını aşacağı şüpheli, SBP'nin haberleri çıkmıyor. Sayın genel başkanım, İsmail Beşikçi'nin duruşmasına gidiyor, ben Kıbrıs'la ilgili çok önemli bir demeç veriyorum, tek sutun gazetelerde yer alamıyoruz. Halbuki iktidarda demirel, muhalefette Yılmaz var.Sol muhalefet yok, boşluk var. SP bu boşluğu dolduramıyor. Yeni bir anlayışla halkın karşısına çıktığınızda bu boşluk doldurulur anlayışındayım. Bu inançtayım. O nedenle bu inancımı korurken üstlendiğim görevleri sürdürmenin siyasi ahlaka ters olduğu inancındayım. Biraz sonra GYK ve MYK üyeliklerinden istifamı genel başkanıma sunacağım. Ve bir üye olarak çalışmaktanda bir parlamenter olarak çalışmak kadar onur duyacağım. Teşekkürler.

HASİP ÇAKMAK

Değerli arkadaşlar parti içi demokrasinin işletilmesi için açıklık, hoşgörü, katılımcılık, çok seslilik, partimizde yenilenme çok önemlidir. Erdal arkadaşın Birlik dergisinde getirdiği tezler ile dün getirdiği tezler arasında hayli farklılıklar var. Burada değişik görüşlerle karşılaştığımı gördüm. Bu arkadaşlar yenileşmeden sözederken Marksizmden koparak yenileşmeyi getiriyorlar. Ben Marksizmin çağa uyarlanması ve olaylara Marksizmin bakış açısından bakılmasından yanayım. Burada partinin sorunun çözdüğünü sanmıyorum, sadece ertelenmiştir. Bandırmanın kapandığını burada öğrendim. Bir yıllık kirayı öermişlerdi. Bandırma'da birçok tüketim kooperatifleri, dernekler sosyalistlerin elinde. Ama bir gün olsun partinin kapısını açmadılar. Bu arkadaşların parasal imkanları

da var. Partiyi bir gün olsun açmadılar. Bunu anlamak da mümkün değil. Partinin bunalımı aşması için eğitim çalışması yapması şart. Eğitilmedikleri için insiyatif koymamakta ve genel merkezin ağzına bakmaktadırlar. Bu eğer gerçekleştiremezsek bu insanlar örgütümüze sahip çıkamaz, üretemez hale gelebilir.

ZÜLFÜ DİCLELİ

Arkadaşlar Erdal Talu ile ben ikimiz art niyetli insanlarız. Komplocu insanlarız. Son derece kariyeristiz. Gerçekten yöneticilikte kalmaktan başka yıllarca ve o kadar yıldır yaptığımız yöneticiliği terketmemek için üç kağıt yapan, çıkarcı insanlarız. Bunlar burada söylendi müdahale bile edilmedi. Ayrıca burada söylenmeyen başka yerde söylenenler var. Onları da açıklamak istiyorum. Genel olarak solun tasfiye edilmesi planında bilinçli olarak görev aldım. Bu partiyi SHP'ye katmak için Erdal İnönü ve Baykal'dan para alıyoruz. Piyasa ekonomisini sola benimsetmek için ANAP'la aramız çok iyi. Ayrıca Bülent Eczacıbaşı'da bayağı büyük bir iş vaadinde bulunmuş bize. Bunlar her tarafta söyleniyor ama burada söylenmiyor. Tersi görüş belirtilmediği için de insanın kendi hakkındaki görüşünün önemi yoktur. Topluluğun görüşü daha önemlidir onun hakkında, biz böyle insanlarız. Kabul ediyorum, yani hepsini. Fakat ben bunları kabul ettiğim zaman ortaya attığımız fikirler artadan kalkmıyor arkadaşlar. Sorun bu partinin içinde yazarak söylediklerimiz ordan kalkmıyor. Ne yapacaksınız şimdi. Onlar duruyor. Berlin duvarını ben yıkmadım. Moskova'daki darbeyi de ben yapmadım. Yazımız duruyor, tartışmıyorsunuz. Sayın Kenan Somer'den başka ki o gerçekten bir Marksist, başka hiç kimse ciddi olarak yazdıklarımıza yanıt olacak yazı yazmadılar. Ama art niyetimiz, komplomuz, üç kağıtçılığımız.. Ha bir de şeyi unuttum biz eski TKP'liler toplanıyoruz, gizlice kararlar alıyoruz. Herkesi örgütlüyoruz. Bir de bunu yapıyoruz. Onu da unutmuştum açıkça itiraf etmeyi. Yani bütün bunlara rağmen bir şeyler ortadan kalkmıyor. Öyle bir hale geldik ki arkadaşlar, hayır böyle değil diyoruz, gene aynı şey söyleniyor. Bu partinin SHP'ye katılmasından yana olduğumuza dair bir söylenti çıktı. Hiçbir yerde yazmadık ve söylemedik. Kanıtlı şahidi yoktur. SHP'ye katılalım diye bir şey yoktur. Ama sayın hocamız Sadun Aren beni bir gün çağırıpta Erdal, Zülfü siz böyle mi düşünüyorsunuz diye sormadı bize. Sormadı ama biz böyle düşündüğümüz için bu toplantıyı gündeme getirdi Bu toplantı bizim yüzümüzden gündeme gelmedi. Bu toplantı partinin SHP'ye katılacağı şaibesi ortaya çıkması üzerine, partinin geleceğinin üzerine bir toplantı yapılması gerekir diye bir gündem maddesi GYK'ya geldi. Biz önermedik gündem maddesini. Sayın genel başkanın imzasıyla gelen gündem maddesi SBP'nin geleceğinin tartışılması için genişletilmiş bir organ toplantısının yapılmasına karar alınması diye bir gündem maddesi gündem de yazılıdır. Bu gündem oylandı, kabul edildi. Ve toplantının yapılması fikri bütün GYK ülereri tarafından kabul edildi. Bir fark vardı. Erdal'la ikimiz madem böyle bir toplantıyı gerekli görüyorsunuz bu toplantı bütün üyelere açık bir toplantı olsun. Bi z komplocu olduğumuz için böyle bir toplantıya geniş üyeleri getirip hemen burada partinin geleceğine ilişkin bir karar alacağımız varsayıldığı için böyle bir toplantı yapılmasın, dar olsun dendi. Sonra oylama oldu vesaire. Halbuki böyle söylentiler var. Herkesin katıldığı toplantı daha önemlidir dedik. Ayrıca orada söz verdim ben hiçbir karar önerisi getirmeyeceğim diye. Böyle bir endişeye gerek yoktur dedim. Olmadı, şimdi Aliağa'da toplantı yapıldı, o meşru idi, var mı tüzükte? Yalova'da meşru idi, herkes gitti, var mı tüzükte, bu gayrı meşru nedense, yani üyeler bir araya gelip konuşunca gayri meşru oluyor nedense. Çünkü kafa bulandırıyoruz biz ya öyle kafalar bulanmaya hazır. Bir konuşma yapıyoruz kafalar bulanıveriyor hemen. İnsanların kafası halbuki sağlam durması lazım, bulanmaması lazım. Aynı düşüncelerin aynı kalması lazım. Kafa bulanıyor yoksa. Yani düşünceden korku devam ediyor. Biz şunu dedik arkadaşlar SHP'ye katılalım diye bir şey yok. Sol kendini tasfiye ediyor biz etmiyoruz. Hocamın çok güzel anlattığı o ateşin üstüne, sönmemesi gereken o ateşin üstüne donmuş buz gibi fikirleri ata ata o.. kendi ateşini söndürüyor.

Biz ne yaptık, SHP ne yaptı Türkiye'de. Solcuyuz diyenlerin kamuoyunda ne kadar ciddiyeti ne kadar saygınlığı vardır. Eğer kapalı kapılar ardından konuşmaktan vazgeçip halkın içinde olduğunuz, gazeteleri okuduğunuz zaman solun giderek eridiğini ve söndüğünü daha iyi görebiliriz. Bundan bir çıkış yolu bulunması için oturup bütün solun tartışması lazım. Tartışırken de Marksizm, sosyal demokrasi gibi ön kabullerle değil, bu erimeyi durdurmak, yeniden değişimden yana rol oynamak için hep beraber önyargısız tartışmamız lazım. Böyle bir tartışma sonucunda Türkiye'de gerçekten modern bir sol doğabilir. Ve bu modern sol doğduktan sonra bunun çatısının ne olacağı önemli değildir. Bunun çatısı SBP'de olur, SHP'de olur birlikte olur, katılma da olur bizim dediğimiz budur. Ama biz cımbızla SHP'ye katılma fikrini alıp bu hale getirdik arkadaşlar. Ve tartışamadıkta gerçekten. Ama bu gerçek ortada sol eriyor. Çünkü solu maalesef, sosyal demokrasiyle Marksizmi vareden, belirleyen koşullar kökten değişmiş durumda. Onun için eski düşüncelerimizle yeni dünyayı algılayamıyoruz. Öyle bir dünyaki, eski düşüncelerimizle onu anlayamıyoruz. Anlamak bir yana değiştirmek hiç mümkün olmuyor Niye cesaretle bu gerçeği koymuyoruz ortaya. Bakın SBP önüne böyle bir misyon koymalıdır. Söylediğimiz budur. Türkiye'de yeni modern bir solun oluşması için -bunun adının hiç önemi yoktur- bunun için çaba gösterilmelidir. Çağatay'ın dediği gibi SHP kapitalizme karşı çıkar Marksizme geri dönerse o zaman düşünürüz. Peki biz ne yapacağız. Biz bütün toplumu değiştirme iddiasındayız. SHP'yi değiştirme gibi bir görevimiz

yok. ANAP'ı değiştirmek, DYP'yi değiştirme öyle bir çabamız yok. Onlar da kendi kendini değiştirdiler bu hale geldiler. İşte çağın dinamiği burada. Yeni hükümet programlını kim yazdı. DYP'liler mi, SHP'liler mi yazdı. Yoksa son üç yıldır Türkiye'de insan hakları diyen, demokrasi diyen, kadın hakları diyen, çevre diyen grupların faaliyetleri. senin partinin ötekinin faaliyetinin toplam sonucu olarak dünyanın etkisiyle de ortaya geldiler. Demirel gibi bir insan değişiyor. Biz beş sene önce söyledik sayfalarca yazı yazıldı değişmez diye. Yazanlar da burada oturuyorlar. Şimdi hükümetin ne güzel programı var, işte biz de destekleyelim diye, rahat rahat söylüyoruz. Demirel büyük bir cesaretle savunuyor. Biz daha çoğumuz çok daha genciz, biz kafamızdaki önkabullerin zerre kadar değişmesine karşı çıkıyoruz ve dağılıyoruz, zayıflıyoruz. Gerçekler bunlar. Bunları söylemek kafa bulandırmaksa kafa bulandırıyorum. Bulanmayan kafaya zaten gerek yok. Hep aynı şeyleri düşünen kafalara bu insanların hiç mi ihtiyaçları yok. Ben kendimin Marksizm hakkında düşündüklerimi yazdım. Ben bu partinin önüne, hiçbir organına Marksizmi kötüleyen bir öneri getirmedim, sunmadım. Parti programından Marksizm lafı çıksın diye bir öneri de getirmedim. Ama bu parti çoğulcuysa ben de Marksizm hakkındaki düşüncelerimi savunurum. Niçin benim bu hakkım olmasın. Polisin coplarından kurtuldu kafalarımız ama birbirimizin coplarından hâlâ kurtulamadı. Şöyle bir şey yok. Bakın senin fikrine katılmıyorum, bu fikir yalnıştır diyen arkadaşlar var aramızda ben onlara saygı duyuyorum. Çünkü, çok güzel bir şey senin fikrine katılmıyorum diyor. Ama birçok arkadaş bunu demiyor. Senin fikir sürmen suç diyor. Sen bu fikri söyleyemezsin ortaya diyor. Marksizme karşı bir şey söyleyemezsin diyor. Fikir sürmek suç. Düşünce özgürlüğünün en temel şeyi aykırı fikir hakkına sahip olmak. Aykırı fikirsiz hiç bir düşünce ilerlemez. Aykırı fikir yanlış olabilir aykırı fikir yanlıştır da çoğu zaman belki. Aykırı fikir devrimcidir, aykırı fikir olmazsa doğru fikir çıkmaz ortaya. Bu partide bazı arkadaşların kafalarındaki aykırı fikirleri öne sürdüğümüz için, bütün başta söylediğim sıfatları haketmiş bulunuyorum. Sadece bu nedenle yani bu partide fikir özgürlüğü yok. Fikir özgürlüğü olmayan yerde hiçbir şey olmaz. Marksizm konusundaki yazıyı ben mart ayında yazdım.

TBKP Kongresine sunmak üzere hazırladığım bir taslağı yazı haline getirip Mart ayında yazdım. Sayın Kenan Somer'den başka hiçbir arkadaşımız oradaki fikirlere karşı bir yazı yazmadı. Kimliklerini savunmadılar canım. Şimdi çıkıpta proleterya üzerine nutuk atarak kimlik savunulması. Niye yazmadınız, niye tartışmadınız. Şimdi alevlendiriyorsunuz işi yeni bir şey değil Mart ayında oldu. Niye, niye, sadece iftiralar. O yazının başlığı Marx'ı değil Marksizmi reddedildi. Çünkü akradaşlar bütün solun, özellikle bizim karşı karşıya bulunduğumuz sorun bu. Marksizm dediğiniz şey de bu. Biz politikanın düşünceye göre yapıldığını, yapılabileceğini sanıyoruz. Biz bir düşünceye göre toplumun biçimlenebileceğini varsaydık hep. Bir düşünceye göre, Marx'ın düşüncesine göre insan topluumuna şekil verebileceğini varsaydık. Ve hala politikayı düşünceye uygulanması zannediyoruz. Onun için kimlik sorunu önem taşıyor bizim açımızdan. Halbuki politika düşünceye göre olmaz. Politika düşünceden yararlanır. Düşüncesiz, teorisiz politika olmaz. Ama politika, yaşamın içinde, mücadelenin içinde, sevgiyle, duyguyla, hislerle, geçmişle ve gelecekle yapılır. Politikanın teorisi yoktur. Teoriye göre politika olmaz. Bu tam bir hayaldir. Teori hayata geçmez. Teori sadece fikir verir, yaratıcıdır, sizi esinlendirir ama esas politika hayatın içinde olur. Onun için çoğulculuk lazım. Her düşünceden yararlanan bir politika lazım. Halbuki benim terkedilmesi gerekir dediğim Marksizm işte belli düşünceleri hayata geçirme anlayışıdır. Hiçbir düşünce hayata geçmez. Düşünceler gereklidir, yararlıdır. Hayat çünkü düşüncesiz olmaz. Ama biz sanıyoruzki hala, onun için bu Marksizm tartışmasını o kadar büyütüyoruz. Kapitalizme karşı bir düşüncemiz var o düşünceyi yaşama geçirince kapitalizmden kurtulacağımızı sanıyoruz. Kapitalizmden nasıl kurtulacağımızı zaman gösterecek ama düşüncenin uygulanmasıyla olmayacak bu iş. Hayat, çünkü hiçbir düşünceye göre gelişmedi. Düşüncesiz insan yapamaz ama düşünce herşey değildir. Kurtulmamız gereken anlayış işte budur arkadaşlar. Tartıştığımız konu, problem ne, işin özü nedir. İşin özü şuna karar vermek zorundayız. Yenilenmeye devam edecek miyiz başta koyduğumuz bizi birleştiren, yoksa eskiye geriye mi döneceğiz. Tartıştığımız şeyin aslı bu. Biz diyoruzki yenilenmeye devam etmek lazım. Sürekli yenilenmek lazım. Yenilnmenin sonu yoktur çünkü hayat hep değişiyor. Eğer şimdi çoğulcu olmak zorunda yoksa çoğulcu olmak zorunda yoksa çoğulcu parti olmaz herkes aynı düşüncede ise herkes o anlamda, sizin anladığınız anlamda marksistse herkes o zaman partide çoğulculuk olmaz. Uymaz bunların ikisi birbirine. Eğer parti çoğulcu olacaksa bu partide çok fikir olması lazım. Bu partinin çok alternatifli politikaları olması lazım. İdeolojisi de bu partinin çoğulcu bir kimlik taşımalıdır. Politika, teori, ideoloji, partinin örgüt tarzı bunlar birbirine bağlıdır. Uyum içinde olmak zorundadır. İşte burada şimdi yeni bir anlayış partiye egemen kılmak isteyen arkadaşlar kaçınılmaz olarak kendi kişisel niyetlerinden bağımsız olarak eski komünist partisine gitmeye mahkumdurlar. Başka yolu yoktur.

Eskiye dönerseniz arkadaşlar. Eski de marksistlerin bir arada olmasıdır. Marksistler bir arada olamıyorlar. Çünkü her marksistin marksizm anlayışı ayrı, burada bir tarif yapsak ve herkes marksizmden ne anladığını yazsın desek elli tane farklı marksizm tarifi çıkar. Çünkü ne güzel ki marksizmin kendisi böyle bir tarifi yapmamıştır. Marksizm nedir diye. Ne zaman ki yenilenme ruhuna gidilebildi TİP, TSİP, TKP birleşebildi. Onun için işte mark-

sistlerin kendi aralarında olmadığı mekanlarda yenilenmeyi aramak lazım. Onun için nereden olursa olsun sağımıza solimiza her taraafımıza uzanıp yeni birliktelikler aramak zorundayız. Yoksa kenid içimizde kavruluruz. Nereye gider bu iş. Bakın ben şuna benzetiyorum. İslam fundamentalistleri var aynen oraya gidiyor sonuc. Şimdi sorun bir tane islam köktencisine, ne düşünüyorsun diye, şöyle anlatıyor. İran'da müslümanlık uygulanıyor. Suudi Arabistan'da da islam teorisi yok. Pakistan'da da yok. Bunların hiçbirine sahip çıkmıyorlar. Nere sahip çıkıyorlar. Hazreti muhammedle hazreti Ömer'in yaşamırdaki otuz yıllık bir döneme, devri saadet denilen dönene, işte esas islam budur, diyorlar. Biz bunu yapak istiyoruz diyorlar. Dünyada o tarihte ikibir tane müslüman vardı. Onların kendi yaşam tarzı öyle bir düzendi. Bunu bize ve Türkiye'ye öneriyorlar. Hayatın gelişmesine karşı refleks olark Hazreti muhammed zamanına sığınıyorlar. Şimdi bizim buradaki arkadaşlarımız Sovyetler Birliği'nin herşeyine karşılar. Stalin'e karşılar. Mao'ya karşılar, Lenin'de arada gümbürtüye gitti. Hepsine karşılar, Marx'a geri dönüyorlar. Marx'a geri dönüyorlar. Marx'ın o tarihte yazdıkları, birinci enternasyonalde gene ikibin tane Marksistin dünyada olduğu o tarihteki teknolojiye göre yazılmış. Duruma göre yazılmış.

Şimdi arkadaşlar, şöyle bir iddia var. İki iddia var daha doğrusu ben diyorumki kafalarımızı daha yaratıcı bir şeklide değiştirilmeli, esnek davrandığımız için yavaş davrandığımız için bu parti yürümüyor diyorum. Bir başka görüş Erdal Talu ile Zülfü Dicleli bu yazıları yazdıkları için bu tartışmalar olmakta parti zayıflamaktadır, diye bir görüş var. Böyle bir iddia var. Partiyi hocamızın açış konuşmasında belirttiği gibi partinin Marksist kimliğini korumalı, Marksist politikalar uygulamalı ve böylece güçlenmeliyiz diye, sayın Bursa İl Başkanı da belirttiler böyle bir görüş var. Bu görüşe ben saygı duyuyorum. Bu görüşe bir şans tanımak gerektiğini düşünüyorum. Ve gerçekten de elimden gelen katkıyı da yapmaya hazır olduğumu söylüyorum. Ama bu iddiaları da gerçekleştirmek gerektiğini de düşünüyorum. Onun için Erdal'la ikimiz parti yönetiminden ayrılıyoruz. Üye kalacağız sonuna kadar. Bu partiyle beraber her türlü faaliyeti göstereceğiz. Sayın başkanımıza bu şansı vermek gerekiyor. Marksist diye vurgu yapan arkadaşların istedikleri gibi bir parti yönetimini oluştursunlar, oy vereceğim, destekleyeceğim. Bu yönetimin başa gelmesini isteyeceğim. Ve gerçekten isteseniz yazı da yazmayacağım. Her türlü faaliyeti yapacağım. Şimdi bir şey öneriyorum, kongreleri hemen yapmak zorunda değiliz. beş, altı ay erteleyebiliriz. Ve bu yeni Marksist yönetim zaman kazanmış olabilir. İstediği gibi bir politika geliştirebilir. Partiyi düzenler ve ondan sonra da kongreleri yaparız. Bu şansı ben tanımak istiyorum. Ve bozmak için bir şey yapmayacağım. Buradan hiçbir şey çıkyacağına da inanıyorum. Onun için bu anlayışla, yani düşünceye göre dünyayı değiştirme anlayışıyla, monolitik bir parti anlayışıyla işin yürümeyeceğini ispatını ben değil de bu arkadaşların kendisinin hayatta bulmasının daha doğru olacağını düşünüyorum. Sağolun.

ABDURRAHMAN ATALAY

Herhalde toplantı salonunun dolmasına yardımcı olması için kürsüye çağrıldım. Önemli değil. Öncelikle ben TBKP'liyim. Bu tür sıfatların toplantılarda engel teşkil etmediğini düşünüyorum. Sadece bana bir konuşma olanağı sağlamamış oldunuz. Bir tehlikeye'de engel oldunuz. Bir anlamda toplantının genel başkanın açış konuşmasından itibaren başlayan tutum alma, dışlama tavrına da engel olmuş; oldunuz. Ne yazık ki, bu tutum giderilemedi. Devam etti. Aynı zamanda bunların çok bilinçsizce davranışlar olduğunu sanmıyorum. TBKP'nin burada üyelerinin yabancı bir partinin üyesi olarak konulması ve konuk sıfatıyla konuşturulması istenmesinin de aynı zamanda bir dönemin başarılarının ve bir dönemin mirasına karşı tutum almak olarak inanıyorum. Politik olarak bu mirasa karşı tutum alınabilir. Ama SBP'nin bugün başarısızlığında da etkili olduğunu inanıyorum. Bu nedenle sanki gözdağı verir gibi toplantıya girdiğinizde, "Yaşasın Sosyalizm" pankartıyla karşılaştık. SBP'nin kuruluş kurulkayının pankartı önce yana gitti, şimdi karşıda. Ben bu pankarta karşı değilim ama bir tutarsızlık görüyorum.

Hapishanelerde boyun eğdirmek için İstiklal Marşı söyletilmesine benziyor. Ayrıca yine bir tutarsızlık görüyorum. Bizim ayırd edici özelliğimiz, bu geleneğin ayırd edici özelliği genel olarak muz diye yenilen sosyalizm lafı değildir. Komünizm lafıdır. Eğer konjüktür nedeniyle belli ilkelerden taviz veren ve bunları sırf konjüktür değiştiği için savunma cesareti bulunamıyor diye eleştiriyorsanız, bazılarını ve bu dalgaya göğüs germek için bir morali, bir birikimi, bir değerleri savunmak için bu pankartı yazdıysanız, yazarsınız "Yaşasın Komünizm", ben de sizi taktir ederim.

(Akın Birdal: Sayın konuşmacı SBP'nin Genel Üye Toplantısındasınız. Ve size konuk olarak değil, sizin bu partiye başka bir tüzel kişilik içinde olmanıza karşın üyeliğiniz varsayılarak konuşma veriliyor. O nedenle bu üyelik hakkını da kullanarak tabi, konuştuğunuzu da unutmayın.)

Toplantıyı bölmek istemiyorum sayın başkan. Yönetim tabi sizin. Burada toplantı üzerine bir şey söylemiyorum ama, konuk olarak konuşturulacaksam ben konuşmayacağımı belirtmek istiyorum. Bunu bir protesto olarak almayın.

(Akın Birdal: Konuk olarak değil.)

Durum şudur. Burada herkes konuşmasını yeniden yazıyor. Sayfalar yırtılıyor, yeniden yazılıyor. Ben bunları konuşmak istiyorum. İdeoloji, felsefe ve dünya görüşü arasındaki ayrımı biraz unutuyoruz. Biz bunları bugüne kadar hep birlikte kullandık. Bunlar arasında farklar

olduğuna inanıyorum. Şimdi dünya görüşünü insanlar çok farklı yollardan elde edebilirler. Yaşadığınız dünya içinde kişiliğiniz belirlenir. Bazı ilkeleri değer olarak benimsersiniz, bunları kabul edersiniz. Giderek de bu ilkeler için değişmeye gerek vardıra inanırsınız. Bunu örgütsel veya bireysel olarak yaparsınız. Artık dünya görüşünüz giderek bir ideolojiye dönüşür. Biz bir dünya görüşüne sahip insanlar olarak 1960'larda, bir ideolojiye sahiptik. Bu nedenle 1980 öncesinde çok yoğun stratejik tartışmalar yapılıyordu. Şimdi bu strateji tartışmalarının yapılmasını tesadüf olarak görülmemesi gerekir. Tartışmaların bir anlamı vardır. Bugün yapılmamasının da bir anlamı var. Bir anlamda belki, ideoloji çöktüğü halde dünya görüşümüz duruyor. Bu yaşıyor ama biz o dünya görüşüne göre davranmıyoruz. Bu yüzden de ne yazık ki çift kişilikli insanlar durumundayız. Bugünkü hükümetin, bakın her yerde bir iyimserlek havası esiyor. Türkiye'de bir dönemin kapandığını ve bundan sonra Türkiye'de bütür sorunlar çözülmese bile yeni bir politika yapma anlayışının, yeni bir toplum ve devlet anlayışının geçerli olmaya başlayacağı yönünde yoğun beklentiler var. Bu hükümetten değil yeni bir dönemin başladığından beklentiler var. Ben bu beklentilerin içindeyim. Toplum şu salonun dışındaki toplum bir iyimserlik içindeyken, bu salona gerilim hakim. Çünkü biz burada başarmış olan insanların yani Türkiye'de bugün yeni bir politikanın, yeni bir toplum yapısının ve yeni bir devlet işleyişinin ortaya çıkmasını ve bunun insanileşmesini savunmuş, bunun için çaba göstermiş, hapislerde yatmış ve benzeri insanlar olarak bunu biz başardık. Bunun ortaya çıkmasında, bu başarıda bir etkimiz vardır demiyorum. Elimizden bu değerleri kaptıran bizler şimdi ne yapacağız, diyoruz. Bu nedenle de bu pankartın arkasına sığınmak ihtiyacını hissediyoruz. Burada ne yazık ki, SBP'nin önüne bir ikilem konuluyor. Ya dünya görüşüne uygun, bir araya geldiği zaman aynı tarikat gibi ayun yapan, toplum yaşamını etkilemede iddiası olmayan böyle bir parti olma alternatifi ya da belli ilkelerini topluma aktarmış, toplumun dokusuna işlemiş, ama aynı zamanda da toplumdan öğrenmiş, eğitilmiş insanlar olarak yeni oluşan dünyaya etkide bulunan bir parti alternatifi. Bu ikisi arasında bir seçim yapmakta biz kıvranıp duruyoruz. Bu nedenle de anladığım kadarıyla bu toplantı kongreler öncesi insanların görüşlerini açıkladığı, bu nedenle de kongrelerin daha sağlıklı yapılması amacına hizmet etmedi. Ne yazıkki bir kesimin karar vermesi ve artık böyle bir yönetimle partinin yönetilmesi gerektiğinin söylenmesinin bir platformu haline geldi. Şimdi burada yenilikçiliğin yeteri kadar militanlığını yapamamış olmamızın da etkisi vardır. Bu en azından kendi payıma bir özeleştiri konusudur. Tek bir görüşün yönetimine karşı çıkmıyorum. Böyle bir şeye hakkı vardır gerel merkezin. Ama bu tekliliği partinin bütün dokularına işleyerek, bu tür pankartların altında bizim gelip boyun eğmemize çalışarak, şeytan avına çıkarak, cadı ateşi yakarak ve partinin düşünce üretkenliğini yok ederek, bu yapılmamalıdır. Böyle bir iddia, böyle bir partiyi daha iyi bir yere götürme iddiasıyla olmalı ve gerçekten hoşgörü ortamını yaratmaya yönelik olmalı. Biz topluma sosyalist, Marksist politikaları yeterince anlattık mı? Bu partinin bileşenleri de yeterince anlatmadı. Hiç kimse şunu iddia etmesin, TİP, TSİP, TKP topluma Marksizmi anlattıkları için üye kazanmadılar. Bir biçimde bu beslenme doğal oldu. Bugün düşüşe geçmiş olan sosyalist hareket 1960'tan sonra işçi hareketinin yükselmesinin doğal bir ürünü olarak ortaya çıktı. Bunları kimse yaratmadı. Yeni dinamikleri dikkate almak demek, yeni dinamikleri eski kalıplara göre yerine değişmekle bu partiyi geliştirmek demek değildir.

Her nasılsa burada yeni işçi tiplerinden sözedildiği halde ısrarla, yeni işçi katmanlarının gelişmesinden ortaya çıkmasından sözedildiği halde, yeni toplimsal tabakalardan sözedildiği halde hep bunların Marksizme kazanılmasından sözediliyor. Hiç dönüp bakılmıyor bunların kendiliğinden hangi hareketleri yarattıkları. Onların hangi değerlerle bağlandıkları ve bu değerler sonucunda ne tür politik örgütlere ilgi duydukları bunlara dönüp bakıyor musunuz? Neden çevrecilik gibi, feminizm gibi bugünden daha dönüştürmeye başaran hareketler işçi sınıfının ve geleneksel olarak sosyalist katmanların içinden çıkmadı. Bunların üzerinde yeterince duruyor muyuz? O zaman ister istemez yenilk dışa karşı savunulamayacak ilkelerin terki bence komünizmin terkidir. Dışa karşı asıl budur uzlaşmacılık. İçerde ise belli ilkeleri terkettiği için insanları suçlamaktır. Bu da doğal olarak manevre oluyor. Silinmemiş bir manevra oluyor. Uyarıya gerek kalmadan bitirmek istiyorum. Teşekkürler.

AKIN BİRDAL

Bu toplantının Erol Kızılelma tarafından İstanbuldaki arkadaşlarımızın istediğini ve bu nedenle MYK'ya getirdiğini söylediler sayın Başkan. Galiba bu konuda bir açıklama yapacaklar Erol Kızılelma. Buyrum.

EROL KIZILELMA

Sayın Genel Başkan bundan evvelki toplantıda da yine aynı şekilde benim bu toplantıyı istediğimi söyledi ve iki toplantıdır düzelttim. Sayın Genel Başkanım ben öyle anlamışım diye cevap verdiler. üzerinde durulacak bir konu değildi. Toplantı isteminin .... olduğunu sanmıyorum. Yalnız gerçek daha farklı. Sayın Genel Başkanım bugün vardığı konumu izah etmek için başladığı konuşmalarda bu toplantıyı Erol KIzılelma istedi deyip belirli bir şekillendirme yapıyor. Niye bu şekli alıyor, niye bunun üzerinde bu kadar ısrar ediliyor benim için anlamak mümkün değil. Olay şu şekilde cereyan etti: Bir MYK toplantımızda üreteceğimiz politikalarla ilgili çalışmalar yapılırken. Sayın Nedim Tarhan partinin kimliği tartışılırken politika üretmenin mümkün olmadığını. Bu konunun netleşmesi gerektiğini. bir toplantı yapılıp bir sorunun

çözülmesi gerektiğini söylediler. Bu nedenle de aynen şu ifade ile. Partimizin önümüzdeki günlerde üstleneceği fonksiyonlarla ilgili bir toplantı yapılmasını İstanbul'daki arkadaşların da talep ettiğini böyle bir toplantının yararlı olabileceğini söyledi. Toplantı konusu ile ilgili gelişme bundan ibarettir. Yanlış veya eksik anlama olabilir diye bu açıklamayı yapıyorum yoksa benim açımdan toplantı istemenin bir mahsuruo lmadığını zannediyorum. Teşekkür ederim.

VARLIK ÖZMENEK

Adım Varlık Özmenek. Parantez içinde örgüt falan da söylemeyeceğim. Ben bireyim. özerk, tam bağımsız, fikre hür, vicdanı hür bir bireyim. Öyle olmaya çalışıyorum. Gazeteciyim. Aman hamaset anlaşılmasın. Basın emekçisiyim. Karnımı böyle doyuruyorum. Haber satıyorum. Yalnız ben, bu basın kesiminin kol değil de, kafa tarafındanım. Yani düşünüyorum, düşüncelerimi satıyorum. Parayı veren veriyor, vermeyen de vermiyor. Düşüncemi de üretmek zorundayım. Üreteceğim ki, onun karşılığını alayım. İnsan illaki doğru düşünmez ki, doğruya da para veren var, yalnış düşünceye de para veren var. Ben, bana kalırsa doğruyu aramaya, doğru iş yapmaya, dünyayı doğru yorumlamaya çalıştım, maddi ve manevi varlığını zenginleştirmeye çalışıyorum. Bunu düşünürken baktım ki, benim işime en çok gelen düşünce, benim bir eski dostum, Marx adı, baktım ki o bayağı iyi düşünüyor, doğruyu düşünüyor. Ama mutlaka doğru değil. Onları da buldum tabi. Marx'ı da bugüne kadar en güzel, kitaplar değil hiç Marksınki kadar güzel anlatana rastlayamadım. Rahmetli Emin Karakuş, gazeteci Emin ağbiyi bilmezsiniz. Çünkü solun en büyük özelliği değer bilmezliktir. Değerini bilmek, değerini tartmak... Bakın dışarıda söylemiyorum. Ben solun içinde söylerim. Gidiyorlar orada burada Marksistlerin yanlışını satıyorlar. Ben satmıyorum. Ben burada söylüyorum. Değerbilmezlik dehşet bir şey. Çürkü neden biliyor musunuz, bu bizim Marksizm biraz dinleştirilmiştir. Ben aslında size bir şey söyleyeyim. Emin Karakuş 45 yıllık gazeteciydi. 12 Eylül'den on gün sonra öldü. Yüreğine oturmuş, her askeri dönemde dövülmüş, düz anlamda dövülmüş. 27 Mart'ta dövülmüş. Emin ağbi kol işçiliğinden gelme. çok güzel bir gazeteciydi, çok iyi bir dosttu. 1945 yıllarında Kapital'i okuyor, gizli kapaklı. Demişlerki, senin eve gelebilirler. Yırtamamış, yakmamış, gitmiş gitmiş Kapitali hiç bulunamayacağı yere koymuş, patronunun kilerine. Gazetesinin patronunun ambarına ki hiç bulunmayacak bir yer. Kim umarki. Yıllar sonra bu kapital bulunmuş. Emin Karakuş ağbim, Allah rahmet eylesin, notlar almış okurken, bir yerde şöyle bir çıkma var: "Ooo Marx benim gibi düşünüyor." Ama ben mutlaka doğruyum demiyorum. Niçin bunu demiyorum. Çünkü Marx'da bunu diyor. Mutlak doğru değil demiyorum. Yani nedir biliyor musunuz yeni durumdur yahu. Mevcut durumun daha düşünceler geliştirilerek gözlenmesi, irdelenmesi meselesi. 1979 yılında Kışlık Sarayı'nın önünde, eksi 24 soğuk. Taksinin içinde üç senatör ve bir gazeteci olarak çağırmışlardı, geziyoruz. Gittik meydana. O senatör dostlar inmediler. Ben dedim ki, benim burayı şöyle bir gezmem lazım. Düşüneceğim dedim. O günleri düşündüm ki, senatörlerden biri dedi ki, yahu sen kendi tarihine de bizim tarihimize de bu kadar düşünceli misin dedi. Tabi dedim. Bana dedi ki Çanakkale'ye gittin mi? Tabi. dedim. Ben Çanakkale'yi adım adım gezdim. Öylesine söyledim ki ben, Çanakkale ile 1917 olayını, Leningrad'ı düşündüm. Kaldı öyle. O meydanda ne oldu biliyor musunuz? Yeni durum. O meydanda geçen gün toplantılar yapıldı, yeni duruma bakın, Leningrad'ın ismi St. Petersburg oldu. Yeni. Yahu bu eskiden de öyleydi. Ha yeni bir durum daha var. O meydanda dolaşanlar geçen gün gösteri yapmışlar, Yaşasın Çar diyorlar. Çarı istiyorlar. Çardaş bunlar. Gorbaçov Honecker'i aldı ya Almanya şimdi onu geri istiyor. Yeni durum işte .... satacak, afedersiniz ama anasını sağ bulsa onu da satıcak. Serbest piyasaya bak. Serbest piyasa budur. Bakın ben burada size doğruları söylerken bir gün ne derler biliyor musunuz, bu herifi satın alamadık. Ben de bu iddiadayım ama hiç de söz vermiyorum. Behice Boran'ın dediği gibi sosyalist olunmaz, sosyalist yaşanır dedi. Çünkü sosyalist olunursa üç sene sonra ya da beş sene sonra tüyersin. Ne oldu peki? Hiç kimseyi, hiçbir şeyi hedef almıyorum. Serbest piyasa şudur, hakikaten şudur: Hani bir romanında kızın kesmişler adamın, adam gidiyor karakola çocuğumu kesmişler diyor. Komiser boşver diyor. Etme, yapma ... Adam diyorki, ben sana bin dolar vereyim, komiser haklısın diyor. Bin doları atıyorum şimdi ama hakikaten öyle. O bin dolar verince komiser şimdi haklı oldun diyor. Serbest piyasayı görüyor musunuz? Serbest piyasa budur hakikaten. Örneğin, düşünceyi satacaksınız. Bakın bir yere geliyorum. Bir gün bana derki. TUSİAD'ın bilmem nesi, yahu bu herif fazla ötüyor şuna iki milyar vereyim alayım. Neyimi (?) satacağım arkadaşlar. Onun için ben dinci Marksist değilim. Bunları nereden öğrendim, benim gibi düşünen Marx'tan. Aaa, Marx halının üstünde dört ayak dolaşırken, torununu, kızını sırtında dolaştırırmış derken emperyalizmin yalanı sende onun uşağısın suçlamalarını da gördük. Marx öyle bir insan. Ben de Marx'ım. Dinler var. En açıkgözü bizimki. Hz. Muhammet benden sonra din yok demiş, kapatmış. Ama iş orada durmamış. Peygamben gelmiş de bir idaoloji gelmiş. İnsanlar gene din üretmişler. İnsanlar bir dine dönüşmek zaafı, eğilimi taşıyorlar. Eh, sebep, sonuç mu, örnek mi, olay mı? İşte yukardaki olay. Orada acaba marksizmi çöktü?

Ordinaryus Prof. Cahit Arf, kendisini saygıyla, sevgiyle anıyorum. Türkiye'nin uluslararası arenada Arf teoremi diye geçer, biz bilmeyiz. Tabi bizim solcular sosyalistler, komünistler iktidarla büyük işlerle uğraştıkları için böyle küçük olayları, böyle küçük değerleri bilmezler. Bir soruyu yanıtlarken dediki, iki tane taş parçasını yan yana koyun o iki taşın arasında ilişkiler vardır de-

di. İki tane ağaç demiyor iki tane taş arasında münasebetler vardır dedi. Bilim budur işte dedi. Çünkü nedir, cesametler vardır, hacimleri vardır, uzaklıkları vardır, açıları vardır, Mutlaka iki taşın arasında ilişkiler vardır. Bakın görüyormusunuz iki tane taşparçası arasında kaç tane küçük münasebet var. Eee insanlar arasındaki münasebet binlercedir. Toplumlar arasında düşünürsek bunu o zaman bu milyonlarcadır. İşte Marx bunu münasebetini buldu. Ama bir tanesini buldu, sınıf olanını. Sınıf çatışmasını, sınıf çelişkisini buldu. Cahit Arf sosyal bilim diye bir bilim yoktur diyor. Ama Marx'ta bir şeyler var diyor. Ama diyor öbür ilişkileri de insanlık bulacak, benim gibi adamlar bulacak, işte bu. Ama dünyayı böyle açıklama... Ben de keyfimden değil. Ben zenginleşmek istiyorum. İnsanoğlunun bilgisinin, erdeminin sonsuz olduğuna inanıyorum. Dünyada güzel yaşamaların istiyorum. Onun için de birey olmak gerekiyor. Mesleğimden örnek vereyim. Düşünce üretiyorsun, üretiyorsun bir yere geliyor takılıyorsun. O zaman da diyorsunki serbest piyasa olmaz. Bu insanların gönenci için değil. İnsanlara daha felaketler getiriyor. Alın işte savaşı getirdiler. Körfez Savaşı. Ve ben o zaman yukardakine baktım, tam serbest piyasacı olmuş Gorbaçov, Helsinki'de savaşa vize veriyor. Satışlara bakın, Efendim dert çok, çoğu kişiye de tercuman oldum gibi bende bir izlenim var. Biz öyle bir yerinde yaşıyoruz ki dünyanın, aslında burjuvazi, bizimkiler burjuvazi değil, İngiliz burjuvazisiyle karıştırmayın. Bir de düşünce de üretmiyor yahu. Hayır ne yapıyor biliyor musunuz, satın alıyor yahu. Sol travesti dediğimiz yapı budur. Sakın cinselliği çağrıştırmasın, travestinin sözlük karşılığı kılık değiştiren aktörün oynadığı rol. Bunda büyük para var şimdi. Soğuk savaş dönemlerinin adamları vardı. Silahşörleri. İşte Aydın Yalçın. Bir tanesini anlatayım. Şimdi onlar gitti. Üretemiyorlar çünkü. Onlar bize namussuz solcular dediler, namussuz Marksistler dediler, kahrolsun komünizm dediler. İş bitti. Şimdi başka adamlara ihtiyaç var. Sol travestilere. Ne yapıyor biliyor musunuz? Sol satıyor yahu. Beni satıyor. Diyorki aman Varlık Özmenek'e söz hakkı vermeyin diyor. Böyle işler yapıyorlar. Bu çok genel olarakda böyle.

Şunu söyleyeyim, dünya hiç de iyiye gitmiyor. Ben görüyorum. Ben gazeteciyim. Bakıyorum yeni dünya düzeninde o toplumlar, gelişmiş, büyük kapitalist toplumlar karar vermişler. Nüfusun yüzde 70'ini bayındır yapalım, yüzde 30'unu de gözden çıkartalım. Acından mı ölecek... işte onun için sağlık parası giderek artıyor. O yüzden otuz ne yaparsa yapsın. Yüzde otuzu kurtaralım, yüzde 70 gitsin. Serbest piyasa dediğiniz bu yahu. Marksizm demek, sosyalizm demek güç demektir. Güç üreteceksiniz, gücün gerçekleşmesini bulacaksınız. Oraya da araçlar işleyişler gerekir. İşte parti bunun bir tanesidir. Partinin bu işi yapabilmesi için güçle gerçekleşme arasını belirleyen kural gereksinimdir. İnsanlar Marksist gibi düşünmek için bulmadılar, düşünmediler.. O bir şeyi buldu, bir düşü buldu. Bir gerçekleşmeyi. Ve insanlık aradı. Ha gereksinim yoksa, insanın insan gibi yaşaması bir gereksinimse böyle bir düşvardır. Bu düşün gerçekleşmesi için de araçlar gereçler, düş gücünün yıkıcılığında üretilmesi gerekir. İşte partiler budur. Ama endişe etmeyin, şu hükümet programına bakıyorsunuz. Size en son bir haber vereyim, yarın gazeteler de de okursunuz belki, dün güvenoyu vermiş Alpaslan Türkeş, bugün İsveç radyosu sormuş neden verdiniz diye, cuntacı yönetimin getirdiği anayasayı değiştirecekleri için demiş. Gördünüz mü yeniyi. Hani bu memlekete komünizm lazımsa biz ya, artık bu memlekete demokrasi lazımsa biz diyor. Bizim Marksistler gitsinler hep gidiyorlar ...... Aaa derya içinde olup da deryadan habersiz Marksistler hükümet programı nedir biliyor musunuz, hükümet programı evet demokrasi belgesi, doğru iyi bir hükümet programı. Yalnız Türkiye'nin kaybettiği program bu yahu. Bunun için kimler öldü. Süründüler, ezildiler, işsizlikler, ekmeksizlikler... (tartışma ve itirazlar sonunda konuşmasını kesiyor.)

SELAHATTİN KOÇAK

Değerli arkadaşalar ben çoğulculuğa, çok sesliliğe karşı değilim. Ancak partimizin kuruluşunda program ve tüzük üzerinde mutabakata varıldığı halde şu anda kimliği program ve tüzükle bilertilen partinin kimlik meselesinin tartışıldığı için ben asıl soruna değinmek isitiyorum. Ve konuşmama tüzükten ve programdan alıntılar yaparak başlamak istiyorum. Konuşmama başlarken tüzüğümüzün amaç maddesinin ikici paragrafından başlayarak ve bu paragrafın yeni bir sosyalist parti başlığı altındaki bölümünden alıntılar yaparak söze girmek isityorum. "Hem devletçi sosyalizm anlayışını hem de kapitalizmi reddeden Sosyalist Birlik Partisi Türkiye halkının önüne yeni bir toplum, siyaset ve hayat projesini bir amaç ve bir yaşam biçimi olarak bütün dünya halklarının mücadelesiyle kazanılacak sınıfsız, sömürüsüz, özgür bir toplum için yeni bir demokrasi ve sosyalizm tasarımını koymaktadır. Hedeflenen sosyalizm kitlelerin yaratıcı girişimlerine dayanan, demokrasiyi kazanarak geliştirme ve güçlendirme yoluyla, çoğunluğa dayalı bir süreçte, köklü dönüşümleri gerçekleştirerek; üretenin üretim araçlarına ve emeğinin ürününe yabancılaşmadığı, fırsat eşitliğinin sağlandığı, baskının ve şiddetin tüm boyutlarıyla yaşamdan silineceği, insanın doğal çevresiyle uyum içinde özgürce gelişeceği ve kendi geleceğini belirleyebileceği, cinsiyatçi toplumsal işbölümünün ve ulusal eşitsizliklerin aşılacağı, çoğulcu, insancıl; çalışan halkın ve tüm toplumsal değişim güçlerinin doğrudan iktidarına; sosyalist demokrasiye dayalı bir toplumdur."

"Parti eşitlik, özgürlük, sosyal adalet, barış ve demokrasi gibi evrensel değerlerin yaratılmasına katkıda bulunmuş dünyadaki ve Türkiye'deki tüm toplumsal mücadelelerin ve

Marksizmin mirasçısı, sürdürücüsüdür."

Tüzükten alınan alıntıyı tamamlayan programdan alacağım bölümle söze girmek istiyorum. "Sosyalist Birlik Partisi yeni bir partidir. Geride kalan aşamanın bunalım içindeki güçlerinden olan sosyal demokrasiden, kapitalizmin perspektifleri, buna bağlı mücadeleciliğiyle ayrılmaktadır."

"Sosyalist Birlik Partisi, eşitlik, özgürlük, sosyal adalet ve barış gibi evrensel değerlerin yaratılmasına, demokrasinin giderek kitleselleşmesine katkıda bulunmuş dünyadaki ve Türkiye'deki tüm mücadelelerin ve Marksizmin mirasçısı, devamcısıdır." Bu alıntıları şunun için aldım, partinin kuruluş sürecinde hatta sayın genel başkanın açılış konuşmasında belirttiğine göre bu tüzüğü ve programı reddeden arkadaşların bu tüzüğü ve programı yazdıklarını öğrendim. neden böyle birdenbire değişiklik oldu? Sıtkı Coşkun arkadaş uzun uzun işlemiş. Bu nedenle bunları tekrar etmeyeceğim. Ancak şunu söylemekle yetineceği, kuruluşundan bugüne keder değişikliği yaratacak bir gelişme olmadı. SSCB'da bir darbe oldu ve arkasından "Yeltsin" gibi bir kahraman doğdu. Darbenin nasıl olduğu bir tartışma konusu. Bir değişimin ve yenilenmenin gereği kendi özgün politikamızın yaratılması bugün Marksizmden kopuşu savunan arkadaşlara 1982'lerde önerilmiştir. Dünya barış hareketinin o günlerde ve daha öncelerde ideolojik ve kimlik bunalımı içinde olduğu yazılmış, çizilmiştir. O günden bugüne görüyorum ki, halen kimlik bunalımı tartışması sürüp gidiyor. Oysa SBP'nin kuruluşuyla partinin kimliği ve amacı tüzükte ne olarak belirlenmiştir. Yeniden kimlik sorununun tartışılmaya açılmasının bana göre bir anlamı yok. Bugün önemli olan görevdir, iştir. Partiyi amacına yöneltmek ve örgütsel gücü yükseltmektir. Ne gariptir ki bu görevi yapacak olanlar, bu partiyi kuranlar bu tüzüğü ve programı yazanlar partinin önüne görev yerine sorun koyuyorlar. O sorun ki, baştan mutabakat sağlanarak aşılmış bir sorun. Bu tartışmalardan veya bu salona sunulan tebliğlerden, dergiye yazılan yazılardan daha iyi anlıyorum ki, bildiğimiz bir zihniyet sürekli parti sürdürmekten yoksun gibi görünüyor. Önce TKP, sonra TBKP, şimdi de SBP söndürülmek ya da iğdiş edilmek isteniyor. Oradan SHP'ye el atılarak bu zihniyetin en yoğun olduğu veya devam ettiği bir siyasi ortama doğru gidiş var. İki siyasi hareketin birleşmesiyle oluşan bir siyasi hareketin iki liderinin geliş amaçları ile şimdi şu kürsüde Marksizmden kesin kopuşu savunan ya da burada biraz daha utangaç savunarak dergi sütunlarında daha açık yazan GYK toplantılarında daha açık... bulan arkadaşlar, o günkü TBKP GYK toplantısında bu iki lideri gönderirken kararı ortak almışlardı. Amaç ortak saptanmıştır. Ne iyi bir olay, ülkede geniş tabanlı bir Marksist parti kurulmasına katkıda bulunmak. Bunu yazdılar, çizdiler. SBP'nin kongresinde SBP'nin Marksist bir parti olduğunu ve sosyalizmi hedeflediğini teyid etmiştir. Daha ileri giderek TBKP kongresinde şöyle bir karar çıktığını anımsıyorum, 141-142 kaltığında ve TBKP'nin üzerindeki yasak kaldırıldığında partiye fesih kongresi yapmak ve SBP'ye katılma kararı alınmıştır. Bu şartlar hemen hemen yerine gelmiş durumda. Ancak bu arkadaşlar SBP'ye gelmemişlerdir, bu anlaşılır gibi değil. SBP'nin önünün açılmasının sebeplerinin şöyle sıralayabiliriz: Birincisi ve en önemlisi, bu partiyi kuran, tüzüğü yazan ve programını kaleme alan ve partiyi yöneten bir kısım arkadaşların kendi yazdıklarına inanmayışladır. Başka bir nedeni de bu partiyi oluşturan bileşenlerinin yani TKP, TİP, TSİP gibi siyasi olguların oluşturdukları yeni partiye maddi ve insan gücünü aktaramayışladır. Şuna... dönmek istiyorum, Sayın Erdal Talu'nun Birlik dergisinde çok açık söylemesine rağmen burada sunduğu tebliğinde niyetini gizleyerek daha kapalı bir dil kullanmıştır. Genel ve olumlu bir değişimin sonucu olabilir. Ne var ki, bu arkadaşlarımızın değişik platformlarda değişik görüşler sunduğu... niyet ve görüşleri üzerinde durmayacağım. Çünkü, bunlar anlatıldı. Türkiye'de garip bir şey oluyor, İktidarda sağ bir partiye alternatif yine bir sağ parti oluyor. İşte tam bu noktada çağdaş sosyal demokratik bir partiye ihtiyaç vardır. Bırakalım onu sosyal demokratlar kendi aralarında tartışsınlar. Biz kendi şimize bakalım. Biz kendi partimizi, sol, sosyalizmi amaçlayan sınıf.... marksist partimizi güçlendirelim.

Onu alternatif yapalım, partimizin örgütsel gücünü yükseltelim, yığınlarla bağlarını kuralım. Çağımızda, reel sosyalizmin çöktüğü, emperyalist kapitalist sistemin tek seçici olduğu, sömürünün biçim değiştirerek sürdüğü emek sermaye çelişkisinin devam ettiği dünya ve Türkiye toplumlarının iyiden ve güzelden yana olan sosyalizme karşı inançlarının sarsıldığı, Türkiye'de göreceli olarak bir demokratikleşme sürecinin başladığı şu ortamda şu sürece katılmak, süreci çalışanlar lehine çevirmek için partimizin ve Marksizme sahip çıkmak, partiyi güçlendirmek, marksizmi geliştirmek, partimiz öncülüğünde toplumu kapitalizmi aşarak sosyalizme götürmek gibi görevler önümüzde duruyor. Bu görevleri çözmek ve yerine getirmek için tüzüğü ve programıyla amacı ve sınırları belirlenmiş SBP'de var mısınız? Kendi sınırlarını dahi çizememiş, şu yapısıyla halkın güvenini kazanamamış, ikili tutumu ile kazanamayacağı belli olan, düzeni değiştirmek yerine onun içinde iyileştirmeyi savunan sosyal demokratlarla mı olacaksınız? Bu tercih sizindir. Marksizm yaşıyor, yaşıyacak SBP Marksist, sınıf ... bir parti olarak yaşıyor ve yaşıyacak.

İBRAHİM İŞYAR

Aslında konuşmamak da istiyordum. Fakat konuşma ihtiyacını duydum. Bunun gerekçesini şimdi belirtmeye çalışacağım. Yalnız söyleyeceklerimi çok içtenlikle belirtmek istediğimi düşünmenizi istiyorum. Önce bildiri sunan arkadaşlara teşekkür ederim. Bildirilerin ufak tefek duygusal kısımları

dışında güzel düşünceler getirdiler. Düşünce bahçemizi zenginleştirdiler. Böyle bir çalışmayı başardıkları için kendilerini yürekten teşekkür etmlek isterim. Bütün bu konuşmalardan ortaya çıktığı gibi daha önceki görüşmelerde bunu açıkça ortaya sermişti zaten, gerçekte dünyamız yeni bir çağa girmektedir. Bu çağı hazırlayan bilimsel teknolojik devrimdir. Bilimsel teknolojik devrim geçmişin temel düşüncelerini, ideolojileri, tüm yapıları kökünden sarsmıştır ve sarsmaktadır. Bunların hepsi kendilerini yenilemek veya yeni düşünceler üretmekle bizi başbaşa bırakmaktadır. Sosyalist sistemin uygulanan modeli büyük bir bunalım içindedir. Bu bunalım gerçekten dünyada sosyalizme karşı olan beğeniyi sarsmıştır, güveni sarsmıştır. Bu nedenle de sosyalistler büyük bir üzüntü ve kırgınlık içindedir. Az ya da çok hepimizi bu üzüntü ve kırgınlık sarsmıştır. Burada bu burukluğu aşmak zorundayız. Bunun için de bize her şeyden önce düşünce özgürlüğü gerekli, düşünce üretmemiz için gerekli. Eğer bunu yapamazsak, bu ortamı sağlayamazsak, bu engeli çok rahat aşamayız.

Bizim partimizin tüzüğünde gerçekten düşünce özgürlüğü vardır. Ve bunu yaşam içinde de uygulamaya çalışıyoruz. Yalnız bu konuda, gerçekten, bu toplantıda da açık seçik ortaya çıktığı gibi, yalnışlarımız var. Bu konu üzerine iyice düşünmek zorundayız. Önce düşünce üretmek devresi vardır. Bu üretilen düşünceler bizim düşünce bahçemizde toplanır. Bunlar çeşitli yerlerde, çeşikli organlarda değerlendirilir. Belli bir süreç içinde uygun olanları, uygun görülenleri yaşama geçirilir. Bu devreye kadar düşüncelerin düşünce üretimi özelliğini koruması gerekir. Ve onlara göre hiçbirimizin bir tavır almaması şarttır. Eğer böyle yapılmazsa düşünce söylendiği andan itibaren, yeni bir düşünce üretildiği andan itibaren hemen bizim tavrımızı etkileye başlarsa o zaman bu düşünce üretmek olmaz. Ve böyle üretilmiş bir düşüncenin yararı da olmaz. Ona olgunlaşma, toplumların, insanların onu değerlendirme zamanı tanımak zorundayız.

Bu toplantı bir karar organı değildir. Herhangi bir konuda karar verecek de değil. Gerçi, toplanış biçimiyle biraz karışmış olmasına rağmen, düşünce üretilmesi için yapılan toplantı bu. Yahi burada konuşanlar üretilen düşüncelerdir. Herkes için.... hiç korkmadan, kaygısız, kafasındaki düşüncelerini ortaya koymalı. Düşünce bahçesinde bunlar toplanmalı. Organlarımızda zamanı ve yeri geldiği zaman bunlar ortaya konur, değerlendirilmeli ve bir kısmı da, uygun olanları da yaşama geçirilmeli. Biz bunu hayata geçiremezsek düşünce üretiminden, düşünce özgürlüğünden söz etmemiz mümkün değildir. Tüzüğe yazmamızın da hiçbir yararı olmaz. Bu nedenle ben arkadaşlarımdan şöyle bir dilekte bulunmak isitiyorum. İstifa eden arkadaşlarımız bu toplantıda tavır alan arkadaşlarımız, bu konuyu düşünmeliler. Bu toplantıda konuşulanlarla karara varılmaz. Bunlar önerilerdir. Bizim partimizin alınmış kararları ve programı tüzüğü vardır. Biz o değişene kadar onlara bağlı kalmak zorundayız. Beraberliğimizi bütünlüğümüzü o sağlamıştı bizim. Ama bunu süreç içerisinde bu düşünce bahçesinden alacağımız düşüncelerle zenginleştireceğiz. düşünce üretmek için harekete geçen arkadaşlarımızda da bir tavır yalnışlığı var. Onlar da sanki düşünce değil de emir veriyorlarmış gibi bir an hoş olmayan tavırlar içerisinde davranmaya kalkıyorlar. Halbuki üretilen düşüncenin doğruluğu veya yalnışlığı bir süreç içerisinde ortaya çıkacaktır. Belki bir andan sonra şimdi söyledikleri düşünceyi onlarda kabul etmeyecek. Çünkü, o güne kadar ki koşullar o düşüncenin doğru olmadığını, olmayacağını veya zamanının gelmediği ortaya serebilir. Bu nedenle gerek düşünce üretirken, gerek bu düşünceleri değerlendirirken doğru davranmak zorundayız. Düşünce üretilen düşüncelerle, düşünce özgürlüğünü birbirine karıştırırsak ve esas uygulayacağımız programla, önümüze koyduğumuz programla bunları birbirine karıştırırsak ve bunlara göre tavır almaya kalkarsak o zaman düşünce özgürlüğünü yaşatamayız, geliştiremeyiz. Eğer böyle bir durum ortaya çıkarsa ne olacaktır....

ÖZCAN BAYRAKTAR

Örce Yalova'da yapıldı örgüt toplantısı, ondan sonra Adana'da yapıldı, başarılıydı iki toplantı da. Aliağa'daki de başarılıydı. Ancak bugün zannediyorum o iki toplantıdan örnek alınarak burada Türkiye genelinde bir üye toplantısı yapılmaya çalışıldı. Bizim, demin arkadaşlarımla birlikte tesbit ettiğimiz kadarıyla 250 tane üye arkadaşımız il dışından buraya geldiler. 250 arkadaşımız ortalama 200 bin liradan masraf etmiş olsalar yaklaşık 45 milyon lira masraf ettiler. Bazı arkadaşlarımız istifalarının deklare edilmesini duymak için mi böylesi bir toplantı öneren arkadaşlarımız isitfalarını deklare etmek için mi bunu önerdiler? Yani şurada birkaç ay deklare etmek için mi bunu önerdiler? Yani şurada bir iki ay sonra yapılacak Genel Kurul'a kadar bekleyemiyorlar mı merak ediyorum? Arkadaşlar Türkiye'de işsizlik sorunu var, dikkat 8 milyon işsiz var. Acaba şöyle yapıpta işsizlik sorununa bir çözüm getiremez miyiz? Günlük çalışma süresi 8 saat. Bu günlük çalışma süresini 6 saate düşürüp işyerlerindeki vardiya sayısını bir arttırarak 5 milyon işçiyi istihdam edebilmenin yollarını bulabilir miyiz? Bunu tartışmalıydık.

Arkadaşlar, illerde valilerin seçimle gelmesini, il parlamentolarının kurulmasını, mahalle muhtarlarına işlerlik kazandırmayı nasıl becerebilirdik? Devletin... edilmesini nasıl becerebilirdik? Bu konuda neler düşünebilirdik? Bunu tartışamaz mıydık? Bu Marksizm'e aykırı bir düşünce midir? Ya da bu konuda mutabakata varamaz mıyız Marksist ya da Marksist olmayan arkadaşlar? Biz Partiyi kurarken kimliğini zaten belirlemiştik. Ne oldu da11 ay sonra kimlik tartışmasına geldik? Arkadaşlar biz yıllardır tartışıyoruz. Şöyle düşünelim, her tarafta tartıştık. Tartışmadık mı biz milli demokratik devrimi? Tartışmadık mı PDA'yı?

Tartışmadık mı goşizmi, tartışmadık mı, Halk Cephesini? Türkiye sosyalizmden kapitalizme kapitalist olmayan yoldan geçecekmiş. Bunu tartışmadık mı? Bir müddet sonra bir baktık, hayır böyle olmayacakmış. Ya nasıl olacak, ileri demokratik bir devrim gerekir. Allah allah bu nereden çıktı? Bunu tartışmadık mı? Bunun için ne gerekli? Ulusal demokratik cephe gerekli. Bizim Ayhan arkadaşımız aldı sazı eline ulusal demokratik cephede birlik üzerine türküler söyledi. Bunu tartışmadık mı? Türkiye'yi ne kadar tartışacağız? Kendi meselelerimizi ne zaman tartışacağız? Yani Türkiye'yi ele alıp, Marksist bir süreçten geçirip, ya da bir süzgeçten geçirip hangi çözümler önerdiğimizi bu insanlara ne zaman anlatacağız? Sendikalara bakışımızı nezaman anlatacağız? Yahu arkadaşlar şu 45 milyon lirayı isteyin bizden. Herhangi bir şey için gelmiyelim eğer biz bunu tartışacaksak. Gelmeyelim, gönderelim bu parayı. Sendika politikamız ne bizim? Arkadaşlarımız iş yerlerinde sendikal mücadele yapıyorlar? Sendikaların işlerine karışmayalım, bekleyelim olmaz. Bu eski anlayıştır. Yahi sendika politikası yapmayacak mıyız? DİSK'e nasıl bakacağız, ne oluyor DİSK? Yani bizim bu konuda bir görüşümüz olmayacak mı? Çevre meselesine nasıl bakacağız? Barış meselesine nasıl bakacağız? NATO konusunda ne diyoriz? Var mı NATO konusunda bir şey diyen arkadaş? Herkes kendi kafasına söyler. Partinin görüşü var mı? Çekiç Güç konusunda bir görüş var mı partinin? Bunları ne zaman tartışacağız? Arkadaşlar eğer biz gerçekten Türkiye'de tarım meselesini, köylülük meselesini, kooperatifler meselesini, sendikal meseleyi ve başka meseleleri, iktidara alternatif bir parti olmanın gereğini yerine getiremezsek, insanların konut meselesine çözüm öneremezsek, insanlığın diğer meselelerine, sağlık meselesine, eğitim meselesine vb. çözüm önerileri getirip ne yapacağımızı söyleyemezsek biz yine burada geçmiş anlayışların tekrarını yapacağız.

Yani bir takım yerlerden gelen ve böyle olacaktır denilen teorilerin tartışmasını yaparız. Birbirimizi didikleriz, birbirimizi yeriz, hiçbir zaman mutabakata varamayız. Çoğulculuk; parti değişken çoğunlukların partisi olmalıdır. Ne demek değişken çoğunlukların partisi? Tarım meselesinde ben çeşitli gruptaki arkadaşlarımla aynı şeyleri düşünebilirim, sendikalar meselesinde tarım meselesinde aynı düşündüğüm arkadaşlarla ayrı düşebilirim, başka arkadaşlarla aynı düşünebilirim. Değişken çoğunlukların partisi olma durumundayız ama, somut işler üzerinde olmak durumundayız. Yoksa Marksizm öldü mü, geldi mi, gitti mi? Bir yapalım, bir yaşalım bakalım. Politikalarımızı üretelim de göreceğiz neyin ölüp ölmediğini.

AZİZ ÇELİK

Sevgili arkadaşlar, tartışma zemininin giderek ortadan kalktığı bir toplantıyla karşı karşıyayız. Partimizdeki temel sorun bence ideolojik kimlik sorunu değil. Ben partimizdeki sorunun, öncelikle siyasal ahlak ve siyaset tarzı, politika yapma sorunu olarak görüyorum. Hemen önce şunu belirteyim bu konuda; partimizdeki çoğulculuk tartışmasının ben parti programıyla birlikte, partinin hedefleri ile birlikte ortadan kalkmış olduğunu düşünüyorum: Biz tek sesli, tek görüşlü, yukarıdan aşağıya bir parti olmadığımızı şimdiye kadar defalarca deklare ettik. Artık bunun üzerine tekrar tekrar tartışmak bence bir kör döğüşünden öteye gitmiyor.

Çoğulculuk konusunda şunu söyleyeceğim; önce Erdal Talu'ya bildirisini önceden yazıp gönderdiği için teşekkür ederim. İnceleme imkanı oldu. Bir pasajı okuyacağım ve buradan soruna bir açılım getirmeye çalışacağım. "Hepimiz bugünkü dünyayı ve Türkiye'yi değiştirmek istiyoruz. Daha adil ve daha özgür bir dünya için, eşitlik, barış, demokrasi, insan hakları için, insanın doğal çevresiyle uyumlu yaşayabildiği; sınıfsal, ulusal, cinsel her türlü tahakkümün ortadan kalktığı; çeşitli kültürel kimliklerin, düşünce ve yaşam tarzlarının bir arada varolduğu, şiddetin her biçiminin kesin olarak dışlandığı (bundan devletin de ortadan kaldırılmasını anlamak istiyorum); çoğulcu, katılım ve hoşgörüye dayanan bir toplumsal yaşam için mücadele etme hedefi". Burada tanımlanan hedefi, bir sosyalizm projesi olarak görüyorum. Ve soruna semantik bir sorun olarak, anlamsal bir sorun olarak baktığımız sürece yani bunu sosyalizm olarak adlandıralım mı adlandırmayalım mı gibi semantik bir soruna indirdiğimiz sürece soru anlamsızlaşır. Partimizin üzerine kurulmuş olduğu mutabakat böylesine bir proje üzerine kurulumuş bir mutabakattır. Burada kavram oyunlarına ya da kavram tartışmalarına ya da kavram kargaşasına gerek yok. Bunun arkasında şu varmış, bu varmış değerlendirme şuymuş buymuş... bu tür yaklaşımlardan tenzih ederek, bu projeyi partimizin üzerine kurulduğu mutabakatın yeni bir ifadesi ya da daha net ifadesi olarak görüyorum. Bu anlamda partinin içerisinde, partinin kimliğinde de varolan Marksist olan ve olmayanların sosyalist partisi ya da Marksist olan ya da olmayanların burada tanımlanan bir toplumsal yaşam için mücadele edenlerin partisi olarak tanımlanabileceğini düşünüyorum. Burada da bence sorunu semantik bir soruna, anlam sorununa indirgemeye gerek yoktur. Bu sorunun özünden kaçmaktır diye düşünüyorum. Buradan hareketle arkadaşlar, parti içerisinde partinin kimliği konusunda sosyalizmin bir yorumunun, Marksizmin bir yorumunun, bir eğilimin egemen kılınması gibi bir sorun da yoktur. Parti içerisinde partinin kimliğinin savunulması sorunu da bu sorun değildir. Tartışma sorunu uçlaştırmaya götürüyor. Bu da tartışma kültürü ile ilgili bir sorun.

Öncelikle ideolojik ayrıntılarda, ideolojik yaklaşımlarda neyi savunduğumuzdan önce siyasi ahlak konusunda, politika yapma tarzı konusunda bir anlaşma yapmamız gerekiyor. Partinin ideolojik mutabakattan önce böyle bir mutabakata ihtiyacı vardır. O mutabakatın olmadığı yerde diğer ideolojik sorunların da düşünsel sorunların da çözülemeyeceğini

düşünüyorum.

Çoğulculuk konusunda bir kere daha şunu söyleyeyim. Genel Başkan'nın da ifade ettiği çoğulculuk yaklaşımının öz olarak şu noktası; bütün görüşlerin aynı partiye bütün siyasal eğilimlerin aynı parti içerisine tıkıştırılması gibi bir anlayışı tehlikeli buluyorum. Diğer taraftan da partimizi Sosyalist Parti'ye dönüştürme gibi bir hedef de eğer varsa tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Yani bu parti içerisinde Sosyalist Parti geleneğinden gelen arkadaşlar çok önemli bir deneyim yaşadılar. Tüzüğünde kanatlı partiyi kabul eden bu parti içinde bu arkadaşlarımız barınamazlar, bir siyasal kültür, bir siyasal ahlak nedeniyle. Çoğulculuk konusunda bu iki noktayı unutmamak gerekiyor. Ben burada biraz da Maocu davranmak istiyorum. Parti içerisinde yüz çiçek açsın bin fikir yarışsın diyorum. Şimdi bu proje içerisinde bugünkü toplantı ile ilgili düşünceme geliyorum.

İsmet Özel'in çok sevdiğim bir şiiri var. Büyük projelerin ve büyük hayallerin sonrasındaki kırıklığı anlatır. "Çözülmüş bir sırrın üzüntüsü" der buna. Biz sosyalist sistemden sonra bunu yaşadık. Ben bu toplantıdan sonra bir kere daha bunu yaşadım. Ard arda istifalar geliyor arkadaşlar. Bu toplantı partinin geleceği ile ilgili bir kararın verileceği bir toplantı olayacaktı. O tür bir oylama olmayacaktı. Sadece düşüncelerin tartışılacağı bir toplantı olacaktı. Ama, fiilen gelinen noktada arkadaşlar, istifalarla yapılan şey partinin geleceği konusunda, istesek de istemesek de, arkadaşların kaygısı ne olursa olsun, kamuoyuna yansıyan imaj, parti içerisinde bir grubun, bir eğilimin, bir çevrenin partinin en azından yönetim organlarından geri çekildiğidir. Yani partinin çatladığıdır. Bu istifaların arka planında hangi kaygılar olursa olsun objektif durum budur arkadaşlar. Yani dereyi geçerken at değiştirilmiş durumdadır. Kongre süreci beklenmeden dereyi geçerken at değiştirilmiş durumdadır. İstifaların verileceği yer burası değildir. Ben muhatap değilim istifalara. Seçilmiş her hangi bir sıfatım yoktur. Üyeyim. Burada parti içerisindeki sorunları tartışmaya geldim. İstifaların buraya sunulmasını, buranın bir kongre gibi değerlendirilmesini de protesto ediyorum. Arkadaşların istifa haklarını kongrede kullanmalarını, kongrede geri çekilmelerini, istifalarını geri almalarını istiyorum. Bu bir üye olarak benim hakkımdır. Bunu üstlendiler. Kurucular Kurulundan sonra. Bize hesap vermeden, rapor sunmadan çekip gidemezler arkadaşlar. Bu onların görevidir. Kalmak zorundadırlar.

Ve ben şunu söylüyorum arkadaşlar parti içerisinde kesinlikle hiçbir fikirden korkmuyorum. Siyasi ahlak konusunda, politik yaklaşımlar konusunda eğer kendi kendimize bir mutabakata varamazsak, bundan korkuyorum. Ve şunu öneriyorum; istifa eden arkadaşlar şunu söylüyorlar bize Marksizm dayatıldı. Haklı olabilirler, olmayabilirler ama biz şunu diyoruz; çoğulcu bir partide partinin üyeleri arasında da yönetim organları arasında bu farklı görüşleri bir arada yaşatamazsak bu sunmuş olduğumuz proje çerçevesinde yaşatamazsak, ben burada mutabıkım, biz çoğulculuğu filan yaşatamayız arkadaşlar. Bu yüzden tekrar söylüyorum. Sadece üyeler arasında değil parti yönetimi arasında da arkadaşlar farklı görüşler bir arada bulunabilmelidir. O yüzden arkadaşlardan istifalarını kongreye kadar geri almalarını istiyorum. Ben üyeyim ve bu partinin üzerinde kurulduğu mutabakat noktalarında arkadaşların bir arada olmasını istiyorum. Ben üye olarak bunu istiyorum. Partinin sağduyusu bunu istiyor. Ve şunu söylüyorum arkadaşlar, son bir örnek vermek istiyorum, elimde bir yazı var öneriyorum, sanıyorum Mülkiyeliler Birliği Dergisinde çıktı. Brezilya İşçi Partisi deneyimini anlatıyor, demokratik sosyalizm yolunda Marksizm içerisindeki farklı görüşleri, sosyalizm projesi, hatta toplumu değiştirme projesi çerçevesinde çok geniş toplumsal güçlerin bir arada demokratik sosyalizm projesi konusunda aldıkları yolu anlatıyor. Kpnuşmama, bu yazıyı arkadaşlara önererek son vermek istiyorum.

İBRAHİM BEYNUİOĞLU

Değerli arkadaşlar bundan tam bir yıl önce büyük bir coşkuyla bir arada farklı görüşlerin belli mutabakatlar çerçevesinde birarada bulunması coşkusunu yaşadık. Oysa bugün parti bir grubun farklı görüşleri partiden neredeyse kovalandığı bir günü yaşıyoruz. Nedeni ne olursa olsun, kimsenin o mutabakatları ortadan kaldırmaya hakkı yok. Biz üye olarak bunu bekliyoruz. Bu mutabakatların sürmesini bekliyoruz. Benden önce konuşan arkadaşın adı ne olursa olsun sunulan bir toplumsal projeden bahsetti. Erdal Talu'nun tebliğinde ortaya konulan. Şimdi bu toplumsal projeye inanıyor muyuz inanmıyor muyuz? Adını ne koyalım, Marksizm mi koyalı, sosyalizm mi koyalım? Ne koyalım? İlla ad mı koyalım? Halkımız bunu mu bekliyor bizden? İşçi sınıfımız bunu mu bekliyor, ezilen insanlarımız bunu mu bekliyor? Hayır bunu beklemiyor. Ne yapacaksın diyorlar. Siz kendinizi sosyalistim diyen insanlar ne yapacaksınız, neyi hedefliyorsunuz diyorlar. Toplumda seçim çalışmalarını ne yapacaksınız, neyi hedefliyorsunuz diyorlar. Hala eski kalıplar içerisindeki şeyleri mi öne sürüyorsunuz? Bunlara cevap getiremedik parti olarak. İşte bunlara bir cevap getiremediğimiz için birbirimizi yiyiyoruz burada. Gelin tüzüğümüzü oluştururken önemli bir madde olarak ele aldığımız nisbi temsil ilkesini de gözönünde tutalım. Partinin içinde yer alan değişik eğilimlerin her organda o nisbi temsil oranında temsiline olanak tanıyalım. O yolları tıkamayalım. Tüzüğümüzü inkar etmeyelim. Tüzüğümüze sahip çıkalım. Tüzüğümüze sahip çıkarak farklı görüşlerin farklı organlarda birarada olabileceklerini kabul edelim. Eğer bunu kabul edemezse, iki-üç yıldan beri sosyalizm çöktü olaylarıyla insanlarda bir umutsuzluk yaratıyorsa bugün o insanlardan kalan bizden beklentileri bir düş kırıklığına uğratacağız.

Gelin birarada olalım arakadaşlar, farklı görüşler birarada

olalım. Adını ne koyarsak koyalım, önemli olan bir toplumsal projedir. Bu toplumsal proje üzerinde uyuşalım. Adı sosyalizm olur, adı Marksizm olur ne olursa olsun. Kavramları tartışmayalım, kavramlar üzerinde ayrılıklar yaratmayalım. Tekrarlıyorum, tüzüğümüzüm hiç olmazsa bir maddesine sahip çıkalım. Nisbi temsil diyoruz. Bunu uygulayalım. Kimseyi dışlamayalım, kimseyi çoğulculuğun hangi kıstasına girer, çoğulculuğun hangi yönü bizim parti de uygulanır. Hangi yönü bizim parti de uygulanmaz diyerek uzaklaştırmayalım. MYK'dan istifa eden arkadaşlarımızın yeniden yeni bir yapılanma içinde yer alarak bu çoğulcu düşünceleri de ifade ederek kongreler sürecini hep birlikte yaşayalım. Tabanın sesine kulak verelim arkadaşlar. Teşekkür ederim.

TUNCAY DEMİRTAŞ

Arkadaşlar, iki gündür burada aslında çok söylendi. Tebliğlerden sonra konuşmalarda Bursa İl Başkanı'nın GYK'da bu toplantının nasıl kararlaştırıldığı artı bu toplantının hangi toplantılara olası olağanüstü kurultaylara bir mesaj gibi taşınması gerektiği çok açık bir şekilde vurgulandı. Yine daha sonra genel başkan ikinci kere söz alma gereğini duyarak açıkçası yok sayılan ve hatta başlangıçtaki kendi tutumlarını yok sayan bu şekilde bu toplantının nasıl yapılacağına, neden yapılması gerektiğini savunan tutumlara karşılık yeterince açıklık da getirdi. O bağlamda ben bu konularda yeterince söz söylendi kanısındayım. Partinin mutabakatı konusunda ise şunları söylemek istiyorum. Öncelikle şunu söylemek gerekiyor. Y. Işık, E. Talu, Z. Dicleli bu mutabakatın Marksist olmadığını iddia ediyor. Bu konuda başvurulacak belgelerin proram ve tüzük olduğu kanısındayım. Tüzük madde 2, birinci satır "Parti, emeğin kurutuluşu ve her alanda insanın özgürleşmesi için mücadele yürüten toplumsal güçlere dayanan, sosyalist bir partidir." Programın 11. sayfa birinci satır ve devamı "Sosyalist Birlik Partisi emeğin kurtuluşu için mücadele yürüten toplumsal güçlere dayanan sosyalist bir partidir: Sosyalizm mücadelesinin son ikiyüz yıl boyunca insanlık kültürüne kattığı eşitlikçi, özgürleşmeçi, hümanist toplumsel değerlerin taşıyıcısıdır. SBP'nin hedefi, kapitalizmin yerine sosyalizmin almasını sağlamaktır."

Şimdi ben soruyorum. Bütün bu tezler Marksist değil mi? Herkesin kabul ettiği bu mutabakat Marksist bir mutabakatsa partinin mutabık kaldığı bu programı savunan sayın genel başkanın bu sorunun burada bir şekilde çözülmesini istemesi doğru değil midir? Ancak başlangıçta bu ideolojik mutabakatı kabul edip daha sonra Sovyetler Birliği'ndeki darbe girişiminin etkisiyle partinin Marksist gelenekten kesin kopmasını isteyip üstelik bunu partinin Marksist kimliğinin mutabakatının zaten Marksist olmadığını söyleyenler çıkınca da başından beri hiçkimseye gölge etmemiş en naif, en demokratik genel başkan mutabakata kendi uslubuyla sahip çıkınca mutabakat bozulmuş mu oluyor gerçekten. Lütfen tüm üyeler bu olayı bir de program tüzük ve bugüne kadar gelen süreci değerlendirerek herkes kendi vicdanında bu olayı çözmelidir. Kendi vicdanında arkadaşlar başka bir yerde önermiyorum. Bu bağlamda böyle bir toplantıyı GYK'da savunup toplantının oy çokluğuyla gerçekleşmesini sağlayanlara istifalarla kutuplaşmalarla ve en son mutabakat bitmiştir tavırlarıyla bu tutumları bir üst aşamaya yükselten anlayış. Marksizmden kesin kopuş anlamında bir yeni mevziler elde amacına biraz daha yaklaşmak istiyorlar. Ancak bunu yaparken, faturayı Marksist kimliği savunanlara çıkarmak istiyorlar. SBP'nin kuruluş kimliği önem kazanmaktadır. Aramızda derin farklılıklar olmasına rağmen SBP çatısı altında fazladan bir kişinin olduğu söylenemez. SBP birleşmesi gerektiği geniş yığınlarla henüz birleşememiştir. İşte arkadaşlar Marksist kimlikten gelen insanların parti içindeki istemleri budur. Yoksa kimseye Marksizm dayatılmamaktadır. Baştaki mutabakata ne oldu? Mutabakatın başta ne olduğu ve hala ne olduğu, mutabakatın bittiğini savunanlarla mutabakatın sürdüğünü savunanların ideolojik konumları ve amaçları arasındaki farkların bunlar olduğunu gördüm ve izliyorum.

Şimdi kısaca bir-iki dakikanızı alarak yenilenmeci düşüncenin dinamiklerini incelemek istiyorum kısacası. Yusuf Işık arkadaş politikada etkili olmak adına SBP'ye şunları öneriyor. Dünya ekonomisiyle belirle tercih haklarını bütünlüğüyle yitirmeden bütünleşmek, yeni Avrupa'da yer almak, fakat diğer tarftar da Güney'in haklarının savunucusu işlevinden soyutlanmamak, dünya ekonomisiyle -bunu kap talist ekonomi olarak algılamak gerekiyor bence- belirli tercih haklarını bütünüyle yitirmeden, burada bir soru sormak gerekiyor, dünya ekonomisinin kapitalist niteliğiyle, gerçekliğiyle belirli tercih haklarını yitirmek tehlikesi vardır demek ki. İkinci sorum ise, belirli tercih haklarının sınıfsal içeriği nedir? Bu haliyle çok soyut değil mi? Yeni Avrupa'da yer almak fakat diğer taraftan da Güney'in haklarının savunucusu işlevinden soyutlanmamak taktir edersiniz ki, bunlar yeni sağ ve burjuva model önermelerdir. DYP bugün bu çizgidedir. Çağatay Anadol'un tebliğinde belirttiği gib iher büyük parti projelerinden, modern burjuva partilerinin payına düşen tezlerdir bunlar. Bu bağlamda sosyalist ne gerek var? Bu önermelerin tebliğinizde belirttiğiniz gibi kapitalizmen çıkış paketinde olabilir mi? Az önce söylediğim partimizin kuruluşunun karakterini belirleyen emeğin kurtuluşu ve emeğin özgürleşmesini amaçlayan uygun tezler midir? Bunu söyleyebilir misiniz? Ancak zaten bunlar politik önermelerdir? İdeolojik değil. İdeolojik olan nedir diye sorulrduğunda yenilenmecilik deniyor. Nedir bu ideoloji çok belirsiz değil mi? Üstelik kendi özgül içerikleri, çözümlemeleri bütünsel bir nitelik de olabilir mi? Kemalist ideoloji, dinsel ideoloji, ulusal ideoloji doğru veya eğri kendine özgü renkler taşıyan ideolojilerdir. Bu bağlamda SBP'yi diğer partilerden ayıran özellikleri onu insanın özgürleşmesi, ve emeğin

kurtuluşunu savunan sınıfsız, sömürüsüz bir topluma varmak isteyen Marksist ideolojidir. Teşekkür ediyorum.

VELİ SALTIK

Değerli başkan, sayın konuklar, Değerli yoldaşlar. Ben biraz gerilerden başlamak istiyorum. Bugünlere nasıl geldik?

1- Çok değil, üç yıl önce "Marksizmi yenilemek"le başladık. Deniyordu ki Marksizm donduruldu, durağanlaştırıldı, kalıplaştırıldı. Bunun için Marksizmi, donukluktan, durağanlıktan, dar kalıplardan kurtarmalıyız. Günün koşullarına göre yenilemeliyiz.

Bu yaklaşım biçimi elbetteki saygı duyulacak, üzerinde düşünülecek bir yoldu. Gerçekten insanları düşünmeye, incelemeye, araştırmaya yönelten bir yaklaşımdı. Ama burada kalmadık. Hemen arkasında:

2- "Marksizm günümüz sorunlarını çözmeye yetmiyor, yeni kuramlarda çözüm arayalım". Denmeye başlandı. Eğer Marksizme bir reçete, bir şema bir kalıp gibi bakarsak, yeni karşılaştığımız bir durumu o reçetenin, o şemanın içinde elbetteki bulamayız.

3- Bu da yetmedi, daha ileri gittik: "Marksizm yenilenemez, Marksist yöntemlerle yenilenemeyiz. Bunun için Marksizmden kesin kopmalıyız." Bundan hareketle SBP Marksist kimlikten vazgeçmelidir. Yenileştirici, dönüştürücü, değiştirici bir parti olmalıdır. Marksist olmayan böylesi bir partide Marksistler de yer alabilirler.

Tabi bu bakış açısına gerekçelerde bulunmaya çalışılıyor.

- Marksizm kadın haklarını kapsamıyor,

- Marksizm insanı, bireyi, toplumu, hukuk devletini içermiyor.

- Marksizm doğayı, çevreyi içermiyor.

- Marksizm gelişmenin, sanayileşmenin, kalkınmanın, üretimin, bolluğun adeta karşıtıymış gibi gösteriliyor.

Bütün bunlar söylenirken o körelmiş, doğmalaştırılmış, kalıplaştırılmış, çöken reel sosyalizme bakılarak söyleniyor. O Model ki, bilimden teknolojiden onların sonuçlarından yararlanamamış, gelişmelere göre kendini yenileyememiş hatta yenilemeye çalışan düşünürleri, Marksistleri cezalandırmış, Stalinizm'e bakarak söyleniyor. Eğer uygulanagelen sosyalizmi baz alarak bunları söylüyorlarsa doğrudur.

Ben böylesi bir bakış açısında hiçbir yenilenme göremiyorum. Bu hala eski bakış açısıdır.

Oysa Marksizm her şeyden önce bir değişim yapısıdır. Bir yenilenme . bir dönüşüm kuramıdır.

Değerli arkadaşlar, "SBP tıkandı, örgütlenme durdu, gitmiyor." deniyor. Örgütlenme gerçekten tıkandı mı, tıkatıldı mı? Bu iddianın sahibi daha kuruluş günlerinde bu partiye kerhen girdiler. Kerhen desteklediler ve kerhen yönetici oldular.

Kuruluşun üçüncü ayında kimlik tartışmaları başlatıldı. Nerdeyse GYK'nın her oturumunda gündemin birinci maddesi partinin kimliği oldu. Yayın organlarında ana tema olarak bu işlendi. İş yapmak, örgütlenmek, günü yakalamak isteyenler de buna cevap yetiştirmeye çalıştılar. Kısır iç çekişmelerle bugüne geldik.

Düşünün ki, bir partinin en tepe yöneticileri yayın organlarında: "SBP gitmiyor, tıkandı" diyorlar. "Marksizm yenilenemez, Marksizmden kesin kopalım" diyorlar. O durumda bir parti nasıl örgütlenir? Hangi işçi, hangi emekçi, hangi kadın, hangi genç bu partiye gelir. Yöneticisinin güven duymadığı bir partiye kim güven duyabilir?

Eğer hala ayakta durabiliyorsak asıl buna şaşmak gerekir.

- Baskı, zulüm, eşitsizlik bitti mi?

- Bilek ve beyin gücünü satarak yaşayan yüz milyonlarca emekçinin sömürüsü ortadan kalktı mı? Yoksa işçi sınıfı sömürülmeyi gönüllü olarak kabullendi mi?

O halde Marksizm nasıl biter? Sosyalizm ideali nasıl biter? Sömürü var oldukça, sömürüyü sınırlandırma ve giderek ortadan kaldırma mücadelesi de devam edecektir. Ve tabii ki bu amaç için mücadele eden partiler de var olacaktır. Adları ne olursa olsun, bu amaç için mücadele eden partiler de Marksist partiler olacaktır.

Kim bırakırsa bıraksın, sosyalizm mücadelesi devam edecektir. Ve ben bu mücadelenin bir neferi olarak onur duyacağım. Geldiğimiz bu noktada böyle düşünen arkadaşlarımdan bir ricam var. Katkılarına devam etsinler. Ama lütfen gölge de etmesinler.

NAFİZ KAÇMAZ

Çok sayın arkadaşlarım, genç arkadaşlarım, hepiniz benden gençsiniz. Bu dava ne benim, ne sizin ne de başkalarınındır, insanlık davasıdır. Ben kendimi takdim edeyim, yıkımcı Nafiz Usta. Yıkımcı, enternasyonal yıkımcı. Ben dünyalıyım. Ben burada şunu soruyorum: kimin Marksizm için, sosyalizm için diploması var. Yok. Bir tanenizin diploması yok. Ben ilkokul mezunu da değilim. Hepinizin başka diplomaları var ama Marksizmin yok ...... Doğru olarak, gerçek olarak ve yıkılmayarak. Yıkılmış, kim yıkmış? Niçin yıkmışlar? Tabi temeli olmayan şey yıkılır. Ben şakülü vermem kimseye. Bu şakül benim. Noktadan başlayacağız, yapacağız. Kaçan var, giden var... nereye? Olmaz. Siz gelecek için uğraşıyorsunuz. Bırakın gençler gelsin uğraşsın. Herkes gelecek için uğraşıyor. Eğer becerebiliyorsa. Ama beceremiyorsa... Becermeniz lazım. Bu bizim davamız değil, sizin davanız değil, insanlık davası, yarınki çocuklarımızın davası. Enternasyonal olacağız. Nasıl olacağız? Böyle birbirimizle kavgayla mı olacağız? Ben öbüründen geldim, o partiden geldim olmaz. Hepimizin bu parti. Buraya geldik mi, işte sosyalizm, komünizm, Marksizm onlara sahip çıkıp yapacağız.

Ben bir yıkımcı ustasıyım. Büyük teknolojiyi kim yapıyor, kimin için? Bizim için, gelecek-

teki insanlar için. Gelecekteki çocuklarımız için, bu büyük teknoloji geliyor. Ağalar için değil. Biz yapıyoruz, işçiler yapıyor. Beş kişiye saygım var, kendilerini işçi olarak değerlendiren belki de beş kişi çıkmadı. Kendimize güveneceğiz, insanlığa güveneceğiz çok çalışacağız. Yoksa yürümez, hedefe varamayız. Bencilliği yıkalım. Bizi yetim bırakmayın. 30-40 yıldır sosyalistim, Marksistim bizi yetim bırakmayın. İnsanlar sizden bir şeyler bekliyor. Herkes kaçarsa ne olacak. Partinin kendisi kaçarsa ne olacak. Bir daha mı bekleyelim? Ben ölürüm ama insanlık ölmeyecek. İnsanlık sizin elinizde, ölmeyecektir. Yine birlik istiyorum ben. Birlik, beraberlik.

SELİM TALAY

Ben ortalama bir insan zekasına sahip olduğumu düşünüyorum, en azından. Bu salonda oluşan atmosferin etkisiyle burada bir çeşit, ama bir çeşit olan düşüncemi ifade edeceğim. (Konuşmacı konuşma süresini susarak geçiriyor. Alkışlar.)

Ve bir soru hakkında nasıl oluyor da dünyada, bütün entelektüeller yanılabildi, diye soruyor 78 kuşağından genç entelektüel. Yoksa gün ışığında yeniden mum mu yakalım? Teşekkürler.

AYHAN KARAHAN

İki gündür yürütmüş olduğumuz toplantının gelişimi itibariyle belli konuşmalar artık anlamsızlaşmış durumda. Ben kısaca kendi görüşlerimi aktarmak istiyorum. Parti gitmiyor deniyor, doğru parti artık gitmiyor. Parti gitmiyorsa politikasızlıktan dolayı gitmiyor. Bir takım arkadaşlar da sordular, partimizin hangi politikası vardır? Hangi politikayı hayata geçirdik de o politika mayalanmadı? Diğer taraftan özellikle kendisini yenilenmeci olarak ifade eden arkadaşlarda gördüğüm bir olgu; güç fetişizmi görüyorum. Ve güç sürekli dışarda aranıyor. Başlangıçta aparat takımlarda arandı, fakat bu aparat takımların politik hiçbir işlevi olmaksızın yaşamayacakları anlaşılınca, başka taraflarda aranıyor. Bir güç politikası belirlendi, parti SHP'ye programlandı. Fakat biz bir güç olarak kendimizi ortaya koyamayınca, SHP'de dikkate almadı ve politikasız kaldık seçimlerde. Birlik anlayışları da ilginç geliyor bana. Sol topyekun bir yenilgiye doğru gidiyor temeli üzerine bir birlik. Güçsüzlükler üzerine bir birlik. Böyle bir birlik anlayışı olamaz, hayata geçemez diye düşünüyorum. Artı önerdikleri şekilde yeni bir değişim partisi olabilecek yeni bir partinin partimiz dışında herhangi bir muhatabı yokken bu konuda somut bir politika önermek de mümkün değil. Çünkü partimiz içindeki belli bir kesimden başka muhatabı yok.

Arkadaşlarımızda gördüğüm bir başka eksiklik, eksiklik diyorum, nitekim bunu Marx'a da atfetmişlerdir, Marx'ı tanımlarken de kullanmışlardır. Realizm yani realist politika yapmak, varolan gerçekliği tanımlayıp o gerçekliğe teslim olmak anlamına gelir. Şunu unutmayın eğer Marksizm varsa, ütopyalarıyla birlikte vardır. Ütopik olmak ayrı bir şey. Demirel eğer Zincirbozan'dan iktidar ütopyasına sahip olmasaydı, iktidar olamazdı. Her politik projenin bir ütopyası ardır mutlaka. Nitekim Marx bu konuda hepimizin bildiği bir sözünü tekrar etmek istiyorum. Şimdiye kadar filozoflar sadece dünyayı yorumlamakla yetinmişlerdir, oysa asıl sorun dünyayı değiştirmektir diyor. Marksizm bugünü açıklamıyor deniyor. Eğer Marksizm bugünü açıklasaydı bizlere ne gerek vardı arkadaşlar? Marx "değişmeyen tek şey değişmenin kendisidir" diyerek yanıt veriyor arkadaşlarımıza. Yusuf Işık arkadaşımız dün Kuantum'un mekaniğinde varolan Kuant Teorisini Marksizmin geçerli olmadığına bir kanıt olarak kullanmıştır. Karşıtların birliği teorisini ne zaman unuttuk arkadaşlar. Reel sosyalizm yıkıldıysa Marksizm de bitmiştir. Bu formel bir düşünce sistematiğidir. Bu önermeden yola çıkacak olursak hepimizin Troçkist olmamız gerekir. Tek ülkede kurulan sosyalizm yıkılmaya mahkumdur demiştir Troçki. Sosyalizme ne gerek kaldı deniyor. Bugün dünyada besin stokları rekor düzeydeyken ve yeni dünyada açlık sınırına yaklaşan insanların sayısı gün be gün milyonlarla artıyorken, sosyalizme gerek vardır arkadaşlar. Ve yenilenmeyi değersizleşme olarak algılamamak lazım. Yenilenmeyi, eskimiş olduğunu iddia ettiğimiz her şey üzerine, Marksizm eskidiyse bunun üzerine yeni bir şey ikame edilmeli. Sosyalizm eskidiyse onun üzerine yeni bir şey ikame etmeliyiz. Eğer SBP eskidiyse onun üzerine yeni bir şey ikame etmeli. Eğer bir şey ikame edemiyorsak bunun adı değersizleşmedir. Teşekkür ederim

HALİL ÇAMALAN

Arkadaşlar, aslında ben konuşmamın metnini masada bırakarak çıktım buraya. Çok tartışıldı, ben bir iki şey söyleyip bitireceğim. Son bu toplantının kararının alındığı GYK toplantısında İstanbul'da ben izleyiciydim. Bu toplantının özellikle genel üye toplantısı olarak yapılmasını isteyen arkadaşlar, ısrarla bir şeyi savunuyorlardı, diyorlardı ki, kongre öncesi, hem bizim kongremiz öncesi, hem SHP'nin kongresinin öncesi topluma bir mesaj verilmesi lazımdır. Onun için de mutlaka genel üye toplantısı yapılması gerekir diyorlardı. Yalnış hatırlamıyorsam, çağırılan üyelerin katılımıyla mı yoksa genel üyelerin katılımıyla mı yapılması gerekir konusunda iki kere oylama yapıldı ve sonunda bütün üyelerin katılımıyla yapılmasına karar verildi. O zaman da kendi kendime sezmiştim ama içimdeki şeytana önyargılı olma demiştim. Burada varılmak istenen amaç şu idi; partimizin kongresi yapılacak ama kongrelerin üzerinde bir baskı unsuru yaratabilmek için özellikle bir görüşün tüm genel üye toplantısında üyelerin üzerine Demokles'in Kılıcı gibi konması gerekiyordu. Dolayısıyla bu partinin kongrelerinin sıhhatli yapılmasını engellemekle partinin önünü tıkamak idi. Bu gerçekleştirilemedi ama üzülerek görüyorum ki, başka bir yöntemle bu iş başarıldı. Bizzat kongre kararları, Aralık

ayında ilçe kongreleri, Ocak ayında il kongreleri ve sonunda da Merkez kongresi yapılması kararını alan arkadaşlar, birbuçuk ay dahi dayanamadılar ve birer birer yaprak dökümü gibi istifa ediyorlar. Buradan şunu anlıyorum, bu istifaları da partinin GYK'sına öyle bir işlevsiz hale getirelim ki, parti sıhhatli kongre yapamasın. Bunun başka bir izah tarzı yok. Bunu görmenin üzüntüsü içerisindeyim. Şimdi ne olacak? Ayın sekizinde GYK toplantısı yapılacak, başlangıçta, hocam beni affetsin mazeretler nedeniyle gelemeyenler var çoğunluğumuz sağlanmıştır diye başlayan bir GYK toplantısında, sayabildiğim kadarıyla 12 kişi daha istifa etti, ayın sekizindeki GYK toplantısında acaba çoğunluk sağlanacak mı? Eğer arkadaşların istifaları kesinleştiyse, yedek üyeleri her halde toplantıya çağırmaları gerekir diye düşünüyorum.

MUSTAFA PAÇAL

Değerli arkadaşlarım, gerçekten tarifi imkansız duygularla buraya geldim. Ama Ankara'ya gelirken, partinin politik planda neler yapacağı ve son dönemde içine düştüğü tartışmalardan daha güçlü çıkabileceğire katkısı olabileceğine inandığım için buraya geldim ama bugün, şu an özelikle çok farklı duygular taşıyorum.

Ben işçi kökenli bir sendikacıyım. Ne söyleyeceğimi düşündüğümde kestirmeden şunlar aklıma geliyor. Dünya solu her tarihsel kavşakta çeşitli ayrışmalara ve bölünmelere uğramış ve bugün sosyalizmin bir uygulama modelinin, bir enkazının altındadır. Aslında burada tartışılan bu enkazın altından gelen seslerdir. Kimse bizi, çöken bu modelin, bu modelin mimarının, uygulayıcılarının ve bu çöken binanın malzemeleriyle tekrar aynısını yapalım gibi yani öncelikle beni böyle bir yaş tahtaya bastıramazlar. Şu anda Türkiye solunun çok onurlu ve namuslu örgütlerinin kahırlı bir dönemden sonra buraya gelebilmiş bir avuç insanı var; TKP'den, TİP'ten, TSİP'ten. İşkencelerden, kahırlardan geçerek ancak buraya bir avuç insan gelebilmiş. Ben TBKP Büyük Kongre Delegesi olarak, partimizin kongresinde, daha önceden açıkladığı politikasına dayanarak buraya katılma kararına olumlu oy verdim. Ama ben neye oy verdiğimin, niçin oy verdiğimin karşıtına burada baktığım zaman, çok açıkça şunu söylüyorum SBP'nin dünya solunun, özel de Türkiye solunun gelişen ve değişen koşullar içinde yeni bir politik vizyonu ancak SBP olabilir diye ben buraya katıldım. Şu an terketme duyguları içinde değilim. Bu kürsüden çok iyi niyetle söylenen sözlerin, çok açık spekülasyonlara, tahriflere ve polemiklere neden olduğunu üzülerek burada izledik. Şunu söylemek lazım, insanlık tarihini her dönemde ciddi şekilde sarsan, en ciddi kuram Marksizdir. Güncelliği buradan gelir ama, dünya solunun da her bölünmesinin, ayrışmasının gerçek nedeni de yine Marksizmdir. Üzülüyorum çünkü şu soruyu soruyorum. Marx'ın günahı ne diye. Dönemin gerçeğini aramak, araştırmak konusunda inatçı, kararlı insanın günahı ne? O zaman şu soruyu sormak lazım. SBP işlevi itibariyle ne tür bir politik hattın ve iddianın sahibi olabilecektir? Bunu hangi düzlemde başarabilecektir? Yaşamı dilediğiyle parti arasında SBP ne tür bir bağlantı kuracaktır? Yoksa SBP bütün buna rağmen, kendini bugün içine düştüğü durumdan nasıl çıkaracaktır? Nasıl kendini ifade etme sorusu bugün vardır. Ama bu sorunun karşılığı şu değil: Bugün ciddi olarak partide monolitik tarzı reddeden, Leninist parti modeline sosyalist devrim teziyle de beslenen bir devrilme görülmektedir. Uzun erimde bu devrilmenin doğal sonuçları paylaşan diğer bileşenlerle birlikte ve hiçbir şey değişmedi iddia temelinden bakıldığında illegal örgüttür. Bunlar denendi Türkiye'de, bitti. Ben açık söylüyorum, geriye gitmek istemiyorum. Komünistler Türkiye gündemine müdahale etmeyi, komünistlerin namusunu, komünistlerin özgürlüğünü de içinde taşıyan çok ciddi bir mücadeleden geldikten sonra bugün bunun heyecanını yaşayabilecek mi SBP? Bunu daha ileri erimde bir yere götürebilecek mi? Benim gönlümden geçenler şu arkadaşlar. Çok açıkça söylüyorum, bu partide Marksist olmayanların kendini ifade hakkı, programında ve partinin hukukunda yer almışsa, bu insanların farklı fikirlerine ve düşüncelerine tepki bugün eğer böyleydiyse yarın kongrede daha farklı olacak komünistlerin 3-4 yıldan beri bu ülkede düşünce özgürlüğü adına verdiği mücadeleyi geriye çekmek demektir, tutmak demektir bu. Onun içiin, herkes söyledi ben de söyleyeyim, niye MYK üyeesi arkadaşlarımız istifa ediyor? Bu soruyu tersine çevirmek lazım, niye etmesinler diye? Burada Genel Başkanımız, sabahki açış konuşmasında da sonraki konuşmasında da aynen teyid etti, çok açıkça söylüyor, ben açık söyleyeyim buraya önsel bir yargıyla gelip, bu son tartışmanın seçiminin yapılması gibi bir yargıysa bu, bu toplantı bu partinin demokratik temsil niteliğine sahip değildir. Parti hukukuna bu noktada terstir bu. Seçim yapma hakkını alamaz bu toplantıya katılanlar. Bu bir. İkincisi, Marsist parti kimliği, çoğulcu yaklaşımla taban tabana zıttır. Ayrı ayrı şeylerdir bunlar. O zaman Marksist olmayanların programda ifadesini bulduğu bu yaklaşımına eğer cevap şuysa: Marksist kökenli görüşlerin türevleri olabilir, bunun dışında başka bir şeyler çıkarsa onun yeri burası değil, başka bir partidir. Özü itibariyle bakıldığı zaman bu da programın ihlalidir. Eğer biz demokratik planda bir kişilik taşıyorsak, böyle bakıldığı zaman bu meseleye istifa eden arkadaşlarımızın ne tür duygular içinde olduğunu daha iyi anlayabilme imkanına kavuşuruz diyorum ve teşekkür ediyorum■

Birlik Aylık siyasi dergi **Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü**:Atilla Aytemur **Yönetim Yeri**: İstiklal cad. 459 / 3Karagözoğlu Ap.Beyoğlu - İst.**TEL**: 152 76 40-41**FAX**: 152 76 42 **Dizgi ve baskıya hazırlık** :Birlik Teknik Servisi **Baskı** :Zafer Matbaası **Posta çeki hesabı**: M. Selim Talay 655048 **Döviz ve Abone Hesabı**: tilla Aytemur İş Bankası Cağaloğlu Şb. Hesap No: 138895

Cazım Aktimur'u yitirdik

Türkiyenin yaşamakta olan en eski Marksist'i Cazım Aktimur'u yitirdik. 85 yaşındaydı.

Kendisi, varlıklı ve tutucu bir ailenin çocuğu olarak, 1907'de, Girit'in Kandiya kentinde dünyaya geldi. Babası, bir dini kuruluşun başkanıydı, o da, ilkokul çağında, bir dini okulda öğrenim gördü. 1920'de bir Yunan jimnazyumunda, yunancanın yanısıra, rum arkadaşlarından sosyalizm hakkında ilk bilgilerini edindi.

1924'te, mübadele sırasında Türkiye'ye gelip İzmir'e yerleşti. Aynı yıl, hemşerisi ve dostu Prof. Rasim Adasal'ın aracılığıyla TKP'ye üye oldu ve geldiğinin hemen ertesi yıl, 1925'te Takriri Sükun Kanunu döneminde, Ankara'da İstiklal Mahkemesi'nce 1 yıl hapse hüküm giydi. 1929-30 tutuklamasında 1 yıl, 1932'de 4 yıl, 1951-52 Harbiye Tutuklamasında da İzmir İl Yönetim Kurulu Üyesi olarak 8 yıl, böylece, toplam olarak, 14 yıl hapis ve bunun üçte biri kadar da sürgün cezası çekti.

Cazım Aktimur, burjuvaziye ve onun legalitesine hiç bir zaman güvenmedi. 27 Mayıs'ın getirdiği görece demokratik havaya da güvenmiyordu. "Onların demokrasileri, bize değil, kendileri içindir. Bak, 141, 142'yi bunlar da kaldırmadılar" diyordu. Türkiye'de egemen olan üç güç bulunduğunu, bunların da, para, asker ve din olduğunu söylerdi. Politikada kuşkucu idi. Fakat bu,onun, kişisel ilişkilerinde bir çocuk kadar saf ve temiz olmasını, bu yüzden de, sonradan polis olduğu ortaya çıkan Yusuf adında birini, işsiz-güçsüz görüp acıyarak korumasını engelleyemedi. Çok yönlü kişiliğiyle, (esir şehrin Mahpusu)ndaki paşazade Kamil beye benziyordu.

Kültürlü, aydın bir insandı, Marksizm'i iyi biliyordu ve çektiği tüm acılara karşın, sonuna dek de inandı. Cazım, yaşadığı uzun süreli illegal koşulların sonucu olarak, içine kapalı bir dönemin insanı idi. O dönem, onunla birlikte, gerilerde kaldı.

Cazım Aktimur'u, 10 Ocak 1992 de, bir dost topluluğu ile, uğurladık. Cenazesinde, TKP, TBKP, SBP ve SP temsilcileri ve onların çelenkleri yer aldı.

Kişisel olarak...Hemşerimdi, yıllar yılı temiz ve insan kişiliği ile sevdiğim bir dosttu. Mezarı başında konuşmak da, bana düştü. Yapayalnız olarak yaşayan ve öylece ölen bu arkadaşımız bunca tutuklama ve baskılara karşın ödünsüz kişiliği ile simgeleştiği, böylece arkasında bir iz bıraktığı, tarihsel gelişime katkıda bulunduğu, unutulamayacağı belirtildi. TBKP Genel Sekreteri Kutlu da kısa bir konuşma yaptı. Saygı duruşunda bulunuldu. Onun anısı önünde yeniden saygı ile eğiliyoruz.

Alparslan Berktay

SBP İSTANBUL İL KONGRESİ YAPILDI

Mart ayı içinde genel kongresinin toplanmasını beklenen SBP İstanbul İl Örgütü 1. Olağan Kongresi çok sayıda konuğun katılımıyla 18-19 Ocak 1992 tarihlerinde Beşiktaş'ta yapıldı.

Divan başkanlığını MYK üyesi İbrahim Aksın'ın yaptığı kongre İl Başkanı Atilla Coşkun'un açılış konuşmasıyla başladı. Genel Başkan Sadun Aren'in konuşmasından sonra konuk olarak bulunan SHP İstanbul Milletvekili ve Parti Meclisi üyesi Ercan Karakaş, TBKP Genel Sekreteri Nabi Yağcı, RP İl Yönetim Kurulu Üyesi Arif Bayramoğlu, SP İl Sekreteri Hüseyin Karanlık, HEP İl Başkanı Osman Özçelik, TİP eski milletvekili Tarık Ziya Ekinci, Kurtuluş dergisi çevresinden Saim Koç ve Prof. Dr. Gencay Gürsoy birer konuşma yaparak çeşitli konulara ilişkin görüşlerini dile getirdiler.

İl Yönetim Kurulu Çalışma Hayatı, İstanbul ve Çevre Sorunları, Kültür ve Kültür Politikaları, Politikada Kimlik Değişimleri, Terörle Mücadele ve Anayasa konusunda hazırlamış olduğu yaklaşımları delegelerin tartışmasına sundu. Ancak, partinin kimliği ve geleceği üzerine sürdürülen tartışma ve özellikle parti içindeki iki farklı eğilimin vermiş oldukları önergeler asıl dikkati çeken gelişmeler oldu.

'Solda yeni bir yapılanmanın yolunu açmak ve örgütler arası mekanlarda etkinliklere yönelmek' hedefini içeren önerge 55'e karşı 77 oyla reddedilirken, 'SBP'nin Kuruluş Kimliğini Savunuyoruz' başlıklı ikinci önerge 37'ye karşı 88 oyla kabul edildi.

Bunların yanısıra Cezayir'deki darbenin kınanması, Anayasa önerisinin başlangıç bölümünün tartışmalarda değerlendirilmek üzere parti ve Türkiye kamuoyunun dikkatine sunulması, belde ve mahallelerde parti örgütlerinin açılması, çalışma gruplarının oluşturulması ve Kürtler üzerindeki militarist baskılara son verilmesi gibi konularda önergeler de görüşüldü. Bunların kimi oy çokluğu ya da oy birliğiyle kabul edilirken, bazıları da yeni İl Yönetim kuruluna devredilmek üzere karara bağlandı.

Yapılan seçimler sonunda tek aday olan Atilla Aytemur İl Başkanlığına, Aziz Çelik, Halil Çamalan, Seyim Çeliğ, Saniye Koç, Nesrin Aslan, Süleyman Bulut, Tamer Binici, Vedat Ayanoğlu, Dursun Öztürk ve Mehmet Güzeldere Yönetim Kuruluna seçildiler. Resul Kaytaz, Murat Göke, Naci Akan, Hüsnü Suytar ve Mustafa Özbey yedek üye olarak seçilirken, 100 genel kongre delegesi de belirlendi■